Paola Giovetti

ÎNGERII

• ființe de lumină •
• mesageri cerești •
• protectori ai omului •

Editura RAM
1997

Traducere: Angela Mayer
Svetlana Sauciuc
Adaptare: Roxana Cucoș
Tehnoredactare: Gabriel Gheorghiu

© Copyright 1989 Editura Mediterranee -
Via Flaminia, 158 - 00196 Roma, Italia

Toate drepturile asupra acestei ediții revin
Editurii RAM.

Cuprins

Cuvânt înainte 5
Prefață la a doua ediție, revăzută și îmbunătățită 7
I. Îngerii în diferite tradiții religioase 9
II. Dionisie Areopagitul și ierarhiile cerești 34
III. Lucifer, îngerul căzut 41
IV. Papa și îngerii 51
V. Îngerii misticilor și ai sfinților. Muntele San Angelo și Loreto. Îngerul Fatimei și îngerul lui Garabandal 56
VI. Îngerii în viziunea lui Emanuel Swedenborg 81
VII. Ființe de lumină 93
VIII. Îngerul din noi 111
IX. Îngerii și spiritele naturii. Rudolf Steiner și aventura de la Findhorn. "Noi veghem pe Pământ" 118
X. Intervenții angelice 134
XI. O anchetă asupra îngerilor 145
XII. Sfântul Toma D'Aquino și îngerul păzitor. Un înger pentru Giorgia 154
XIII. Motivul îngerului în artă 159
XIV. Două interviuri despre îngeri 177
XV. Dialoguri cu îngerul 190
XVI. În contact cu îngerul 203
XVII. "Mintea bicameral`" și capacitatea de a-i auzi pe zei 209
XVIII. În loc de concluzie, o poveste despre îngeri 216

Cuvânt înainte

Un cunoscut teolog a afirmat de curând că din nefericire îngerii sunt o "categorie uitată". În ultimul timp se vorbește tot mai mult și cu tot mai mare interes de existența diavolilor, demonilor, de ritualuri de magie neagră, vrăjitorie, stări de posesiune; se scriu cărți, se țin conferințe pe aceste teme.

Dar foarte puține persoane se ocupă de entitățile celeste, mesagerii divini, ființele de lumină care ne ghidează, entități subtile cunoscute sub numele generic de îngeri. Nu cu mult timp în urmă, îngerii reprezentau o parte componentă, necontroversată a credinței noastre. Astăzi, din nefericire, chiar mulți teologi nu mai oferă multă atenție acestui subiect. Și aceasta nu trebuie să ne mire. Într-o lume cvasi-necredincioasă și orientată strict materialist a devenit dificil de a vorbi despre Dumnezeu sau nemurirea spiritului. Este și mai dificil de a aduce în discuție existența unor ființe subtile cum sunt îngerii, despre care majoritatea oamenilor sunt convinși că nu există.

Dar această atitudine nu poate infirma realitatea existenței acestor ființe de lumină; faptul că nu se vorbește aproape deloc despre ele, sau că noi credem sau nu în existența lor , nu va conduce la dispariția îngerilor.

Despre existența lor vorbesc majoritatea tradițiilor religioase ale lumii, sublinind rolul de intermediari, pe care-l au aceste ființe, între lumea oamenilor și lumea divină.

Această experienţă a existenţei fiinţelor de lumină, care au ghidat întotdeuna oamenii este consemnată încă din Vechiul Testament.

În 1781, când a fost fondată în California o misiune spaniolă, i s-a dat numele de Los Angeles. Astăzi când se vorbeşte despre această metropolă, a treia ca mărime din Statele Unite, aproape nimeni nu realizează că acest oraş se numeşte "oraşul îngerilor". Acum ar părea aproape de neconceput să li se dedice şi o singură stradă. Dar cu mult timp înainte lucrurile stăteau altfel. Portalurile erau decorate cu îngeri, oamenii construiau biserici şi capele în cinstea lor, urmărind să exprime în imagini frumuseţea, gloria şi puterile lor supranaturale.

Dincolo de indiferenţa generală, chiar şi în zilele noastre din timp în timp se ridică voci care doresc să ne reamintească de existenţa îngerilor; voci sporadice, dar pentru aceasta nu mai puţin importante. Aceste voci aparţin unor oameni care s-au convins de ghidarea şi protecţia acestor fiinţe, de ajutorul pe care ni-l oferă ca să ne desăvârşim, oameni care au trăit inefabile "experienţe angelice".

De ce să nu adunăm toate aceste mărturii ale tradiţiilor sau ale diferitelor persoane care prin puritatea şi aspiraţia lor au trăit aceste inefabile "experienţe angelice"? De ce să nu le oferim atenţiei cititorilor noştri, care încă nutresc nostalgia comunicării cu îngerii şi nu au nici o curiozitate legată de lumea demonilor?

Şi cât de mult mi-am dorit să reuşesc să scriu această carte. Bineînţeles, fără a avea pretenţia de a face afirmări definitive, doar cu imensa dorinţă de a prezenta cât mai obiectiv informaţii legate de acest subiect, informaţii pe marginea cărora merită cu prisosinţă să meditãm cu toţii. Mie personal, în această epocă în care foarte mulţi oameni se ocupă de existenţa demonilor, experienţa acestor "întâlniri angelice" mi-a oferit pace, mulţumire şi imens de multă bucurie.

Paola Giovetti

Prefaţă la a doua ediţie revăzută şi îmbunătăţită

De la apariţia primei ediţii (octombrie 1989), lucrarea mea intitulată "Îngerii" a călătorit mult. Ea a fost tradusă şi publicată în mai multe ţări, cum ar fi Gemania, Olanda, Statele Unite şi de curând în Franţa.

Comparativ cu acum câţiva ani, astăzi se vorbeşte mult mai liber despre acest subiect, astfel că simt că pot povesti o experienţă, pe care până acum nu am avut curajul să o scriu. În urma muncii pe care am depus-o pentru această carte şi a tuturor informaţiilor pe care le-am cules, am descoperit că nu eram nici prima, nici singura persoană care a avut asemenea experienţe. Deşi au trecut câteva decenii, aceste amintiri încă îmi sunt foarte vii şi cu siguranţă sunt responsabile pentru interesul pe care l-am manifestat faţă de tot ceea ce este misterios şi insolit şi bineînţeles pentru lumea îngerilor şi tot ceea ce o priveşte.

Aveam trei sau patru ani şi era în timp de război. Eram un copil destul de fricos, obişnuită să fiu sculată brusc din somn în miezul nopţii, atunci când erau alarme, pentru a fi dusă în refugiu. Din acest motiv adormeam destul de greu. Într-o noapte, m-am trezit brusc şi prin întunericul din casă am zărit spre capătul patului ca un fel de claritate luminoasă. M-am sculat în şezut, ca să văd mai bine şi am observat în acea lumină difuză o figură: un tânăr îmbrăcat într-o tunică albă, cu părul lung, castaniu, cu ochi mari şi pătrunzători care mă privea cu multă dragoste. Nu mi-a

fost nici o clipă frică și pentru un timp, pe care nu pot să-l estimez, posibil câteva minute, am rămas privind plină de încântare ființa din fața mea, care îmi transmitea o stare de profundă pace și siguranță.

După aceea, apariția a început parcă să se evapore și când casa a fost cuprinsă din nou de întuneric m-am lungit în pat și după o scurtă perioadă de timp am adormit, senină și liniștită.

Nu am avut, repet, nici cea mai mică senzație de teamă, dorință de a mă refugia repede în patul bunicii, cum adeseori făceam ori de câte ori simțeam nevoie de protecție. Bunica a continuat să doarmă liniștită fără să știe ceea ce se petrecuse.

Nu am povestit nimănui ceea ce am văzut, dar m-am întrebat de nenumărate ori ce a fost. Un înger, posibil, dar nu avea aripi. Mesajul pe care l-am primit era de protecție, de siguranță stare care m-a însoțit pretutindeni de atunci înainte. Întreaga mea familie a fost protejată pe toată durata războiului.

Așa cum am mai afirmat deja, apariția acelei ființe luminoase din copilărie m-a determinat să scriu această carte și să culeg fără oboseală cât mai multe informații despre acest domeniu.

Această carte se dorește a fi un omagiu adus acelui tânăr îmbrăcat în alb și înconjurat de lumină, care mi-a apărut când eram un copil și care mi-a transformat întreaga viață, neîncetând nici o clipă să-mi fie alături.

Paola Giovetti

iulie 1993

I

Îngerii în diferite tradiții religioase

În prologul dramei *Îngerul lui Cain*, de Luigi Santucci, un înger îmbrăcat în alb și învăluit în lumină se adresează spectatorilor cu aceste cuvinte pline de inspirație:"Oameni botezați, plecați-vă urechea. Eu sunt un înger. Ce sunt îngerii? Își amintește vreunul dintre voi? Eu înțeleg gândurile voastre. Nu, nu toate lucrurile acestea, nu doar aceste lucruri... Tu te-ai gândit la mama ta. Și tu la copilul tău mort. Voi la o piesă muzicală, tu la o fotografie pe care o ai la capul patului. Dar majoritatea nu suportăm să știm că altcineva ar putea să ne cunoască gândurile și că există cineva, care este aproape de noi în permanență, oriunde ne-am afla. ...Dar trebuie să înțelegeți că noi suntem alături de voi, botezaților, de când a fost creată lumea de către Dumnezeu, în permanență. Fără să ne permitem o pauză pentru distracție sau o vacanță."

În realitate, îngerii sunt permanent alături de noi întotdeauna și în orice situație și nu doar alături de ființele botezate, ci de toți oamenii, indiferent cărei religii îi aparțin. Rolul lor de intermediari între cer și pământ, de mesageri ai lui Dumnezeu și de protectori ai oamenilor este menționat în nenumărate tradiții.

Deși mai ales în cazul tradițiilor monoteiste regăsim existența îngerilor așa cum îi cunoaștem noi astăzi prin intermediul descrierilor care au ajuns până la noi și alte

religii și mitologii vorbesc despre existența unor ființe supranaturale a căror rol este asemănător cu cel al îngerilor; de a ghida, proteja și încuraja ființele umane. Îngerii sunt ființe de lumină care intermediază contactul dintre sacru și profan, dintre cer și pământ, dintre Dumnezeu și om - îngerii protectori, îngeri ai vieții și ai morții.

Studiind începuturile religioase ale popoarelor Pamântului găsim vorbindu-se și despre spiritele naturii, a pământului, apei, focului, aerului, despre stăpânii fenomenelor naturale și despre demonii, care încarnează principiul răului.

În cazul religiilor politeiste, linia de demarcație dintre creaturile supranaturale și divinitate este neclară, în timp ce în cazul religiilor monoteiste este foarte netă și evidentă.

Numeroasele mărturii literare și religioase legate de lumea angelică nu conduc, pe cel care studiază acest domeniu, la informații care să ateste influența reciprocă pe care au avut-o una asupra celeilalte diferitele religii și tradiții ale popoarelor în legătură cu apariția ideei de înger; clară apare doar experiența comună care stă la baza tuturor tradițiilor chiar până în zilele noastre.

Primele dovezi ale credinței în existența îngerilor le avem chiar din timpurile asiro-babilonienilor, unde fiecare zeitate avea și emisarul ei; acestea erau ființe înaripate care străbăteau cerul pentru a ajunge pe Pământ, având deci rolul de mesageri ai zeităților. Exista și credința că fiecare ființă are o divinitate protectoare: ființe subtile cu puteri paranormale care sunt un fel de ambasadori ai oamenilor pe lângă zeități, dar care îl abandonau dacă se comporta urât, iertându-l dacă se îndrepta.

În Persia, găsim o lume spirituală divizată în două mari sectoare (opuse una celeilalte): principiul binelui și al răului. Principiul binelui este slujit de o clasă de ființe divine, numite "*Fravashi*", care din multe puncte de vedere ne reamintesc de îngeri. Fiecare om are o astfel de ființă divină, care îl protejează și care îl ajută să lupte împotriva influențelor demoniace.

Și în tradiția Extremului Orient regăsim atestată existența ființelor angelice și demoniace, care formează o vastă și complexă cosmogonie. Cât privește India, de exemplu, încă și în ziua de astăzi după 30 de secole de tradiție Vedantică, Universul este conceput ca o ierarhie de forțe de toate tipurile, permanent în acțiune, care încă sunt venerate de mulți oameni credincioși. Ca mărturie stă și bogata iconografie care acoperă templele indiene. Alături de numeroși zei și zeițe, regăsim o multitudine indescriptibilă de zeități secundare, îngeri și demoni, spirite ale naturii, divinități ale aerului, monștri pământului. În literatura hindusă găsim nenumărate povestiri despre continua luptă dintre îngeri și demoni.

Atât budismul cât și brahmanismul, care au ajuns până în Tibet, Java și Cambogia, consemnează existența a numeroase creaturi subtile care sunt prieteni ai omului și care se opun răului și tuturor ființelor orientate negativ. În Birmania și Pakistan se vorbește despre existența unor entități numite "*nats*", care trăiesc în interiorul ființei umane; ei consideră că există un număr infinit de astfel de ființe, având diferite misiuni. Prezența lor, care uneori poate fi observată, este în general benefică, dar pentru a menține protecția lor se consideră că este necesară executarea cu consecvență a anumitor ritualuri special consacrate acestor ființe. Există și "*nats*" malefici.

Tuturor acestor entități li se atribuie anumite atribute umane, care pot fi pozitive sau negative. Putem spune că mai ales în tradiția Extremului Orient dar și în tradiția occidentală, regăsim prezența îngerului protector.

Cuvântul înger (angel) derivă din termenul grec *aggelos*, care înseamnă "mesager" și care s-a transmis ulterior limbilor de proveniență latină sub formă de *angelos*. Dar în Grecia antică termenul avea o conotație mai limitată, indicând zeitățile protectoare ale defuncților: Ermete, care era ghidul și Artemide, zeitatea infernului, și Zeus (numit *agazos aggelos*, adică "înger bun"), zeul suprem.

În mitologia greacă și în special în celebrele poeme homerice, găsim zeități care au funcții foarte asemănătoare

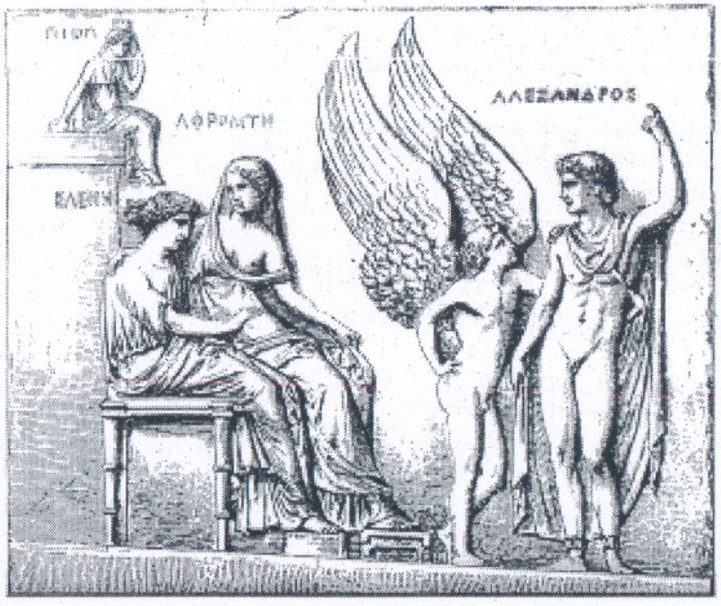

îngerilor din tradiția noastră. De exemplu, Atena, în primul Cântec din Iliada, acționează și-l protejează pe Ahile într-o manieră care se aseamănă foarte mult cu modul de a acționa al îngerului din tradiția creștină. Ea este vizibilă numai pentru Ahile și îl sfătuiește în timpul luptei sale cu Agamemnon. Dar și Agamemnon primește ajutor divin: în vis îi apare Nestor, care se autodefinește ca fiind "mesagerul lui Zeus" și îi spune că are sarcina să-i dea anumte sfaturi. În cântecul numărul 24 și Iride, zeița curcubeului, care îl consola pe bătrânul rege Priam în timp ce acesta deplângea moartea fiului său Ettore, era mesagera lui Zeus.

În Odiseea, Ulise este de mai multe ori salvat de Zeus, părintele tuturor zeităților, prin intermediul Atenei sau a înaripatului Ermete. Ermete este cel care îl ajută să scape de fascinația cântecului nimfei Calipso și tot el este acela care o anunță pe nimfă decizia zeilor de a-i reda libertatea lui Ulise.

Și în momentul trecerii lui prin Feaci și apoi prin țara ciclopilor, Ulise este permanent conștient de ajutorul pe care-l primește din partea unei zeități protectoare. Și când în final ajunge să pășească pe tărâmul Itacăi și se teme că nu va reuși să-i înfrângă pe numeroși săi adversari, încă o dată Atena îl încurajează și-l conduce către victoria finală.

Și dacă vom lua în discuție și filozofii Greciei Antice, în scrierile lui Platon găsim foarte multe referiri legate de existența unor ființe care intermediază dialogul dintre cer și pământ. Printre aceștia putem aminti și de Eros, acel semizeu al miturilor antice. În *Symposion* găsim referiri la diferitele aventuri ale lui Eros:"Misiunea sa constă în a traduce și prezenta zeilor doleanțele oamenilor și oamenilor mesajele care vin de la zei: pe de o parte rugămințile și ofertele unora și pe de altă parte ordinele și acceptările celorlalți."

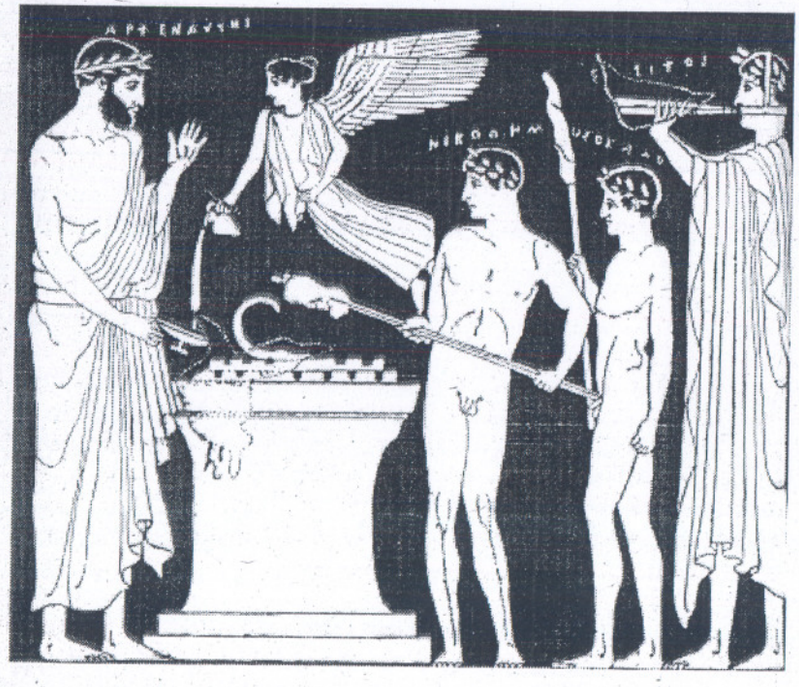

Prin intermediul elementului "demoniac", considerat drept supranatural şi imortal, se manifestă—spune Platon—arta sacerdoţilor, cu referiri la sacrificii, ritualuri, profeţii, magie. "De fapt zeii", continuă textul, "nu tratează direct cu oamenii, ci acest dialog între zei şi oameni se realizează prin intermediari, care veghează fiinţele umane. Şi aceşti demoni şi spirite ale naturii sunt numeroşi şi de multe feluri, iar unul dintre aceştia este şi Eros."

Deşi termenul înger nu apare încă, rolul de intermediari între zei şi oameni al acestor creaturi este foarte bine definit.

La fel şi Socrate, dialoghează adeseori cu vocea interioară pe care o numeşte *daimonion* şi care-l acompaniază neîncetat, întreaga viaţă. Această voce se află la mijlocul drumului între îngerul păzitor şi conştiinţă. "Această voce interioară m-a urmat permanent din fragedă pruncie şi s-a făcut auzită de fiecare dată când trebuia să iau o decizie importantă, iar mesajul ei este atât de clar şi puternic încât este suficient ca să mă convingă." (Apologia 31 d.)

Multe din elementele despre care am discutat şi în special cele care au derivat din tradiţia asiro-babilonienilor şi a perşilor, se regăsesc şi în religia ebraică, care concepe existenţa unui unic Dumnezeu care există în ceruri înconjurat de către un cortegiu de îngeri, care reprezintă miniştri şi mesagerii săi.

Atât iudaismul cât şi creştinismul prezintă o bază comună, Vechiul Testament şi la acesta vom face referiri în continuare.

Dar înainte de a ne dedica atenţia textelor sacre ale tradiţiei noastre, ne vom referi la prezenţa îngerilor în religia islamică, asupra căruia Vechiul Testament a avut totuşi o influenţă destul de mare. Considerându-se succesorii lui Ismael, ismaeliţii, o sectă islamică ce-l recunoaşte ca profet salvator pe Aga Khan, face referiri la un eveniment despre care se vorbeşte şi în *Geneză*, în capitolul 21.

Lui Abraham i-a dăruit bătrâna sa soţie, în mod miraculos un fiu, pe care l-a numit Isaac. Dar după

naşterea lui Isaac, Sara îi cere lui Abraham să o izgonească pe roaba egipteancă Agar, care îi născuse lui Abraham un fiu, pe nume Ismael. Abraham nu doreşte să o izgonească, dar Dumnezeu îl sfătuieşte să o asculte pe Sara, pentru că numai cei din Isaac vor fi urmaşii lui.

Atunci s-a sculat Abraham dis-de-dimineaţă, a luat o pâine şi un burduf cu apă şi le-a dat Agarei, după care i-a spus că trebuie să plece. Agara s-a îndreptat spre deşertul Beer-Şeba. Când s-a terminat apa pentru copil, Dumnezeu a intervenit prin intermediul unui înger:"Şi a auzit Dumnezeu glasul copilului din locul unde era şi îngerul lui Dumnezeu a strigat din cer către Agar şi a zis:«Ce este Agar? Nu te teme, că a auzit Dumnezeu glasul copilului din locul unde este! Scoală, ridică copilul şi-l ţine de mână, căci am să fac din el un popor mare!» Atunci i-a deschis Dumnezeu ochii şi a văzut o fântână cu apă..."(Geneză cap.21, 17)

Astfel că, ismaeliţii se consideră urmaşii lui Ismael, celui căruia Dumnezeu Însuşi i-a prezis că îi va face un mare popor.

În Coran, adeseori este citată prezenţa îngerilor şi a arhanghelilor, în mod special a arhanghelilor Mihael şi Gabriel. De exemplu, în prima viziune a profetului Mohamed (610 d.C.) îi apare în vis îngerul Gabriel. Şi moartea profetului este—după tradiţie—însoţită de prezenţa îngerilor. Când Mohamed era pe moarte, a avut o viziune: un cor de îngeri au umplut casa, iluminând-o cu o lumină divină. Atunci îngerul morţii s-a apropiat de Mohamed, cerându-i permisiunea să îi conducă sufletul în tărâmul de dincolo. Tradiţia spune că Mohamed a consimţit, rugându-l însă pe înger să îşi îndeplinească cât mai rapid opera.

Nu ştim prin intermediul căror izvoare Mohamed a avut acces la tradiţia ebraică şi creştină; sigur este că a fost influenţat de ambele tradiţii. Chiar şi rolul pe care-l au îngerii în Islam este asemănător cu cel al îngerilor din Sfânta Scriptură; îngerii se află în jurul tronului lui Allah, fiind creaţi de respiraţia acestuia, preamărindu-l şi cerându-i iertare pentru păcatele oamenilor având astfel

rolul de intermediari, similar cu cel din tradiţia creştină.

Apoi, descoperim o vastă şi fascinantă doctrină legată de lumea îngerilor în operele ilustrului filozof, poet şi teolog *Avicenna*, care a trăit în Persia între anii 980-1037. El vorbeşte despre o dublă cosmogonie: ceruri invizibile (subtile) care înconjoară cerurile vizibile, ale astronomiei şi ale fizicii celeste; despre inteligenţa îngerilor care dau naştere la Universul cunoscut. Avicenna citează deseori prezenţa arhanghelului Gabriel, ca fiind îngerul umanităţii şi a arhanghelului Mihael, ca fiind îngerul profeţilor.

Fiinţe înaripate, intermediari între cer şi pământ, acompaniază şi scrierile misticilor Sufiţi, viziunile şamanilor, legendele indienilor americani şi cum am văzut deja, hinduismul şi budismul.

Astfel că, în concluzie, putem spune fără să ne temem că greşim că nu există religie a Terrei care să nu fi vorbit despre prezenţa şi rolul îngerilor.

Îngerii în Vechiul Testament

În Vechiul Testament nu există o angeologie bine conturată, care să ne ofere un sistem dogmatic legat de lumea îngerilor, informaţii asupra naturii lor şi a raportului lor cu Dumnezeu. Dar transpare ferm convingerea că Dumnezeu stabileşte legături cu oamenii prin intermediul mesagerilor săi. Evreii din vechime erau ferm convinşi că Dumnezeu se serveşte de îngeri pentru ca să ghideze şi coordoneze întreaga lume.

Deci îngerii ocupă grădinile intermediare care se află pe scala dintre om şi Dumnezeu. Pentru a folosi frumoasele cuvinte ale lui Giuseppe Del Ton:

«Natura nu face sărituri. Între protozoare şi fiinţele umane există o întreagă ierarhie de fiinţe, crescând în armonie şi complexitate, având un număr infinit de forme şi funcţii, astfel noi putând admira extraordinara

înţelepciune şi fantastica putere creatoare a lui Dumnezeu. La fel, cu siguranţă că există o ierarhie divină care se află între noi şi Tronul Creatorului Divin, aceste fiinţe intermediare, fiind îngerii: spirite pure, inteligenţe creatoare, voinţe integrate în Voinţa Divină.»

În *Geneză* regăsim adeseori prezenţa îngerilor. Prima lor apariţie este în capitolul 3,23-24:"De aceea, l-a scos Domnul Dumnezeu din grădina din Eden, ca să lucreze pământul, din care fusese luat. Şi izgonind pe Adam, l-a aşezat în preajma grădinii celei din Eden şi a pus heruvimi şi sabie de flacără vâlvâitoare, să păzească drumul către pomul vieţii."

În capitolul 16, regăsim povestea lui Ismael, pe care deja am expus-o în legătură cu tradiţia islamică şi cu originea ismaeliţilor. Sara, care nu avusese copiii, îi sugerează soţului ei, Abraham, să se unească cu roaba lor egipteancă, pe nume Agar, pentru a avea copii. Agar

rămâne însărcinată și din acest moment începe să o disprețuiască pe Sara,ca urmare aceasta o va trata rău pe Agar, care în final se hotărește să fugă.

În continuare citim în *Geneză* (cap.16,7):"Și a găsit-o îngerul Domnului la un izvor de apă în pustiu... și i-a spus:" Întoarce-te la stăpâna ta și supune-te ! ...Voi înmulți pe urmașii tăi foarte tare, încât nu se vor mai putea număra din pricina mulțimii". Și în continuare i-a spus:"Iată, tu ai rămas grea și vei naște un fiu și-i vei pune numele Ismael, pentru că a auzit Domnul suferința ta."

În capitolul 18, Abraham este vizitat de trei îngeri, care printre altele îl anunță că soția sa, Sara, care era sterilă și foarte bătrână (peste 90 de ani) va avea un copil pe care trebuie să-l numească Isaac. Și când Dumnezeu îl testează pe Abraham, cerându-i să-i jertfească pe unicul său fiu, din nou un înger apare și-i spune:"Să nu-ți ridici mâna asupra copilului, nici să-i faci vreun rău, că acum cunosc că crezi în Dumnezeu și că pentru El n-ai cruța nici pe singurul fiu al tău."(Geneză cap.22,11)

În continuare, regăsim tot în Vechiul Testament visul lui Iacob, legat de scara cerească:"Și a visat că era o scară, sprijinită pe pământ, iar cu vârful atingea cerul; iar îngerii lui Dumnezeu se suiau și se pogorau pe ea."(Geneză 28,12) Un alt moment în care regăsim prezența îngerilor este lupta dintre Iacob și înger (Geneză cap.32,25); sub forma unei "pare de foc" i se arată îngerul lui Moise:"I s-a arătat îngerul Domnului într-o pară de foc, care ieșea dintr-un rug; și a văzut că rugul ardea, dar nu se mistuia." (Exod cap.3,4)

În *Cartea Judecătorilor* un înger anunță o nouă naștere miraculoasă: cea a eroului Samson. Iată această poveste biblică pe scurt: datorită faptului că fiii lui Israel au avut în ochiii lui Dumnezeu un comportament urât, Acesta i-a dat pentru patruzeci de ani pe mâna Filistenilor. Samson era destinat de Dumnezeu ca după această perioadă de timp să-și elibereze poporul.

«Era însă în vremea aceea un om...cu numele Manoe și femeia lui era stearpă și nu năștea. Odată însă s-a arătat îngerul Domnului femeii și i-a zis:"Iată tu ești stearpă și

nu naști, dar vei zămisli și vei naște un fiu...pentru că pruncul acesta va începe să izbăvească pe Israel din mâna Filistenilor."»

Femeia merge la bărbatul ei și îi povestește că a întâlnit un om care semăna cu un înger a lui Dumnezeu și care a anunțat-o faptul că va fi gravidă. Atunci Manoe îl roagă pe Dumnezeu să-l trimită din nou pe omul Lui ca să-i învețe ce să facă cu noul născut. Îngerul se întoarce și îi dă numeroase indicații legate de copil și-i sfătuiește să sacrifice un ied pentru a sărbători evenimentul. Iar în final:"Când a început să se înalțe flacăra de la jertfelnic spre cer, îngerul Domnului s-a ridicat cu flacăra de pe jertfelnic..."

Ulterior, îngerul nu le mai apare lui Manoe și soției sale, dar ceea ce le-a spus se împlinește. Așa cum clar se observă din cele spuse mai sus, îngerul avea o înfățișare umană, dar avea așa o măreție și era transfigurat de o lumină supranaturală atât de puternic, încât soția lui Manoe a intuit imediat adevărata sa natură. De natura angelică a interlocutorului său, Manoe se convinge numai când îl vede ascensionând spre cer, odată cu flacăra care se înalță de pe jertfelnic.

Tot un înger îl ajută pe profetul Ilie în fuga sa prin deșert:«Iar el s-a dus mai departe în pustiu, cale de o zi și s-a așezat sub un ienupăr și își ruga moartea, zidicând:"Îmi ajunge acum, Doamne! Ia-mi sufletul că nu sunt eu mai bun decât părinții mei." Și s-a culcat și a adormit acolo sub ienupăr. Și iată un înger l-a atins și i-a zis:"Scoală de mănâncă și bea!" Și a căutat Ilie și iată, la căpătâiul lui, o turtă coaptă în vatră și un urcior cu apă. Și a mâncat și a băut și a adormit din nou. Dar îngerul Domnului s-a întors a doua oară, l-a atins și i-a spus:"Scoală de mănâncă și bea, că lungă-ți este calea!" Și s-a sculat Ilie și a mâncat și a băut și, întărindu-se cu acea mâncare, a mers patruzeci de zile și patruzeci de nopți...»(III Regi, cap.19,4-8)

În *Cartea lui Isaia* (cap. 6, 1-7), este descrisă misiunea profetică a lui Isaia: «În anul morții regelui Ozia, am văzut pe Domnul stând pe un scaun înalt și măreț și poalele hainelor Lui umpleau templul. Serafimi stăteau

înaintea Lui, fieacare având câte șase aripi: cu două își acopereau fețele, cu două picioarele, cu două zburau. Și strigau unul către altul, zicând:"Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul, plin este tot pământul de slava Lui!" Din pricina acestor strigăte, porțile se zguduiau din țâțânele lor, iar templul s-a umplut de fum. Și am zis: "Vai mie, sunt pierdut! Sunt om cu buzele spurcate și locuiesc în mijlocul unui popor cu buze necurate. Și pe Domnul L-am văzut cu ochii mei!" Atunci unul dintre serafimi a zburat spre mine, având în mâna sa un cărbune, pe care-l luase cu cleștele de pe jertfelnic. Și l-a apropiat de gura mea și a zis: "Iată, s-a atins de buzele tale și fărădelegile s-au curățat."» (Isaia, cap.6, 1-7)

Un alt episod legat de existența îngerilor îl regăsim în cartea lui Daniel. Trei tineri, care refuză să slujească zeilor regelui Nabucodonosor, sunt aruncați într-un cuptor, dar sunt protejați de Dumnezeu: «Regele...grăiește sfetnicilor săi:"Oare, nu am aruncat noi trei bărbați legați în mijlocul cuptorului cu foc arzător?...Iată, eu văd patru bărbați dezlegați, umblând prin mijlocul cuptorului, nevătămați, iar celui de-al patrulea, cu fața unuia dintre fiii zeilor." Regele dă ordin să se deschidă cuptorul, de unde tinerii ies vii și nevătămați, fapt care-l determină pe rege să spună:"Binecuvântat să fie Dumnezeul lor, care a trimis pe îngerul său și a izbăvit pe servii Săi, care își puseseră nădejdea în El și care au călcat porunca regelui și și-au dat trupurile lor ca să nu slujească și să nu se închine altor dumnezei decât Dumnezeului lor."» (Daniel cap.3, 24-29)

Regele Darius, cel care l-a urmat la tron pe regele Nabucodonosor, îl aruncă pe Daniel la groapa cu lei, unde rămâne toată noaptea; dis-de-dimineață se duce să vadă dacă Dumnezeul lui l-a ajutat să scape; după ce-l strigă, Daniel îi răspunde:"Dumnezeu a trimis pe îngerul Său și a astupat gura leilor, și ei nu mi-au făcut nici un rău, pentru că am fost găsit nevinovat înaintea Lui..." (Daniel 6, 22)

În *Cartea lui Daniel* găsim pentru prima dată vorbindu-se de un înger care are un nume: Gabriel. El

este cel care-i explică lui Daniel viziunea sa:«Și când eu, Daniel, am văzut vedenia și m-am străduit să o înțeleg, iată că atunci a stat cineva înaintea mea cu chip de om.

Am auzit un glas de om care striga și spunea: "Gavrile, tâlcuiește celui de acolo vedenia!" Și el a venit unde eram eu și când se apropia m-am înspăimântat și am căzut cu fața la pământ.» (Daniel cap. 8, 15-17)

În continuare găsim și numele arhanghelului Mihail:"Și mi-am ridicat ochii și iată un om îmbrăcat în veșminte de in, iar coapsele încinse cu aur curat și de preț, trupul lui ca și crisolitul și fața lui ca fulgerul, iar ochii lui ca flăcările de foc, brațele și picioarele lui străluceau ca arama lustruită și sunetul cuvintelor lui ca vuietul unei mulțimi." (Daniel cap. 10,5) «Și el a spus:"Îngerul păzitor al Persiei mi-a stat împotrivă douăzeci și una de zile, dar iată că Mihail, cel dintâi dintre îngerii păzitori, a venit și m-a ajutat... Și am venit ca să-ți fac cunoscut ce se va întâmpla poporului tău la sfârșitul zilelor."» (Daniel cap. 10, 12-14)

Tânărul Tobia este acompaniat și protejat de-a lungul periculoasei sale călătorii de arhanghelul Rafael:"Și s-a dus Tobia să caute omul și s-a întâlnit cu Rafael. Acesta era înger, dar Tobia nu știa." (Tobia cap. 5, 4) Îngerul îi spune că știe drumurile și poate să-l însoțească și să-l ghideze de-a lungul întregului său drum. Înainte de a porni la drum el o consolează pe mama lui Tobia, care plângea,

spunându-i să fie liniștită că fiul ei se va întoarce sănătos și întreg pentru că un înger al lui Dumnezeu îl va însoți tot drumul.

În acest fel, în Vechiul Testament sunt prezenți și numiți toți cei trei arhangheli: Mihail, Gabriel și Rafael.

Îngerii din Vechiul Testament au aspect uman, mănâncă și beau la fel ca oamenii și nu au întotdeauna aripi.

În lucrarea "*Dicționarul filozofic*", Voltaire declară legat de aspectul corporal al îngerilor din Vechiul Testament: "Acești îngeri prezintă un corp material format dintr-o materie eterată, având aripi pe spate, la fel cum Mercur avea aripi le picioare; uneori își ascundeau aripile sub îmbrăcăminte. "

Și tot el adaugă că:"Nu se știe cu precizie unde stau îngerii, dacă în aer, în gol (vid) sau pe alte planete. Dumnezeu nu dorește ca noi să știm aceasta."

Cartea lui Enoch

Cartea lui Enoch face parte din Evanghelile considerate «apocrife», nume dat încă din vechime de către biserică scrierilor care provin din ambianța iudaică, fiind legate de istoria originii creștinismului, dar care nu sunt incluse în canon. În vechime, cu trecerea timpului aceste scrieri au fost uitate sau chiar pierdute și nu au fost redescoperite decât recent. O astfel de lucrare este *Cartea lui Enoch* care a fost regăsită de abia la finalul secolului 18 în niște manuscrise etiopiene.

Această carte este de o foarte mare importanță pentru biserica creștină din timpul primelor secole, carte în care Noul Testament este numit "scriptură sfântă". De fapt citim în *Epistola lui Iuda* (14-15): «Dar și Enoch, al șaptelea de la Adam, a proprocit despre aceștia, zicând:"Iată, a venit Domnul cu zecile de mii de sfinți ai Lui, ca să facă judecată împotriva tuturor și să mustre pe

toți nelegiuiții de toate faptele nelegiuirii lor, în care au făcut fărădelege, și de toate cuvintele de ocară pe care ei, păcătoși, netemători de Dumnezeu, le-au rostit împotriva Lui."»

Este evidentă strânsa legătură literară și ideologică dintre Noul Testament și *Cartea lui Enoch*, deși imediat după descoperirea ei o parte a preoțimii au considerat că este o lucrare a fariseilor, un număr mare de preoți continuă să o citeze.

Această lucrare se ocupă de îngeri și este o autentică mină de informații; se poate spune că această carte prezintă o angeologie clar dezvoltată, o adevărată doctrină a îngerilor.

Chiar de la începutul cărții autorul vorbește despre făpturi înaripate, mesageri divini, afirmând că știe de existența lor atunci când scrie:"Acesta este cel pe care mi l-au arătat îngerii; am ascultat tot ce mi s-a spus și am notat totul, nu pentru această generație, ci pentru cea care va să vină, generația viitoare."

Dar capitolul cel mai important este capitolul șase, denumit și *Cartea celor vigilenți:* aceasta trebuie considerată una dintre cele mai vechi informații legate de existența îngerilor căzuți. Vă voi oferi câteva citate din acest text:«Și s-a întâmplat că numărul oamenilor a crescut și oamenii au avut fete foarte frumoase și îngerii, fii ai cerului, le-au văzut, s-au îndrăgostit de ele și și-au spus unii altora:"veniți, hai să ne luăm de soții pe fetele oamenilor și să avem copii cu ele."

Așa a spus Semeyaza, conducătorul lor:«"Mă tem că voi nu sunteți de acord cu aceasta și că eu sunt cel care, prin atitudinea mea, vă trag spre păcat." Dar toți într-un glas i-au răspuns:" Jurăm, noi toți cei de aici, că ne angajăm să nu ne abatem de la această propunere și să o punem în fapte". Așa că, au jurat cu toții, căzând astfel în păcat toți două sute.»

Din lunga listă cu îngeri căzuți putem enumera pe Asael, Batraal, Anani, Ramuel, Ezeqeel și mulți alții.

Și apoi textul *Cărții lui Enoch* continuă:

"Și și-au luat de soții pe fiicele oamenilor și ele i-au învățat incantații și magie, le-au vorbit depre puterea

plantelor şi a rădăcinilor lor. Ele au rămas însărcinate şi au născut nişte copii giganţi. Aceştia mâncau toate fructele pe care le cultivau oamenii, până când oamenii şi-au dat seama că nu mai pot să-i hrănească. Atunci, giganţii au început să păcătuiască împotriva păsărilor, animalelor, reptilelor, peştilor, mâncându-le carnea şi bându-le sângele. Pământul acuza de toate aceste atrocităţi pe nedoriţi."

Un alt pasaj din Cartea lui Enoch spune:" Odată cu îngerii căzuţi a venit pe Pământ răul, aceştia învăţându-i pe oameni—citim în continuare în cartea lui Enoch—să fabrice arme şi paloşe, să cunoască valoarea aurului şi a pietrelor preţioase, să practice magia şi astrologia, să se lupte. Pe femei, îngerii căzuţi le-au învăţat să se machieze, să poarte bijuterii să se împopoţoneze. În consecinţă, prezenţa lor nu a condus la o dezvoltare a cunoaşterii, ci la apariţia păcatului, impurificării şi a războaielor.

Cu multe referiri la prezenţa îngerilor este un alt text apocrif intitulat *Cartea Giubileelor*, numită şi "Mica Geneză" pentru că în ea sunt povestite evenimentele de la creaţia lumii până în momentul în care Moise a primit, pe muntele Sinai, de la Dumnezeu legile.

Deşi Vechiul Testament nu spune nimic despre momentul în care Dumnezeu a creat îngerii, *Cartea Giubileelor* spune clar că încă din prima zi a Genezei, Dumnezeu a creat îngerii şi spiritele naturii. În această carte este scris că de fapt *angelus faciei*, îngerul care se află întotdeauna alături de Dumnezeu este cel care i-a explicat lui Moise procesul Genezei:"Aici sunt scrise toate lucrurile creaţiei, modul în care Dumnezeu a creat lumea în şase zile şi s-a odihnit în cea de a şaptea, cum creaţia este sfântă pentru că este a lui Dumnezeu şi pentru că El şi-a lăsat semnătura asupra ei. Este scris cum în prima zi a creat atât cerul din înalturi cât şi pământul şi apele şi toate corurile îngereşti care trebuie să-l ajute la desăvârşirea creaţiei. Corurile îngereşti sunt formate din îngeri cu diferite funcţii; unii rămân întotdeauna alături de Dumnezeu, alţii sunt îngerii care sunt alături de sfinţi, ajutându-i în misiunea lor sau îngerii protectori ai

oamenilor, sau îngerii care protejează natura şi spiritele naturii, ale focului, vântului, furtunii, a zăpezii şi grindinei, ai tunetelor şi trăznetelor, ai frigului sau ai căldurii, ai perioadelor ploioase sau ai primăverii, ai toamnei, îngeri protectori ai tuturor spiritelor care există în cer, pe pământ, pe culmi şi în abisuri, ai luminii şi ai întunericului, al zorilor şi al serii, toţi fiind ghidaţi de înţelepciunea inimii divine."

În şapte zile succesive Dumnezeu a creat întreaga lume cu ajutorul îngerilor, a separat pământul de ape, a creat soarele şi luna, plantele, animalele şi oameni, cum se spune de fapt şi în *Geneză*. Astfel că, în *Cartea Giubileelor* crearea îngerilor încă din prima zi a Genezei este un element nou, despre care textele canonice nu vorbesc, dar informaţiile sunt foarte importante şi merită să le oferim toată atenţia.

Îngerii în Noul Testament

În Noul Testament, intervenţia angelică este mult mai numeroasă decât în Vechiul Testament şi a inspirat o infinitate de opere artistice.

Prima experienţă angelică pe care o întâlnim în Noul Testament este cea relatată de Luca (cap.1, 11-12); înţeleptul Zaharia, care deja era înaintat în vârstă, nu avea copiii de la soţia sa Elisabeta sterilă şi ea fiind deja în vârstă. Şi iată că într-o zi, când slujea în templu, «i s-a arătat îngerul Domnului, stând de-a dreapta altarului tămâierii. Şi văzându-l, Zaharia s-a tulburat şi frică a căzut peste el.» Şi cum este scris, îngerul l-a anunţat pe Zaharia că soţia sa îi va naşte un fiu, şi că pe acesta să-l numească Ioan. Şi pentru că Zaharia s-a arătat neîncrezător, îngerul i-a luat glasul, rămânând mut până în momentul în care cele pe care el le-a spus s-au îndeplinit. Acest anunţ ne reaminteşte foarte mult de vestea bună pe care a adus-o îngerul într-o situaţie similară lui Abraham şi Sara şi lui

Manoe şi soţiei sale în Vechiul Testament: un motiv pe care în Sfânta Scriptură îl regăsim în mai multe ocazii.

Dar cel mai cunoscut moment este acela în care arhanghelul Gabriel îi apare Fecioarei Maria şi o anunţă că va avea un fiu. Legat de aceasta, Luca ne relatează (Cap. 1, 26):«În a şasea lună (de graviditate a lui Elisabeta) a fost trimis îngerul Gabriel de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu un bărbat numit Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria. Şi intrând îngerul la ea, a zis:"Bucură-te, ceea care eşti plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei."» Şi aceasta a fost tulburată de un astfel de salut şi se întreba ce fel de închinăciune este aceasta. Şi îngerul i-a spus:"Nu te teme, Maria căci ai aflat har de la Dumnezeu. Şi iată, vei lua în pântece şi vei naşte fiu şi vei chema numele lui Iisus..."

Matei (cap.1, 19) povesteşte cum Maria după ce a rămas însărcinată cu Duhul Sfânt, când l-a anunţat pe logodnicul ei, acesta prima dată s-a hotărât să o părăsească: «Iosif, logodnicul ei, drept fiind şi nevrând să o vădească, a voit să o lase în ascuns. Şi cugetând el acestea, iată îngerul Domnului i s-a arătat în vis, grăind:"Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ceea ce a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt."» Şi îngerul i-a spus că astfel se vor împlini cele spuse de prorocul Isaia:"Iată, Fecioara va avea în pântece şi va naşte un fiu..." Şi continuă apostolul Matei:"Şi deşteptându-se din somn, Iosif a făcut aşa cum i-a poruncit îngerul Domnului şi a luat la el pe logodnica sa..."

Chiar şi naşterea lui Iisus a fost anunţată păstorilor de către îngeri:«Şi în ţinutul acela erau păstori, stând pe câmp şi făcând de strajă noaptea împrejurul turmei lor. Şi iată îngerul Domnului a stătut lângă ei şi slava Domnului a strălucit împrejurul lor, şi ei s-au înfricoşat cu frică mare. Dar îngerul le-a zis:"Nu vă temeţi. Căci, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul. Că vi s-a născut azi Mântuitor..."(Luca cap.2, 8) Şi când Iisus a fost circumcis, Luca vorbeşte din nou de apariţia unui înger:"Şi când s-au împlinit opt zile, ca să-L taie împrejur, i-au pus numele Iisus, cum a fost numit de înger mai înainte de a fi zămislit..."(Luca cap.2, 21)

Apostolul Matei povesteşte cum imediat ce regele Irod a dat ordin să fie ucişi toţi pruncii, un înger îi apare în vis lui Iosif ca să-l prevină să fugă în Egipt:«Iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând:" Scoală-te, ia Pruncul şi pe mama Lui şi fugi în Egipt şi stai acolo până ce-ţi voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă..."» (Matei cap. 2, 12) După moartea lui Irod, când pericolul a dispărut, îngerul revine, aşa cum a promis, şi-i spune lui Irod:"Scoală-te, ia Pruncul şi pe mama Lui şi mergi pe pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului."» (Matei cap. 2, 20)

Când Iisus, înainte de a-şi începe misiunea spirituală, a postit în deşert 40 de zile, după ce a rezistat ispitelor diavolului, este răsplătit de îngeri:"Atunci l-a lăsat

diavolul şi iată îngerii, venind la el îl slujeau."(Matei cap.2, 12)

Viaţa lui Iisus este tot timpul acompaniată de prezenţa îngerilor, Iisus făcând adesea referiri la ajutorul pe care i-l oferă în permanenţă îngerii. Citim, de exemplu, în parabola grăuntelui de muştar:"Trimite-va Fiul Omului pe îngerii Săi, vor culege din împărăţia Lui toate smintelile şi pe cei care fac fărădelegea, şi-i va arunca pe ei în cuptorul cu foc. (Matei cap.13, 41) Şi în continuare, tot apostolul Matei spune:"Căci Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; şi atunci va răsplăti fiecăruia, după faptele sale." (Matei cap.16, 27)

O altă referire legată de prezenţa îngerilor regăsim în parabolele cu oaia rătăcită şi cu drahma pierdută:"Zic vouă, aşa se face bucurie îngerilor lui Dumnezeu pentru un păcătos care se pocăieşte."(Luca cap.15, 10)

În Luca (cap. 16, 22) se vorbeşte despre îngerii care conduc sufletul după moarte:"Şi a murit săracul şi a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam..." Şi în cap. 18, 10, Luca vorbeşte despre îngerii din cer:"... Vă spun că îngerii din cer văd tot timpul faţa Tatălui meu, care stă în ceruri."

Reînvierea lui Iisus este o adevărată apologie a îngerilor:«Şi iată, s-a făcut cutremur mare, că îngerul Domnului, coborând din cer şi venind, a prăvălit piatra şi şedea deasupra ei. Şi înfăţişarea lui era ca fulgerul şi îmbrăcămintea lui albă ca zăpada. Şi de frica lui s-au cutremurat cei care păzeau şi s-au făcut ca morţii. Iar îngerul, răspunzând a zis femeilor:"Nu vă temeţi, că ştiu că pe Iisus cel răstignit Îl căutaţi. Nu este aici; căci s-a sculat precum a zis..." (Matei cap.28, 2)

Tot legat de momentul reînvierii, apostolul Marcu povesteşte despre aceiaşi apariţie îngerească:"Şi intrând în mormânt, au văzut un tânăr şezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veşmânt alb, şi s-au înspăimântat..."(Marcu Cap.16, 15) Legat tot de acelaşi eveniment apostolul Luca relatează:"Şi au găsit piatra răsturnată de pe mormânt. Şi intrând, nu au găsit trupul Domnului Iisus. Şi fiind ele încă nedumerite de aceasta, iată doi bărbaţi au stat înaintea lor, în veşminte strălucitoare."(Luca cap. 24, 2-4)

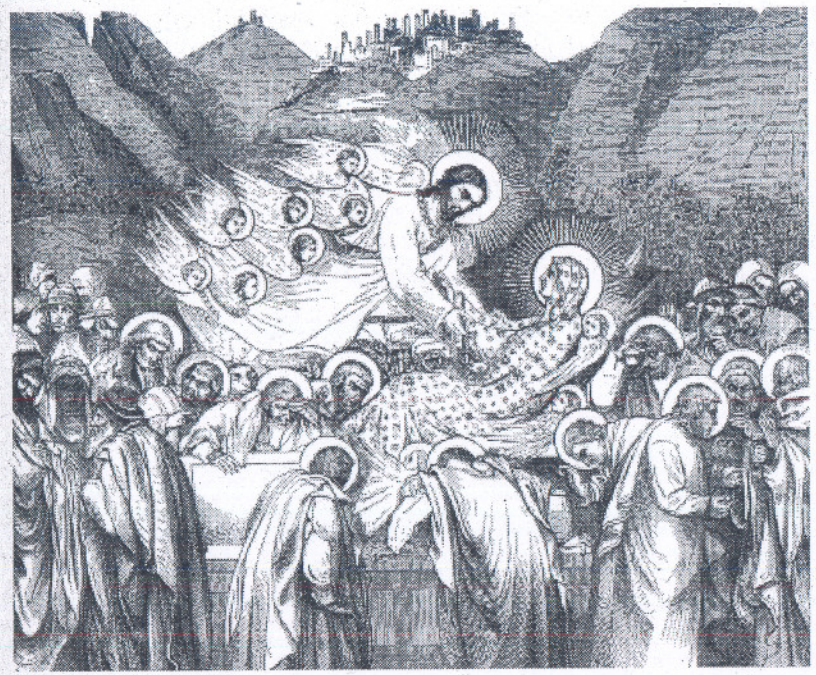

Acest episod este povestit şi de apostolul Ioan:"Şi a văzut doi îngeri în veşminte albe şezând, unul către cap şi altul către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus."

În Faptele Apostolilor (cap 1, 9-11) este relatată ridicarea la cer a lui Iisus:«Şi acestea zicând, pe când priveau, S-a înălţat şi un nor L-a luat de la ochii lor. Şi privind ei, pe când El mergea la cer, iată doi bărbaţi au stat lângă ei, îmbrăcaţi în haine albe, care au şi zis:"Bărbaţi galileieni, de ce staţi privind la cer? Acest Iisus care S-a înălţat de la voi la cer, astfel va şi veni, precum L-aţi văzut mergând la cer."

Faptele Apostolilor conţin şi alte referiri legate de prezenţa îngerilor: de exemplu, apostolul Petru, care era întemniţat, este eliberat de către un înger:«Dar când Irod era să-l scoată afară, în noaptea aceea, Petru dormea între doi ostaşi, legat cu două lanţuri, iar înaintea uşii paznicii păzeau temniţa. Şi iată un înger al Domnului a venit

deodată, iar în cameră a strălucit lumină. Și lovind pe Petru în coastă, îngerul l-a deșteptat, zicând:"Scoală-te degrabă! Și lanțurile i-au căzut de la mâini. Și a zis îngerul către el:"Încinge-te și încalță-te cu sandalele." Și el a făcut așa. Și i-a zis lui:"Pune haina pe tine și vino după mine." Și, ieșind, mergea după înger, dar nu știa că ceea ce s-a făcut prin înger este adevărat, ci i se părea că vede vedenie.»(cap.12, 7-12)

Când apostolul Filip pornește să-i convertească pe etiopieni, un înger este cel care-l ghidează:«Și un înger al Domnului a grăit către Filip, zicând:"Ridică-te și mergi spre miazăzi, pe calea care coboară de la Ierusalem spre Gaza..."»(Fapte cap. 8, 26)

În episodul care descrie momentul morții regelui Irod, regăsim un înger care are ca funcție ghidarea sufletelor care părăsesc această lume:"Și îndată îngerul Domnului l-a lovit, pentru că nu a dat slavă lui Dumnezeu. Și mâncându-l viermii, a murit."(Fapte cap. 12, 23)

Când apostolul Petru se îndrepta spre Italia, povestește celor care-l însoțesc viziunea pe care a avut-o:«Mi-a apărut în noaptea aceasta un înger al lui Dumnezeu, al Căruia eu sunt și Căruia mă închin, zicând:"Nu te teme, Petrule. Tu trebuie să stai înaintea Cezarului; și iată Dumnezeu ți-a dăruit pe toți cei care sunt în corabie cu tine." De aceea, bărbaților, aveți curaj, căci am încredere în Dumnezeu, că așa va fi după cum mi s-a spus.» (Fapte cap. 27, 23)

Și apostolul Pavel, în *Epistola întâi către corinteni*, într-una dintre cele mai minunate pasaje care au fost scrise vreodată despre iubire, pomenește despre îngeri astfel:"De aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător."

Iar în final, în Apocalipsă citim:"Și eu, Ioan, sunt cel care a văzut și auzit aceste lucruri. Și când le-am văzut și le-am auzit, m-am așezat plin de venerație la picioarele îngerului care mi-a dezvăluit toate aceste lucruri." De fapt, în Apocalipsă îngerul este cel care îi revelează lui Ioan imagi-nile pe care ni le descrie; și pentru ca să-l convingă

să scrie viziunile care i s-au oferit a fost trimis din nou un înger.

Sfânta Scriptură nu prezintă o doctrină clară despre îngeri, ci ne pune direct în fața constatării existenței lor. Dar când au fost creați îngerii? Așa cum am mai spus în *Cartea Giubileelor*(cap. 38, 7) găsim declarații care susțin că aceste ființe au apărut vesele și pline de viață din prima zi în care Dumnezeu a început să realizeze creația întregului Univers: "Bucurându-se în cor toate stelele zorilor și aplaudând toții fiii lui Dumnezeu." Lucrarea apocrifă *Cartea Giubileelor* afirmă, așa cum deja am văzut, că îngerii au fost creați de Dumnezeu încă din prima zi a Manifestării.

În Sfânta Scriptură nu se spune nimic clar legat de natura îngerilor și de raportul lor cu Dumnezeu și cu oamenii. Din numeroasele exemple pe care vi le-am dat reiese că Dumnezeu stabilește legături cu oamenii prin intermediul mesagerilor săi, îngerii.

Îngerii pe care îi întâlnim în Biblie au în primul rând caracteristici spirituale, dar ei pot să-și asume și caracteristici fizice, astfel încât să devină vizibili și audibili, putând să apară sau să dispară. Din câte reiese din Biblie ei nu au vârstă, sex:"Căci la înviere, nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer", citim în apostolul Matei. Dar mai există persoane care consideră că se poate vorbi despre diferențe de sex și la îngeri; vom vedea o astfel de părere în capitolul dedicat misticului și clarvăzătorului suedez Emanuel Swedenborg.

În Vechiul și în Noul Testament îngerii sunt pomeniți de circa trei sute de ori. După cum este scris în Biblie, ei sunt în număr foarte mare, miriade și miriade. David spune că ei sunt douăzeci de mii (în Psalmi cap. 68-17); în Deuteronomul (cap. 33, 2) este descrisă prezența a zece mii de îngeri care coboară pe muntele Sinai pentru a confirma prezența lui Dumnezeu care i-a dăruit lui Moise Legile.

Îngerii, așa cum reiese din lecturarea Bibliei, au fost creați de Dumnezeu asemănători oamenilor. Îngerilor, pe lângă alte funcții, li se atribuise și cea de păzitori ai

porţii Edenului. (Geneză 3, 24) Ei erau deci santinelele celeste care trebuiau să-i interzică omului să se întoarcă în grădina paradisului, de unde Dumnezeu i-a alungat.

Alte atribuţiuni ale îngerilor, în afară de cea de a intermedia între Dumnezeu şi oameni şi cea de gardieni ai grădinei Edenului, este cea de protectori ai omului, atribuţiune care transpare încă din Vechiul Testament. Citim de fapt în Psalmul 91, 11-12: "Pentru că Dumnezeu a comandat îngerilor săi să te păzească în fiecare moment al vieţii, să te conducă astfel încât piciorul tău să nu răstoarne nici o piatră."

Biserica şi în ziua de azi le spune credincioşilor că fiecare om are un înger păzitor—şi acestor îngeri le este dedicată în tradiţia catolică şi o sărbătoare anuală pe data de 2 octombrie.

"Fragilitatea naturii umane, pierdută în hăţişul tentaţiilor şi care este dezorientată în acest pelerinaj terestru", spune Iosif del Ton, unul dintre cei mai redutabili angeologi moderni, "este susţinută de sublima sa existenţă spirituală, care-l ajută să depăşească limitele şi

obstacolele, prin intermediul unui spirit care are ca scop să-i ghideze şi protejeze sufletul."

În *Epistola către evrei* a Sfântului Apostol Pavel (cap.1, 14), acesta se exprimă, legat de rolul îngerilor—fiinţe care protejează şi ghidează oamenii—astfel:"Îngerii oare nu sunt toţi duhuri slujitoare, trimise ca să slujească, pentru cei care vor fi moştenitorii mântuirii?"

Îngerii, după cum reiese din Sfânta Scriptură, au cunoştinţe superioare fiinţelor umane, dar nu sunt omniscienţi. De fapt, Iisus vorbind de a doua sa venire spune:"Iar despre ziua aceea şi despre ceasul acela nimeni nu ştie, nici îngerii din cer, nici Fiul, ci numai Tatăl."(Matei 13, 32)

La fel, putem spune şi despre puterile îngerilor: ei au puteri superioare puterilor oamenilor, dar nu sunt omnipotenţi. Un singur înger a fost suficient pentru a opri omorârea noilor născuţi în Egipt şi pentru a-i opri pe lei să-l sfâşie pe Daniel, toţi îngerii fiind total supuşi Voinţei Divine:"Binecuvântat să fie Cel Etern şi voi îngerii săi puternici, care îndepliniţi Voinţa Sa, supunându-vă cuvântului Său."(Psalmi 103, 20)

Biblia face câteva referiri şi la existenţa unei ierarhii angelice, vorbind despre îngeri, arhangheli, heruvimi şi serafimi, fără să ofere însă o ierarhie clară din care să reiasă atribuţiile şi meritele fiecărui grup de fiinţe angelice. În primul secol al creştinităţii, Dionisie Areopagitul a realizat o descriere detaliată a ierarhiilor angelice, codificând tradiţiile care ne-au fost trimise de la sfinţii părinţi, de aceasta ocupându-ne în capitolul următor.

II

Dionisie Areopagitul și ierarhiile cerești

Dionisie Areopagitul, denumit și Pseudo-Dionisie (termen care va fi explicat în rândurile care urmează), este cea mai mare autoritate în materie de angeologie creștină. Opera sa include mai multe cărți legate de lumea îngerilor dintre care enumerăm următoarele lucrări:"*Ierarhia celestă*", *"Ierarhia ecleziastică*", "*Numele divine*" și "*Epistola*". Aceste lucrări s-au bucurat de stima și admirația majorității figurilor ilustre ale bisericii dintre care îi vom numi pe Sfântul Toma, pe papa Gregorio cel Mare iar din partea scolasticii pe Dante, Meister Eckhart și Sfântul Ioan al Crucii.

Dionisie însuși se prezintă ca fiind discipolul lui Sfântul Paul, martor la Eliopoli al eclipsei solare care a însoțit moartea lui Iisus, fiind prezent împreună cu apostolii Petru și Iacob la moartea Fecioarei Maria.

Totuși, prezența la aceste evenimente, la care Dionisie susține că a asistat a fost pusă de-a lungul timpului sub semnul întrebării, iar analiza precisă a limbajului și a conținutului operei sale realizată la începutul secolului nostru a exclus faptul că operele atribuite lui Dionisie ar fi putut fi redactate înainte de sfârșitul secolului al V-lea. Datorită imposibilității de a identifica cu siguranță adevăratul autor, cercetătorii s-au pus de acord asupra numelui de Pseudo-Dionisie, astfel fiind numit astăzi autorul lui "*Corpus Dionisiacum*" (opera integrală a cărei

autor este considerat Dionisie), din care amintim în mod special *"Ierarhia celestă"*, prețioasă mărturie a misticismului occidental și a creștinismului timpuriu, celebru text al angeologiei creștine; acesta reunește și codifică înțelepciunea milenară transmisă de-a lungul secolelor de oamenii care au atins cele mai înalte stări spirituale. În această lucrare găsim multe informații în legătură cu "beatificele ierarhii angelice prin care Tatăl Ceresc a manifestat plin de generozitate lumina Sa și cu ajutorul cărora noi putem să ne elevăm ființa până la splendoarea sa absolută."

Aici trebuie spus, de exemplu, că membrii ierarhiilor cerești sunt precum niște oglinzi transparente "apte să primească raza Luminii Principiului Divin, umplându-se de splendoarea ei și răspândindu-și la rândul lor strălucirea către cei care-i urmează din punct de vedere ierarhic." Și în continuare:"Vorbind despre ierarhia celestă, înțelegem prin aceasta o ordonare sacră, imagine a frumuseții și perfecțiunii Principiului Divin, care are ca supremă funcție desăvârșirea propriei sale iluminări și care tinde să asimileze, atât cât îi este permis la nivelul evolutiv la care se află, propriul său Principiu", devenind astfel, "colaboratori ai lui Dumnezeu" și dovedind "modul în care cu ajutorul lor, pe cât este cu putință, se desăvârșește activitatea divină."

Ierarhiile cerești, mai spune Areopagitul, participă la guvernarea întregii creații și sunt mult mai apropiate de Principiul Divin, reflectând într-o proporție mult mai mare voința divină decât se produce aceasta în cazul oamenilor; într-adevăr "iluminările Principiului Divin se împlinesc mai întâi în ei și apoi prin ei ni se transmit nouă, oamenilor, revelațiile superioare."

Devenind mai specific, Dionisie Areopagitul continuă:"Eu văd[1] că îngerii au fost primii inițiați în misterul divin al iubirii lui Iisus față de oameni și că apoi, prin opera lor vine către noi grația cunoașterii. Această

[1] Dionisie a avut, evident, anumite revelații, care i-au confirmat povestirile bibilice

convingere este confirmată și de episodul biblic în care arhanghelul Gabriel a revelat în secret în timpul somnului sacerdotului Zaharia că pruncul a cărui tată va fi, împotriva tuturor așteptărilor, datorită grației divine, va fi un profet al operei omenești și al celei divine, pe care o va înfăptui Iisus, cel care va fi pentru lume divinul salvator. Și tot la fel s-a petrecut și când Gabriel a revelat în secret Mariei că în ea s-a desăvârșit misterul Principiului Suprem, referindu-se la inefabila încarnare divină. Un alt înger i-a comunicat lui Iosif cum într-adevăr au fost împlinite promisiunile divine făcute strămoșului său David. Tot un înger a adus vestea cea bună a nașterii Mântuitorului păstorilor, a căror viață de solitudine și tăcere i-a purificat, făcându-i să merite să participe la acest eveniment divin alături de "marea armată celestă", care a trimis imn de laudă tuturor locuitorilor Pământului.

"Dar mă voi înălța chiar și până la cele mai înalte iluminări ale *Loghia*-ei[1]: eu văd într-adevăr că Însuși Iisus, cel care este direct răspunzător de existența entităților cerești, a venit până la noi rămânând imuabil, neprecupețind nici un sacrificiu pentru a-și duce la bun sfârșit misiunea, supunându-se plin de umilință Voinței lui Dumnezeu Tatăl, voință care i-a fost transmisă prin intermediul îngerilor. De exemplu, îngerii sunt cei care-l anunță pe Iosif că trebuie să fugă cu Iisus în Egipt și tot ei sunt cei care, după ani de zile, exprimând din nou Voința Divină îl anunță să se întoarcă înapoi în Israel. Astfel, de-a lungul întregii Sale vieți îl vedem pe Iisus supunându-se legilor și voinței Tatălui Său, voință pe care o află prin intermediul îngerilor. Am omis să-ți spun, ție care sunt sigur că știi[2], informațiile care au fost revelate de către tradițiile sacerdotale despre Îngerul care l-a încurajat pe Iisus, sau faptul că Însuși Iisus, intrat în ordinul revelator pentru benefica sa operă salvatoare, a fost proclamat «Înger al marelui consiliu». Însuși Iisus spune, în modul

[1] Prin acest termen se înțelege ceea ce a fost transmis de Dumnezeu de-a lungul timpului prin intermediul textelor sacre.

[2] Dionisie își adresează cartea «fratelui Timotei»

specific al îngerilor, că va vesti toate lucrurile pe care le-a auzit de la Tatăl."

Cât despre ierarhiile cerești propriu-zise, Dionisie subliniază că:"se cunoaște cu exactitate doar Principiul lor divin inițiator." Nouă oamenilor ne este cu neputință să cunoaștem tainele cerești. Așadar, adaugă Dionisie "noi nu spunem nimic care vine numai de la noi, dar vom expune, după capacitățile noastre, acele viziuni cerești care au fost contemplate de sfinții cunoscători ai lui Dumnezeu, și de către care noi înșine am fost inițiați."

Ierarhiile cerești sunt în număr de nouă, la rândul lor subîmpărțite în trei ordine majore (triade): prima se află cel mai aproape de Dumnezeu și cuprinde Serafimii, Heruvimii și Tronurile, cei "cu mulți ochi și multe aripi". Al doilea ordin este format din Domnii, Virtuți (sau Puteri) și Stăpâniri; iar cel de-al treilea ordin este format din Întâietori, Arhangheli și Îngeri.

Numele fiecărei inteligențe cerești indică caracteristica divină proprie ei. Într-adevăr, ne explică Dionisie Areopagitul:"Sfântul nume al Serafimilor semnifică «aceia care ard» sau mai clar spus «aceia care purifică». Cel al Heruvimilor semnifică "cunoașterea plenară" sau "efuziunea înțelepciunii". Numele Tronurilor indică vecinătatea tronului divin, fiind vorba deci de entități foarte înalte care se află în imediata apropiere a lui Dumnezeu și primesc în manieră directă și imediată perfecțiunea și cunoașterea divină."

Despre semnificația numelor date Serafimilor și Heruvimilor, Dionisie afirmă că:"Neobosita și continua lor mișcare în cadrul Realității Divine, căldura, fierbințeala, clocotul acestei eterne mișcări continue, stabilă și fermă, care urmărește să-i aducă pe subordonații lor ierarhici la același nivel cu ei, elevându-le energia, făcându-i să ardă și să se "înflăcăreze" până ating o vibrație egală cu a lor, putere purificatoare de o intensitate asemănătoare cu cea a fulgerului, natură luminoasă și strălucitoare care nu se ocultează și care nu poate fi stinsă niciodată, luminând orice obscuritate și sublimând tot ceea ce este negativ, aceasta este semnificația numelui de Serafim.

Cât despre numele Heruvimilor, acesta revelează puterea lor de a cunoaște și contempla Divinitatea, capacitatea de a primi darul de lumină cel mai înalt și de a contempla demnitatea Principiului Divin în atotputerea sa originară, capacitatea lor de a se umple de înțelepciune și de a o comunica, fără invidie, celor din ordinul următor propria lor cunoaștere...

Cât despre numele Tronurilor, spirite foarte înalte și sublime, acesta ne arată că ei transcend datorită purității lor orice inclinații negative, că ei aspiră către vârful desăvârșirii într-un mod supraomenesc, că se dezic ferm de orice atitudine josnică, că stau într-un mod ferm și neclintit în jurul Celui Preaînalt, că poartă ceea ce pogoară din Principiul Divin cu un calm de necrezut și în sfârșit că sunt purtătorii lui Dumnezeu, deschiși să primească darurile sale."

Să vedem acum ordinul intermediar al ființelor îngerești, numite Domnii, Virtuți sau Puteri și Stăpâniri, nume care ne revelează caracteristicile lor. "Eu cred", spune Dionisie,"că numele revelator al sfintelor Domnii ne arată capacitatea lor de elevare, care niciodată nu este diminuată, fiind liberă de orice compromis; ele nu coboară, nu răspund niciodată unei realități dizarmoniose și tiranice, sunt deasupra oricărei aserviri degradante... intră cât mai mult posibil în comuniune cu Principiul Divin. Numele sfintelor Virtuți semnifică curaj în toate activitățile, un curaj care nu obosește niciodată să cumuleze lumina Principiului Divin și care este intens și ferm orientat spre a-l refelecta pe Dumnezeu în ființa lor... Cât despre numele sfintelor Stăpâniri aceasta arată egalitatea în grad cu Domniile și cu Virtuțile, abilitatea de a acumula daruri divine, puteri supraomenești. Ele nu abuzează tiranic de

forțele lor, utilizându-le în mod egoist, ci urmăresc permanent să se eleveze pe sine și să-și eleveze și subordonații către realitățile divine, care tind să asimileze Principiul Puterii, izvorul oricărei puteri și pe care o reflectă, pe cât posibil, îngerilor..."

Și iată în sfârșit a treia ierarhie cerească, care cuprinde Întâietori, Arhangheli și Îngeri. Dionisie spune:"Numele Întâietorilor indică un caracter divin suveran și o putere de comandă, care este în perfectă consonanță cu puterile suverane; ei se modelează după același Principiu Unic, izvor al tuturor principiilor; ei, cu ajutorul bunei coordonări a ierarhiilor suverane, exprimă acest principiu ca Principiu ordonator suveran... Sfântul ordin al Arhanghelilor, prin poziția sa centrală în ierarhie este legată în mod egal atât de sfinții Întâietori cât și de Îngeri... ei primesc pe scară ierarhică lumina Principiului Divin prin intermediul ordinelor primare și le transmit plini de bunătate Îngerilor, care la rândul lor ni le manifestă nouă, ca răspuns la sfintele atitudini ale celor care devin iluminați de Divin."

"Cu Îngerii", continuă Dionisie Areopagitul,"cum am spus, se încheie și se completează ordinele Ființelor cerești, pentru că îngerii, ultimele dintre entitățile cerești, posedă caracterul de mesageri și sunt cei mai apropiați de noi; de aceea, mai mult lor decât celorlalți li se potrivește numele de îngeri deoarece sarcina lor este aceea de a se ocupa de tot ceea ce este manifestat și mai mult, de lucrurile din lumea aceasta...

Din acest motiv, Înțelepciunea Divină a încredințat Îngerilor ierarhia noastră, desemnându-l pe Mihail principe al poporului evreu, și chemând și alți îngeri să prezideze peste diferite popoare. De aceea, în antichitate se spunea că se stabilesc hotarele unui popor după numărul îngerilor lui Dumnezeu care-l ocrotesc."[1]

Rezumând în final îndatoririle și rolul ierarhiilor cerești, Dionisie Areopagitul afirmă că:"Inteligențele cerești sunt toate revelatoare și mesagere a ceea ce le precede.

[1] Deut. 32, 8

Cele mai elevate sunt animate direct de Dumnezeu, în timp ce celelalte, fiecare după forțele lor sunt sub tutela entităților animate de Dumnezeu. Armonia suverană a tuturor lucrurilor a prevăzut, în dorința sa de a ajuta ființele să se eleveze, să se desăvârșească, dispunerea fiecărei ființe raționale și inteligente în cadrul unei ierarhii a ordinii sacre, de aceea există această împărțire a ierarhiei îngerești în trei ordine: primare, intermediare și ultime. Dar pentru a fi și mai exacți trebuie să spunem că ea a subdivizat și fiecare ordin după aceleași raporturi divine. De aceea cei care au atins cunoașterea ultimă declară că înalții Serafimi «strigă unul la altul», eu considerând că aceasta se produce pentru că ei doresc să demonstreze că sunt primii care transmit celorlalți cunoștințele ce le au despre Dumnezeu."

În sfârșit, Dionisie acordă atenție numărului Inteligențelor cerești și legat de aceasta scrie:"După părerea mea, mai este un lucru care merită o reflexie profundă: tradiția *Loghia*-ei spune despre îngeri că sunt «mii de milioane» și «zece mii de miriade»—repetând și multiplicând pentru aceasta numerele cele mai mari pe care noi le folosim, cu intenția de a revela clar, că ordinele entităților cerești sunt pentru noi incalculabile. Multe sunt, într-adevăr, fericirile manifestate de Inteligențele supraomenești, mult superioare capacității noastre limitate de a număra, definite desăvârșit numai de gândul lor și de cunoașterea lor cerească,supraomenească, dăruită lor de Principiul divin omniscient, Izvor al Înțelepciunii, Principiu Suveran, Cauza Creatoare, Putere care cuprinde și îmbrățișează toate ființele."

III

Lucifer, îngerul căzut

Cum ai căzut din cer,
O, luceafăr al dimineții, fiu al aurorei,
Cum ai fost doborât la pământ,
Tu, biruitor de neamuri!
Tu care-ți spuneai în inima ta:
"Mă voi sui până la ceruri,
Îmi voi ridica scaunul domniei
Mai presus de stelele lui Dumnezeu,
Celui Puternic
Voi așeza jilțul meu!
În muntele cel sfânt voi pune sălașul meu,
În adâncimile miază-nopții.
Mă voi ridica deasupra norilor
Și asemenea cu Cel Preaînalt voi fi."
Și acum tu te pogori în iad,
În cele mai de jos adâncuri.

În aceste versete ale lui Isaia (4, 12-15) este cuprinsă povestea revoltei lui Lucifer, "fiul dimineții" și a căderii sale, origine a conflictului dintre îngerii fideli lui Dumnezeu și cei care s-au alăturat îngerului rebel: un mit care de-a lungul timpului a fascinat

fiinţele umane şi a inspirat poeţii de la Dante până la Byron.

Origene consideră că ar mai fi existat şi îngeri "indecişi", cei care nu se puteau hotărî să treacă nici de partea lui Dumnezeu, nici de partea lui Lucifer. El consideră că din aceste creaturi indecise s-ar trage omul, care pendulează tot timpul între bine şi rău şi nu reuşeşte să-şi asume poziţii precise.

Când a intervenit scindarea? Evident, înainte ca Dumnezeu să-i alunge pe Adam şi Eva din grădina Edenului. Într-adevăr, când au intrat ei în grădină "Ispititorul" era deja acolo, atent şi gata de acţiune. Pe de altă parte, chiar la fiinţele creaţiei, înainte de odihna din cea de a şaptea zi, Dumnezeu a văzut că tot ceea ce făcuse "era bun", deci revolta nu avusese încă loc.

Sfânta Scriptură nu intră în detalii în ce priveşte desfăşurarea revoltei; ea este menţionată în anumite părţi

ale Vechiului şi Noului Testament, după cum am văzut în Isaia. Din Apocalipsa lui Ioan aflăm că Lucifer a luat cu el o parte din stelele de pe cer:"Şi iată apare un alt semn pe cer: un mare dragon roşu, care avea şapte capete, zece coarne şi şapte diademe pe capete. Coada lui târa o treime din stelele de pe cer şi le arunca pe pământ." (Apocalipsa 12, 3-4)

Un alt verset biblic spune:" Când oamenii au început să se înmulţească pe faţa Pământului şi ei au născut fete, fiii lui Dumnezeu au văzut că fiicele oamenilor erau frumoase şi le-au luat de soţii pe cele pe care le-au ales." (Geneză 6, 1-2)

Acesta poate fi considerat un alt posibil motiv al căderii îngerilor şi al rătăcirii lor: îngerii care s-au unit pe pământ cu fiicele oamenilor şi-au pierdut starea lor de puritate, Dumnzeu s-a mâniat şi a hotărât să-i extermine pe toţi, cu excepţia lui Noe. Este povestea potopului. În această a doua tradiţie, pe care o găsim, cum am văzut şi în lucrarea apocrifă intitulată "*Cartea lui Enoch*", nu se face aluzie la Lucifer, rămânând misterios raportul său cu cel pe care Sfântul Pavel în scrisoarea către Efeseni (2, 2) îl defineşte ca "principiu al puterii". Despre el se vorbeşte şi în Ezechiel:"Tu aveai pecetea perefecţiunii, erai plin de înţelepciune şi de o frumuseţe perfectă, stăteai în Eden, grădina lui Dumnezeu; hainele tale erau împodobite cu tot felul de pietre scumpe: cu rubin, cu topaz, diamante, cu crisolit, onix şi iapis, cu safir, smarald şi aur; tamburinele şi flautele erau în slujba ta, pregătite pentru ziua când te-ai născut. Tu erai heruvimul pus ca să ocroteşti... Fost-ai fără prihană în căile tale din ziua facerii tale şi până s-a încuibat în tine nelegiuirea... Din pricina frumuseţii tale ţi s-a îngâmfat inima şi pentru trufia ta ţi-ai pierdut înţelepciunea. (Ezechiel 28, 12-17)

Lucifer,"cel care poartă lumina" era cel mai desăvârşit, cel mai strălucitor dintre îngerii pe care Dumnezeu i-a creat pentru a-L glorifica. Nu a ştiut să-şi păstreze acest rol şi a râvnit să guverneze cerul în locul lui Dumnezeu, a dorit să fie autoritatea supremă. A comis păcatul orgoliului şi a vrut să-şi însuşească ceea ce nu-i aparţinea.

Dacă ne gândim bine, este acelaşi motiv pentru care oamenii se luptă între ei. Conflictul iniţiat în Cer continuă pe Pământ şi îi implică pe toţi, zi de zi: forţele binelui împotriva celor ale răului, încă de la începutul timpurilor, azi ca şi ieri—chiar dacă avem certitudinea că forţele răului nu vor învinge.

Existenţa Diavolului este parte integrantă a doctrinei Bisericii, subiect adeseori dezbătut chiar şi de către Papi—şi nu arareori pus în discuţie de către credincioşi...

Sintetizând această doctrină Corrado Balducci, care a dedicat diavolului lungi şi aprofundate studii, se exprimă astfel în cartea sa «*Posesiunea diabolică*»:

"Satana este înainte de toate o creatură a lui Dumnezeu, la fel ca şi omul, deşi de o natură şi cu puteri mult superioare. Mai exact, el este un înger decăzut.

Chiar şi îngerii, pentru a se putea bucura de fericirea eternă, au fost supuşi unei încercări: o parte din ei s-au întors împotriva lui Dumnezeu şi nu li s-a mai acordat, precum omului, posibilitatea mântuirii, ei fiind în momentul respectiv perfect conştienţi de statutul lor şi de Dumnezeu. Din acel moment se vorbeşte de demoni şi de infern...

În timp ce îngerii îşi folosesc puterea în scopuri benefice, demonii se servesc de ea pentru a realiza diferite acţiuni malefice şi perverse, fiind plini de ură pentru Dumnezeu şi pentru creaturile umane. Domnul ar fi putut să-i alunge pe toţi în infern, luându-le posibilitatea de a mai vătăma. Dar cu o intenţie plină de înţelepciune şi plină de bună-voinţă, a permis ca mulţi dintre ei să rămână pe acest Pământ pentru a îndeplini, într-adevăr, acţiuni malefice, dar care reprezintă ele însele un stimul şi un mijloc de perfecţionare morală. În acest sens, demonul se poate spune că este un instrument eficient, subordonat voinţei divine, al cărui scop este de a determina fiinţa să depună eforturi constante pentru a evolua. Deci acest aspect este convenabil economiei divine, care ştie să utilizeze totul în guvernarea lumii, chiar şi lucrurile cele mai rele, pentru a le orienta în final spre bine..."

Prin urmare, un proiect extrem de vast şi de complex, care a răsturnat într-un bine potenţial un gest de revoltă care părea să semnifice o scindare definitivă: îngerul rebel este implicat, fără să ştie, în proiectul de mântuire ca instrument de perfecţionare al omului, care expus tentaţiilor sale, iese mai devreme sau mai târziu victorios. Aceasta este învăţătura Bisericii.

Îngerul căzut în opinia lui Jakob Lober

Găsim o amplă, poetică şi pasionantă—chiar dacă prea puţin ortodoxă—descriere a revoltei lui Lucifer şi a căderii sale, într-un text singular scris acum circa o sută patruzeci de ani de către un modest muzician austriac, care se numeşte *Jakob Lober*. Istoria acestui personaj merită să fie povestită, la fel cum merită de altfel să fie amintite cuvintele sale.

Jakob Lober (1800-1864) s-a născut şi a trăit toată viaţa la Graz. În dimineaţa de 15 martie 1840, acest om simplu a trăit o experienţă care l-a tulburat profund: a perceput o voce care venea din apropierea inimii şi care i-a dat un ordin precis:"Ia stiloul şi scrie!"

Aceste cuvinte cu siguranţă au dat o direcţie total diferită vieţii sale. Chiar în acea zi, Lober ar fi trebuit să comunice Teatrului din Trieste, care dorea să-l angajeze drept capel maestru, acceptarea sa pentru acest post foarte avantajos pentru el. Scriind însă ceea ce Vocea i-a dictat de-a lungul întregii zile, a realizat că din lumea superioară i se transmitea o lucrarea extraordinară, cu siguranţă cu mult mai valoroasă decât ar fi putut fi munca sa la Teatrul din Trieste. A renunţat la acea ofertă şi a renunţat chiar şi la căsătoria care era programată în viitorul apropiat. De atunci a trăit aproape retras, câştigându-şi modest existenţa cu lecţiile de pian şi locuind într-o singură cameră.

În fiecare zi, ore întregi scria ceea ce Vocea îi dicta. Manuscrisele nu au fost deloc corectate. Când au fost tipă-

rite, după moartea sa, au rezultat în jur de 10000 de pagini.

O parte din scrierile lui Lober au caracter științific și conțin descrieri și cunoștiințe absolut de negândit pentru acele vremuri: după cât se pare, aceste informații au fost date pentru a demonstra că la originea lor nu este o minte umană ci una divină. Anumite afirmații ale lui Lober în ce privește atomii, particulele elementare, cunoștințele astronomice și multe altele, sunt astăzi confirmări exacte și perfect inteligibile ale științei, deși la epoca la care au fost scrise nimeni nu era în măsură să precizeze cât sunt de exacte. Într-adevăr, lui Lober i s-a zis chiar că scrierile sale erau pentru omul secolului XX.

Cealaltă parte, cea mai importantă, a scrierilor lui Lober este de factură religioasă, fiind denumită "Noua revelație". O editură a tipărit ediția germană și au fost făcute traduceri în numeroase limbi. Noua revelație explică omul și Universul de la origini până astăzi, ilustrează proiectul divin, revelează sensul ascuns al Scripturilor. Este o operă monumentală, în care găsim chiar și descrierea căderii lui Lucifer și al alaiului său. Iat-o:"Când Dumnezeu, trecând prin etape care pentru noi vor rămâne totdeauna învăluite în mister, a individualizat și a recunoscut în el spiritul creator și atotcunoscător, s-a produs în el o transformare și o tensiune puternică care i-a vorbit lui însuși astfel:"Eu vreau să eman din Mine[1], pentru a vedea prin aceasta de ce sunt capabile puterile Mele!" Atâta vreme cât nu a acționat, Dumnezeu s-a putut cunoaște în el pe El Însuși într-o formă limitată. Numai prin operele sale a putut să-și recunoască adevărata putere și să se bucure de ea (așa cum fiecare artist înțelege cu ajutorul creațiilor proprii ceea ce este înlăuntrul său și se bucură prin aceasta).

Divinul a vrut deci să creeze și și-a spus astfel: " În Mine se află latentă toată forța eternității, să creăm deci o ființă care să poată dispune ca și Mine, de toate energiile,

[1] Vocea îi vorbea lui Lober la persoana întâi. El era convins că Dumnezeu însuși îl determina să scrie acestea

în așa fel încât să poarte acele însușiri în care să mă recunosc pe Mine însumi!"

A fost deci creat un spirit căruia i s-au dăruit toate puterile, pentru ca Divinul să vadă toate forțele care se odihneau în el, în potențialitate. Dacă vă spun acum că acest prim spirit creat se cheamă Lucifer (care înseamnă «purtătorul luminii»), veți înțelege de ce se chema astfel și nu în alt mod. El purta în sine lumina cunoșterii și, ca primă ființă spirituală, era în măsură să recunoască cu claritate limitele polarităților interioare spirituale.

El, investit cu atotputernicia Mea, va da viață altor ființe, în totul asemenea lui...; acestea sunt ființele create.,. dăruite cu toată forța spiritului Meu.

Lucifer, știind că trebuie să reprezinte în sine și polul opus al lui Dumnezeu, a crezut că este posibil să-L cuprindă în totalitate pe Creator, făcând greșeala de a-și asuma lui însuși puterea, ca și cum el ar fi creat infinitul... Finitul nu va putea niciodată să cuprindă infinitul. În ciuda acestor lucruri, Lucifer a crezut în nebunia sa că îl poate face prizonier pe Dumnezeu. Astfel s-a îndepărtat de la calea cea bună, s-a înstrăinat de centrul inimii Mele de dorința nestăvilită de a reuni în jurul său ființele create de Mine pentru opera sa, pentru a domina spațiile populate de ființe de orice tip.

A apărut un conflict, o separare a părților, care a avut ca efecte retragerea puterilor conferite lui Lucifer, el rămânând lipsit de forță creatoare, împreună cu ființele care s-au alăturat lui. Ce rezolvare are această problemă, ce se poate face cu această armată de decăzuți, care sunt asemeni unor ființe moarte? Aveam două posiblilități. Prima era aceasta: să-l distrug pe Lucifer împreună cu suita sa pentru a crea apoi un altul, care ar fi făcut probabil aceeași greșeală, pentru că nu poate fi creată o ființă perfectă în sine dacă aceasta este desprinsă de Mine și de

Voința Mea. Nu era o dificultate să creez mașini care să îndeplinească ordinile mele fără a avea voință proprie, dar nu acesta era scopul.

Pentru a obține lumina auto-cunoașterii calea urmată până acum era singura viabilă. În ce mod ar fi putut Lucifer, a cărui cădere a survenit dintr-o greșeală (datorită orgoliului exagerat), să remedieze această eroare? Și unde ar fi fost înțelepciunea Mea dacă eu nu aș fi cunoscut și prevăzut posibilitatea unei căderi? Și înainte de toate, unde ar fi fost iubirea Mea, dacă nu aș fi renunțat la distrugere, găsind un mijloc înțelept de a reconduce ființele pierdute la lumina cunoașterii și de a le face să-și păstreze un perfect echilibru al aspectelor polare? Nu rămânea deci decât cea de a doua posibilitate, cea pe care o vedeți aplicată în Creație..."

Pentru a face să se înțeleagă mai bine complexa dinamică a universului material dorită de Dumnezeu, consecință a revoltei lui Lucifer, Vocea recurge la un exemplu foarte frumos și sugestiv:«Un cristal, odată cristalizat nu mai poate fi modificat în esența sa. El se poate cristaliza sub forma unui romboedru, cub sau dodecaedru, după vibrația corespunzătoare naturii sale. Dacă totuși, cristalele nu au ieșit perfect pure, este nevoie să le topești cu ajutorul căldurii (iubirii) pentru a putea să se cristalizeze din nou, când curentul cald al iubirii s-a răcit, ceea ce corespunde cu eliberarea voinței voastre. Acum este posibilă formarea unor cristale noi și orice chimist prudent și meticulos va putea să obțină cele mai pure, clare și mari cristale.

Vedeți, Eu sunt acest chimist! Eu topesc cristalele devenite impure (Lucifer și adepții săi) în căldura iubirii și le fac să cristalizeze din nou, până vor deveni extrem de pure. Știți cum reușesc: pentru aceasta este necesar ca spiritul să treacă prin lumea minerală, apoi prin cea vegetală, animală pentru a ajunge în final om. După ce sufletul lui Lucifer va ajunge să înțeleagă legile creației, va trebui să se exprime și în formă umană...

Pentru aceasta a fost creată lumea materială, universul întreg, omul. În el, după gradul lor de impuritate

spiritele au fost îmbrăcate în materie, puse față în față cu tentații, dureri și lupte, în primul rând pentru a le face să înțeleagă gradat, în aceste condiții, greșelile pe care le-au făcut, iar în al doilea rând pentru a le da posibilitatea de a se putea reîntoarce la puritatea esențială din propria lor voință. Deci, primul este principiul libertății, iar principiul evoluției decurge din primul... Toată creația vizibilă constă numai din particule ale marelui spirit inițial al lui Lucifer și al suitei sale decăzute și exilate în materie...

Vedeți câte am făcut Eu din pricina unui singur înger trufaș? Eu vă spun că n-ar mai fi fost creat pământul, soarele și nici altceva din lumea materială, dacă el ar fi rămas supus... Evoluția nenumăraților mei fii care în prezent sunt imperfecți, dar care potențial sunt niște ființe perfecte, creșterea capacității lor de înțelegere, activitățile lor din ce în ce mai elevate îmi generează cea mai mare bucurie. Bucuria voastră care apare în momentul în care ați reușit după o perioadă de trudă să vă treziți o nouă calitate, este și bucuria Mea."

Nu se poate să nu recunoaștem grandoarea și frumusețea acestor cuvinte, care ne oferă—după părerea mea—o interpretare inedită a revoltei lui Lucifer împotriva Celui care l-a creat și a căii alese de Dumnezeu în iubirea sa infinită, pentru a-i readuce respectându-le în totalitate libertatea la calea divină pe îngerul rebel și pe aliații săi.

În continuare în text, legat de parabola "îngerului rătăcitor", Vocea îi dă lui Lober alte explicații despre Lucifer, îngerul căzut:"În Sfânta Scriptură nu există verset sau capitol care să cuprindă mai multă înțelepciune decât parabola fiului rătăcitor... În numele Lucifer este conținută esența parabolei fiului rătăcitor. Gândiți-vă numai că toată umanitatea nu este altcătuită decât din astfel de "fii rătăcitori", de ființe umane descinzând din Adam. Fiecare om recunoaște în sine "fiul rătăcitor"... În fiecare om, care trăiește în lumina învățăturii Mele și renaște prin cuvânt și mântuire, Eu regăsesc fiul pierdut atât de drag Mie (acea esență divină din ființa sa), care se întoarce la casa Tatălui. În realitate, toată materia din care este constituit Universul este opera lui Dumnezeu și în ea este ascuns Divinul. Aici

descoperim minciuna, rătăcirea, amăgirea din care derivă invidia, orgoliul şi trufia, persecuţia şi apoi toate viciile, fără număr şi fără măsură. Şi această falsitate, minciună, amăgire sunt considerate, din punct de vedere spiritual, ca fiind "Satana" şi diferitele vicii care derivă în mod necesar sunt ceea ce se cheamă "diavol".

Lui Lober i s-a mai dictat şi că proiectul divin de a readuce toate fiinţele decăzute înapoi în casa Tatălui prin intermediul căii materiei se va realiza cu siguranţă, chiar dacă într-un timp îndelungat. Vor veni timpurile în care nici Soarele fizic şi nici Pământul fizic (material) nu se vor roti în spaţiul infinit, ci o magnifică nouă creaţie spirituală cu fiinţe beatifice şi perfect conştiente va umple din nou spaţiul infinit şi Eu voi fi din eternitate în eternitate Eternul Dumnezeu, Tată al tuturor creaturilor. Şi această stare beatifică nu se va sfârşi niciodată. Va fi o singură turmă, o singură stână, un singur păstor. Când se va petrece aceasta nu poate fi spus cu ajutorul anilor terestri. Şi chiar dacă eu aş face cunoscut numărul, tu nu vei reuşi niciodată să-l înţelegi...!"

În baza a ceea ce i-a fost dictat lui Lober, creaţia materială va fi mijlocul prin care iubirea Divină va răscumpăra şi salva spiritele căzute împreună cu Lucifer. Calea mântuirii care trece prin planul material este lungă şi mai ales dureroasă, dar va sfârşi prin a-i aduce pe toţii fiii rătăcitori înapoi la Dumnezeu.

"Acum", îi mai spuse Vocea lui Jakob Lober, referindu-se la toţi oamenii, "voi sunteţi ca nişte embrioni în pântecul matern. *Odată, de mult, aţi fost conştienţi că sunteţi spirit şi veţi redeveni din nou conştienţi de aceasta*!"

IV

Papa şi îngerii

Teologia creştină a fost interesată întotdeauna de îngeri şi a încercat chiar să pună bazele unei propriu-zise angeologii. Părinţii bisericii şi mai apoi teologii au discutat şi analizat din toate punctele de vedere natura îngerilor, misiunea lor, dacă au şi corp sau sunt numai spirit pur şi multe altele.

Nu a lipsit o anumită ambiguitate, o anumită controversă: Sfântul Pavel nu era de acord cu cultul îngerilor, în timp ce Conciliul de la Nicea din anul 325 după Christos declara despre credinţa în îngeri că face parte din dogmă. Puţin după aceasta, în 343, sinodul din Laodicea a acuzat cultul de idolatrie al îngerilor. Sfântul Augustin (354-430) a afirmat legat de aceasta că *esse angelos novimus ex fide*, şi anume "că îngerii există şi că aceasta o ştim prin intermediul credinţei."

În fine în 787, cel de-al şaptelea sinod ecumenic a restabilit un cult clar definit, cu anumite limitări, în ceea ce priveşte îngerii şi arhanghelii.

După cum vedem, în zilele noastre nu se mai ocupă multă lume de studiul îngerilor, majoritatea oamenilor necrezând în existenţa lor. Chiar şi printre teologi se constată o anumită îndepărtare de această tematică, de care nu au fost feriţi nici suveranii pontifi. Când mai era încă patriarh la Veneţia, papa Ioan Paul I afirma că îngerii sunt "marii necunoscuţi ai timpurilor noastre" şi adăuga:

"Ar fi momentul să ni-i amintim mai des, ca miniştri ai Providenţei în guvernarea oamenilor."

Mai recent, în vara anului 1986 şi papa Ioan Paul al II-lea a vorbit în mai multe ocazii despre îngeri şi a definit anumite concepte "pentru a nu se discuta despre aceasta în necunoştinţă de cauză." Aceste precizări au fost făcute în timpul audiţilor generale de miercuri şi au fost comentate în ziare; de altfel tema a fost tratată de Ioan Paul al II leă şi într-o publicaţie foarte cunoscută în Italia.

Suveranul pontif a spus chiar că să te îndoieşti de existenţa îngerilor înseamnă să "revizuieşti radical Sfânta Scriptură şi cu ea toată istoria mântuirii". Tot el a definit îngerii ca fiind "fiinţe pur spirituale, libere, raţionale" şi a precizat că "adevărul despre îngeri este inseparbil de revelaţia esenţială a creştinismului, care este existenţa, maiestuozitatea şi gloria lui Dumnezeu care strălucesc în toată creaţia vizibilă şi invizibilă."

Papa a amintit că "existenţa şi manifestarea îngerilor nu reprezintă conţinutul central al cuvântului divin" şi că "în revelaţii, Dumnezeu vorbeşte înainte de toate fiinţelor umane". Totuşi, dacă îngerii "nu sunt pe primul plan în cadrul revelaţiilor, aceasta nu înseamnă că nu vă aparţin din plin, cu atât mai mult cu cât în anumite momente îi vedem îndeplinind acţiuni fundamentale, în numele lui Dumnezeu Însuşi."

Inteligenţi şi nemuritori, voce, ureche şi braţ al lui Dumnezeu, prezenţi în toate religiile, îngerii—spune Papa—"prin natura şi prin gradul lor de spiritualitate, sunt

mai apropiaţi lui Dumnezeu decât lumii materiale, constituind din acest motiv ambianţa cea mai apropiată de Creator, care este Spirit Absolut, şi de aceea divinul se reflectă mai întâi de toate în ei. Sfânta Scriptură oferă o mărturie suficient de explicită a acestei maxime apropieri de Dumnezeu a îngerilor, despre care vorbeşte—folosind sensul figurat—ca despre tronul său, alaiul sau cerul său."

"Tema îngerilor", a mai adăugat pontiful, "poate părea îndepărtată sau mai puţin vitală pentru mentalitatea omului modern. Totuşi, Biserica propunând cu franchete totalitatea adevărurilor despre Dumnezeu, Creatorul întregii manifestări—inclusiv al îngerilor—consideră că aduce un mare serviciu omului.

În aceast mod, Biserica aminteşte omului revelaţia creştină, după care el nu este numai corp, ci şi spirit. Biserica catolică îşi mărturiseşte credinţa în existenţa îngerilor păzitori preaslăvindu-i în cadrul liturghiei cu o sărbătoare anume (pe 2 octombrie) şi recomandând raportarea la îngerul păzitor prin intermediul rugăciunii"

Definiţia dată de suveranul pontif este următoarea:"creaturi de natură spirituală, dotate cu intelect şi liber arbitru, superioare omului."

Papa aminteşte: "Iisus însuşi spune: Îngerii din cer văd pururea faţa Tatălui Meu, care este în ceruri." (Matei 18, 10)

Această viziune "de-a pururi a feţei Tatălui" este manifestarea cea mai înaltă a aspiraţiei către Dumnezeu. Se poate spune că ea constituie acea "liturghie cerească" desăvârşită în numele întregului Univers, la care se asociază necontenit pământeasca liturghie a Bisericii, mai ales în momentele sale cele mai inspirate. Şi să nu mai amintim actul prin care Biserica, în fiecare zi şi în fiecare minut, în întreaga lume, înainte de a începe rugăciunea euharistică din Sfânta Mesă face apel la "îngeri şi arhangheli" pentru a cânta gloria lui Dumnezeu, numindu-se astfel adoratorii de frunte ai lui Dumnezeu.»"

"Îngerii", mai spune Papa,"sunt chemaţi să ia parte la mântuirea oamenilor. Într-adevăr, iată ce ne spune *Epistola către evrei* (1, 14):«Nu sunt ei oare duhuri

slujitoare trimise să slujească pentru cei care vor fi moştenitorii mântuirii?»"

În legătură cu aceasta, Papa citează şi Psalmul 90/91 care spune:«Căci El va porunci îngerilor Săi pentru tine, ca să te păzească în toate căile tale. Pe mâini te vor înălţa ca nu cumva să împiedici de piatră piciorul tău.»

Şi apoi:«Iisus atribuie îngerilor între altele funcţiunea de martori la suprema judecată divină asupra sorţii celor care au recunoscut sau l-au negat pe Christos:"Pe oricine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl va mărturisi şi Fiul Omului înaintea îngerilor lui Dumnezeu; dar cine se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, va fi lepădat şi el înaintea îngerilor lui Dumnezeu." (Luca 12, 8-9)

Aceste cuvinte sunt semnificative pentru că, dacă îngerii iau parte la Judecata Divină, aceasta demonstrează încă o dată că ei se interesează în mod direct de viaţa omului."

Să consemnăm şi ceea ce Papa spune în legătură cu arhanghelii Mihail, Rafael şi Gabriel:"Este important să notăm că Biserica onorează în liturghii trei figuri angelice, cărora în Sfânta Scriptură li se precizează şi numele. Primul este Arhanghelul Mihail. Numele sau exprima sintetic atitudinea esenţială a spiritelor elevate. "Mica-El" înseamnă într-adevăr "Cine este ca Dumnezeu?" În acest nume este exprimată alegerea salvatoare graţie căreia îngerii "văd faţa Tatălui" care este în ceruri. Al doilea este Gabriel, Arhanghel legat mai cu seamă de misterul încarnării Fiului lui Dumnezeu. Numele său semnifică "puterea mea este Dumnezeu" sau "puterea lui Dumnezeu" ceea ce vrea să spună că încarnarea cu care creaţia culminează este dovada supremă a omnipotenţei Tatălui. În sfârşit, al treilea arhanghel se numeşte Rafael. "Rafa-El" înseamnă "Dumnezeu vindecă". El s-a făcut cunoscut prin intermediul povestirii lui Tobia din Vechiul Testament, atât de semnificativă în ce priveşte încrederea în îngeri a fiilor lui Dumnezeu, care au totdeauna nevoie de protecţie, îngrijire şi ghidare.

Reflectând mai adânc, vedem că fiecare din aceşti trei arhangheli: Mica-El, Gabri-El şi Rafa-El, reflectă în

mod particular adevărul conţinut în întrebarea pusă de Sf. Pavel în *Epistola către evrei*:"Nu sunt ei oare toţi duhuri slujitoare trimise să slujească pentru cei care vor moşteni mântuirea?" (Evrei 1, 14)

Papa cu aceeaşi ocazie, a vorbit şi de "îngerii decăzuţi" şi a explicat că împărţirea în îngeri buni şi decăzuţi "nu a fost dorită de voinţa divină" ci în baza libertăţii creaturilor care "au fost supuse unei probe cu caracter moral. Când Dumnezeu i-a creat ca fiinţe libere, nu a putut să nu ia în considerare posibilitatea de a păcătui, de a cădea la aceasta probe."

"Îngerii decăzuţi sunt spirite create de Dumnezeu, dar care au ales să-L nege." Decizie "radicală şi ireversibilă, la fel ca şi cea a îngerilor buni, dar diametral opusă: în loc să-l accepte pe Dumnezeu cel plin de iubire, l-au refuzat datorită sentimentului lor de auto-suficienţă, de aversiune chiar şi ură care în final s-a transformat în revoltă."

"Căderea", mai afirmă pontiful,"constă în libera alegere a acelor spirite create, care l-au renegat pe Dumnezeu şi domnia sa, urmărind să-i uzurpe drepturile suverane şi să elimine şansa mântuirii şi să răstoarne însuşi ordinea întregii creaţii. Reflectarea acestei atitudini o regăsim în cuvintele pe care ispititorul le spune lui Adam şi Evei: «Veţi fi ca Dumnezeu» sau «ca nişte zei». (Geneză 3, 5)

Astfel spiritul rău urmăreşte să pătrundă în fiinţa umană prin intermediul atitudinilor de rivalitate, de nesubordonare şi opoziţie faţă de Dumnezeu, care l-au îndepărtat de adevăratul sens al existenţei sale."

Am putea să credem că Dumnezeu nu va ierta niciodată păcatul îngerilor decăzuţi. Răspunsul pontifului la această problemă a fost:"Aceasta se va întâmpla numai atât timp cât ei vor rămâne în păcat, cât îl vor nega pe Dumnezeu, după care vor beneficia de graţia de care au beneficiat şi la început."

"Diavolul", a concluzionat Papa, "este tot un înger căzut."

V

Îngerii misticilor și ai sfinților. Muntele San Angelo și Loreto. Îngerul Fatimei și îngerul lui Garabandal

În viața misticilor și a sfinților "întâlnirile angelice" nu au fost rare. Să vedem câteva exemple din secolele trecute și apoi să ne oprim mai mult asupra unor cazuri recente, contemporane.

*Ioanei D'Arc*i-a apărut la 30 de ani arhanghelul Mihail, pentru a-i anunța misiunea sa de a salva patria—arhanghelul s-a manifestat sub forma unui tânăr, frumos și strălucitor, o figură de luptător, înconjurat de îngeri. Arhanghelul Mihail și-a asumat rolul de îndrumător (ghid spiritual) al Ioanei și a fost alături de ea tot timpul—a ajutat-o să găsească spada pierdută, a sfătuit-o în discuțiile cu soldații, a impulsionat-o constant pentru a reuși să-și îndeplinească misiunea. În timpul procesului, Ioana a fost interogată îndelung și în mod detaliat de către judecători, iar ea a declarat de multe ori că a văzut îngeri și că aceștia au inspirat-o în tot ceea ce a făcut. A mai spus că de mai multe ori arhanghelul Mihail s-a plimbat atingând pământul cu picioarele, în jurul câmpului de luptă. Acest lucru le-a părut ireal și mincinos judecătorilor. Cu toate că a fost condamnată la ardere pe rug, Ioana nu a retras nimic din ceea ce declarase.

Angela din Foligno (1248-1309) a afirmat că a fost inundată de o bucurie imensă la vederea îngerilor—" Dacă nu aș fi simțit-o, nu aș fi crezut că vederea îngerilor ar putea să-mi dăruiască o asemenea bucurie". Angela, soție

și mamă, se covertise în 1285 după o viață care a fost definită de biografi ca "decăzută". A primit confesiúnea și a început un drum mistic care a făcut-o să devină soția perfectă a lui Iisus, care-i apăruse de mai multe ori în viziunile sale, împreună cu îngerii.

Agnesa din Montepulciano, o altă mistică din Evul Mediu, a primit—spun cronicile—mai bine de 10 ori comuniunea din mâinile unui înger, care a ajutat-o să nu-și întrerupă legătura cu Dumnezeu, iar de mai multe ori a fost "consolată de viziunea îngerilor". De la un înger a primit chiar îndemnul de a ridica o mănăstire.

Sfânta Rosa din Viterbo (1235-1252), care chiar de la vârsta de 7 ani și-a manifestat dorința de a intra la mănăstire și a cărei scurtă viață a fost plină de vindecări și de evenimente miraculoase, a povestit despre aparițiile frecvente ale unui înger care o anunța despre evenimentele viitoare, printre care și moartea lui Frederic al II-lea.

Dedicăm un spațiu mai mare pentru *Sfânta Clara din Montefalco* (1268-1308), numită și Sora Clara a Crucii datorită marii sale devoțiuni față de crucifix. Clara era o fetiță foarte frumoasă, de o familie aleasă, și încă de la vârsta de 6 ani a cerut și a obținut dreptul de a intra în casa de rugăciuni creată de maica superioară Ioana. Toată viața Clarei este marcată de fenomene extraor-

dinare, mai ales viziuni și apariții divine. Îngerii i-au apărut Clarei de multe ori, mai ales în timpul viziunilor despre viața, crucificarea și învierea lui Iisus. Împiedicată de a primi comuniunea alături de alte maici, ea a primit-o—citim în cronici—în celula sa, de la însuși Iisus, "însoțit de mulți îngeri".

Chiar și Ioana, sora Clarei, s-a bucurat de vederea îngerilor, ea "a fost răsplătită pentru inocența și pentru viața sa foarte pură prin faptul că un înger al Lui Dumnezeu aproape în fiecare noapte, în ultimii săi ani de viață, cobora la ea și o făcea să audă sunetele paradisului. De această grație s-a bucurat și Clara". De multe ori, cele două surori au auzit împreună muzica celestă și au văzut cum camera lor devine luminoasă și strălucitoare datorită prezenței unui înger.

Clara a dus mereu o viață umilă, hrănindu-se doar cu ierburi și cu pâine neagră, dormind pe pietre și mergând desculță chiar și iarna. Ea era în mod continuu absorbită în contemplarea lui Iisus, cu care dorea ardent să se identifice. Iubirea sa pentru Iisus, pentru crucifix este legată de faptul cel mai extraordinar al vieții sale: odată, i-a apărut Iisus "sub forma unui tânăr foarte frumos, îmbrăcat în pelerină, având o cruce grea la gât, din cauza căreia arăta foarte obosit. Din acel moment sfânta fecioară nu s-a mai putut îndoi că avea în ea însăși efigia adevărată și reală a Lui Dumnezeu crucificat...", astfel povestea Părintele Luca de la Sf. Iosif, în cartea sa dedicată vieții Sfintei Clara.

De fapt, înainte de a muri Clara a povestit câtorva maici viziunile pe care le-a avut, iar legenda spune că după moartea sa s-au făcut cercetări, corpul său a fost deschis iar pe inima sa, care era mai mare decât capul unui nou-născut, au descoperit o formă de crucifix. Miracolul a fost confirmat de un mare număr de martori demni de încredere, religioși și laici.

Cu 70 de ani înainte, Sfântul Francisc din Assisi primise stigmate vizibile pe mâini, pe picioare și pe corp—legenda spune că Clara le avea imprimate în mod vizibil chiar în inima sa.

Moartea Clarei, survenită când aceasta avea 40 de ani, a fost însoțită de un miracol—"Toți cei prezenți, maicile și preoții", citățm tot din cartea Părintelui Luca, "au văzut coborând din înalt o claritate și o strălucire minunată, care s-a oprit mai întâi deasupra frunții Clarei, a înconjurat-o și apoi i-a acoperit toată fața " și în timp ce toți observau plini de uimire acest miracol, sufletul Clarei a zburat la cer—cu siguranță însoțit de acei îngeri care i-au apărut sub formă de "copilași care aveau aripi".

Un loc aparte merită și cazul *Sfântei Francesca Romana* (1384-1440), sfânta cea mai cunoscută și mai iubită de către romani. Frumoasă și inteligentă, născută într-o familie bogată, Francesca a dorit să fie mireasa lui Iisus, dar pentru a-și asculta tatăl a acceptat o căsătorie cu un patrician roman—și a fost o mamă și o soție exemplară. Toată viața sa a reușit să împace sarcinile familiare cu tensiunea mistică și spirituală. Rămasă văduvă, s-a dedicat complet vocației sale religioase. Sfânta Francesca Romana este fondatoarea Donațiilor pentru Fecioara Maria, prezente și acum în mănastirea Tor dei Specchi, la câțiva pași de Teatrul Marcello din Roma.

Toată viața acestei sfinte este însoțită de figuri angelice, mai ales de un înger pe care Francesca îl simțea și îl vedea aproape permanent alături de ea. Prima intervenție a îngerului a avut loc în 1399 și a constat în salvarea Francesca-ei și a cumnatei sale Vannuza, care căzuseră în Tibru. Îngerul a luat forma unui copilaș de 10 ani, cu părul lung, ochi strălucitori, îmbrăcat într-o tunică albă (ca și acelea folosite de către diaconi la liturghie) și avea după cum i-a spus atât rol de înger păzitor, cât și de ghid spiritual. Îngerul a fost aproape de Francesca mai ales în numeroasele și violentele lupte pe care ea a trebuit să le susțină împotriva Necuratului.

Acest înger copil a rămas alături de sfântă timp de 24 de ani, apoi a fost înlocuit de către un altul, "mai

strălucitor decât primul", de ierarhie superioară, care a rămas cu ea până la moarte. În apropierea morții, Francesca a văzut îngerul că țesea cu o viteză din ce în ce mai mare firele pânzei, care reprezentau viața sa și care acum se apropia de sfârșit. Frescele din sec al XV-lea, opera lui Antoniazzo Romano, care ornează capela mănăstirii și care o prezintă pe sfântă în compania îngerului, stau ca mărturie a faptului că îngerul a fost permanent alături de Francesca, care a fost foarte iubită de către populația Romei din cauza generozității sale extraordinare și a vindecărilor miraculoase pe care le-a realizat.

Sfântul italian, *Francisc din Assisi*, a primit stigmatele în 1224 pe muntele Verna, unde se retrăgea de obicei pentru meditație și rugăciune; în acea perioadă adeseori el se gândea la arhanghelul Mihail. Într-o dimineață, în timp ce era absorbit în contemplația sacrificiului lui Iisus, fiind într-o totală solitudine, vede venind către el un serafim cu șase aripi înflăcărate, cu aspectul unui om crucificat. În timp ce contempla această viziune spirituală a simțit că ceva măreț și misterios se producea în ființa sa—și imediat a realizat că pe mâinile și picioarele sale apăruseră răni care păreau produse de cuie groase, în timp ce și pieptul începuse să-i sângereze.

Iată acest fapt în descrierea clasică a Sfântului Bonaventura din Bagnoregio (1217-1257), care trăind aproape în aceiași perioadă cu Sfântul Francisc a putut să se documenteze asupra fiecărui detaliu: "Într-o dimineață, în timp ce se pregătea într-un loc izolat din munte pentru momentul sfânt al Paștelui, a văzut coborând din cer un Serafim cu șase aripi de foc strălucitoare. Când acesta, într-un zbor rapid, a ajuns în zona în care era Francisc, între aripi a apărut imaginea unui om crucificat, cu mâinile și picioarele răstignite. Două dintre aripi s-au ridicat deasupra capului, două s-au deschis pentru zbor și două i-au acoperit corpul.

În fața acestei viziuni, Sfântul rămase uimit, în timp ce inima sa a fost cuprinsă de un sentiment complex de tristețe, dar simultan și de o bucurie foarte mare. Se

bucura, de fapt, de dragostea cu care se vedea privit de Iisus care îi apăruse sub forma imaginii Serafimului, dar văzându-l crucificat, sufletul său se simțea rănit de focul unei dureri nesfârșite.

Era încântat de această viziune, care îi părea însă de neînțeles, știind bine că durerea nu se potrivește deloc cu beatitudinea unui Serafim. În final, însă, Dumnezeu l-a făcut să înțeleagă că această viziune i-a fost oferită de către Providența Divină. Acest fervent adorator al lui Iisus a fost prevenit că va fi transformat în totalitate, ajungând să fie asemeni lui Iisus.

Când viziunea a dispărut, aceasta a lăsat în inima lui Francisc o minunată fervoare. Dar și în carnea lui rămăseseră urmele semnelor nu mai puțin minunate ale iubirii sale nesfârșite pentru Iisus. Imediat, au început să-i apară pe mâini și pe picioare semnele cuielor, așa cum le văzuse puțin mai devreme în acea imagine a omului crucificat. Și umărul drept arăta ca și cum ar fi fost străbătut de o lance, fiind acoperit de o rană roșie, din care curgea sânge.

Doar după multe ezitări Sfântul a povestit confraților săi ceea ce i se petrecuse, relatându-le toate detaliile viziunii. Sfântul Bonaventura adaugă: "Cel care îi apăruse i-a spus și anumite lucruri pe care el nu le-a revelat nimănui. Trebuie să credem, deci, că acele cuvinte ale Serafimului au fost atât de misterioase încât acel barbat nu a considerat că trebuie să le dezvăluie". Confraților săi Francisc le-a spus: "Secretul meu este pentru mine".

În viața Sfântului Francisc îngerii au avut un rol important. De exemplu, vechea biserică dedicată Fecioarei Maria, aflată în apropierea localității Assisi, numit "Porziuncola", era numită chiar din antichitate Sfânta Maria a Îngerilor. "Acolo", povestește Sfântul Bonaventura, "erau frecvente vizitele spiritelor celeste". Și Sfântul Francisc, datorită devoțiunii sale față de îngeri și datorită iubirii sale foarte mari pentru Mama lui Iisus, a restaurat biserica și s-a stabilit acolo alături de confrații săi.

Adeseori muzica angelică l-a alinat pe Sfânt. "Odată, când era foarte bolnav și nu se putea mișca, fiind atât de

slăbit din cauza infirmităţilor sale", spune Sfântul Bonaventura, "a dorit să asculte sunetele anumitor instrumente care să-i mângâie sufletul. Şi iată că dintr-o dată, pentru a satisface dorinţa Sfântului a venit un cor de îngeri..."

Muzica i-a produs Sfântului "o asemenea bucurie încât a crezut că se găsea deja într-o altă lume". Muzica a fost auzită şi de confraţii săi cei mai apropiaţi.

Devoţiunea lui Sfântul Francisc pentru îngeri este descrisă de Sfântul Bonaventura în următorii termeni: "Cu o inseparabilă legatură de iubire era unit cu îngerii, aceste spirite ce ard de "focul" iubirii divine, cu acesta înflăcărând sufletele aleşilor. Datorită devoţiunii faţă de ei, începând de la sărbătoarea Sfintei Marii, a postit 40 de zile, rugându-se în continuu. Marea sa dorinţă de a salva toate sufletele, îl făcea să fie devotat în mod special Arhanghelului Mihail, acesta având sarcina de a "înfăţişa sufletele" lui Dumnezeu".

Sfântul Francisc a fost primul stigmatizat al catolicismului, rănile lui Iisus, apărute în mod miraculos în fiinţa sa au fost autentificate de martori ce se aflau deasupra oricărei suspiciuni, martori care au sugerat vocaţia sa de a continua opera de salvare a lui Iisus.

Multe secole dupa aceea, mult mai apropiat de noi în timp *Padre Pio de la Pietralcina* primea stigmatele într-un

mod asemănător. Francisc Forgione, acesta fiind adevăratul nume al lui Padre Pio. a simţit de mic vocaţia sa de preot şi chiar de la vârsta de cinci ani, în 1892, a avut primele fenomene paranormale, extaze şi apariţii. O vedea pe Fecioara Maria, avea viziunea inimii sacre a lui Iisus. La aceeaşi vârstă au început însă şi "apariţiile diabolice", care precum a scris Padre Pio însuşi în jurnalul său, "au fost sub forme obscene şi chiar bestiale". Erau primele atacuri ale răului, care l-au tulburat pe Padre Pio toată viaţa. O viziune însă i-a dat forţă şi l-a susţinut mereu: s-a vazut alături de "un bărbat maiestuos, de o rară frumuseţe strălucitor ca un soare " care luându-l de mâna l-a încurajat cu o invitaţie precisă:«Vino cu mine pentru că astfel vei putea să lupţi ca un luptător adevărat». În bătăliile numeroase şi dure, pe care Padre Pio a trebuit să le susţină împotriva răului, personajul luminos (un înger) i-a fost mereu alături, l-a ajutat şi i-a dat forţă. În prima viziune, l-a asigurat şi de victoria finală.

Francisc Forgione a îmbrăcat haina de călugar în 1903 şi a fost numit preot şapte ani după aceasta. Până în 1916 a rămas în casa părinţilor, din cauza sănătăţii sale precare, apoi a fost invitat la Sfântul Giovanni Rotondo, pentru a respira un pic de aer curat de munte—aceasta ar fi trebuit să fie o şedere provizorie, care însă a durat mai bine de 52 de ani, de fapt până la moartea sa.

Tânărul frate s-a făcut cunoscut curând—chiar înainte de a primi stigmatele. Oamenii au descoperit în el un trimis al lui Dumnezeu şi au început să vină la el în număr foarte mare. Padre Pio rămânea şi 19 ore în confesional, fiind în mod constant asaltat de "o mulţime de suflete însetate de Dumnezeu".

În seara de 5 spre 6 august 1918 Padre Pio a primit misterioasa recompensă divină—în timp ce îi confesa pe credincioşii săi, după-amiaza pe la ora 5 i-a apărut un "personaj celest" care avea în mână "un fel de unealtă care semăna cu o ţeava lungă de fier cu vârful bine ascuţit şi care părea că abia ieşise din foc". Cu această unealtă "personajul celest" îl lovi pe Padre Pio "în suflet"—urmă

un geamăt, un spasm fără sfârșit. Era primul stigmat, acela de pe torace.

În 20 septembrie al aceluiași an, după slujbă, opera a fost desăvârșită încă o dată cu ajutorul unei figuri angelice. Iată descrierea faptelor, chiar cu ajutorul cuvintelor lui Padre Pio: "...M-am văzut în fața unui personaj misterios, asemănător cu cel pe care l-am văzut în seara de 5 august, fiind diferit de acesta doar pentru că avea mâinile, picioarele și coastele sângerânde. Vederea sa m-a uimit, iar ceea ce am simțit în acel moment în mine nu aș putea să vă spun. Simțeam că mor și aș fi murit dacă Dumnezeu nu ar fi intervenit pentru ca să mă susțină. Viziunea personajului se estompa și eu vedeam că mâinile, picioarele și coastele mele sângerau. Imaginați-vă starea pe care am experimentat-o atunci și pe care de atunci o experimentez continuu aproape în fiecare zi".

În cazul unei alte mari mistice contemporane, *Teresa Neumann,* contemporană cu Padre Pio, vom descoperi o legătură permanentă cu îngerii. Înainte de a vorbi despre aceasta este necesar să menționăm unele lucruri despre Teresa, care s-a născut într-un sat din Konnersreuth, în Bavaria, în 1898 și a murit în 1962.

Teresa aparținea unei familii sărace, dar foarte religioasă, lipsită de orice formă de bigotism. Dorința sa era de a deveni o maică misionară, dar a fost împiedicată să și-o împlinească datorită unei boli grave, consecința unui accident, care a făcut-o să orbească și să paralizeze. Timp de ani de zile a rămas în pat, suportând cu seninătate propria sa infirmitate. După ani de zile, dintr-o dată în mod miraculos s-a vindecat, prima dată de orbire și apoi de paralizie, datorită ajutorului Sfintei Tereza din Lisieux, căreia Neumann îi era adeptă și care i-a apărut de mai multe ori și care i-a anunțat însănătoșirea și destinul extraordinar care o aștepta. De fapt, curând au început viziunile despre suferințele lui Iisus care au însoțit-o pe Tereza toată viața, viziuni care s-au repetat în fiecare vineri, în plus s-au manifestat gradat și stigmatele. În urma lor, Tereza avea din ce în ce mai puțină nevoie de a se hrăni și în scurt timp a încetat definitiv să mai mănânce și să bea.

Postul său total, care a durat 36 de ani, a fost controlat de diferite comisii, care au fost stabilite la Ratisbona, regiunea de care depinde Konnersreuth și a fost declarat autentic, în mod oficial.

Stigmatele, postul și viziunile au fost o caracteristică constantă în viața Terezei. Stigmatele o dureau în mod continuu și sângerau în timpul viziunilor de vineri. Postul era în mod clar un simbol al valorii euharistiei—Tereza spunea, de fapt, că trăia "ca Salvatorul", adică anafura consacrată pe care o primea în fiecare zi, a fost cea care a susținut-o de-a lungul celor 36 de ani.

Viziunile erau pentru Tereza o componentă practic cotidiană a vieții sale. Ele erau caracterizate de o pierdere o conștiinței fizice, care o făceau să piardă instantaneu legătura cu timpul și cu locul în care se afla, făcând-o insensibilă la orice lucru terestru. Aceste viziuni priveau atât chinurile cât și moartea lui Iisus, dar și episoade din viața Lui, sau din aceea a Fecioarei Maria, a Sfinților și a apostolilor. În timpul viziunilor Teresa vorbea în aramaică și în alte limbi pe care în mod normal nu le cunoștea (ca o țărancă simplă, ea vorbea doar dialectul din satul său), fapt autentificat de către experți și de către profesori universitari. Între o viziune și alta Tereza trecea prin ceea ce a fost numită " stare de repaos", în care descria celor prezenți ceea ce văzuse și răspundea întrebărilor lor. De mai multe ori Teresa Neumann a avut ca obiect al viziunilor ei lumea angelică—cu îngerii despre care vorbește Biblia și îngerul său păzitor. Ea percepea prezența propriului înger păzitor—îl vedea în dreapta sa, ca un "bărbat luminos" și vedea și îngerii vizitatorilor săi. Teresa menționa că îngerul său este cel care o protejează de demoni și o înlocuiește în caz de bilocație (ea a fost văzută deseori în două locuri simultan), o ajută în situații dificile.

Teresa avea și darul de a asista la trecerea muribunzilor pe lumea cealaltă și la judecata care urmează imediat după moarte. A știut când a murit sora sa Otilia, o femeie care a avut o viață sfântă și preotul Ferdinand,

iar în legătură cu aceste fapte avem mărturia directă a prietenei sale Anni Spiegl, care era prezentă în acele clipe alături de ea:

"... În momentul în care Otilia respira pentru ultima oară, Teresa a avut o viziune—fața sa era senină și transfigurată încât am înțeles că asista la ceva măreț. În final a privit către înalt și a spus " Cu voi, cu voi!" și părea că vrea să se ridice. După aceasta, Teresa mi-a povestit că defuncta sa mamă, fratele său Engelbert care murise cu 45 de ani în urmă, frățiorul său care murise la vârsta de doi ani și îngerul păzitor al Otiliei veniseră să o ia pe aceasta. Apoi Teresa l-a văzut pe Salvator (Iisus) privind-o cu blândețe pe Otilia. Toți au dispărut într-o lumină strălucitoare, iar ea ar fi dorit să-i urmeze".

Când, în același an 1958 a murit tatăl ei, Teresa de asemenea și-a văzut rudele decedate anterior și Otilia' care veniseră să-l însoțească pe bătrânul părinte împreună cu îngerul său păzitor. De această dată, însă Salvatorul nu l-a luat cu el pe părintele Ferdinand, acesta a rămas în urmă cu îngerul său păzitor privind cu tristețe la grupul care se îndepărta. După câteva luni Teresa a fost capabilă să afirme că tatăl ei era în Paradis. Perioada pe care a petrecut-o în purgatoriu a fost destul de scurtă.

În multe ocazii Teresa Neumann a avut viziuni cu îngeri și arhangheli care fuseseră trimiși să îndeplinească diferite misiuni, care au fost menționate în Evanghelie. Iată de exemplu viziunea Bunei-Vestiri, așa cum a fost ea descrisă de către doctorul Johannes Steiner care era prezent și a auzit direct descrierea de la Teresa—" Teresa a văzut o femeie tânără, aproape încă fetiță, într-o micuță casă, rugându-se. Dintr-o dată în fața ei a apărut un bărbat luminos (expresie pe care Neumann o folosea pentru a-i indica pe îngeri)—el nu a intrat, ci doar era acolo. Eu am întrebat în acel moment " Teresa, avea aripi?". Iar ea mi-a răspuns—" Ce spui tu, oamenii luminoși nu au nevoie de aripi!".

Bărbatul luminos s-a înclinat în fața copilei înspăimântate și a spus—*Schelam lich, Miriam, gaseta...* Maria, mereu uluită, dar cu o expresie încrezătoare, a privit

figura luminoasă. Îngerul i-a mai spus și alte lucruri importante. De fiecare dată când ea l-a întrebat ceva pe înger, îngerul a răspuns. Când îngerul a terminat de vorbit, copila a înclinat capul și i-a spus câteve cuvinte. În acel moment Teresa a văzut o lumină puternică venind din înalt și coborându-se asupra copilei, în timp ce îngerul s-a înclinat și a dispărut".

Momentul în care păstorii au fost anunțați de nașterea Mântuitorului, a fost văzut de Teresa în următorul mod:

"Jumătate de oră după miezul nopții, după ce Teresa a asistat la nașterea Mântuitorului, s-a văzut transportată în fața unei colibe care era la 20 de minute de staul și se găsea pe o colină. Păstorii dormeau. Dintr-o dată a apărut o lumină foarte puternică și toți cei din colibă s-au înspăimântat, cu circumspecție au ieșit afară și la o înălțime de aproximativ trei metri, pe un nor strălucitor, au văzut un arhanghel, o figură de tânăr făcută din lumină, cu o haină albă strălucitoare cu mâneci lungi și centură. Era același arhanghel care-i apăruse și Mariei (adică arhanghelul Gabriel). Avea mâna stângă pusă pe piept, iar mâna dreaptă ridicată. Nu avea aripi. Tot peisajul din jur era scăldat de lumina emanată de către înger. Apoi îngerul a vorbit cu păstorii pentru a-i liniști; cu o voce clară, prietenoasă și solemnă, a vorbit în limba lor. De două ori a indicat cu mâna dreaptă către stânga. Când a terminat de vorbit, în jurul lui au apărut și alți îngeri și ei de asemenea luminoși, stând deasupra norilor strălucitori. Apoi împreună au înălțat un cântec minunat pe care păstorii l-au ascultat cu mare atenție, după care au dispărut. Păstorii au discutat între ei, apoi s-au îndreptat în direcția Betleemului ...".

O vom părăsi pe Teresa Neumann pentru a întâlni o altă mare mistică italiană, *Teresa Palminota*,

moartă la Roma în 1934 la vârsta de doar 38 de ani. Teresa Palminota a fost pe întreaga durată a vieții sale protagonista unor fapte excepționale—percepții extrasenzoriale, stigmate, post ținut timp de trei ani, fenomene termice incredibile, adică un foc misterios care emana din pieptul său și care ardea literalmente tot ceea ce atingea.

Teresa Palminota a avut o viață izolată și rezervată, păstrând mereu secretul stigmatelor și a faptelor sale extraordinare. Doar Părintele Luigi Fizzotti, confesorul și ghidul său spiritual, cunoștea ceea ce se petrecea în sufletul său, lăsând mărturie despre aceste lucruri în "*Secretul Teresei*"—carte care a fost publicată postum.

Și Teresa Palminota își cunoștea îngerul păzitor, pe care-l numea "îngerașul meu" și căruia îi atribuia multe fapte spirituale și chiar intervenții concrete. De exemplu, ca urmare a unei otite purulente Teresa devenise complet surdă, fapt consemnat de către medici și de către toți cei care au cunoscut-o. Când l-a întâlnit pe mentorul său spiritual, auzea foarte bine ceea ce el îi spunea chiar și fără a-l privi în față, acest lucru făcând imposibilă bănuiala că i-ar fi citit cuvintele de pe buze. Și când părintele Fizzotti a întrebat-o cum reușește aceasta, ea i-a răspuns că Dumnezeu o făcea să înțeleagă totul, sau "îngerașul său".

Acest "îngeraș" a ajutat-o pe Teresa în multe ocazii— când părintele Fizzotti mergea la ea, poarta îi era mereu deschisă de Teresa imediat ce punea mâna pe sonerie, Teresa atribuia acest lucru îngerașului său, care o informa din timp de sosirea lui. Și când ea trebuia să meargă la părintele Fizzotti, pentru că nu avea obiceiul de a-l anunța dinainte, nu se petrecea niciodată să nu-l găsească acasă. Despre acest lucru, ea spunea că înainte de a ieși pe ușă îl întreba pe Iisus sau pe îngerașul său dacă poate să meargă sau nu—și era informată cu exactitate. O dată chiar părintele Fizzotti a anunțat-o pe Teresa să nu vină la el, pentru că va lipsi din localitate, însă Teresa a mers ca de obicei și l-a găsit pe confesorul ei, care dintr-o cauză neprevăzută a trebuit să rămână

acasă. Și de această dată informația ajunsese la ea prin intermediul îngerașului.

Ajutorul angelic îi era acordat chiar și pentru lucruri concrete, cum s-a petrecut o dată când Teresa, care trăia cu familia sa, a dorit să scrie la mașina de scris un text care îi era necesar surorii sale, chiar dacă nu mai pusese niciodată mâna pe tastatură și chiar dacă degetele sale o dureau din cauza stigmatelor. La început toate tentativele au fost inutile. Atunci, Teresa s-a adresat îngerașului său și la puțin timp după aceasta sora ei a avut în mâini textul scris perfect.

Viața Teresei Palminota este plină de episoade frumoase—de exemplu atunci când Teresa ieșea din casă, era însoțită pas cu pas de către o porumbiță albă. Ea era convinsă, și i-a spus acest lucru și ghidului său spiritual, că acea porumbiță albă era de fapt îngerașul său, de câteva ori observând clar cum porumbița s-a transformat de-a dreptul în înger.

Îngerii Natuzza-ei Evolo

Natuzza Evolo din Paravati, Calabria, este un personaj extraordinar al zilelor noastre. Căsătorită, având mulți copii, are astăzi mai mult de 60 de ani și în aparență este o femeie meridională foarte normală. Dintotdeauna ea a fost protagonista unor fenomene excepționale, fiind capabilă să vindece cazuri disperate, având capacități telepatice și clarviziune. Pe corpul ei apar, în fiecare an de Paști, răni sângerânde asemeni celor pe care le-a avut Iisus, iar pe mâini și pe picioare îi apar stigmate.

Natuzza printre altele vorbește cu morții și-l vede pe îngerul ei păzitor. Spune chiar că vede îngerul păzitor al diferitelor persoane. Natuzza Evolo este o femeie foarte bună și capabilă de a ajuta pe oricine are nevoie, dar extrem de rezervată în ceea ce o privește pe ea însăși.

Profesorul Luigi Lombardi Santi, antropolog și doctorița Mariela Boggio au reușit acum câțiva ani să facă un documentar despre ea. Acest documentar a fost transmis în 1985 pe programul "Delta" de la RAI 3. În acest film Natuzza mărturisește despre îngeri și despre alte fenomene paranormale care i se petrec, răspunzând la întrebările celor care au intervievat-o:

"Natuzza, de mulți ani vin la tine mii de persoane și toate vor ceva. De ce vin? Ce nevoi au?"

"Cererile lor sunt de a le vindeca anumite boli, pe care medicii nu le-au putut vindeca, chiar dacă au pus diagnosticul corect. Apoi întreabă de morți, dacă sunt în Paradis, dacă sunt în Purgatoriu, dacă au nevoie de ceva..."

"Și cum procedați pentru a le răspunde ? Pentru morți de exemplu, când vă întreabă despre morți, cum procedați?"

"Pentru morți, îi recunosc dacă i-am văzut cu două sau trei luni înainte, sau îi recunosc din fotografii ."

"Când vă arată fotografia, puteți ști și unde se găsesc?"

"Da, știu dacă sunt în Paradis, dacă sunt în Purgatoriu, dacă au nevoie de ceva, dacă vor să trimită mesaje la rude."

"Și puteți transmite și celor morți mesaje de la cei vii, de la familie?"

"Da, dar și invers."

"Spuneți că vedeți și îngerul fiecărei persoane....."

"Da, da, îngerul de lângă o persoană. Nu la toate persoanele, dar aproape la toate."

"Doar persoanele vii au înger?"

"Doar persoanele vii, nu și cele moarte".

"Și îngerul unde este așezat față de o persoană?"

"Față de o persoană, acesta este așezat în partea dreaptă. La preoți este așezat în partea stângă. De multe ori vin la mine preoți îmbrăcați civil, dar eu înțeleg imediat că este preot pentru că-i văd îngerul în parta stângă. Când îi sărut mâna, el mă întreabă "Cum de ai ghicit?" Iar eu îi spun: "Văd că îngerul dumneavoastră este în partea stângă..."

Muntele San Angelo

San Michele din Gargano este un loc de o mare frumusețe, foarte cunoscut în Italia și peste hotarele acesteia—un oraș antic, așezat pe înălțimile promontoriului pugliez, cu vedere spre mare. Faima sa este datorată Arhanghelului Mihail și este legată de aparițiile sale. Primele sunt la limitele legendei și urcă în timp la începutul secolului al V-lea e.n. Se povestește că în anul 490, când pe muntele Gargano era încă valabil cultul păgân, un taur a fost găsit în genunchi în fața unei peșteре inaccesibile. Episcopul de Siponto, S.Lorenzo Maiorano, a ordonat 3 zile de rugăciune și de post. După aceste zile a părut Arhanghelul Mihail, care le-a spus: "Eu sunt Arhanghelul Mihail și sunt mereu în preajma lui Dumnezeu. Această peșteră este sacră și este una din cele alese de mine, eu însumi sunt îngerul păzitor al acesteia... Acolo unde se deschide roca pot fi iertate păcatele oamenilor... Cel care se va ruga aici va fi iertat. Iată de ce peștera de pe acest munte este dedicată cultului creștin".

Episcopul însă, din cauza dificultății punerii sale în practică, a amânat acest ordin angelic. Doi ani după aceea localitatea creștină din Sitaponto a fost asediată de către păgânii din Odoacru. Când totul părea de acum pierdut, episcopul a obținut o amnistie de trei zile, pe care le-a dedicat rugăciunii. Și iată că i-a apărut din nou Arhanghelul Mihail, care i-a promis ajutorul său în bătălia următoare. De fapt, o neașteptată furtună de nisip însoțită de grindină a pus pe fugă hoardele străine. Episcopul Lorenzo a organizat o procesiune de mulțumire la muntele Arhanghelului, dar nu a îndrăznit să intre în peșteră.

În anul 493, la a treia aniversare a primei aparițiii, Arhanghelul îi apare din nou episcopului și îi ordonă să intre în peșteră, spunându-i că el însuși a consacrat acel loc Divinului. În sfârșit, episcopul a ascultat și intrând în

peșteră a găsit un altar pregătit de Arhanghel, acoperit de o pânză roșie cu o cruce de cristal deasupra. Peștera, care este singurul loc de cult neconsacrat de om, purta de secole numele de *Biserica Celestă*.

Se povestește că împăratul german Eric al II-lea numit și Sfântul (973 - 1024) s-a retras ca pelerin la Muntele Gargano cu doi ani înainte de moartea sa, iar într-o seară s-a închis singur în peșteră. Aici a avut viziunea unei procesiuni de îngeri strălucitori, condusă de Arhanghelul Mihail și a asistat la o liturghie celestă. Extraordinara experiență a avut pentru suveran o valoare mistică și inițiatică. Ultima apariție a Arhanghelului a avut loc în 1656 în timpul ciumei care bântuia în Gargano făcând mii de victime. Arhiepiscopul Alfonso Picinelli l-a invocat pe Sfântul Mihail, care i-a apărut la 25 septembrie și i-a spus: "Sunt Arhanghelul Mihail. Oricine va folosi pietre din peștera aceasta va fi vindecat de ciumă. Binecuvântați pietrele, sculptând deasupra lor semnul crucii și numele meu"—și așa s-a petrecut; poporul a luat cu încredere pietre de la peșteră și ciuma s-a sfârșit.

Peștera sfântă, la care au loc pelegrinaje de secole, este o grandioasă peșteră unde arta a lăsat mărturii splendide. În centru, păstrată într-o urnă de argint și cristal de Boemia, extraordinara statuie din marmură sculptată de către Sansovino, îl reprezintă pe Arhanghelul Mihail într-o atitudine de luptător victorios, în timp ce calcă în picioare un monstru respingător. Episoadelor angelice din Vechiul și Noul Testament îi sunt dedicate și 24 de panouri de pe marile porți din bronz ale Bisericii, făcute la Constantinopol în 1076, care sunt o operă de artă de o valoare inestimabilă.

Loreto

Sanctuarul este o relicvă a Pământului Sfânt? Credincioşii afirmă cu tărie aceasta şi nu admit îndoieli. Şi acestă convingere este sprijinită de relicvele găsite pe această coastă a Adriaticii de către pelerinii din Palestina? Ipoteza merită repect şi o discuţie detaşată. Eu îmi permit să vă opresc atenţia asupra lagunei Veneţiei, asupra nenumăratelor comori de religie şi de artă care au ajuns din Orient în acest oraş. Dacă unora aceste ipoteze le vor părea incredibile, aceştia vor trebui să ştie că nu sunt impuse, iar dacă altora le vor părea nefondate, aceştia pot să o spună." Aceste cuvinte frumoase ale Monseniorului Loris Capovilla, delegat al pontificului din Sanctuarul din Loreto, introduc cum nu se putea mai bine antica şi sugestiva enigmă a translaţiei Sfintei Case, care conform tradiţiei ar fi fost purtată în zbor de către îngeri din Palestina la Loreto.

"Problema loretană" este complexă şi pentru a o înţelege într-un mod adecvat este necesară o abordare adecvată şi de aceea ne vom limita să ne referim doar la lucrurile cele mai importante, făcându-le trimitere celor interesaţi la literatura specializată. Casa Sfântă venerată la Loreto care este vizibilă în interiorul bisericii este cea în care s-a născut Fecioara şi unde a avut loc Bunavestire. Numeroase documente antice atestă faptul că acea casă a fost obiect de veneraţie în Palestina.

În 1291, Cruciaţii, care pe Pământul Sfânt aveau în grijă locurile sacre, au suferit atacuri violente din partea musulmanilor şi au trebuit să abandoneze teritoriul. Istoricii au pus în legătură translaţia Casei Sfinte de la Nazareth în Occident cu fuga forţată şi definitivă a Cruciaţilor din Palestina. Pe baza aceleiaşi tradiţii loretane, susţinută de documente revelatoare, Casa Mariei—luată din Nazareth în 1291—a fost prima dată aşezată pe coastele Iliriei, într-o localitate numită Fiume. "Îngerii lui Dumnezeu", citim dintr-una din surse, cea descoperită la Teraman, "au luat respectiva biserică şi au depus-o într-un loc numit Fiume".

După aceea, în 1294, din Illiria Casa a fost transportată în Italia, în teritoriul despre care am discuta, unde după diferite aşezări a fost fixată definitiv la Loreto.

Părintele Giuseppe Santarelli, care acestei "probleme" loretane a dedicat studii lungi şi documentate; a remarcat că translaţia Casei Sfinte se încadrează perfect în climatul istoric al epocii cruciate—"Este binecunoscută"—citäm din cartea sa foarte bine documentată «Casa Sfântă din Loreto»—"foamea de relicve a cruciaţilor, care au transportat în Occident resturi din locuri de cult şi opere de artă". Un exemplu elocvent îl constituie Giulgiul (pânza cu care a fost acoperit Iisus după ce a murit). Această "foame" s-a extins, însă, la tot ceea ce era în legătură cu viaţa lui Iisus, a Fecioarei şi a Apostolilor—îmbrăcăminte, obiecte sacre, pământ, chiar şi pietre....

Celebrul Camposanto (Câmp Sfânt) din Pisa trebuie să-şi aibă originile chiar în această tradiţie. Arhiepiscopul

Ubaldo de Lanfranchi, pelerin la Sfântul Mormânt, a încărcat pe nave pământ din acel loc sacru și l-a depus în 1203 alături de Biserica principală, în punctul în care a fost delimitat apoi Camposanto (Câmpul Sfânt).

Din Orient, cruciații au adus în Occident opere de artă, statui, coloane, resturi de monumente antice. Din punct de vedere istoric, translația Casei Sfinte apare ca fiind posibilă și reală.

Casa Sfântă venerată la Loreto este făcută din cărămizi străvechi și din pietre înegrite în fum, păstrează resturi de picturi și de desene dar nu are fundație. Se pare că, nu mult timp după translație, pelerinii care au ajuns pe Pământul Sfânt au constat o totală asemănare între perimetrul Casei din Loreto și fundațiile existente la Nazareth. De altfel, cercetările arheologice făcute asupra Casei au pus în evidență originea orientală a vestigiilor.

În ceea ce privește vechea tradiție, conform căreia translarea Casei ar fi fost făcută de către îngeri, se pot lua în considerare anumite ipoteze alternative. Referitor la "îngerii-monahi", autorii antici, mai ales cei orientali, au comparat deseori viața acelor monahi cu cea a îngerilor și au menționat că monahii duceau o viață angelică, semănând ei înșuși cu îngerii. În Palestina, în perioada cruciadelor erau prezente ordine religioase militare, printre care Templierii, care îi apăreau pe pelerini și locurile sacre și protejau relicvele . Este posibil ca în Templieri să fi fost văzuți "îngerii-monahi", autorii translației—pe mare—a Casei Sfinte în Occident.

Se poate considera o altă ipoteză, conform căreia transportarea Casei a fost făcută de către membrii familiei bizantine Angeli (îngerii), care odată cu trecerea timpului, în fantezia populară, au devenit îngeri cerești.

Într-adevăr, Santarelli afirmă că: "din legenda Casei Sfinte este important *mesajul* pe care ni-l transmite. Sugestiva credință a translației pe aripi angelice a casei în care s-a petrecut cel mai mare eveniment al lumii creștine, Bunavestire, străbate secolele, fiind profund înrădăcinată în tradiția populară și nepierzându-și

farmecul nici chiar în aceste timpuri ale materialismului și rationalismului.

Mi s-a părut oportun ca aceste lucruri să apară în această carte dedicată îngerilor.

Îngerul din Fatima și îngerul din Garabandal

Aparițiile Fecioarei Maria la Fatima sunt deja binecunoscute în întreaga lume. Acestea au avut loc prima dată în 1917 și au avut ca martori trei păstori, trei copii care se numeau Lucia, 10 ani, Francisc, vărul său, 9 ani și Giacinta, sora lui Francisc, 7 ani.Toți trei erau copii de oameni simpli, sănătoși și voinici, mai curând timizi, niciunul dintre ei nu știa să scrie sau să citească. Cei trei copii mergeau cu oile la păscut și își petreceau întreaga zi printre copaci și flori. Erau credincioși și religioși, precum era tradiția în familie; seara, sub îndrumarea maternă, învățau catehismul, iar ziua recitau împreună rozariul.

Aparițiile Fecioarei Maria în fața celor trei copii au fost precedate de cele ale unui înger, care se pare că a avut drept sarcină de a-i pregăti pe copii pentru ceea ce urma să se petreacă. Prima dată a fost în 1915 și dintre cei trei păstorei, doar Lucia a fost martoră. Ea avea atunci 8 ani și se găsea cu alte fetițe pe o colină în apropiere de Aljustrel, când toate au văzut deodată o figură albă, strălucitoare, care părea de zăpadă, plutind deasupra arborilor—era amiază, iar razele soarelui făceau această figură aproape transparentă. Fetițele au rămas uimite și chiar s-au înspăimântat puțin și au început să recite împreună instinctiv o rugăciune, fixând mereu figura strălucitoare, dar când au terminat figura dispăruse.

A trecut un an și a venit primăvara anului 1916—Lucia era cu două verișoare și toate păzeau oile. Picura și cele trei fetițe se refugiaseră într-o peșteră micuță, unde au mâncat s-au rugat și apoi au început să se joace. În

timp ce se jucau, o foarte puternică rafală de vânt le-a făcut să ridice capul și iată că au văzut deasupra arborilor, care se găseau în fața peșterii, o figură albă care se puse în mișcare, avansă către ele, purtată de vânt, iar pe măsură ce se apropia se distingeau mai bine trăsăturile și figura sa, care erau cele ale unui tinerel de 15 ani, de o frumusețe supraumană.

Lucia a descris apoi întâlnirea cu figura de lumină în acești termeni: "Veni aproape de noi și spuse: «Nu vă fie teamă ! Eu sunt îngerul păcii.Rugați-vă cu mine»—și îngenunchind pe pământ, își aplecă fruntea până la sol. Cuprinse de un sentiment de bucurie, l-am imitat repetând cuvintele pe care le auzeam de la el: «Dumnezeul meu! Eu cred în Tine, te ador, sper și te iubesc. Te rog să-i ierți pe cei care nu cred, nu te adoră, nu speră și nu te iubesc.» După ce a repetat de trei ori aceste cuvinte s-a ridicat și a spus: «Rugați-vă astfel. Inimile lui Iisus și a Mariei sunt atente la vocile rugăciunilor voastre». Și a dispărut. Atmosfera supranaturală care ne învăluia era atât de intensă încât aproape că nu mai eram conștiente că existăm, pentru un timp îndelungat am rămas în poziția în care ne lăsase îngerul, repetând mereu cuvintele sale. Se simțea atât de intensă și de intimă prezența lui Dumnezeu, că nu aveam nici măcar curajul să vorbim între noi. În ziua următoare ne simțeam încă sufletul pătruns de acea atmosferă, care a dispărut după o perioadă foarte lungă de timp".

Câteva luni mai târziu, în iulie sau în august, în timp ce copiii se jucau în curtea casei Luciei, iată că apare din nou același personaj care le spune să se roage și să

ofere în mod constant Lui Dumnezeu rugăciuni și ofrande. Îngerul era îngerul păzitor al Portugaliei, îngerul păcii: "Acceptați plini de dragoste ceea ce vă va trimite Dumnezeu".

Câteva luni mai târziu, în timp ce copiii se găseau în peștera în care apăruse îngerul și recitau împreună rugăciunea care-i învățase, îngerul apăru din nou. Era mai strălucitor ca niciodată, părea de zăpadă și ținea în mână o cupă deasupra căreia era o foiță subțire din care curgeau în cupă picături de sânge.

Apoi îngerul a îngenunchiat alături de copii, în timp ce cupa și foița rămaseră miraculos suspendate în aer, strălucind de lumină și i-a invitat să repete de trei ori următoarea rugăciune; "Prea Sfântă Trinitate, Tată, Fiu și Spirit Sfânt, vă ador profund și vă ofer mult prea prețiosul corp, sânge, suflet și divinitate a lui Iisus Christos prezente în toate mormintele de pe Terra, în schimbul ultragiilor, sacrilegiilor și a indiferenței cu care El însuși a fost tratat. Și pentru meritele infinite ale Inimii Sale Sfinte și a Inimii Imaculate a Mariei, vă cer iertarea bieților păcătoși".

Apoi îngerul se ridică, luă în mână cupa și îi dădu anafură Luciei, celor doi veri le dădu să bea ceea ce era în cupă, spunându-le: "Luați, mâncați și beți corpul și sângele lui Iisus Christos care a fost răstignit de către oamenii ingrați. Reparați-le crimele și bucurați-l pe Dumnezeul vostru". Apoi s-a închinat din nou până la Pământ, a repetat de trei ori aceeași rugăciune și a dispărut.

Îngerul nu s-a mai întors, datoria sa fusese încheiată. Îi pregătise pe copii, îi făcuse capabili să se deschidă către cer, care se deschisese pentru ei. În primăvara anului următor, în 1917, la Cova da Iria, care se află la aproximativ trei kilometri de Fatima, unde părinții Luciei posedau un teren cu măslini, chiar sub unul dintre acești măslini, la 13 mai le-a apărut Cea pe care Lucia a descris-o astfel: "O doamnă, îmbrăcată în alb, mai strălucitoare decât soarele, ce răspândea o lumină mai clară și mai intensă decât un pahar de cristal plin cu apă,

străbătut de cele mai arzătoare raze ale soarelui".

Cei trei micuți au putut să privească fără probleme acea divină apariție, pentru că îngerul îi pregătise—erau obișnuiți cu miracolele, gata pentru a fi martorii unora mai mari.

Și satul Garabandal, din apropiere de Satander, Spania, a fost teatrul aparițiilor Fecioarei—între 1961 și 1965 Ea a apărut de mai multe ori în fața a patru copilași, făcând multe minuni asupra cărora Biserica nu s-a pronunțat. Madona a transmis mesaje, cu avertismente și rugăminți. Primul datează din octombrie 1961 și a fost primit de micuța Conchita, una dintre clarvăzătoare, în acești termeni: "Este necesar să faceți multe sacrificii de sine, multe penitențe. Trebuie să participați cu asiduitate la Sfântul Sacrament (Sfânta Taină). Dar mai mult decât orice trebuie să fiți buni. Dacă nu veți proceda astfel, pedeapsa vă va lovi. Cupa deja se umple. Dacă nu ne vom transforma, pedeapsa va fi mare".

Al doilea mesaj datează patru ani mai târziu și a fost dat copiilor prin intermediul Arhanghelului Mihail, acest mesaj întărește spusele primului și adaugă: "Eu, Mama voastră, prin intermediul Arhanghelului Mihail, vă spun să vă corectați...Rugați-vă sincer și vă vom da ceea ce voi cereți...".

Încă o dată, îngerul este mediatorul dintre om și Divin, dintre copii și Mama Celestă.

VI

Îngerii în viziunea lui Emanuel Swedenborg

Am tratat până acum prezența îngerilor din punctul de vedere al literaturii ortodoxe, al Sfintei Scripturi și al tradiției creștine acreditate dar și al scrierilor apocrife, urmărind să vedem ponderea pe care o are prezența protectorilor celești în aceaste scrieri.

Epuizând deja aceste surse, vom urmări să ne orientăm atenția către alte izvoare informaționale, mai puțin luate în seamă și acceptate oficial, dar destul de sugestive și interesante, regăsind în ele numeroase alte referiri la motivul îngerului: referiri și note de lectură care vor face subiectul capitolelor următoare și care merită toată atenția noastră.

Vom începe cu o personalitate singulară, foarte cunoscută, asupra existenței căreia în mediile ocultiste s-au făcut multe referiri de trei secole încoace: Emanuel Swedenborg.

Probabil în nici o operă literară nu regăsim descrieri atât de numeroase, detaliate și precise ale îngerilor (dar și ale ființelor demoniace...) ca în opera misticului și clarvăzătorului suedez Emanuel Swedenborg. Înainte de a analiza aceasta, este necesar să spunem câteva cuvinte despre viața lui Swedenborg.

S-a născut în Stockholm în anul 1688 și poate fi considerat unul dintre gânditorii cei mai originali din țara sa și chiar din întregul secol șaptesprezece european.

Emanuel Swedenborg era fiul unui episcop protestant şi întreaga copilărie este influenţată de atmosfera religioasă din familie. Studiază la Uppsala poezia, limba şi literatura suedeză şi muzica, după care pleacă în Anglia pentru a studia ştiinţa. În Anglia acelor vremuri, ştiinţa modernă luase un mare avânt, dezvoltându-se mult mai repede decât în Suedia. A fost elevul lui Newton, Halley şi a altor mari oameni de ştiinţă ai acelei epoci, completându-şi studiile la Leida, Amsterdam şi Paris. Când s-a reîntors în patrie, la vârsta de 26 de ani, avea o cultură enciclopedică şi aducea cu el planuri şi proiecte pentru invenţii din domeniul tehnicii şi mecanicii cu ajutorul cărora dorea să-şi înceapă activitatea în patrie: pompe, furnale, un fel de elevator, instrumente pentru minerit, planuri pentru sisteme de navigaţie, aparatură de apărare pentru coastă, un submarin de tip militar, schiţe pentru un aeroplan, care s-a inventat de abia cu mulţi ani după aceea, pentru prima dată în anul 1897 reuşind să-şi ia zborul, să se înalţe câţiva metri de la sol. Modelul aeroplanului lui Swedenborg este conservat şi expus la muzeul Smithsonian Air Science din Washington.

În Suedia, Swedenborg a trezit imediat interesul tânărului şi genialului rege Carol al III-lea, care l-a numit în funcţia de coordonator al activităţii minelor, oferindu-i astfel şansa de a-şi pune în aplicare multe din proiectele sale. Timp de treizeci de ani Swedenborg a avut o viaţă foarte activă, cu totul dedicată ştiinţei: cercetând şi experimentând neobosit, călătorind în întreaga Europă, publicând nenumărate cărţi, cunoscând pe cei mai de seamă gânditori şi oameni de ştiinţă din Europa acelor vremuri. Operele sale ştiinţifice (mai multe de 150) se plasează în toate domeniile ştiinţei, de la matematică la mineralogie, de la chimie la astronomie, de la anatomie la psihologie. În studiile sale există o clară progresie de la mineral la plante, de la animal la om; iar în cazul fiinţei umane de la corpul fizic la cel psihic şi mental.

Pentru aproape patruzeci de ani, Swedenborg a lăsat ca interesele sale ştiinţifice să prevaleze în faţa intereselor sale religioase; sau mai bine zis, practic nu a

dedicat aproape nici un fel de atenţie domeniului religios. Continua să creadă în existenţa unui Dumnezeu creator, dar ardoarea mistică a copilăriei şi a adolescenţei s-a diminuat: tot ceea ce nu avea legătură directă cu ştiinţa, a fost dat de o parte.

Dar din acest punct începe să se manifeste o criză existenţială. Swedenborg avea 56 de ani, era un om faimos, cu multe realizări, dar încă cu o mare dorinţă de cunoaştere. Pentru a studia psihicul uman începe cu un autentic interes să cerceteze domeniul viselor—şi cele proprii—şi cum domeniul se arată din ce în ce mai interesant şi mai insolit, aceste cercetări îl conduc către alte noi direcţii de interes. Prin intermediul viselor are anumite viziuni ce-i vor aduce la cunoştinţă noua sa misiune: de a revela oamenilor sensul ascuns al Sfintei Scripturi şi de a descrie oamenilor lumea spirituală, cerul, infernul şi locuitorii lor. Din acel moment, îngerii şi spiritele vor deveni maeştri săi. Swedenborg devine capabil să comunice cu noii săi prieteni, fiind astfel simultan cetăţean al cerului cât şi al pământului. Realiza călătorii spirituale în lumi paralele şi imediat după aceea, cu un fel de scriere automată, nota ceea ce a văzut şi ceea ce a perceput; astfel s-au născut opere originale, care au realizat o influenţă remarcabilă asupra personalităţi ca Goethe, Kant, Jung, şi care au determinat-o pe poeta Elisabeth Barret Browning să afirme: "După părerea mea, singura lumină pe care o posedăm legat de domeniul atât de disputat al vieţii de dincolo se regăseşte în opera filozofică a lui Swedenborg."

Descrieri foarte detaliate a lumilor celești și a locuitorilor ei vom găsi în opera cea mai de seamă a lui Swedenborg, "Cer și Infern", care este un adevărat vademecum al tărâmului de dincolo. În această lucrare sunt scrise multe lucruri despre îngeri—și una dintre primele informații pe care le primim este că aceste ființe au "o perfectă formă umană". De fapt, Swedenborg spune:"Aceste ființe de lumină au față, ochi, urechi, piept, brațe, mâini și picioare. Se văd unele pe altele, se înțeleg, conversează; deci într-un cuvânt nu le lipsește nimic din ceea ce au oamenii, doar că nu prezintă un corp material." Clarvăzătorul suedez ajunge să comunice cu aceste ființe și să le vadă:"sunt înconjurate de o lumină atât de puternică, mai puternică de zeci de ori decât lumina pe care o emană soarele când strălucește cel mai intens." Și în continuare precizează: "Omul nu poate să vadă îngerii cu ochii corpului său fizic, dar poate să-i vadă cu ochii săi spirituali, bineînțeles în măsura în care spiritul său este trezit și participă la viața spirituală."

Pentru a înțelege în totalitate îngerii descriși de Swedenborg trebuie mai întâi să vorbim despre concepția lui asupra lumii și a vieții de dincolo de moarte.

Swedenborg afirmă că după moarte nu trecem imediat într-o altă viață, ci trecem mai înainte printr-o perioadă de tranziție. Imediat după trecere ființa ajunge într-un loc pe care misticul îl numește "împărăția spiritelor", care nu se află nici în ceruri, nici în infern; deși Swedenborg vorbește deseori despre ideea de timp, ne avertizează că despre cer și infern, în comparație cu timpul terestru, putem să spunem că sunt "statici". În lumea spiritelor unele dintre ele își focalizează atenția și se îngrijesc de ceea ce se produce în lumea terestră, altele au ca sarcină să primească sufletele care ajung în lumea de dincolo și să le ajute să se acomodeze în lumea de dincolo. Ele îndeplinesc această sarcină cu mare delicatețe, lăsându-i totuși o deplină libertate noului venit. În primul rând, pe toate ființele care părăsesc planul fizic (mor) le învăluie într-un sentiment puternic de

dragoste, făcându-le să simtă prezența clară a unui prieten, a unei ființe care poate să le explice tot ceea ce doresc.

În cealaltă dimensiune, după părerea lui Swedenborg, ființa trece prin trei stadii: primul stadiu este cel descris puțin mai înainte, cel în care ființa ajunge în acea lume intermediară numită lumea spiritelor, lume în care este ghidat și susținut de aceste ființe. În această lume ființa nu rămâne o perioadă foarte lungă; după care, ființa revine la ceea ce a fost, manifestându-și adevărata sa natură și toate dorințele sale și începe să acționeze la fel cum a acționat și în timpul existenței sale terestre. În împărăția spiritelor, așa cum am mai spus, ființa are o foarte mare libertate, manifestându-se după propriile sale inclinații, acționând în mod benefic sau malefic, după cum consideră. Și acesta este de fapt "tribunalul" care-l judecă pe noul venit, aceasta reprezentând de fapt al doilea stadiu. Dumnezeu este pură iubire beatifică, nu condamnă pe nimeni, dar fiecare ființă se conduce după propria sa voință, de fapt, după propriul său nivel spiritual, în una dintre lumile celeste sau infernale. Și pentru că Dumnezeu iubește omul necon-diționat îi oferă libertatea și de a face rău, dacă așa dorește. Altfel, omul ar fi un fel de robot programat de Dumnezeu să acționeze numai după anumite programe, neexistând astfel o relație bazată pe o liberă reciprocitate.

Ființa umană poate evolua numai într-o stare de totală autonomie—și acesta este cel de-al treilea stadiu, cel în care ființa este capabilă să se bucure de deplina sa libertate. Cel care a atins acest stadiu poate să se transforme dacă dorește în înger, ca o crisalidă care așteaptă să-i crească aripi. Cel care după toate aceste experiențe alege răul se poate transforma, după părerea lui Swedenborg, într-un demon.

Îngerii în cer se găsesc la diferite nivele de perfecțiune, de înțelepciune, funcție de intensitatea dragostei pe care o manifestă față de Dumnezeu. Îngerii din ceruri, după părerea lui Swedenborg, au haine strălucioare, locuințe magnifice, diferite ocupații și trăiesc

în societatea angelică, de fapt toți cei care se aseamănă se atrag atât în ceea ce privește binele cât și răul.

Să vedem acum ce spune Swedenborg despre locuințele îngerilor, modul în care se îmbracă și despre activitatea lor; mă voi limita la notițele misticului din lucrarea *"Cer și Infern"*.

"Datorită faptului că și îngerii sunt oameni (acei oameni deveniți îngeri n.a.) și relațiile dintre ei putem spune că sunt asemănătoare relațiilor dintre oameni, bineînțeles cu diferența că relațiile lor sunt cu mult mai frumoase și tot ce este legat de ei este mult superior modului nostru obișnuit de a gândi, datorită faptului că sunt ființe superioare ființelor umane. De fapt, la fel cum înțelepciunea îngerilor este superioară înțelepciunii umane și putem să spunem că are un nivel foarte elevat, la fel se întâmplă cu tot ce e legat de lumea lor, pentru că toate sunt corelate cu înțelepciunea lor.

Și modul în care se îmbracă este strict corelat cu inteligența lor; în lumea îngerilor nu putem spune, deși îmbrăcămintea este diferită, că unul are haine mai frumoase decât celălalt. Îngerii cei mai evoluați au haine de culoarea focului, alții le au strălucitoare ca lumina. Cei mai puțin evoluați au haine albe, fără strălucire, iar cei și mai puțin evoluați au haine de diferite culori. Cei din ierarhiile cele mai evoluate sunt goi; și lucrurile sunt așa pentru că aceste ființe personifică inocența—și când o ființă este total inocentă și pură nu mai are importanță îmbrăcămintea."

Swedenborg, care era în același timp cetățean al Pământului și al Cerului, a vizitat în timpul viziunilor sale regiunile celeste, iar ulterior a descris ceea ce a văzut.

"Am văzut în ceruri palate atât de magnifice încât nu pot fi descrise în cuvinte; la vârf străluceau ca și cum ar fi fost din aur pur, iar la bază păreau din pietre prețioase. Aceste palate erau unul mai frumos decât altul, înăuntru ca și în afară. Apartamentele erau decorate într-o manieră de o frumusețe greu de imaginat; și aveau grădini de o frumusețe paradisiacă unde totul era splendid, unii copacii aveau frunzele de argint și unele fructe păreau din aur...

Îngerii spun că aceste frumusețe și altele în număr infinit care sunt și mai extraordinare, sunt puse de Dumnezeu în fața ochiilor lor, dar că acestea le bucură mai mult sufletul decât ochii, pentru că în fiecare din aceste lucruri frumoase ei văd perfecțiunea creației divine...

Îngerii mi-au spus că nu numai palatele și casele, dar că în general toate lucrurile care se găsesc înăuntru și în afară corespund cu starea interioară a celui care locuiește acel loc, fiind dăruite direct de către Dumnezeu. Casa este strâns corelată cu gradul de bunătate pe care-l are acel înger. Lucrurile care sunt în casă corespund și ele stării de bunătate, dar și percepțiilor și gradului lor de înțelegere... Casele în care locuiesc îngerii nu sunt construite ca cele de pe Pământ; acestea sunt dăruite fiecăruia de către Dumnezeu, funcție de starea lui lăuntrică, de receptivitate față de bine și adevăr. Aceste case se modifică funcție de starea interioară a îngerilor..."

Referindu-se la nenumăratele activități ale îngerilor în ceruri, Swedenborg spune: "Urmărind să îndeplinească cu foarte multă dragoste toate sarcinile, fiecare înger se manifestă cu multă empatie și înțelegere față de aproapele lui și cu mult respect și dăruire față de Dumnezeu, care este cel de la care totul pornește. Lumea îngerilor din Cer este formată din ființe divine cu numeroase funcții și însărcinări. Sunt îngeri care au grijă de copiii mici; alții care îi instruiesc în perioada de creștere; alții se ocupă de adulții care pornesc pe calea spirituală, conducându-i spre Împărăția Cerurilor; alții protejează oamenii de influența spiritelor orientate negativ, spirite novice care adesea de abia au venit de pe Pământ; alți îngeri îi ajută pe cei care au ajuns în lumi infernale, urmărind să-i convingă să pornească pe calea cea dreaptă..."

Foarte interesant este atunci când Swedenborg îi descrie pe îngerii care se află cel mai aproape de oameni, îngerii păzitori: "Acești îngeri sunt chemați de către oameni pentru a-i ajuta să elimine gândurile și dorințele greșite. Acest ajutor îl primim într-un mod liber, chemând spre noi sentimentele lor bune, pentru a ne ajuta să eliminăm toate intențiile noastre orientate negativ. Toate aceste

comuniuni sunt de fapt comuniuni cu Dumnezeu prin intermediul îngerilor, pentru că tot ceea ce realizează îngerii este din ordin divin..."

Un aspect reiese foarte clar după ce lecturăm cărțile lui Swedenborg; clarvăzătorul știe că nu este posibil să descrii cu adevărat lumea spirituală cum este ea, că poți face aceasta doar într-o anumită măsură cu ajutorul imaginilor și conceptelor umane. Ceea ce spune legat de "pacea Cerurilor" este valabil și pentru toate celelalte descrieri ale lumii de dincolo și, în particular, legat de descrierea ființelor angelice, cărora misticul le dăruiește o parte atât de mare din lucrările sale: "Cel care nu a perceput pacea Cerurilor, nu poate înțelege starea de pace în care se află îngerii. Atât timp cât omul trăiește fiind conștient numai de corp, nu poate înțelege această stare de pace, pentru că în mod curent cunoșterea umană obișnuită este legată numai de anumite fenomene ale naturii. Cel care dorește să înțeleagă aceasta, trebuie să-și eleveze gândirea și s-o conducă dincolo de lumea fizică, pentru că numai astfel poate să ajungă să cunoască îngerii. Și numai dacă va proceda astfel va ajunge să experimenteze pacea Cerurilor și să poată să o descrie—și nu cum este ea de fapt, deoarece cuvintele umane nu sunt suficiente pentru a o descrie."

Îngerii nu au noțiunea timpului terestru, pentru că lumea de dincolo se găsește într-o altă stare temporală. Totul pentru ei se măsoară funcție de bogăția universului lor interior: căldura de care dispun este strict corelată cu gradul de iubire pe care-l pot emana; lumina funcție de înțelepciunea pe care o au. Astfel, îi influențează pe oameni și le dăruiesc idei spirituale, care în cazul oamenilor cel mai adesea se transformă în idei legate de lumea fizică concretă, bineînțeles în funcție și de nivelul persoanei care recepționează mesajul.

Toată puterea îngerilor provine direct de la Dumnezeu și îngerii nu-și atribuie nici un merit pentru ceea ce fac; ei sunt niște ființe libere, iar de gradul libertății lor depinde calitatea și intensitatea iubirii lor, de aici derivând încontiunare totul.

Îngerii din ceruri au un limbaj anume, identic pentru întreaga lume a îngerilor. Acest limbaj nu trebuie să-l învețe, ci este înnăscut în toate ființele angelice,"derivând direct din dragostea și din modul lor de a gândi." Sunetul acestui limbaj corespunde stării lor de iubire, iar articularea sunetului (deci cuvintele) corespunde exprimării gândirii lor. "Îngerii", mai spune Swedenborg,"poți să-i recunoști între ei cu ajutorul limbajului pe care-l folosesc. Calitatea sunetului corespunde iubirii, articularea sunetului corespunde ideilor. Îngerii care sunt foarte înțelepți știu după ce aud o singură frază care este starea ființei respective; bucurie sau tristețe, iertare sau supărare, sinceritate și adevăr, falsitate și furie, orgoliu și dorință de onoruri și așa mai departe. Prin intermediul limbajului putem descoperi întreaga personalitate a celui care vorbește. Am ajuns să înțeleg aceasta în urma a numeroase experiențe: am asistat la momente în care îngerii au salvat viața unei ființe numai după ce au auzit-o vorbind..."

Legat de limbaj și informații, îngerii au o scriptură care corespunde cunoașterii și înțelepciunii lor, dar nu este inteligibilă pentru oameni. Această scriptură are atât un sens literar, dar și un sens spiritual, sau subtil care derivă direct din gândurile îngerilor."Cei care nu au nici o

percepţie a lumii cereşti şi consideră că aceasta este formată dintr-o atmosferă foarte pură în care zboară îngerii ca un fel de fiinţe eterice, neputând să vadă sau să audă, aceste persoane nu pot să conceapă că îngerii au un limbaj propriu şi chiar o scriptură." Îngerii pun în ordine toate lucrurile în cadrul existenţei terestre şi la fel procedează şi cu ceea ce se află în ceruri, care sunt la fel de reale ca ceea ce se află pe Pământ; în Ceruri, îngerii au tot ceea ce le este necesar pentru a-şi duce într-un mod înţelept existenţa."

Cât despre înţelepciunea îngerilor, care derivă din faptul că ei trăiesc învăluiţi direct de Lumina Divină, iată ce ne spune clarvăzătorul suedez: "Înţelepciunea îngerilor nu poate fi descrisă cu ajutorul limbajului uman, nu poate fi ilustrată decât cu ajutorul unor exemple. Îngerii pot să exprime cu un singur cuvânt ceea ce oamenii nu pot exprima în fraze întregi; altfel spus, îngerii pot exprima într-un singur cuvânt un număr foarte mare de stări, care nu pot fi exprimate de nici un cuvânt al nici unei limbi de pe Pământ... Îngerii pot exprima în câteva cuvinte ceea ce oamenii scriu în volume întregi şi pot înţelege doar din câteva cuvinte universul interior al celui care vorbeşte... Şi îngerii îşi perfecţionează în permanenţă înţelepciunea, dar pot să realizeze aceasta întru eternitate, datorită faptului că înţelepciunea divină este infinită, în timp ce cea a îngerilor este finită. Şi între infinit şi finit nu există nici un raport."

În lucrarea sa *"Cer şi infern"*, Swedenborg descrie foarte multe aspecte legate de viaţa şi activităţile îngerilor, de împlinirile lor, de dorinţele şi speranţele lor. Swedenborg spune că îngerii au şi sex, că şi ei sunt de sex masculin şi feminin. În consecinţă, putem spune că în Cer există şi căsătorii, care constau din unirea a două suflete într-unul singur; ele sunt dorite de Dumnezeu şi corespund unirii intelectului şi a voinţei, a binelui cu adevărul. Aceste căsătorii se produc între îngeri care sunt asemănători şi sunt celebrate în Cer după anumite tradiţii speciale. Aceste căsătorii, spune Swedenborg, nu trebuie să le înţelegem în modul obişnuit, ci sunt o fuziune dintre două suflete, o uniune a binelui şi a adevărului.

Din scrierile lui Swedenborg reiese o viziune dinamică a lumii de dincolo, în care este posibil—după cum am văzut—să evoluezi, să faci anumite alegeri liber, după propria ta dorinţă, să creşti în iubire şi în înţelepciune. Clarvăzătorul suedez ne oferă o nouă viziune despre lumea de dincolo; nu o lume imobilă şi statică, ci o lume activă şi dinamică care corespunde mult mai mult înţelegerii omului modern.

Printre numeroasele sarcini ale îngerilor este—aşa cum am văzut—şi cea de a proteja şi ghida oamenii de-a lungul vieţii lor, urmărind să aibe o influenţă benefică asupra lor, dar respectând în permanenţă libertatea individuală a fiecăruia. Putem spune că şi fiinţele demoniace urmăresc întreaga viaţă a individului, încercând de fiecare dată când i se oferă ocazia să-l influenţeze negativ, să aducă răul în viaţa oamenilor şi urmăresc să continue această influenţă şi după moarte. Pe care dintre aceste două influenţe contrare le va alege, ţine numai de fiecare individ în parte, având totală libertate de a opta pentru una sau cealaltă, atât în timpul vieţii cât şi după moarte. "Omul", scrie misticul suedez,"poate fi în legătură cu infernul prin intermediul spiritelor malefice care se află în lumea spiritelor, sau cu Cerul prin intermediul spiritelor benefice ale aceleiaşi lumi. De aici provine, de fapt, libertatea omului."

Putem spune, susţine Swedenborg, că există o continuă unitate între lumea noastră şi lumile subtile, uniune care este posibilă în măsura în care omul este în aceiaşi măsură cetăţean al Pământului cât şi un potenţial cetăţean al Cerurilor.

"Fiecare fiinţă trebuie să ştie", spune în continuare misticul suedez," că se naşte pentru a descoperi Împărăţia Cerurilor, fiind oricând binevenită. Iar cine nu este primit momentan (datorită greşelilor sale n.n.) nu înseamnă că este exclus."

Îngerii lui Emanuel Swedenborg nu sunt, aşa cum reiese din cele spuse până acum, creaţi la începutul Manifestării, ci au apărut pe măsură ce fiinţele umane au evoluat, reîntorcându-se la Tatăl. "În Ceruri", scrie

clarvăzătorul, "trăiesc cei care au privit lumea ca pe o lume a iubirii, a credinţei şi a preamăririi lui Dumnezeu. În infern trăiesc cei care privesc lumea ca pe o lume infernală şi care nu au nici un fel de credinţă în Dumnezeu." Toţi, atât îngerii cât şi demonii şi-au început existenţa pe Pământ, sau pe una dintre planetele Universului. Şi apoi au continuat să evolueze sau să involueze, ajungând ori în Împărăţia Cerurilor, ori în lumile infernale, aceasta fiind de fapt materializarea opţiunilor lor.

Evident că în câteva cuvinte este dificil de exprimat ceea ce Swedenborg a spus în sute de pagini într-un mod foarte sugestiv. Este însă important de subliniat că gândirea misticului suedez a exercitat o mare influenţă, pe care continuă să o realizeze şi în prezent şi reprezintă fără îndoială un stimul în a determina omul să-şi asume responsabilitatea propriului comportament, pentru că doar noi suntem aceia care ne determinăm destinul. În funcţie de gândurile sau acţiunile noastre putem să devenim îngeri de lumină sau demoni.

VII

Fiinţe de lumină

Învăţătura Bisericii spune că fiecare fiinţă umană are un înger care o protejează şi o ghidează. La aceasta stă mărturie rugăciunea pe care toţi am învăţat-o când eram mici:

Înger, îngeraşul meu,
Ce mi te-a dat Dumnezeu,
Eu sunt mic, tu fă-mă mare.
Eu sunt slab, tu fă-mă tare,
Şi-n tot locul mă-nsoţeşte
Şi de rele mă păzeşte.

Sfântul Toma d'Aquino, în lucrarea sa *"Summa Theologica"*, reia această idee şi confirmă că îngerul păzitor este alături de om de-a lungul întregii sale vieţi; îl asistă şi în momentul trecerii (n.n. morţii), indicându-i locul care-i este destinat. Despre această ultimă afirmaţie şi Tertulliano, Părinte al Bisericii, spune în termeni clari, afirmând că în momentul în care sufletul se trezeşte după momentul trecerii (morţii) "tresare de fericire la vederea propriului său înger păzitor, care se pregăteşte să-l conducă spre o anumită lume cerească."

Şi alte mărturii confirmă această antică credinţă: mă refer la viziunile pe care le au muribunzii, sau la experienţele celor care au fost în comă, sau a altor fiinţe

care s-au găsit pentru câteva momente foarte aproape de moarte și care în acest tărâm aparent al nimănui au văzut sau au perceput lucruri care le-au lăsat impresii foarte profunde. Interesant este că majoritatea experiențelor descrise de aceste persoane sunt foarte asemănătoare, indiferent de marile diferențe socio-culturale sau religioase care existau între aceste persoane, fapt care ne face să ne gândim că este vorba de mai mult decât de niște simple vise sau viziuni.

Caracteristicile experiențelor la hotarul morții sunt următoarele: când starea de conștiință obișnuită a omului se diminuează, ființa se regăsește în afara corpului, privată de posibilitatea de a mai acționa în lumea materială, dar fiind perfect capabilă să gândească, să-și reamintească, să vadă, să simtă. Percepe de fapt tot ceea ce percepea și în perioada în care trupul ei era animat, dar nu-și poate face prezența cunoscută de către ființele care sunt încă în viață. Imediat ia legătura cu o dimensiune mult mai bogată și net superioară, care este descrisă de toate aceste ființe, care au experimentat viața de dincolo, astfel: "am văzut peisaje superbe, inundate de o lumină extraordinară, asupra cărora se revărsa o muzică divină, frumusețea percepută neputând fi descrisă de cuvinte. Cuvântul care poate fi cel mai bine asociat cu noua dimensiune și cu acea lumină extraordinară este «iubire».

Foarte multe din ființele care au avut astfel de experiențe, au relatat că au asistat la "filmul vieții" lor, în care întreaga lor existență le trecea prin fața ochilor cu o viteză extraordinară, oferindu-le o înțelegere morală cu totul specială. Pentru alții, o impresie extraordinară a lăsat momentul întâlnirii cu ființe dragi, dar care muriseră de mult, iar pentru o altă parte dintre aceste persoane întâlnirea cu o ființă de lumină, a cărei rol este foarte asemănător cu cel al îngerului păzitor, le-a impresionat foarte mult, schimbându-le total viziunea asupra vieții.

În una dintre operele sale dedicate experiențelor din preajma morții *(Über den Tod und das Leben danach*, în traducere *Moartea și viața după moarte*), doctorița Elisabeth Kübler-Ross, considerată fondatoare studiului asupra acestui domeniu, scrie:"Biserica le spune copiilor mici că ideea de înger păzitor provine din faptul că fiecare ființă este acompaniată pe tot parcursul vieții sale de o ființă spirituală. Fiecare persoană are un astfel de ghid chiar dacă crede sau nu, sau chiar dacă este creștină, musulmană sau are o altă religie, credința personală nu influențează în nici un fel acest lucru. Și datorită faptului că Iubirea Divină se manifestă necondiționat și fără granițe, fiecare ființă primește acest cadou chiar de la naștere. Copiii obișnuiesc să numească aceste ființe "prieteni de joacă" și sunt perfect conștienți de prezența lor[1]. Când copiii ajung să meargă la școală, adulții îi determină să-i uite pe "prietenii lor de joacă", prieteni de care își mai aduc aminte doar pe patul de moarte. O bătrână bolnavă care nu mai vorbise de mult timp, dintr-o dată a spus:"Iată-te din nou". Eu am rugat-o să-mi vorbească despre ceea ce vede și în continuare a spus:"Când eram copil, el stătea tot timpul alături de mine. Când am mai crescut, am uitat complet de existența sa. A doua zi, bătrâna a murit fericită pentru că o ființă, pe care o cunoștea, a iubit-o neîncetat și a așteptat-o neîntrerupt..."

În faimoasa sa lucrare *Viața de după viață,* medicul american Raymond A. Moody scrie: "Elementul cel mai

[1] A se vedea cazul micuței Giorgia din capitolul XII

incredibil din toate cazurile pe care le-am studiat, cel care produce fără îndoială cel mai profund efect asupra oamenilor, este întâlnirea cu o lumină fascinantă. La început, această lumină pare incertă, dar devine din ce în ce mai vie, până când ființa realizează că are în față o lumină supraumană. Deși această lumină are o luminozitate indescriptibilă, mulți subliniază că nu deranjează în nici un fel vederea, nici nu orbește, nici nu împiedică ființa de a vedea alte lucruri.

În ciuda manifestării insolite a acestei lumini, nimeni nu s-a îndoit că este vorba de o ființă divină, de o ființă de lumină. Și nu doar o simplă ființă, ci o ființă cu o personalitate foarte bine definită. Dragostea și căldura sufletească care se simte că o emană o astfel de ființă de lumină sunt absolut divine și inefabile, iar muribundul nu se mai simte singur, ci se simte liniștit și protejat de acea ființă de lumină, față de care simte o atracție magnetică.

Este interesant de subliniat că în timp ce descrierile acestor ființe de lumină variază foarte puțin de la o persoană la alta, identificarea acestei ființe diferă de la individ la individ fiind legată în mod special de ambianță în care a trăit persoana, de educația pe care a primit-o și de credința religioasă pe care o are. Majoritatea creștinilor identifică lumina cu Iisus Christos... Un bărbat și o femeie care sunt evrei au identificat această lumină ca fiind un înger..., văzând în această ființă un emisar, un ghid. La puțin timp după apariția sa, această ființă de lumină începe să comunice cu muribundul. Toți afirmă că nu-și amintesc ca această ființă luminoasă să fi pronunțat cuvinte sau să fi scos anumite sunete și nici că ei i-au răspuns cu ajutorul cuvintelor sau sunetelor audibile. Se vorbește mai degrabă de o comunicare directă prin intermediul gândurilor, care nu are nici un fel de limite sau de obstacole, cu o claritate care exclude în totalitate orice neînțelegere sau orice posibilitate de a o minți..."

Din lucrarea lui Moody reiese foarte clar faptul că ființele de lumină comunică telepatic cu muribundul, transmițându-i dacă este cazul să se reîntoarcă în corpul

fizic, sau întrebându-l care a făcut de-a lungul vieții sale. Toți afirmă că întrebările ființelor de lumină nu au nimic acuzator, muribundul permanent simțind din partea lor o imensă iubire și o acceptare totală. Întrebările sunt puse doar cu scopul de a-l determina pe muribund să reflecteze asupra vieții sale.

Din multitudinea de experiențe descrise de Moody în lucrarea sa, ne vom opri asupra uneia care într-un fel le rezumă pe toate:"Știam că sunt pe moarte și că nu pot face nimic și că nimeni nu putea să mă ajute...Eram în afara corpului, iar acest lucru era foarte clar pentru că îmi puteam vedea corpul pe masa de operație. Dar sufletul meu era viu și era în afara corpului perfect conștient. Câteva momente mi-a fost frică, dar imediat a apărut o lumină încântătoare: la început părea mai palidă, dar în câteva secunde a devenit foarte puternică. O lumină gigantică, dar care nu era asemănătoare unei puternice lumini electrice, pentru că nu era deloc deranjantă. Și această lumină emana iubire!

Lumina părea că invadează totul și totuși nu mă împiedica să văd lucrurile care se aflau sub mine: sala de operație, doctorii și infirmierele, totul. Puteam să văd foarte clar, lumina nederanjându-mă deloc... Apoi lumina m-a întrebat dacă eram pregătită să mor. Era ca și cum aș fi vorbit cu o persoană, dar în acea lumină nu era nici o persoană. Era lumina care îmi vorbea. Cred că vocea care-mi vorbea știa foarte bine că nu sunt pregătită să mor. Era doar ca și cum ar fi dorit să mă pună la încercare. Cu toate acestea, în momentul în care lumina mi-a vorbit, m-am simțit foarte bine, în siguranță și înconjurată de iubire. Iubirea pe care o emana această lumină este inimaginabilă și indescriptibilă. Era o ființă alături de care era o fericire să existi! Și avea și simțul umorului—da, nu vă mirați, îl avea!"

În cartea sa cea mai recentă legată de aceste experiențe de la granița vieții cu moartea, "*Lumina de dincolo de viață*", Moody își dedică atenția unui caz particular: cel al copiilor. În cazul copiilor care au avut astfel de experiențe, informațiile primite de la ei sunt foarte

prețioase, pentru că ei încă nu au fost influențați de condițiile socio-culturale ale adulților și din acest motiv au un grad mai mare de libertate. Studiind cazurile mai multor copii, Moody a ajuns la concluzia că experiențele lor sunt similare celor ale adulților: aceiași senzație de a fi în afara corpului, viziunea panoramică a vieții, senzația de tunel, întâlnirea cu ființe dragi care au murit înainte și cu ființe de lumină, reîntoarcerea în corp.

Primul caz cu care Moody a venit în contact a fost cel al unui copil de 9 ani, care era cât pe ce să moară de boală. Sam i-a povestit lui Moody cum s-a trezit dintr-o dată în afara corpului și cum îl vedea de sus pe medicul care încerca să-l reanimeze, cum s-a ridicat către înalturi și a traversat un tunel întunecos, după care s-a întâlnit cu un grup de îngeri fără aripi, foarte luminoși, care îl învăluiau în dragostea lor. Locul în care se afla era îmbăiat de o lumină fascinanată și extraordinară, unde copilul a dorit să rămână, dar o ființă de lumină i-a spus să se întoarcă înapoi și să revină în corp. După Sam aceea ființă era chiar Dumnezeu.

Întâlnirea cu ființele luminoase pe care atât de frecvent o descriu și persoanele care au fost reanimate, are o semnificație cu totul specială: conferă calm și siguranță și rămâne vie în mintea persoanei pentru întreaga viață. Moody mai povestește și cazul unui adult care a avut încă din copilărie o experiență la granița dintre viață și moarte care i-a eliminat complet frica de moarte. El a mai fost de două ori foarte aproape de moarte: prima dată în timpul primului război mondial și a doua oară era cât pe ce să fie omorât de o persoană care l-a atacat ca să-l jefuiască. În amândouă situațiile nu a fost speriat, pentru că și-a reamintit de experiența din copilărie, de ființele de lumină care l-au întâmpinat și de sentimentul de pace și de siguranță pe care-l avuse.

Un alt copil, Jason, care a suferit un accident grav de mașină, a intrat în moarte clinică. Cu mari eforturi medicii au reușit să-l reanimeze. El a fost conștient de toate tentativele de reanimare ale medicilor. În același timp, el călătorea printr-un tunel întunecat care avea la capăt o

lumină foarte intensă și mare. În toată această călătorie către înalturi, a fost tot timpul conștient că este însoțit de «două persoane».

În timpul acestei călătorii aceste două persoane i-au transmis permanent dragoste și i-au spus că ele îl vor conduce către lumină. Erau îmbrăcate în alb și erau foarte luminoase. Aceste două ființe au fost cele care i-au transmis lui Jason că trebuie să se întoarcă pe Pământ, alături de părinți și de sora sa, pentru că timpul lui încă nu a venit. L-au acompaniat pe Jason din nou prin tunel, până în momentul în care copilul s-a trezit din nou în corp: atunci știa clar că se va face bine, așa cum îi spuseseră cele două persoane. Din acel moment i-a dispărut complet frica de moarte. Spune că a înțeles că cel mai important lucru din întreaga viață este dragostea...

Și în alte cazuri descrise de doctorul Moody, copiii au întâlnit ființe de lumină, despre care ei cred că sunt cele care decid dacă poți să rămâi acolo sau trebuie să te întorci pe Pământ: și că lor li s-a spus să se întoarcă înapoi ca să-și revadă mama. Majoritatea copiilor erau foarte încântați de noul loc în care se aflau și nu ar fi dorit să-l părăsească și ei cred că ființele de lumină au fost acelea care le-au determinat să-și dorească să revină pe Pământ, lângă familie.

Și alți cercetători care s-au ocupat de studiul experiențelor de la granița vieții cu moartea au înregistrat mărturii asemănătoare ale întâlnirii cu ființe de lumină, al căror rol ne reamintește foarte mult de existența îngerilor.

Kenneth Ring, docent la facultatea de psihologie din Storrs, Connecticut, este autorul unor importante studii despre experiențele la granița dintre viață și moarte. Și el, după ce a vorbit cu câteva sute de oameni care au avut astfel de experiențe, a relatat că un punct comun al tuturor acestor mărturii este întâlnirea cu aceste ființe angelice. El relatează, de exemplu, un caz foarte semnificativ: s-a petrecut în anul 1954 și protagonista acestui eveniment a fost o tânără femeie de 22 de ani, care după naștere (a adus la viață un copil sănătos) a

avut viața în pericol din cauza unei hemoragii foarte puternice și a unei dificultăți respiratorii.

În acest timp, Ana (acesta este numele tinerei femei) s-a simțit "atrasă ca de o forță foarte puternică către înalturi: în primul rând am ieșit din corp, părăsind și camera în care mă aflam, îndreptându-mă cu o viteză foarte mare către o lumină de o mare splendoare. Nu mai simțeam nici un fel de durere... Aveam un sentiment indescriptibil de pace, nostalgie, de dragoste și de bunătate, totul era absolut sublim. Nu știam unde mă aflu, dar aceasta nu avea nici o importanță, știam doar că vreau să rămân acolo pentru totdeauna. Eram singură, dar nu mă simțeam singură... Știam clar că trebuie să mai aștept un pic și că cu siguranță, cât de curând va veni cineva să-mi vorbească."Știam" că de la o distanță extraordinar de mare cineva se apropia de mine cu o viteză inimaginabilă. Mă

aflam într-o lume în care nu exista nimic, unde existam numai eu. Lumina spre care mă îndreptasem la început se afla acum pretutindeni în jurul meu: strălucirea ei nu mai era la fel de intensă, dar era mai dulce, mai caldă. Mă simțeam incredibil de bine.

Am simțit că cineva se apropia de mine, venind parcă de la capătul lumii. Știam că vine special pentru mine. În câteva secunde el a intrat în lumea mea, de la o distanță de sute sau mii de ani lumină; a venit spre mine și mi-a atins mâna dreaptă.

În momentul în care mi-a atins mâna, aveam sentimentul că această ființă este cel mai bun prieten pe care l-am avut eu vreodată. Părea că și eu sunt o persoană specială pentru el. Fiorul pe care l-am simțit atunci când mâinile noastre s-au atins nu este comparabil cu nimic din ceea ce am trăit pe Pământ, din viața pe care am cunoscut-o. Ne înțelegeam, ne percepeam clar, fără ca eu să-l văd. Nu știam decât că sigur se afla în fața mea. Fără să folosească cuvintele mi-a "spus" că a venit pentru copilul meu. "Pentru copilul meu", am întrebat eu plină de entuziasm și de bucurie, datorită faptului că știam că un copil al meu se afla alături de el: era un motiv ce-mi genera o imensă bucurie. Știam că este o onoare să fi mama unui copil care se afla acum alături de el (vorbeam despre viața copilului meu, nu despre moartea sa!). Știam că pentru copilul meu era o ocazie unică, fapt pentru care nu mi-a trecut nici o clipă prin minte să fac vreun reproș.

După aceea, mi-am amintit de copilul care tocmai se născuse, neștiind ce s-a întâmplat cu el, am devenit dintr-o dată tristă, deoarece copilul nu era cu mine și că pierduse o ocazie atât de minunată... El mi-a atins mâna cu dragoste și compasiune și m-a asigurat că eram mamă și că era bine copilul meu. Ca să mă liniștească a făcut un gest cu mâna și dintr-o dată am putut să-i văd pe medici și pe infirmiere cu copilul meu. Doctorul a luat copilul și l-a pus pe un fel de balanță care trebuia să indice lungimea vieții copilului meu (nu greutatea!). Am fost foarte liniștită când am observat că acest instrument nu funcționează. Dar după ce doctorul a privit atent balanța a ridicat copilul

și a spus că va trăi optzeci de ani, dar el care se afla lângă mine a dat din cap și a spus: "Oamenii sunt atât de atașați de mașinăria aceea, încât nu văd adevărul. Balanța nu funcționează bine, copilul nu va trăi decât patru zile..."

"Le voi spune că balanța funcționează prost..."i-am spus eu.

"Nu o vei face, pentru că atunci când te vei întoarce nu-ți vei reaminti aproape nimic."

"Dar eu nu doresc să mă întorc, doresc să rămân cu tine!"

"Nu se poate, eu nu am venit pentru tine ci pentru copil. Pentru tine nu este încă timpul să vii cu mine. Trebuie să te întorci înapoi."

"Ce se va întâmpla cu copilul meu?"

"Mă voi întoarce să-l iau după patru zile."

Aceste cuvinte în loc să mă sperie, m-au umplut de o nouă bucurie. După această promisiune eram gata să mă întorc înapoi... știam că venise timpul: eram cu totul de acord ca copilul meu să se întoarcă la el.

"Le voi spune că balanța nu funcționează."

"Nu-ți vei aduce aminte. Majoritatea oamenilor nu-și aduc aminte de aceste experiențe atunci când revin. Și chiar dacă îți vei aminti, nimeni nu te va crede. Așa că este mai bine să nu-ți aduci aminte de nimic."

"Îmi voi aminti...trebuie să-mi amintesc..."

El mi-a lăsat mâna și am simțit că își ia rămas bun de la mine și că mă voi întoarce repede; în tot acest timp, am continuat să repet că îmi voi aduce aminte...»

Când s-a întors și-a reamintit că infirmiera o striga pe nume și că-i masa obrajii. Când a deschis ochii infirmiera i-a arătat copilul și în momentul în care Ana l-a văzut a uitat tot ce petrecuse mai devreme. Știa că au fost momente critice pentru ea și pentru copil dar că acum totul era în ordine. Ana știa că trebuie să-i spună ceva doctorului în legătură cu copilul, dar nu își mai aducea aminte ce.

A doua zi medicul i-a spus că a desoperit la copil o hemoragie cerebrală foarte difuză și că partea dreaptă a corpului este paralizată. După patru zile a murit. Doar

după ce a aflat vestea morții copilului ei, Ana și-a reamintit de experiența celestă ce-i adusese atâta bucurie. Imediat a împărtășit-o tuturor, dar doar soțul ei care era medic și care mai auzise astfel de relatări de la pacienții săi (nu uitați că acestea se petreceau în 1954, perioadă în care se discuta foarte puțin despre astfel de experiențe), a crezut că povestea Anei este reală și nu imaginată, aceasta consolându-l puțin în durerea pe care o simțea pentru că și-a pierdut copilul.

"În momentul în care acel om mi-a strâns mâna și mi-a spus că a venit să-mi ia copilul, am simțit că această întâlnire este cel mai important moment din viața mea", scrie în continuare Ana doctorului Ring. "Nu știu cine era, dar aceasta nu are importanță. Știu doar că exista..."

După Tari (fetița care a murit la patru zile) Ana a mai avut alți trei copii. Soțul ei a murit după șase ani de la această experiență și băiatul cel mai mare a murit la 25 de ani, într-un accident.

"Durerea mea", comenta Ana într-o scrisoare adresată doctorului Ring, "era mult mai blândă și de o durată scurtă. Cei din jurul meu credeau că fie sunt într-o stare de șoc, fie că sunt o ființă foarte puternică încât sunt capabilă să suport cu seninătate toate aceste evenimente dureroase. Nici una dintre aceste două presupuneri nu sunt adevărate și sunt fericită că în final pot să spun cuiva adevărul: dragii mei nu sunt morți, ci sunt vii și mă așteaptă. Despărțirea noastră nu este decât temporară și de scurtă durată—în comparație cu eternitatea!"

Și în cadrul sondajelor pe care le-am făcut eu personal în Italia mi s-au povestit multe experiențe legate de întâlniri cu ființe angelice, dintre care vă voi relata pe cele mai importante. Prima experiență este relatată de o englezoaică, Maria T, care a trăit mulți ani în Napoli:

"În 1949, a trebuit să mi se facă o operație foarte complicată. Legată fiind de masa de operație, am văzut cum mi se aplică masca pentru anestezie. În clipa următoare infirmiera mi-a introdus acul pentru perfuzie în antebrațul stâng. În aceiași clipă, încă într-o stare de

perfectă conștiență, m-am gândit:"Ce teribil!" Mă gândeam că este teribil să te abandonezi morții când încă ești deplin conștient și plin de vitalitate...

Imediat, la un interval doar de câteva secunde am simțit o mână mare, puternică, dar totuși tandră ce-mi lua mâna dreaptă în a ei. În clipa următoare o voce de bărbat, puternică și gravă, imperativă și în același timp protectoare, mi-a răspuns:" Nu, nu este teribil, vino, vino, vino..."

O voce puțin răgușită și gravă de om matur, dar atât de încurajatoare și amicală, încât m-am supus cu o totală obedientă. Și acea mână m-a condus spre înalturi, liberă de orice obstacol și legătură terestră. Am simțit o înălțare încântătoare înspre o zonă întunecoasă, iar întunericul respectiv îmi dăruia o stare de calm și beatitudine, în acea zonă timpul părând că stă în loc. În acel loc atât de primitor, dintr-o altă dimensiune, m-am regăsit plină de bucurie, într-o stare de perfectă conștiență...

Și m-am înălțat și mai mult, condusă de ghidul meu. Știam unde mergem, știam că trebuie să ajungem într-un loc, la o foarte mare lumină... la ceva, la cineva imens care mă aștepta și care mă cunoștea foarte bine.

Fără a auzi nici un sunet, ghidul meu mi-a comunicat (și eu înțelegeam totul):"Vezi cât este de simplu? Nu te teme, ți-e permis să vezi acestea, dar să nu povestești, pentru că nimeni nu te va crede."

În continuare, cu o puternică și blândă autoritate, mi-a spus:" Să îți aduci aminte de acest cuvânt: ordine, ordine, ordine..."—și eu am tradus acest cuvânt în sensul de rigoare morală, stil de viață.

M-am trezit înapoi în corp, fiind convinsă că acea mână m-a lăsat să mă întorc sau cel puțin așa consideram. M-am regăsit înapoi în patul clinicii și aveam senzația că bătăile puternice și ritmice ale inimii, pe care le simțeam foarte clar, repetă ecoul liniștitor și dulce al ultimului cuvânt al ghidului meu:"Ordine, ordine..."

Imediat după ce m-am trezit cu adevărat eram într-o stare plină de fericire și de gratitudine, dar și de infinită

nostalgie. Pentru cine? Pentru ce? Eram încă confuză, deși eram trează și mult timp am rămas cu totul fascinată de bogăția trăirii avute, care-mi invadase sufletul și gândul ca ceva adevărat, total, ceva căutat și regăsit, ceva nou întrevăzut și chiar văzut...și acum din nou pierdut.

Această experiență, chiar și după ațâția ani care au trecut, a rămas în memoria mea ca ceva excepțional. Nu cred că am fost capabilă să o descriu chiar așa cum a fost... Dar ea m-a făcut să înțeleg că dincolo de această viață mai este ceva."

În cursul sondajului pe care l-am făcut în Italia, am avut ocazia să descopăr o experiență cu totul specială: cea a unei doamne care a rămas mult timp, în urma unei tentative de sinucidere, la granița dintre viață și moarte. În această situație, foarte dramatică și puțin diferită de alte experiențe similare generate de moarte bună, această persoană povestește despre apariția unei «prezențe» care avea o funcție protectoare, de consolare și încurajare și față de care ea a manifestat de la bun început o totală stare de acceptare. Oare era un înger protector? Putem fi tentați să ne gândim la aceasta. Iată povestirea experienței:"După ani de suferință, după nenumărate neplăceri, boli și certuri cu familia, m-am hotărât să-mi iau viața. Nu condamnați ființa care ajunge să ia această oribilă hotărâre: cine nu a trăit suferința acelor momente și a motivelor care au condus-o spre aceasta, nu poate înțelege...

Astfel că, am încercat să mă omor, dar am fost salvată la timp: pare atât de absurd atunci să vorbești despre timp. Când mi-am revenit șeful secției, care a avut grijă de mine de la început, mi-a spus: "Domnișoară, eu am făcut și imposibilul să te salvez, dar nu am făcut miracole. Erai într-o stare disperată, în care omenește nu se mai putea face nimic. Așa că nu te-am salvat eu. Sigur nu te-am salvat eu."

Am aflat după aceea că am fost în comă profundă timp de cinci zile. Am atins oare pragul? Cred că da. Pot spune cu siguranță însă un lucru: în timpul comei, ființa umană trece prin un număr foarte mare de experiențe

care nu sunt vise și nici halucinații; este cu adevărat o altă viață, într-o anumită măsură similară cu a noastră, cu experiențe aparent fantastice, dar de fapt reale. Visul este de cel mai multe ori nebulos și neclar în timp ce eu am văzut și am simțit cu o claritate incredibilă și chiar la distanțe de ani îmi aduc aminte, cu o maximă claritate, ceea ce am trăit.

Nu știu cât timp trecuse de la tragicul eveniment, dar la un moment dat am fost capabilă să gândesc și să înțeleg. M-am trezit știind că ceva se petrecuse, dar nu mai știam nici de ce și nici când și nu știam dacă sunt vie sau moartă.

Existam într-o lume a tăcerii. Mă simțeam din nou un corp și o minte. Nu știu exact cum, dar aveam un sentiment clar că nu visez, că mă aflu într-o stare de deplină conștiență, cu sentimentele mele, cu senzațiile mele, cu gândurile mele, din care erau excluse cele legate de preocupările de zi cu zi.

Am spus corp, dar nu era chiar așa: corpul doar îl intuiam. Dacă înainte avusesem dureri fizice puternice, acest corp era acum foarte ușor, sănătos, eu ne mai simțind nici un fel de dureri. Dar când după câteva zile mi-am revenit din starea de comă, am descoperit că de fapt pierdusem foarte mult sânge și că aveam corpul plin de vânătăi, că aveam multe perfuzii, catetere, etc, și că din această cauză era foarte dureros.

Gradat mi-am dat seama că sunt într-un fel de încăpere obscură... Aveam senzația că stau pe un fel de marmură roșiatică, rece ca gheața și că sunt acoperită cu un văl foarte fin. Mă vedeam, dar nu de deasupra, ci chiar din punctul în care mă aflam puteam să mă văd, ca și cum simultan puteam fi în interior cât și în afara mea. Știam că am un corp, pe care-l simțeam că există sub acel văl, dar mă simțeam atât de bine că nu aveam vreo senzație clară legată de acest corp. Singura care suferea era mintea, datorită nenumăratelor gânduri care o agitau. Am urmărit să descopăr în jurul meu sunete, sau prezența vreunei persoane, dar eram singură, dezolant de singură. Așteptam să se întâmple ceva, să vină cineva, pentru a nu mai fi în

acea stare de depresie, de angoasă mentală care pe măsură ce trecea timpul se accentua. Știam că mă aflu într-o ambianță ospitalieră, deși încăperea în care mă aflam, un fel de capelă mare și severă, cu înfățișare somptoasă, nu se asemăna deloc cu un spital.

La un moment dat, am observat apariția unei lumini strălucitoare care se afla în fața mea, ușor spre dreapta, la nivelul picioarelor, așezată parcă pe marmură. Semăna cu un fel de lampadar aurit care părea foarte vechi, lumina sa alb strălucitoare fiind proiectată asupra mea, eu părând că absorb această lumină... Am rămas în continuare așteptând în această altă dimensiune și doar lumina acestui lampadar îmi ofera un pic de confort.

La un moment dat, am avut senzația clară că din spatele luminii se ivește o siluetă masculină, tânără, cu o figură palidă dar extrem de luminoasă, cu ochi negri, severi dar tot odată prietenoși și plini de compasiune. Și acești ochi m-au fixat o lungă perioadă de timp. Eu comunicam mental cu această ființă și ea tot mental îmi răspundea. A

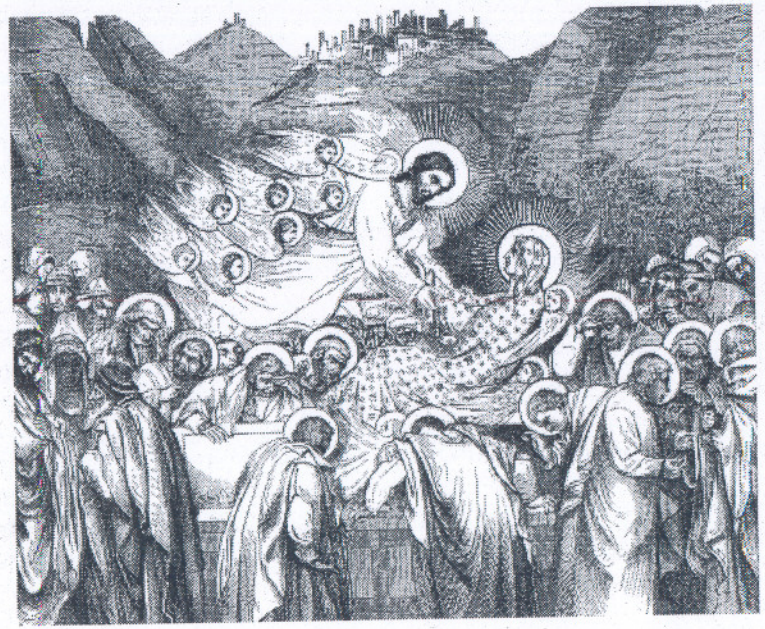

fost o conversație lungă, fără cuvinte. "Ajută-mă, trebuie să mă ajuți indiferent cine ești."" Fii calmă și ai încredere", mi-a răspuns lumina. "Dar mi-e frică? Unde mă aflu? Sunt moartă sau sunt vie?" "Liniștește-te, liniștește-te și fii calmă..."

Dintr-o parte a ajuns la mine o rumoare crescendă de voci, multe voci care păreau că discută. "Știam" că în planul de deasupra noastră era o încăpere ca un fel de mansardă albă: unde mai multe ființe erau într-o discuție aprinsă. Știam clar că aceste ființe discutau despre mine. Erau niște ființe fără chip (sau nu le vedeam eu chipul), cu o glugă care le acoperea capul, toți arătând identic și părând frați. Eu nu puteam distinge cuvintele pe care le spuneau, ci doar auzeam un fel de murmur, dar mintea înțelegea în mare ceea ce se discuta. Știam că sunt judecată datorită faptului că am vrut să-mi curm viața și că pentru aceasta trebuie să plătesc. Mie încă nu-mi era clar dacă sunt vie sau moartă, dar știam că "tribunalul" trebuie să decidă dacă să mă trimită înapoi pe Pământ sau să mă duc în infern. Câteva voci mă apărau, urmărind să-i convingă pe ceilalți să mi se mai ofere o șansă să mă întorc pe Pământ, dar majoritatea mă acuzau. Exista și o voce care se diferenția net prin forța și profunzimea ei de celălalte care cerea, pentru imensa greșeală pe care o făcusem, condamnarea mea.

Imediat după aceea s-a auzit un zgomot, ca o zbatere de porți, și un târșâit ca de pași care se apropie: vocile și-au îndulcit tonul, în special acea voce puternică și profundă. Scara care ducea la planul de deasupra a început să scârțâie și a coborât o ființă cu un chip total respingător, care se apropia de mine. Am mai avut timp să arunc o privire asupra luminii, care în toată această perioadă a rămas lângă mine și încă o dată am știut că pot să mai sper. De fapt, când acea ființă și-a întins mâna ca să mă prindă și să mă ia cu ea, lumina a devenit foarte intensă, ceea ce a determinat-o să se oprească, astfel am reușit să scap. Acea ființă luminoasă, de care v-am spus, a fost cea care a intervenit încât să fiu absolvită de vină, urmărind să-i convingă că fac o greșeală în cazul meu. În

realitate, lumina a fost alături de mine tot timpul, știind chiar de la început cum se vor termina lucrurile, dar dorind să mă facă să înțeleg cât de grav am greșit, m-a lăsat să trec prin toate aceste experiențe deși în permanență m-a ajutat să sper...

Ființa aceea respingătoare care a venit să mă ia cu ea s-a retras și după aceea a dispărut, eu fiind acum sigură că am fost absolvită. Știam cu siguranță că mă vor trimite înapoi între cei vii. A fost aceasta judecata de care mă temeam? Nu au vrut să mă ierte pentru că a-ți lua viața este cel mai mare păcat? Și totuși cum de mai sunt în viață? Mai sunt și multe alte întrebări pe care mi le-am pus și la care nu am găsit încă un răspuns.»

Am relatat lunga poveste a acestei doamne pentru că mi s-a părut diferită și foarte interesantă. Cu siguranță, acesta este unul dintre cazurile în care rolul îngerului protector se observă cu mare claritate. Este evident că această experiență și informațiile care au rezultat din ea nu au fost în nici un fel așteptate sau intuite, fapt pentru care protagonista acestor experiențe mi-a spus:"Ceea ce am văzut și am trăit a fost cu totul neașteptat. Deziluzia pe care o aveam față de viață era totală și acum consider că Dumnezeu a fost foarte generos pentru că m-a iertat. Eram convinsă că ceea ce voi găsi va fi cu mult mai bine decât ceea ce lăsasem—mai ales că pentru mine, în clipa aceea, viața nu reprezenta nimic—dar lucrurile nu erau așa, pentru că greșeala pe care o făcusem era foarte gravă..."

Doamna care a avut această experiență nu s-a gândit la acea prezență ca la îngerului ei protector; ea se abandonase cu totul compasiunii lui Dumnezeu. Această experiență i-a transformat viața, milostenia pe care a manifestat-o Dumnezeu asupra ei a transformat-o și a ajutat-o să înțeleagă greșeala pe care ar fi făcut-o, dar important este să nu uităm că aceasta s-a realizat prin intermediul acelei ființe, un mediator între ea și Dumnezeu. Acest aspect este, la finalul analizei noastre, foarte important de reținut.

Voi încheia acest capitol cu o experiență plină de seninătate, chiar dacă circumstanța în care s-a produs

este dureroasă: este legată de moartea unui copil nounăscut. Povestea este relatată de Aniela Jaffè, mulţi ani colaboratoare a lui C.G.Jung, colaborare care s-a materializat în cartea "*Vise, profeţii şi apariţii*", lucrare care este rezultatul unei vaste analize asupra unor fenomene paranormale spontane, studiate de Jung şi analizate şi finalizate de doamna Jaffè. Experienţa este relatată de o elveţiancă şi o voi reda integral:

"Într-o minunată noapte înstelată, priveam fascinată cerul de la fereastră. Totul era atât de clar încât aveam sentimentul că pot vedea până la capătul lumii. Dintr-o dată, alături de casa vecinilor, spre deal am văzut un înger foarte mare şi foarte luminos. Era atât de înalt încât ajungea până la acoperiş. A doua zi de dimineaţă, am aflat că în acea casă se născuse în timpul nopţii un copil, dar a murit spre dimineaţă. Mama copilului era foarte răvăşită de experienţa tragică prin care trecuse, astfel încât când i-am povestit de prezenţa acelui înger gigant, am văzut cum apare o undă de lumină pe faţa ei.

Drept comentariu la această relatare, Aniela Jaffè a adăugat:"Îngerul reprezintă *(aggelos* - mesager, în greacă) poarta dintre timp şi eternitate şi această viziune ne oferă o stare de împăcare şi dă o semnificaţie specială morţii."

Toate aceste experienţe, atât de diferite între ele, au un element comun: importanţa întâlnirii cu fiinţele angelice, întâlnire care oferă omului speranţă, încredere în iubirea divină şi o stare de încurajare. Aceste experienţe sunt confirmate şi de doctrina ecleziastică conform căreia îngerul este tot timpul alături de noi atât în timpul vieţii cât şi în momentul morţii.

VIII

Îngerul din noi

Este posibil să vorbim despre îngeri din punct de vedere psihologic? Putem să vorbim despre o «întâlnire» la nivel psihic cu fiinţa angelică căreia, după cum spun aproape toate religiile, îi suntem daţi în grijă? Este posibil să călătorim atât de mult în profunzimea fiinţei noastre, încât să descoperim această prezenţă de maestru şi sfătuitor, care urmăreşte să conducă spre lumina Conştiinţei pe cei care-i sunt daţi în grijă? La prima vedere putem să spunem că da. Dar uneori...

Marele înţelept şi iluminat care a fost Carl Gustav Jung a scris în opera sa "*Consideraţii psihologice*" următoarele:" În fiecare dintre noi există o altă fiinţă, pe care nu o cunoaştem şi nici nu o conştientizăm. Ea ne vorbeşte adesea în timpul somnului şi urmăreşte să comunice cu noi într-un mod care să permită ca informaţiile să ajungă la noi. Când, de exemplu, ne aflăm într-o situaţie aparent de nerezolvat, acest necunoscut poate să ne ajute să facem un pic de lumină, determinându-ne să ne modificăm atitudinea—fapt care ne ajută cel mai adesea să putem ieşi din acea situaţie dificilă."

Şi tot Jung spune, legat de aceeaşi idee că:"Atât eu cât şi pacientul meu ne-am amintit de cele două milioane de ani care sălăşluiesc în fiecare dintre noi. La o ultimă analiză, cel mai dificil lucru constă în faptul că omul mo-

dern a pierdut contactul cu instinctele sale, cu străvechea și de mult uitata înțelepciune ancestrală care este înmagazinată în fiecare ființă umană."

Jung vorbește atât în baza experienței sale de psihoterapeut, cât și în baza experienței sale personale. În capitolul "Confruntându-ne cu inconștientul", a cărții sale autobiografice intitulate *Amintiri, vise, reflecții* el relatează despre cufundarea în propriul său inconștient și cum acolo descoperă o figură fantastică, pe care o numește Filimon, ce-i apare prima dată ca un bătrân cu aripi.

"Filimon era păgân, dar era înfășurat într-o atmosferă egipteano-elenistică, având și o coloratură gnostică. Imaginea sa mi-a apărut pentru prima dată în visul următor: era un cer albastru, dar de fapt nu era cer, părea să fie o mare, pentru că nu era acoperit de nori ci de fâșii brune de pământ. Părea că fâșiile se îndepărtaseră una de alta și că, astfel, permiseseră apei să le scalde malurile. Această apă reprezenta de fapt cerul albastru. Pe neașteptate din dreapta, străbătând cerul, s-a ivit o ființă înaripată, un bătrân. Avea la cingătoare un lanț cu patru chei, ca și cum ar fi fost pe punctul de a deschide o încuietoare. Era înaripat, iar aripile sale erau ca cele ale unui pescăruș, cu acele culori caracteristice..."

Imaginea onirică a lui Jung este legată și de consemnarea unui eveniment sincron, care îi mărește semnificația simbolică:"Nu reușeam să înțeleg această imagine onirică" scrie Jung," așa că m-am hotărât să o pictez, ca să o pot vedea mai clar. Într-una din zilele pe care mi le petreceam pictând, într-o pauză am găsit în grădina mea pe malul lacului un pescăruș mort. Eram uimit pentru că, datorită faptului că deja era iarnă, nu mai văzusem nici o pasăre de la întoarcerea mea de la Zürich. Era moartă recent, de cel mult două trei zile, neavând încă semne de putrefacție..."

Filimon a dobândit în timp din ce în ce mai multă consistență și realitate, astfel încât a devenit pentru Jung un adevărat interlocutor. În lucrarea sa "Amintiri" citim tot legat de aceasta următoarele:" Filimon și celălalte

imagini ale fanteziei mele mi-au dăruit ferma convingere că există anumite aspecte ale psihicului meu care nu sunt generate de mine, ci sunt produse de la sine și au o viață proprie. Filimon reprezenta o forță care nu eram eu. În fantezia mea, eu conversam cu el și îmi spunea lucruri la care eu, conștient fiind, nu mă gândisem niciodată; observam că el era cel care vorbea, nu eu. Îmi spunea, de exemplu, că eu obișnuiam să mă port cu gândurile ca și cum eu le-aș produce, pe când el considera că gândurile sunt dotate cu viață proprie, la fel ca animalele din pădure, ca păsările din cer sau ca oamenii, trăind independent de tine. «Dacă vezi niște oameni într-o casă, nu spui că tu i-ai creat sau că tu ești responsabil de viața lor.» Astfel, încetul cu încetul, a reușit să mă învețe ce este aceea obiectivitatea psihică și "realitatea sufletului". Grație colocviilor cu Filimon mi s-a clarificat diferența care există între mine, gândire și obiectul gândirii. Astfel, am ajuns să înțeleg că, cu adevărat, este posibil să fac afirmații despre lucruri care îmi erau înainte necunoscute și de neînțeles și că adeseori ceva din ființa mea se revoltă împotriva mea."

Confruntarea cu Filimon i-a dat lui Jung convingerea că avea de a face cu cineva care poseda o anumită independență și care avea înțelepciunea sa autonomă: cu alte cuvinte, cu un adevărat maestru. "Din punct de vedere psihologic", scrie Jung,"Filimon reprezenta o inteligență superioară. Pentru mine era o figură misterioasă. Adeseori mi se părea la fel de real ca o persoană în viață. Mă plimbam cu el prin grădină și era pentru mine ceea ce indienii ar numi *guru*."

Raportându-ne la această experiență a lui Jung, nu putem afirma cu certitudine că psihologul elvețian a avut o întâlnire cu o ființă angelică; dar nu se poate nici nega că Filimon poate reprezenta un model, care din punct de vedere psihologic ne poate foarte bine aminti de rolul îngerului.

O relatare similară cu cea pe care a făcut-o Jung este cea povestită de medicul psihiatru american din Los Angeles Eugene G. Jussek, în lucrarea sa intitulată "*Conversații cu Yan Su Lu*", un om de știință de seamă și foarte stimat, care practică cu pacienții săi regresia hipnotică, în scopul de a elimina traume a căror cauze s-au manifestat în copilărie. În perioada în care a lucrat cu un tânăr pe nume Charles Roberts, care prezenta probleme psihice și avea probleme în a se exprima, medicul Jussek a descoperit sub hipnoză aminirile acestui tânăr din două existențe anterioare, pe care le-a avut în Anglia și Irlanda. Aceste amintiri erau însoțite de un număr foarte mare de amănunte, pe care Jussek a avut cum să le verifice, descoperind cu stupoare că toate sunt exacte.

Dar în perioada terapiei realizate cu acest tânăr, un alt fapt a suscitat un interes și mai mare psihiatrului: pacientul își amintea de o ființă, de o «persoană» care se afla întotdeauna alături de el în momentul morții și care părea să aibă ca sarcină să vegheze asupra evoluției sufletului său. Pacientul sub hipnoză numea această ființă «prieten și maestru». Vă voi reda acum o scurtă relatare a acestui tânăr preluată din lucrarea lui Jussek:"

Întrebare: Ce se întâmplă cu sufletul după moarte? (Această întrebare a fost pusă în timpul unei regresii în care Charles își amintea de o existență anterioară).

Răspuns:" M-am întâlnit cu minunatul meu prieten. Numele său nu-l cunosc. Și este fără vârstă. Imediat după moarte vorbim despre experiențele pe care le-am avut în ultima viață și despre învățăturile pe care le pot extrage de aici.

Întrebare: Ce crezi despre Dumnezeu?

Răspuns: Răspunsul este întotdeauna același: Dumnezeu este infinit.

Jussek a observat că această ființă apărea, în visele pacientului său, doar atunci când acesta reevoca și urmărea să tragă concluziile legate de ultima sa viață. Bineînțeles că acest fapt a suscitat un viu interes din partea psihiatrului și cu timpul a reușit să ia contact direct cu această «persoană», care afirma că se numește Yan Su Lu și că a ales pentru a se manifesta personalitatea pe care a avut-o în ultima sa încarnare de pe pământ (cea a unui înțelept chinez care a trăit cu câteva mii de ani înainte). Yan Su Lu a acceptat să discute cu Jussek despre teme fundamentale cum ar fi cele despre naștere și moarte, reîncarnare, sinucidere, sensul vieții, dragoste și succes și multe altele; i-a spus că el este ghidul lui Charles și că fiecare dintre noi avem o ființă care ne protejează și care ne ghidează. Cu ajutorul dialogurilor care urmează, care au avut loc la finalul anilor '70, putem observa legătura care există între acest maestru și consilier și un înger protector.

Întrebare: Ce este un înger păzitor? Există cu adevărat astfel de ființe?

Răspuns: Termenul "înger păzitor" este un concept vag, dar pozitiv. Da, îngerii păzitori există. Am putea mai degrabă să-i numim maeștri și protectori—forme de energie conștientă care învăluie fiecare ființă și care uneori se revoltă pe ele din diferite motive. Unele dintre aceste ființe spirituale veghează la creșterea capacității de înțelegere a omului, urmărind să-l ajute să evolueze, iar altele îl ajută în momentele de criză interioară sau în timpul unor pericole. Ele salvează omul din pericole doar dacă trebuie și dacă aceasta este în perfect acord cu Voința Divină. Alții se ocupă de posibilitățile concrete care îi sunt oferite omului de-a lungul existenței. Nu trebuie să uităm că fiecare dintre aceste ființe au un înalt nivel spiritual și că au experimentat de-a lungul a multe existențe numeroase metode educative asupra persoanei pe care o ghidează. Bineînțeles că acești maeștrii sunt și protectori ai ființei pe care o au în grijă, deși nu intervin direct asupra evenimentelor, așa cum tradiția crede că procedează îngerii protectori. O intervenție directă ar semnifica de fapt o

violentare a liberului arbitru al fiinţei. Aceste fiinţe sunt în permanenţă la dispoziţia noastră ca maeştrii, consilieri şi ghizi, bineînţeles dacă sunt invocaţi prin intermediul meditaţiei sau prin intermediul rugăciunii, dar nu intervin niciodată peste voinţa fiinţei. Acesta este modul în care acţionează.

Termenul de «înger» este de fapt o definiţie a acestor maeştrii. A fost introdus cu secole în urmă de creştini, tocmai pentru a sublinia clar spiritualitatea acestor fiinţe. Dar acest termen nu corespunde în totalitate cu faptele, pentru că aceşti maeştrii spirituali ai oamenilor nu prezintă de fapt aripi. Sunt spirite individuale care operează în plan astral şi uneori eteric."

Întrebare:"Fiecare fiinţă are un maestru, aşa cum eşti tu maestru lui Charles?"

Răspuns:"În întreg universul, toate fiinţele vii sunt acompaniate şi ghidate de maeştrii, pentru că Dumnezeu în graţia sa infinită a dăruit fiecăruia o fiinţă care să-l ghideze şi care să-l încurajeze. Aceştia sunt maeştrii, doar că în religia creştină sunt numiţi «îngeri». Noi suntem prezenţi şi disponibili pentru toată lumea, pentru a-i ghida în momentul în care sunt în dificultate, pentru a-i ajuta să înveţe să mediteze şi să se roage. Bineînţeles, în limita în care ne permite omul, fără să interferăm cu liberul său arbitru şi cu Karma sa..."

Doctoriţa Elizabeth Kübler-Ross, cu care am făcut cunoştinţă deja din capitolul trecut, care poate fi considerată fondatoarea cercetării moderne asupra fenomenelor legate de momentul morţii, scrie în introducerea sa la cartea lui Jussek:"Pot să afirm că toate informaţiile din carte sunt confirmate şi de studiile mele legate de viaţa de după moarte. Fenomenele despre care vorbeşte doctorul Jussek sunt identice cu cele constatate de mine în douăzeci de ani de muncă intensă legată de dezlegarea acestor enigme. Maeştrii noştri spirituali sunt permanent alături de noi şi ne ghidează din momentul naşterii de-a lungul întregii existenţe până în momentul trecerii pe care noi o numim moarte. Dar ei nu pot interfera cu liberul nostru arbitru—un dar nepreţuit pe care

Creatorul l-a făcut omului. Acesta este şi motivul pentru care suntem totali responsabili de deciziile pe care le luăm, de acţiunile noastre, de cuvintele şi gândurile noastre..."

În prologul cărţii lui Jussek, reverendul E. Santon Maxey acceptă cu entuziasm posibilitatea că în fiecare dintre noi există figura maestrului şi consider că cel mai bun mod de a încheia acest capitol este de a cita invitaţia pe care el o face cititorilor:

"Descoperirea făcută de doctorul Jassek ar trebui să ne determine pe toţi să-l căutăm pe Yan Su Lu-ul din noi. Această căutare ne va conduce la descoperirea elementelor spirituale din fiinţa noastră, de care nu aveam cunoştinţă—şi cu siguranţă această căutare va fi încununată de succes. Analiza atentă a viselor şi a altor evenimente din viaţa noastră ne-ar putea conduce la concluzia că suntem acompaniaţi de fiinţe spirituale, care au ca sarcină să ne ghideze paşii pe cărarea vieţii."

Vom descoperi în următoarele capitole că experienţele recente, ale unor persoane atente şi sensibile, vor confirma spusele reverendului Maxey.

IX

Îngerii și spiritele naturii. Rudolf Steiner și aventura de la Findhorn. "Noi veghem pe Pământ"

În întreg Universul ființele vii sunt acompaniate și ghidate de maeștrii, deoarece Dumnezeu în infinita sa grație a pus la dispoziția fiecăruia o ființă care să-l ajute și să-l încurajeze de-a lungul existenței..." așa s-a exprimat înțeleptul chinez Yan Su Lu, pe care l-am cunoscut în capitolul precedent. Orice manifestare a lumii vii este susținută și protejată de ființe spirituale invizibile, dar reale. În antichitate, strămoșii noștri erau ferm convinși că există gnomi, iele, ondine, spirite ale naturii, *deva.*

În timpuri destul de recente, aceste teme au fost comentate și amplu tratate de un personaj singular și foarte interesant: omul de litere și filozoful german *Rudolf Steiner* (1861-1925), fondator al antropozofiei, o doctrină care are la bază teozofia, care consideră universul ca o expresie divină care se află într-o continuă evoluție. Când ființa ajunge să transceandă Universul și toate celălalte obstacole materiale, va reveni deplin conștientă la sursa sa divină. Antropozofia are la bază o doctrină ocultă de inspirație orientală, dar include și anumite idei creștine, urmărind chiar să realizeze o fuziune între aceste două curente filozofice, cea orientală și cea occidentală.

Rudolf Steiner, în afară de preocuparea sa legată de evoluția universului, a dedicat un spațiu extins temei îngerilor și a spiritelor naturii, această temă reprezentând subiectul a două dintre operele sale: *"Ierarhii spirituale"*

și "*Ființele spirituale care protejează corpurile cerești și regnurile naturii.*"

În prima dintre aceste cărți, el afirmă că pentru a vorbi despre ierarhii spirituale trebuie «să ne elevăm nivelul de conștiință deasupra celui al omului obișnuit care trăiește acum pe Pământ. Doar atunci ochii vor putea contempla o comunitate de ființe care reprezintă a patra treaptă a unei ierarhii: lumea minerală, animală și cea umană. Dincolo de lumea oamenilor există o lume de ființe care sunt invizibile simțurilor noastre în mod obișnuit, dar omul poate—pe măsură ce evoluează și-și trezește conștiința—să dobândească capacitatea de a comunica cu aceste ființe, de a pătrunde în această lume invizibilă, suprasenzorială, pentru a descoperi astfel toate cele patru trepte ale creației."

Steiner vorbește despre spiritele celor patru elemente, pământ, apă, foc, aer: numite spirite elementale, care trăiesc în elementul lichid, în aer, în materia solidă, ființe "ce controlează magic tot ceea ce vedem în jurul nostru."

Aceste spirite, spune Steiner, "constituie «regnul inferior» al ierarhiei spirituale. După acestea urmează ființele angelice: primii dintre toți sunt îngerii care se află în imediata apropiere a oamenilor, fiind mesageri ai lumii divine. După aceea, urmează arhanghelii, care se află la două trepte deasupra oamenilor, iar deasupra lor se află «spiritele personalității», numiți și întâietori, forțe primordiale, arhați. Aceste trei ierarhii îngerești," spune în continuare Steiner,"au trecut și ele prin stadiul de om, au fost și ei odată oameni." Nu putem ca în acest moment să nu ne amintim de Emanuel Swedenborg, căruia i-am dedicat al șaselea capitol și care consideră că atâta "regnul" îngeresc cât și cel demoniac derivă din cel al oamenilor.

După arhați mai există și alte ierarhii angelice: ale Stăpânirilor, Virtuților și Domniilor care sunt numiți și exusiai sau "spiritele formei". Deasupra lor mai există încă o triadă, formată din Tronuri, Heruvimi și Serafimi - aceste nivele fiind în imediata apropiere a lui Dumnezeu. Lumea lor este atât de sublimă încât cuvintele omenești nici nu o

pot descrie; acestea sunt spirite de o supremă înțelepciune și de o infinită splendoare.

Toate aceste ierarhii angelice împreună constituie o structură completă și perfectă, care oferă stabilitate universului, îl menține și-l guvernează.

Concepțiile lui Rudolf Steiner, pe care le-am reprodus în rezumat, sunt inspirate în mare măsură de scrierile lui Dionisius Areopagitul, incluzând și foarte multe elemente din tradiția orientală (numeroase referiri la *Bhagavad-Gita*, cel mai de seamă poem al Indiei) cât și intuiții personale ale autorului. Astfel rezultă o viziune extrem de dinamică, care ne face să întrevedem armonia cosmică, grandioasă și nesfârșită.

Ne vom reîntoarce, atunci când vom vorbi de Saul Bellow în capitolul *Motivul îngerului în artă*, la ierarhiile spirituale ale lui Rudolf Steiner. În continuare ne vom opri în mod special asupra spiritelor naturii, care sunt acele forțe—sau entități—care prezidează toate fenomenele naturale, se ocupă de creșterea plantelor, reglează cursul apelor și intensitatea vânturilor, întreține focul, sunt în relație cu tot ceea ce ajută natura să-și continue evoluția. Aceste creaturi sunt în număr foarte mare și fiecare dintre ele acționează pe un anumit "teritoriu", legat de unul dintre cele patru elemente și sunt în raport direct cu "corpul eteric" al Terrei și chiar cu "structura" energetică subtilă care este la baza oricărei manifestări materiale. Acestor ființe Rudolf Steiner le-a dedicat un faimos ciclu de conferințe ținute în 1912 la Helsinki, publicate apoi împreună în lucrarea cu titlul: *"Entitățile spirituale coordonează corpurile celeste și speciile naturii"*.

La exact 50 de ani după acest ciclu de conferințe, adică în 1962, s-a petrecut în Scoția ceva extraordinar care părea să-i dea dreptate lui Rudolf Steiner și doctrinelor sale asupra spiriteler naturii. Astăzi cei mai mulți surâd când aud vorbindu-se de asfel de lucruri. De altfel cine a auzit despre comunitatea Findhorn din Scoția știe că ea a fost creată chiar cu ajutorul ființelor spirituale care coordonează creșterea și evoluția întregii lumi naturale—fondatorii comunității îi numesc îngeri, sau chiar deva, care este termenul indian care indică îngerii. Să vedem deci mai de aproape povestea lui Findhorn.

Findhorn este un sat de pescari din nordul Scoției și deși acesta este un loc friguros și bătut de vânt, chiar aici există una dintre grădinile cele mai frumoase și mai luxuriante care pot fi imaginate. Meritul acestui fapt extraordinar poate fi atribuit, după câte se pare, doar îngerilor.

"Îngerii", povestește Dorothy Maclean, o doamnă din Canada care împreună cu prietenii săi Eileen și Peter Caddy a contribuit, cu totul involuntar, la fondarea comunității, "sunt ființe care dau viață naturii și creează tot ceea ce există în ea. Eu nu mi-am imaginat că ar fi fost posibil să vorbesc cu îngerii, dar acest lucru s-a petrecut și a luat o asemenea amploare încât mi-a eliminat orice dubiu".

Amploarea acestui fenomen despre care vorbește Dorothy am putut-o constata chiar eu, pe parcursul unei vizite pe care am făcut-o la Findhorn în 1987. În mijlocul nisipului rece și pietros al coastei scoțiene se găsește de fapt o grădină în care cresc plante absolut neobișniute pentru acele latitudini, atât ca diversitate cât și ca rezistență, o grădină care i-a lăsat perplecși pe agricultorii și pe agronomii din toată lumea, mulți dintre ei, fiind în imposibilitatea de a găsi o explicație în termenii normali ai agriculturii, s-au resemnat și au acceptat interpretarea puțin ortodoxă a ajutorului îngerilor.

Dorothy Maclean s-a transferat în Scoția după eșuarea căsătoriei sale, iar aici a fost inițiată în meditație de către o prietenă pe nume Sheena. Cu ajutorul ei i-a cunoscut apoi pe Peter și pe Eileen Caddy și pe copiii lor. Cu timpul, poate ca un efect al practicii meditative, Dorothy a început să trăiască un fenomen straniu, când era singură, auzea o Voce care îi spunea—"Oprește-te, ascultă și scrie". Ea a ignorat această Voce cât de mult a fost posibil, dar la un moment dat ea a devenit puternică și insistentă încât a trebuit să o asculte. Astfel a început să scrie mesaje foarte frumoase, care îi dezvăluiau învățături pline de înțelepciune și din ce în ce mai profunde și mai iluminatoare.

După multe îndoieli și incertitudini, Dorothy a acceptat realitatea și veridicitatea acestei Voci, care spunea lucruri despre care de cele mai multe ori nici nu auzise vorbindu-se și care apoi se dovedeau exacte. În același timp Dorothy primea sugestii și indicații de la Voce.

"Nu știu cine îmi dictează mesajele", a mărturisit ea. "Însă știu că nu este ceva separat de mine, este o voce pe care o simt în interior și pe care cu siguranță nu o pot identifica cu o persoană și nici nu o pot chema pe nume. Ea spune lucruri pe care nu aș ști să le spun și mă ajută să găsesc răspunsuri satisfăcătoare la mai multe probleme. Astăzi sunt convinsă că toți putem simți acest ghid interior, ajunge doar să învățăm să ascultăm în pace, liniște și încredere".

Curând și Eileen a început să aibă astfel de experiențe și să scrie mesaje care o ajutau în viața de familie și în viața de fiecare zi. Prietenia dintre Caddy și Dorothy era foarte strânsă, datorită activității lor comune. Peter conducea un hotel în care Dorothy era secretară. Eileen însă se ocupa de casă și de copii, o viață modestă dar senină.

La un anumit punct însă au început problemele—hotelul a fost închis și toți s-au trezit fără serviciu și fără casă, deoarece până atunci locuiseră în locuințe puse la dispoziție de hotel. Având puțini bani, s-au stabilit în unicul loc pe care-l aveau la dispoziție—rulota familiei

Caddy, care era parcată lângă satul Findhorn. Parcarea nu avea nici o atracție turistică, era pur și simplu multifuncțională, pentru că folosea vechile piste de avion din timpul războiului. Locul era friguros și dezolant, iar anotimpul în care s-au stabilit era cel mai aspru, era deja sfârșitul toamnei.

Peter și Dorothy au început repede să-și caute serviciu, dar în mod straniu nu au reușit să găsească nimic—un lucru insolit pentru că ambii aveau o calificare profesională care până în acel moment le-a permis să-și găsească serviciu fără probleme. Însă ghizii interiori ai Eileen-ei și ai Dorothy-ei le-au asigurat că totul era în regulă și că nu trebuiau să-și facă probleme, Caddy și Dorothy s-au resemnat și astfel au petrecut iarna la Findhorn, în speranța că la primăvară hotelul se va redeschide, permițându-le să-și reia activitatea. Dar primăvara a venit, însă nici vorbă de serviciu.

"Aveam nevoie de hrană", povestește Dorothy, "iar ghidul meu și cel al Eileen-ei au început să ne spună că va trebui să cultivăm noi înșine pământul. Acest lucru ne-a uimit pe toți pe moment, pentru că locul era într-adevăr foarte dificil, dar zece ani de conversați cu ghizii noștri spirituali, care au avut mereu dreptate, nu trecuseră în zadar, astfel ne-am decis să plantăm o parcelă alături de rulotă. Peter, care nu mai văzuse o sămânță în viața sa, a început să studieze cărți despre grădinărit, dar în niciuna nu a găsit indicații despre cultivarea nisipului. Atunci a fost momentul în care eu am avut marea mea experiență— întâlnirea cu îngerii".

Lucrurile au decurs astfel—într-o zi Dorothy a început să primească mesaje diferite de cele obișnuite. Ghidul său spiritual îi comunica, de fapt, noi adrese și noi direcții:"Una din misiunile tale", îi spuse, "este de a

auzi în interiorul tău natura și forțele sale, să percepi esența și scopul său, să te armonizezi cu ea. Nu va fi dificil pentru că Ființele care reprezintă aceste forțe vor fi mulțumite să simtă o prezență prietenoasă. Tu vei simți esența tuturor forțelor naturii—a soarelui, a lunii, a mării, a vântului, a arborilor, chiar și a ierbii. Toate fac parte din viața ta. Toate sunt o singură viață."

Altă dată, textul dictat a fost acesta: "Începe să te gândești la spiritele naturii și să te armonizezi cu acestea. Ele vor fi fericite să descopere că membrii rasei umane sunt dornici de a fi ajutați. În noua lume care va veni aceste domenii vor fi deschise oamenilor sau, pentru a ne exprima mai corect, oamenii se vor deschide față de ele. Deschide-te și caută aceste semne glorioase ale naturii cu simpatie și înțelegere, știind că vei întâlni Ființe de Lumină gata să te ajute, dar păzește-te de oamenii, care utilizează greșit natura. În tine avem încredere, iar cu toții împreună vom construi o nouă lume".

Dorothy a fost foarte tulburată de aceste mesaje noi, dar prietenii săi o încurajară și ea reuși puțin câte puțin să se concentreze asupra Ființelor despre care vorbea ghidul său. Astfel, prin intermediul scrisului au început să-i parvină sfaturi și mesaje de la "îngeri", adică de la ființele spirituale care conduc toate manifestările naturii. Unul dintre primele mesaje a fost acesta: "Datoria noastră este de a conduce la manifestarea unor câmpuri de forță care ne-au fost încredințate, în pofida obstacolelor, iar în această lume infestată de către oameni obstacolele sunt multe! Omul ia din natură ceea ce-i servește, ca și cum ar fi fost un lucru pentru care nici nu este nevoie să spui mulțumesc. Și acest lucru ne face să le fim ostili. Oamenii în general par să nu știe încotro se îndreaptă și nici de ce. Dacă ar ști, ce mari producători de energie ar fi! Dacă ar fi fost pe direcția justă, cât de bine am fi putut coopera cu ei!".

Dorothy nu vedea îngerii, doar le simțea prezența și scria când aceștia transmiteau. Pe baza spuselor lor, ei sunt câmpuri de energie, inteligență care se găsește la baza oricărei specii, forța și energia care o fac să crească. Sunt încarnări ale inteligenței creatoare, vehicolul de

expresie al vieții la toate nivelele. Au sarcina de a promova evoluția. Dorothy a aflat că orice specie a naturii are îngerii săi, iar ea intrase în contact cu cei ai plantelor, convingându-se în fiecare zi de posibilitatea comunicării cu ei.

Colaborarea avea loc mai ales prin intermediul lui Peter, care urmărea să cultive acea parcelă, dar avea evidente dificultăți cu terenul. Peter pregătea liste lungi cu întrebări, Dorothy le punea spiritelor naturii și de la ele primea răspunsuri și instrucțiuni. "În scurt timp am observat că adevăratul obstacol era doar lipsa noastră de încredere care ne face să considerăm imposibile anumite lucruri", povestea Dorothy. "Puțin câte puțin spiritele naturii ne-au învățat cum să arăm terenul, cum să-l semănăm, cum să tratăm orice tip de cereale, de legume, cum să le hrănim, când să le culegem și cum. Terenul a început să prospere și să dea roade. Îngerii ne-au explicat că radiațiile emanate de grădinar contribuie la creșterea plantelor, că forțele emoționale care vindecă terenul pot fi o adevărată hrană pentru răsaduri. Anumite persoane stimulează această creștere, altele o frânează, altele o blochează de-a dreptul. Grădinile, ne-au repetat, au nevoie de iubire și de tinerețe ca și copiii".

Între atâtea mesaje primite de Dorothy de la spiritele naturii, vă vom prezenta unele pentru a vă face o idee despre calitatea lor. Primul este chiar de la începutul acestor comunicări și provine de la un înger—"Zboară în înălțimi cu noi și percepe forța încântătoare a radiației vitale așa cum o cunoaștem noi. Sunt radiații pe care noi le trimitem prin intermediul plantelor. Plantele sunt purtătoarele lor. Dacă tu te concentrezi în liniște și-ți identifici ființa cu aceste radiații, vei deveni receptivă la ele și în același timp vei deveni mai receptivă la radiațiile plantelor. Contactul cu esența lor este mai ușor pentru tine pe plan interior, însă noi dorim să te ajutăm să le percepi chiar și în lumea exterioară, aceasta te va învăța să te interiorizezi, pentru că totul va fi doar un singur lucru".

Un alt mesaj foarte concret și în același timp foarte poetic a ajuns la Dorothy de la "îngerul peisajului".

"Pentru plante ploaia este mai bună decât apa pe care le-o poate da omul, pentru că procesele naturale oferă plantelor o energie mult mai mare. Însă când omul găsește că este necesar să ude plantele, poate transmite energia care ajută plantele la fel ca și cea care însoțește ploaia. Dacă omul gândește că este o parte a unei vieți unice, atunci poate transmite multe vibrații, multă energie. Plantele sunt recunoscătoare pentru apă, dar mai ales pentru dragostea care poate însoți apa".

Încă un mesaj al îngerului peisajului: "Noi putem să lucrăm cu voi în multe moduri. De exemplu, putem controla forța vitală a fiecărei plante, să o facem să crească sau să scadă. Noi nu ne limităm să punem în mișcare energia vieții, la fel precum se încarcă un ceas și să o lăsăm să facă ceea ce este mai bine. Noi o controlăm cu grijă pas cu pas. Noi am primit anumite forțe și le folosim în măsura în care ni se permite. Lăsați-vă ajutați de noi în experimentul vostru, pentru a-l îmbunătăți cât de mult putem".

Și iată un exemplu de mesaj dat de un înger al unui singur tip de plantă, un înger al mărului: "Înflorirea și așteptarea fructelor viitoare vă conduce la noi. Faptul că dintr-o floare delicată, palidă, cu o viață scurtă, se naște un măr roșu, solid, este doar unul din miracolele lui Dumnezeu, unul dintre acele miracole care se petrec de multe ori pentru cei care știu să privească. Dacă voi ați fi fost capabili să vedeți mai mult decât ceea ce se petrece de-a lungul unei vieți, ați fi fost plini de uimire. Copacul care se dezvoltă din sămânță prezintă întregul proiect înscris chiar în sămânță. Acest proiect este sub protecția îngerilor și se manifestă în frumusețea florilor și în soliditatea fructelor. Acesta este cuvântul devenit materie, aceasta este toată creația, ținută în echilibru de nivele de viață pe care voi nu sunteți capabili să le percepeți cu nivelul de conștiință limitat la care vă mențineți din ignoranță. Fructele Pământului răsar cu ajutorul tuturor acestor forme de viață. Voi oamenii vă bucurați de fructe, dar faceți doar o mică parte din muncă. Astfel încât cântecul vostru de laudă ar trebui să fie mai mare decât al nostru."

Și iată mesajul entității care stăpânește ploaia, «îngerul ploii»: "Eu sunt o parte integrantă a acestei planete —pe de o parte iubită, pe de altă parte urâtă, violentă și dulce, cea care împrăștie viața, transformatoarea, unită în mod indisolubil cu norii, cu marea, cu vântul—eu hrănesc planeta și formez roua proaspătă a dimineții. Toate acestea sunt eu. Sunt o parte din ceea ce trăiește, chiar și o parte a corpului tău fizic. Sunt evocată cu rugăciuni, ritualuri și mijloace moderne... Dacă voi oamenii doriți să ne dominați pe noi elementele, învățați mai întâi să vă dominați pe voi înșivă, natura voastră năvalnică și viziunea voastră limitată. Apoi, fiți uniți, fiți plini de iubire în numele Domnului, fiți flexibili la fel cum suntem și noi și miracolele se vor realiza".

Și iată un frumos mesaj de la "domnul elementelor", îngerul care stăpânește manifestarea vântului, a Soarelui, a Pământului, a apei—o invitație făcută omului pentru a se integra din nou armonios în natură, înțelegând că este parte din aceasta și ținând cont că separarea de ea nu are nici un sens pentru că totul face parte din Dumnezeu. Iată—"Voi sunteți fiii elementelor, sunteți construiți din elementele din care faceți parte. Lumea și corpurile voastre au fost create pentru ca să puteți experimenta și exprima fericirea (bucuria) Creatorului în infinitele sale manifestări. Omul se distruge pe sine însuși pentru că se simte separat. Dar cum este posibil să vă simtăți izolați? Nu știți că vântul face parte din voi, că soarele se dăruie vouă cu fiecare rază a sa și este o parte din ființa voastră? Nu știți că voi veniți din apă, că apa vă unește pe toți și că voi nu puteți trăi fără a respira aerul? Cum puteți fi atât de obtuzi și să nu știți că toată conștiința Pământului participă la suferințele fiecărui individ în parte? Că această conștiință exaltă la bucuria fiecărei ființe și participă la ea? Acest principiu al unității este exprimat și reprezentat pretutindeni. Noi dorim să subliniem clar acest aspect, faptul că ființa voastră este legată inexorabil de întreaga lume și că voi nu puteți să maltratați Pământul fără a vă face rău vouă înșivă. Unitatea nu există doar pe plan superior, sau interior. Unitatea este globală pentru că totul

este Creația lui Dumnezeu. Este aici și acum. Cine perturbă proiectul global al Pământului, echilibrul anotimpurilor și armonia tuturor manifestărilor materiale, perturbă opera sacră și distruge speranțele legate de viitorul omului. Noi trebuie să continuăm să repetăm aceste lucruri, nu vom obosi niciodată să le facem remarcate. Uneori vă surprinde violența elementelor? Ele vor deveni și mai violente dacă omul nu-și va transforma atitudinea față de aceste adevăruri! Iubiți viața, dăruiți-vă ei. Nu uitați că fiecare lucru este o parte integrantă din Creator și în consecință și o parte din voi...".

Dorothy Maclean și prietenii săi Eileen și Peter Caddy au acceptat realitatea contactului cu îngerii și spiritele naturii și au pus în practică învățăturile pe care le-au primit, atât la nivel personal, interior cât și concret, legat de munca în câmp, în contact direct cu natura. Puțin câte puțin grădina plantată de Peter pe nisip a devenit splendidă și luxuriantă—verdeață și legume de toate tipurile, ierburi aromatice, flori, mure, zmeură, fragi. În continuare au fost plantați pomi fructiferi pe care nimeni nu i-a mai putut cultiva în acea zonă—pruni, cireși, caiși. Ca și cum acest lucru nu ar fi fost de ajuns, produsele erau gigantice—verze de 20 kg, lăptuci mari cât verzele, ridichi înalte cât arbuștii. Findhorn s-a transformat dintr-un pământ deșert într-o grădină extraordinară, într-un autentic Eden. Vestea s-a răspândit repede în toate părțile Angliei și au sosit agronomii, care însă nu au reușit să găsească o explicație naturală la acea producție incredibilă obținută de pe un teren arid și nisipos fără ajutorul fertilizatorilor chimici și a viermicidelor, a căror utilizare a fost interzisă de către îngeri. Ziarele și radioul au început să vorbească despre "fenomenul Findhorn", astfel încât pe lângă agronomi au sosit atrași de senzațional oameni din întreaga lume. Unii s-au oprit pentru a lucra cu Dorothy și familia Caddy, astfel s-a creat o mică comunitate care a crescut de-a lungul anilor și a devenit o școală a vieții, în care se învață și se demonstrează prin exemple vii care ar trebui să fie raportul nostru ideal cu natura, cu aproapele, cu Transcendentul.

Totul, la Findhorn, a început de la grădină și de la contactul cu îngerii care supraveghează dezvoltarea oricărei forme de viață. Fondatorii comunității nu aveau la început un alt scop decât acela de a-și procura hrana. Cu timpul au început să înțeleagă că tot ceea ce se petrecea în grădina lor avea ca scop să demonstreze lumii că, fiind într-o permanentă colaborare cu natura și cu forțele existente în Univers, este posibil să se obțină rezultate incredibile chiar unde ar fi părut imposibil.

Findhorn are drept scop de a ne învăța ce se poate petrece atunci când ne apropiem într-un mod armonios de planetă. Noi ne gândim, în general, doar să o dominăm și să o distrugem, în loc să o considerăm ca pe o creatură vie și plină de viață, cu care este posibil să întreținem o uimitoare alianță. Fondatorii comunității din Findhorn (și alte multe mii de persoane care au vizitat în acești ani comunitatea) sunt convinși că toți, cu dragoste și cu bunăvoință, pot face ceea ce au făcut ei cu condiția de a fi în contact cu îngerii care stau la baza evoluției naturii.

Precum spuneam mai sus, astăzi Findhorn nu mai este doar o grădină, este o școală a vieții. Grădina, care avea ca scop să atragă atenția lumii, are un randament "normal", după cum au spus inițiatorii săi, fiind mereu luxuriantă, dar astăzi verdețurile au din nou dimensiuni obișnuite. Acum Findhorn nu se mai ocupă doar de agricultură, ci de rezolvarea unor probleme concrete cu care se confruntă planeta, cât și a unor probleme spirituale, se țin conferințe, cursuri și seminarii, se publică cărți și materiale informative. Grădina este tratată pe baza principiilor dictate de îngeri Dorothy-ei Maclean. Nu sunt puține persoanele care ajungând la Findhorn au afirmat că "au simțit" prezența spiritelor naturii, sau chiar le-au și văzut.

Findhorn nu urmărește doar să atragă oamenii, ci să-i formeze, să-i ajute să evolueze. Acum la Findhorn vin din toată lumea persoane binevoitoare și sunt învățate cum este posibil să trăiești într-un mod sănătos, în armonie cu natura și cu oamenii și în sintonie cu dimensiunea spirituală, iar apoi îi trimite la casele lor,

pentru a demonstra cu cuvântul și cu fapta ceea ce au învățat și au înțeles.

"Dacă noi, care eram doar trei adulți cu trei copii mici, am putut crea această grădină impresionantă, alți oameni, unindu-se cu bunăștiință, ar putea să transforme într-un Eden chiar și Sahara", afirmă Dorothy—iar cine a vizitat Findhorn nu ezită să-i dea dreptate.

Al cui este meritul acestor lucruri? Al spiritelor naturii, al îngerilor, care la Findhorn au transmis încă o dată un mesaj oamenilor—un mesaj de cooperare, de pace, de bunăvoință.

"Noi veghem asupra Pământului"

Să vedem acum un alt exemplu de contact cu protectorii celești.

Elisa din Roma este o tânără doamnă de 35 ani. Practică yoga și meditația și deși este de credință creștină, crede în unitatea tuturor religiilor, în existența unui singur Dumnezeu. Cea mai mare credință o are în Dumnezeul interior. Dintotdeauna a crezut în îngeri, deoarece chiar din copilărie s-a bucurat de șansa unor întâlniri angelice.

Elisa nu dorește nimic pentru ea; dorește doar ca mesajul pe care i l-au încredințat îngerii să fie cunoscut și ascultat. "Îngerii", spune ea, "doresc să se știe că există și vor să ajute planeta să-și recupereze acel echilibru care a fost pierdut. Lansând aceste semnale de alarmă pentru a ne face să înțelegem că suntem cu toții responsabili de Pământul pe care trăim, au mai spus că în această perioadă mulți vor avea viziuni. Ei de fapt încredințează mesajele lor persoanelor sensibile și încrezătoare, capabile de a se deschide în fața dimensiunilor superioare".

Povestea Elisei și cea a contactului său cu îngerii, nu diferă cu mult de acea povestire de la Findhorn, atât pe plan ideatic cât și în planul conținutului și a

semnificațiilor. Diferența dintre ea și protagoniștii experienței din Findhorn, care s-au confruntat imediat cu entitățile angelice și spiritele naturii, este că Elisa i-a simțit mereu pe îngeri aproape de ea și chiar i-a văzut:

"Sunt înalți, luminoși, făcuți din lumină pură, asexuați", povestește."Ei înșiși se definesc ca ființe de lumină care vibrează de Energie Divină pură și necontaminată de gânduri". De când îmi amintesc, înainte de a adormi mă vedeam alături de forme luminoase care care îmi vorbeau dulce—știam că erau îngeri și nu-mi era teamă. În acea perioadă credeam că a vedea îngeri este un lucru obișnuit, un fapt care se petrecea oricui. Prin urmare, când am început să merg la școală, îngerii m-au ajutat să-mi fac temele, mă consolau când aveam probleme, îmi erau aproape în orice ocazie. Ca adolescentă, când eram liniștită și relaxată, am început să aud o voce foarte naturală și am început să scriu ceea ce îmi dicta. Îmi vorbea despre cer, despre suflet, despre moarte care este doar o trecere în altă viață. Erau lucruri mai presus de capacitatea mea de înțelegere și pentru cultura mea din acea perioadă, iar eu nu vorbeam cu nimeni din teama de a nu fi considerată o mistificatoare".

Ca și în alte cazuri de acest tip și pentru Elisa experiența interioară nu a fost o cucerire ușoară, ci un început al drumului. Prin practica yoga și prin meditație a reușit să trăiască o adevărată viață spirituală și să experimenteze viziuni mistice de iubire și de uniune cu Totul. Nucleul constant al acestor experiențe a fost mereu întâlnirea cu Ființele de lumină, pe care Elisa le-a simțit în mod constant alături de ea, ființe care începând cu 1978 i-au dictat mesaje referitoare la viitorul omenirii. Despre ele însele, Ființele de lumină i-au spus Elisei:

"Noi nu ne privim pe noi înșine așa cum se privesc ființele umane pe ele însele, ca fiind slabe, fragile, neputincioase, ci strălucind de aurul Divin care este în noi.

Suntem fii demni ai Tatălui. El ne face să fim alături de El, ca Fii predilecți ai Tronului celest. Iubim ceea ce Dumnezeu iubește, îl iubim pe Dumnezeu așa cum Dumnezeu ne iubește pe noi. El ne-a dăruit Universul ca

să-l iubim, fraţii ca să-i iubim, Pământul ca să-l iubim şi să-l protejăm. Şi ne-a dat o inimă mare care este centrul Iubirii cosmice... Să unim mintea şi inima noastră pentru a-i cere lui Dumnezeu Tatăl pace în cosmos, pentru a combate şi a spăla ca un fluviu impetuos cu iubirea noastră, cu rugăciunile noastre şi cu meditaţia noastră răutatea şi ura oamenilor, pentru a cere lumină în loc de ignoranţă, iubire în loc ură, altruism în loc de egoism...".

Elisei, îngerii îi vorbesc despre lumea lor care este alcătuită din nivele de vibraţii cu care noi putem intra în contact pe baza aspiraţiei noastre spirituale. "Îngerii", spune Elisa," mă impulsionează să trezesc conştiinţele şi să dezvălui mesajele lor. Ei mă invită la iubire, la rugăciune, la gândire pozitivă care o poate combate pe cea negativă. Îngerii au nevoie de colaborarea noastră, dacă noi le oferim ajutorul, ei pot acţiona înspre binele nostru. Unicul lor scop este de a realiza proiectul divin pe Pământ şi în Univers, de a crea armonie şi echilibru pe planeta noastră lucru de care este mare nevoie".

Printre nenumăratele mesaje pe care le-a primit de la îngeri, Elisa-ei îi place să citeze unul din 1985, foarte clar în scopuri şi în intenţii: "Ne manifestăm pentru voi, fraţi de pe planeta Pământ, pentru că momentul este destul de critic. Nu mai este timp de pierdut. Suntem veniţi pentru a salva planeta voastră şi avem nevoie de toţi cei care vă oferiţi voluntari - nu putem proceda altfel. Peste 7 luni planeta va trece printr-un eveniment care ar putea avea urmări foarte grave. Urmăriţi să convertiţi câţi mai mulţi oameni posibili, vorbiţi-le de Iisus şi de Dumnezeu; vă vor crede. Noi veghem asupra Pământului... Suntem îngerii salvatori, iar fiecare dintre noi are o datorie... Purificaţi-vă mintea şi inima din ce în ce mai mult, postiţi, rugaţi-vă, convertiţi-vă".

Cataclismul despre care au vorbit îngerii a fost cel de la Cernobâl, care de fapt s-a petrecut cu fix 7 luni mai târziu de la data la care Elisa a primit mesajul acesta.

Elisei îngerii i-au mai spus: "Ai fost programată pentru o misiune importantă..."—care constă din a scrie mesajele lor, a căror scop are o natură dublă—de a ne

face pe noi oamenii să înţelegem că suntem cu toţii responsabili de planeta Pământ asupra căreia îngerii veghează şi să ne facă să avansăm în plan spiritual prin învăţăturile lor şi a cunoştinţelor lor, care au fost încredinţate persoanelor sensibile şi de încredere. Elisa urmăreşte ca în continuare să facă cunoscute mesajele îngerilor într-un mod mai amplu, iar această carte dedicată mesagerilor celeşti i-a părut ocazia cea mai bună pentru a ne oferi cu anticipaţie câteva sfaturi, învăţăminte primite de la îngeri.

X

Intervenţii angelice

Chiar dacă oamenii, precum a declarat un teolog, par să fi uitat de îngeri, îngerii—după cum demonstrează anumite mărturii insolite—nu au uitat de oameni. De fapt, se cunosc povestiri despre salvarea unor bărbaţi şi a unor femei, înfăptuite de către personaje care au fost descrise în general ca fiind tineri, înalţi, luminoşi, cu o expresie caldă şi amabilă. Caracteristica comună a acestor personaje e aceea că dispar imediat după ce au înfăptuit salvarea.

Recunosc că acest capitol despre îngeri este întradevăr mai puţin ortodox, însă nu mi se pare just să trec cu vederea atâtea povestiri atât de frumoase. Cele la care ne vom referi au ca protagonişti persoane laice (în afară de câteva în care găsim persoane religioase), însă e binecunoscut faptul că în viaţa misticilor şi a sfinţilor salvatorii angelici nu sunt rari - în această carte se vorbeşte despre Sfânta Francesca, care a fost salvată de către îngerul său păzitor din apele Tibrului şi de Sfântul Filipo Nero care a fost ridicat de către îngerul său, evitând astfel să fie accidentat de către o trăsură tractată de patru cai nărăvaşi.

De ce să nu spunem că şi în viaţa fiinţelor obişnuite pot apărea din când în când fenomene supranaturale?

De ce să nu credem în posibilitatea miracolului?.

Fără a face comentarii şi fără a judeca, iată câteva

exemple de fapţe de acest gen. Primul are ca protagonist un teolog catolic german, Bernhard Ovenberg, care a trăit în secolul al XVII-lea, un pedagog foarte cunoscut şi apreciat în patria sa pentru preţioasa sa activitate de reformator a sistemului scolastic, o persoană care a fost descrisă în unanimitate ca fiind corectă şi echilibrată. Iată experienţa sa, povestită chiar de reverendul Overberg: "Într-o zi, însoţeam acasă două maici care veniseră să mă caute pentru anumite probleme importante şi care locuiau la câteva zile distanţă de mine. În timpul călătoriei am ajuns la căderea serii pe o câmpie care se întindea până în oraşul N., oraş în care locuiau maicile, iar traversarea câmpiei necesita trei ore de călătorie. În pofida atenţiei vizitiului nostru, ne-am pierdut şi după o oră de căutări inutile a drumului bun, fiind noapte deja, am hotărât să cerem adăpost la o casă de ţară pe care am întâlnit-o în drumul nostru. Proprietarii, soţ şi soţie, ne-au primit cu multă căldură şi s-au arătat a fi fericiţi să ne găzduiască pe toţi patru. Au pregătit cina, au mâncat şi ei cu noi şi doar după zece seara fiecare s-a retras în camera sa.

Eu, înainte de a mă culca, am vrut să citesc un breviar (compendiu). Am deschis cartea chiar la imaginea unui înger, iar timp de câteva minute am meditat asupra activităţii benefice a îngerilor. În acest timp am auzit un ciocănit uşor în uşă, m-am dus să deschid şi am văzut un tânăr foarte frumos care se închină în faţa mea şi-mi spuse: "Domnule, plecaţi din această casă înainte de ora unu noaptea, în linişte şi fără să faceţi zgomot. Motivul îl veţi

afla dimineață". Spunând aceste cuvinte, ieși din cameră lăsându-mă foarte surprins.

Era ora 23.30. Am privit din nou imaginea îngerului și am realizat că era identică cu cea a tânărului care îmi vizitase camera. Atunci nu am mai ezitat, am mers să-l trezesc pe vizitiu și i-am spus să pregătească în grabă caii, apoi le-am trezit pe maici și în câteva minute am ieșit din acea casă fără ca nimeni să-și fi dat seama. În trei ore am ajuns în N., i-am trezit pe cei care răspundeau de poșta locală și i-am rugat să ne pregătească o cafea.

De abia ne așezasem când a sosit un tânăr comerciant, foarte agitat. A coborât în grabă de pe cal și a venit către noi. S-a așezat alături de mine, apoi s-a dus la fereastră, după care s-a așezat din nou, dând semne de agitație. În fine, l-am rugat să-mi spună motivul agitației sale, iar el m-a făcut să înțeleg că dorea să-mi vorbească doar mie. Eu le-am făcut semn maicilor să iasă și, rămași singuri,mi-a spus următoarele: «Domnule, motivul agitației mele este un fapt incredibil care mi s-a petrecut în acestă noapte. Cu siguranță a fost un delict! Din motive de serviciu, am dorit să ajung în N. în timpul serii, dar m-am pierdut pe câmpie și după ore inutile de rătăcire am ajuns la o casă de țară. Pentru că aveam cu mine mulți bani, am ezitat să cer ospitalitate din cauza fricii de a nu fi jefuit. Mergând în jurul casei, mi-am dat seama că la o fereastră era lumină. Am privit înăuntru și am văzut șapte bărbați cu un aer înspăimântător, așezați în jurul unei mese. În acel moment unul dintre ei privi ceasul și spuse celorlalți: Este ora unu. Cu siguranță maicile și bărbatul care le însoțea dorm profund. Este momentul nostru! S-au ridicat cu un aer amenințător, iar eu nu am mai așteptat ca ei să iasă; am pus calul la galop și iată-mă aici! Sunt sigur că acei oameni au comis o crimă...!»

Eu, care în descrierea casei am recunoscut acea casă în care am fost primiți cu ospitalitate, am fost fericit să-i spun că nu s-a comis nici o crimă pentru că noi, avertizați de înger, am fugit..." .

Întorcându-ne în timp, vom găsi un alt caz extraordinar de salvare prin intermediul unui înger, al cărui protagonist a fost reverendul John G. Patton, misionar în insulele Hebride.

"Într-o noapte," povestește chiar pastorul, "misiunea a fost înconjurată de indigeni ostili, care aveau intenția evidentă de a arde clădirile din misiune și de a-l ucide pe re-verend și pe soția sa. Aflați în imposibilitatea de a se apăra, cei doi soți se rugau la Dumnezeu să-i ajute și cu o mare surprindere au realizat că la primele semne ale dimineții atacanții plecaseră fără a face nimic din ceea ce-și propuseseră să facă.

La un an după acest eveniment, șeful acelui trib s-a convertit la creștinism și reverendul Patton, amintindu-și de evenimentele din acea noapte, l-a întrebat ce l-a împiedicat să-l ucidă și să distrugă misiunea. Cu o enormă surprindere, șeful a povestit că în timp ce el și oamenii lui se pregăteau să atace, au văzut numeroși oameni vânjoși care făceau de gardă în jurul misiunii. Oameni înalți și puternici, îmbrăcați în veșminrte strălucitoare, cu spade în mâini. Atunci li s-a făcut frică, plecând și neîntorcându-se pentru că se temeau de acei luptători care apărau misiunea. Reverendul Patton a fost convins (și nu a ezitat să o scrie) că îngerii au fost cei care l-au protejat pe el, pe soția lui și opera misionară începută în acea țară îndepărtată.

Povestirea care urmează s-a petrecut în anul 1942 în China, după ce japonezii au învins în războiul contra chinezilor. Datorăm această povestire doctorului Nelson Bell, care își desfășura activitatea în apropiere de Tsingkianpu, în provincia Kiangsu. El era de obicei aprovizionat de o librărie creștină din Shangai cu Evanghelii, pe care le distribuia pacienților și tocmai această librărie va constitui subiectul povestirii noastre.

Într-o dimineață, în jurul orei nouă o mașină japoneză s-a oprit în fața librăriei. Avea la bord cinci marinari și era încărcată pe jumătate cu cărți.Vânzătorul chinez, care era creștin, în acel moment era singur și a realizat cu stupoare că japonezii au venit pentru a-i goli magazinul. Timid din fire, a înțeles că nu ar fi putut opune rezistență.

Marinarii au sărit din mașină și se deplasau către ușa magazinului, dar înainte ca aceștia să fi intrat, un domn chinez, îmbrăcat elegant intră în magazin. Vânzătorul nu-l cunoștea și era sigur că nu-l mai văzuse. Din motive necunoscute soldații japonezi păreau incapabili să-l urmeze, rămânând afară și privind cele patru vitrine mari, fără a intra. Necunoscutul îi ceru vânzătorului să-i spună ce doreau acei oameni, iar vânzătorul i-a explicat că japonezii goliseră multe librării din oraș, iar acum în mod evident era și rândul magazinului său. Cei doi s-au rugat împreună, necunoscutul încurajându-l pe vânzător și astfel trecură două ore. Soldații, în mod uimitor, s-au urcat în mașină și au plecat. A plecat și necunoscutul chinez, fără să fi cumpărat nimic și fără să fi pus vreo întrebare despre cărțile aflate în librărie.

Mai târziu, a sosit proprietarul magazinului, iar vânzătorul îl întreabă: "Domnule, credeți în îngeri?"

"Bineînțeles", răspunse Lee.

"Și eu cred", conchise vânzătorul.

Doctorul Bell, care a auzit povestirea de la vânzător și care gândește în același fel, ne-a împărtășit această întâmplare.

Dar să vedem acum despre mai multe cazuri contemporane de întâlniri cu ființe angelice.Chiar dacă ar putea părea puțin straniu, în Statele Unite apare o revistă, *"Guideposf"*, în care deseori apar mărturii referitoare la experiențele angelice. Iată două povestiri care provin din această revistă: prima este din anul 1982, iar a doua este din anul 1983.

O tânără femeie americană povestea astfel experiența sa insolită :

«Recunosc că a fost foarte imprudent din partea mea să merg la plimbare la apusul soarelui în meandrele mahalalelor de la capătul liniei de autobuz din Los Angeles. Eram tânără și pentru prima dată mă găseam într-un oraș mare.Trebuia să aștept seara pentru a mă prezenta la un interviu pentru o slujbă și m-am gândit să-mi petrec câteva ore pentru a vizita anumite cartiere pe care nu le cunoșteam. Am sfârșit prin a mă pierde pe acele străzi puțin frecventate și în timp ce căutam să mă orientez mi-am dat seama că în întuneric mă urmăreau trei bărbați, încercând să nu se facă observați. Tremurând de frică, am făcut ceea ce fac atunci când am nevoie de ajutor: am început să mă rog la Dumnezeu să mă ajute.

Când am ridicat capul, am văzut un al patrulea bărbat care alerga către mine în întuneric.O Doamne, acum eram cu adevărat pierdută! Eram atât de terorizată încât mi-au fost necesare câteva minute pentru a-l putea distinge pe acel bărbat în întuneric. Era îmbrăcat cu o geacă albă strălucitoare și cu blugi, iar în mână avea o gamelă. Trebuie să fi avut aproximativ 30 de ani și era înalt de cel puțin un metru optzeci. Fața sa era severă, dar frumoasă. Am alergat către el și i-am spus: "M-am rătăcit și sunt urmărită de niște bărbați. Mi-e frică..."

"Vino" spuse el "te voi duce într-un loc sigur".

Era puternic și îmi dădea un sentiment de siguranță.

"Nu știu ce s-ar fi petrecut dacă nu ați fi trecut pe acolo...L-am rugat atât de mult pe Dumnezeu să mă ajute...".

Un surâs imperceptibil i-a apărut pe buze: "Acum ești în siguranță". Ne apropiam de stația de autobuz.

"Mulțumesc, mulțumesc frumos!" am exclamat cu căldură și recunoștință.

"La revedere, Euphie!" Am fost surprinsă. Mă strigase pe nume! M-am întors către el, dar dispăruse!

Tot din *"Guideposf"* vă prezentăm o a doua povestire:

«Eram în grădina din fața casei părinților mei când am auzit pe neașteptate un strigăt.Era fetița noastră de doi ani și jumătate. Am alergat în partea din spate a grădinii și am găsit-o pe Helen pe cărare plângând și fiind udă din cap până în picioare.Era evident că alunecase în piscină. Grație lui Dumnezeu era salvată! Eu însă am rămas uimit de faptul că în jurul piscinei nu erau urme de apă: de altfel, fetița se găsea la o distanță de cel puțin șase metri de apă. Era imposibil ca ea să fi ieșit singură din piscină, care avea un diametru de doi metri și o adâncime de un metru și douăzeci. Timp de ani de zile mi-am bătut capul cu acest fapt, despre care Helen nu păstra nici o amintire. A continuat însă să aibă o mare teamă de apă; o teamă pe care atunci când a devenit matură a urmărit să o depășească cu ajutorul unui psiholog, care a reușit să o facă să-și amintească despre acea situație îndepărtată și să evoce toate particularitățile acesteia. Când a ajuns la momentul în care a căzut în apă, a strigat:

"Acum îmi amintesc! M-a luat de umeri și m-a tras afară !"

"Cine făcea acest lucru?" a întrebat psihiatrul.

"Cineva îmbrăcat în alb", a răspuns Helen. "m-a tras afară din apă."

Părinții Helenei nu au reușit să afle alte lucruri despre acel personaj misterios îmbrăcat în alb, dar caracteristicile acestei salvări ne fac să presupunem că și în acest caz a fost vorba despre un înger..."»

Tot din "*Guidepost*", care este o adevărată mină de informații în această privință, am mai ales încă două experiențe. Un om de afaceri american, pe nume Bob, a scris personal la ziar povestind această aventură a sa:

"Aveam cinci ani și mă jucam cu mingea. Din grădină mingea a sărit în stradă și de acolo într-un canal. Nedorind să pierd acea minge, care-mi plăcea atât de mult, am ieșit în fugă și m-am îndreptat către canal. Dar chiar în momentul în care mă întindeam după mingea mea frumoasă, mi-a apărut un înger înalt, îmbrăcat în alb, luminos, care m-a apucat de mână și mi-a spus : "Nu!". L-am ascultat. Dacă nu aș fi

făcut-o, probabil că aș fi sfârșit înecat în canal."

O altă povestire aparține unei fetițe suedeze, Karin Schubbriggs, în vârstă de zece ani. Într-o zi, Karin a făcut cu părinții săi o excursie cu bicicleta. Îi depășise pe amândoi cu mult și la un moment dat s-a oprit pe malul unui râu, pentru a-i aștepta. Pe marginea râului a văzut ancorată o barcă mare și a vrut să se urce în ea, dar a alunecat și a căzut în apă. În acel loc, curentul era puternic și Karin, care nu știa să înoate, a început să se zbată disperată. În acel moment au sosit părinții săi; în momentul în care și-a dat seama de situație, tatăl s-a aruncat în apă încercând prin toate modalitățil să ajungă la fiica sa, dar nu a reușit. Atunci îl rugă pe Dumnezeu să o ajute pe fetița sa, să nu o lase să moară.

Și iată că s-a petrecut ceva incredibil și minunat. Karin începu să înoate într-un mod abil și sigur, sosind la mal în câteva secunde.

După ce și-a revenit, a povestit: "A fost totul atât de straniu! Dintr-o dată am simțit că cineva invizibil era alături de mine. Mâini puternice îmi mișcau mâinile și brațele făcându-le să execute mișcări de înot. Aveam senzația că nu înotam eu, că o făcea altcineva pentru mine...!"

Un caz similar este experiența domnului Mario Aristico, din Roma. Faptul s-a petrecut în 1954, când protagonistul nostru avea cinci ani și trăia cu familia sa în Napoli. În fiecare zi Mario mergea să se joace la un prieten de-al său, care locuia în același bloc cu el, la etajul superior. Între apartamenul său și cel al prietenului său erau două etaje.

Într-o seară Mario, în timp ce se juca cu prietenul său, a auzit-o pe mama sa chemându-l la cină și pentru că era târziu a vrut să coboare scările în viteză. "Însă din grabă", povestește el "m-am împiedicat chiar de prima treaptă și am căzut cu fața înainte. Dar chiar când eram în poziție aproape orizontală și urma să mă lovesc cu fața de trepte, am simțit că o forță misterioasă dar irezistibilă mă ținea în aer, făcându-mă să planez ușor. Neîncrezător dar extaziat, am trăit acea experiență minunată cu senzația că visam: zburam! Am coborât în acest mod primul rând

de trepte, apoi când am ajuns la următorul etaj corpul meu—mereu ridicat în aer—s-a întors și a străbătut în zbor și al doilea rând de trepte. În final m-am regăsit în fața ușii casei mele.Totul a durat cincisprezece secunde.

Răvășit și emoționat am sunat la sonerie, iar când mama a venit să-mi des-chidă am strigat: "Mamă, am zburat!". Dar ea nu a dat nici o atenție cuvintelor mele și mi-a spus să merg la masă.

Știu perfect că nu am fost în stare să descriu într-o manieră exactă senzațiile multiple pe care le-am trăit în acele momente. De atunci acel eveniment minunat și real a rămas împregnat profund în inima și în mintea mea și de fiecare dată când îl evoc mi se pare că-l retrăiesc."

Ca drept concluzie, vom folosi o povestire deosebită spusă de reverendul Billy Graham, autorul unei cărți despre îngeri:

"Doctorul S.W.Mitchell, un cunoscut neurolog din Philadelphia, s-a dus la culcare după o zi extrem de obositoare. Dintr-o dată, a fost trezit de cineva care bătea la poartă. A mers să deschidă și s-a trezit în fața unei fetițe îmbrăcată sărăcăcios și tulburată profund. Fetița i-a spus că mama sa era foarte bolnavă și l-a rugat să meargă cu ea să o viziteze. Era o noapte friguroasă, cu multă zăpadă, dar cu toate că doctorul era foarte obosit s-a îmbrăcat și a urmat-o pe fetiță.

Ajuns la destinație, a găsit-o pe mama fetiței în casă, singură, suferind de o pneumonie gravă. I-a acordat primul ajutor, apoi a telefonat la spital pentru a-i pregăti internarea în ziua următoare. Înainte de plecare i-a făcut complimente pentru inteligența și curajul fetiței sale. Femeia l-a privit într-un mod straniu și i-a spus cu tristețe: "Fata mea este moartă de acum o lună...". Îi spuse apoi că paltonul și cizmulițele sale erau alături, în șifonierul cu haine.

Stupefiat, doctorul Mitchell a deschis ușa dulapului și a găsit paltonul cu care era îmbrăcată fetița care-l trezise pentru a-l conduce la căpătâiul mamei sale bolnave.

Paltonul era cald și uscat și era de neconceput că fusese îmbrăcat în acea noapte rece și umedă."

Încheiem aici povestirea lui Billy Graham, care după acea noapte a fost convins că în acel moment de disperare, un înger s-a prezentat la el, sub hainele fetiței. Un înger, sau însăși fetița; de fapt nu era o mare diferență.

Un caz special de intervenție angelică

Această experiență cu totul specială mi-a fost povestită de o prietenă dragă, doctorița Dede Riva din Milano, care se ocupă de psihodinamică și are un centru adecvat unde ține cursuri și seminarii. Iată despre ce este vorba:

"Cu câțiva ani în urmă am aflat că o prietenă dragă avea o tumoare la ficat, diagnosticată de către un specialist faimos din Milano. Eu mi-am spus că trebuia să fac ceva pentru ea și am dus-o la Varese, la o altă prietenă care este pranoterapeută și pictoriță. Ea trăiește într-o clopotniță unde pictează și își tratează bolnavii. Am descins într-o atmosferă foarte liniștită și veselă, care contrasta în mod straniu cu situația reală, pentru că bolnavei i-au mai fost date doar două luni de viață, dar în pofida acestui fapt ne simțeam inexplicabil de fericite.

După ce s-a terminat tratamentul, am ieșit din clopotniță și am întâlnit imediat doi bărbați, unul de 1.70m, iar celălalt mai înalt. Unul avea o înfățișare puțin slavă, iar celălalat avea trăsături longiline. Amândoi erau îmbrăcați în mod obișnuit și vorbeau o italiană perfectă, însă cu o cadență stranie, care te făcea să bănuiești că nu erau italieni. Ne-au oprit și ne-au întrebat despre o stradă anumită, pe care noi nu am știut să le-o arătăm, pentru că nu eram din oraș. Ne-am continuat drumul, dar doar după câțiva pași prietena mea și eu ne-am uitat în urmă spunând simultan: "Dar cei doi erau îngeri...!" Cei doi deja dispăruseră!

Nu știu ce ne-a dat certitudinea, mie și prietenei mele, că fuseseră îngeri. Știu că am intuit acest lucru, iar

prietena mea trăiește încă și acum, este bine, cât despre tumoare, nu s-a mai găsit nici o urmă. Nu pot oferi probe, dar senzația noastră că am întâlnit două persoane deosebite a fost precisă și foarte vie. Probabil a fost legată de acel mod straniu de a vorbi, acea bucurie inexplicabilă înainte de întâlnire, radiația pe care acei oameni o emanau, toate acestea împreună, alături de vindecarea prietenei mele, ne-au convins că am întâlnit cu adevărat doi îngeri păzitori."

Dede Riva a acceptat fără probleme ipoteza unei intervenții angelice, pentru că nu era o novice în ceea ce privește acest tip de experiențe .

"Am avut deseori senzația că sunt ajutată.", povestește ea," Prin natura mea sunt o persoană destul de fricoasă și mă chinui să depășesc anumite situații. Încă de mică am simțit prezența îngerului păzitor: În acea perioadă chiar doream să las un loc liber alături de mine pentru el! Această senzație de prezență continuă încă, iar când am nevoie de ceva, mă gândesc la îngerul meu păzitor. Apoi, la un moment dat ceva se schimbă, starea mea interioară se transformă într-un mod inexplicabil, iar eu sunt diferită—știu, sunt sigură că mă ajută cineva!"

Ce comentarii se mai pot face la experiențe de acest gen? Nici unul, după părerea mea. Atitudinea cea mai potrivită este de a lăsa faptele să vorbească singure, iar aceste povestiri își vor face efectul asupra noastră. Precum vom vedea în capitolul următor, experiențele angelice par să fie mai numeroase decât gândeam; poate apar doar când cerem, când vorbim despre ele, sau când avem încredere în ele...

XI

O anchetă asupra îngerilor

Ce s-a petrecut cu mine în 1982 de am început să fac o anchetă asupra experiențelor angelice? Cu siguranță aceste inițiative nu pot fi explicate logic. Până într-o anumită zi am fost cunfundat cu totul în viața mea normală (admițînd că viața obișnuită poate fi normală), iar în ziua următoare am început să fac ancheta..." Astfel a început să povestească doctorul H.C.Moolenburgh, un medic olandez, insolita anchetă care l-a făcut să pună la 400 dintre pacienții săi neobișnuita întrebare: "Ați văzut vreodată în viața dumneavoastră un înger?"

"Cititorul nu trebuie să se gândească că mi-a fost ușor să pun o întrebare de acest fel" a precizat imediat întreprinzătorul doctor. "De fiecare dată când puneam întrebarea eram foarte stingher și alteori aveam chiar palpitații. Mi-a fost mai ușor cu femeile, nu știu de ce—poate pentru că în epoca noastră femeile sunt cele care au cultivat simțul frumosului..."

Depășind stingherea provocată de întrebare, Moolenburgh a observat în primul rând reacțiile interlocutorilor săi, pe care le-a descris după cum urmează: —65 de persoane, adică 16% dintre cei interpelați, au reflectat în mod serios asupra întrebării—45 de persoane (11%) au avut o reacție cu totul diferită, adică au izbucnit în râs, nu un râs sarcastic sau batjocoritor, ci un râs spontan și vesel care afirmă că asemenea lucruri nu există;—

37 de persoane (9%) au rămas perplexe;—Alte 37 au reacționat cu o satisfacție enormă: satisfacția celui care găsește o confirmare neașteptată la ceea ce gândea deja;—19 persoane au reacționat negativ, cu supărare și fără simțul umorului;—9 au afirmat că deja trăiau cu un înger: soția sau soțul;—Alte 20 au reacționat în manieră constructivă: "Nu, nu mai văzuseră un înger, dar..." și spuneau o poveste care avea legătură cu acea lume misterioasă.

Evaluând în mod global reacțiile celor pe care i-a intervievat, doctorul Moolenburgh a observat că pentru marea majoritate (89%)—chiar dacă au fost ființe credincioase sau nu—întrebarea despre îngeri nu a fost doar o întrebare banală, ea provocând reacții emoționale puternice. El a concluzionat: "Omul occidental nu este atât de materialist cum pare de cele mai multe ori. Trebuie să trăiască într-o lume în care totul este gândit și organizat în mod logic și rațional. Dar dacă se îndepărtează puțin aceast filtru raționalist, omul secolului nostru este încă profund legat de lumea misterelor."

Înainte de a ne referi la rezultatele concrete ale anchetei, voi povesti experiența angelică pe care a trăit-o chiar doctorul Moolenburgh. El povestește, în cartea sa despre îngeri, că unul dintre lucrurile cele mai frumoase de pe Pământ este cerul mereu shimbător, străbătut continuu de nori multicolori și deseori brăzdat de curcubee.

"Copil fiind, mă găseam într-o zi în fața casei și priveam cerul. Toamna era aproape, se simțea mirosul de fân strâns, de ciuperci, de dalii înflorite. Cerul era albastru, dar acolo sus trecea un nor alb. În timp ce eu observam acest nor, am văzut un înger gigantic care cobora pe dunele plajei. Capul său era acoperit cu o pânză subțire, așa cum poartă arabii, aripile sale erau de abia întinse și ușoare. Îngerul era îmbrăcat cu o mantie lungă care îi ajungea până la pământ. Picioarele nu se vedeau. Îngerul stătea acolo foarte tăcut și observa liniștit panorama. Cerul din jurul său părea mai vast și mai profund ca de obicei. Apoi imaginea a dispărut treptat și eu m-am regăsit uitându-mă

la nori. Liniștea acelei dimineți de toamnă pătrundea orice lucru.

Ce am văzut cu adevărat în acel moment? A fost imaginația mea care a proiectat un înger pe cer? Sau a fost vântul cel care a modelat ocazional un nor, astfel încât să semene cu un înger? Sau este vorba de altceva?

Nu știu cu siguranță dacă am văzut un înger? Dar chiar și astăzi, când mă gândesc la acea zi de toamnă, simt în jurul meu o mare pace și o mare liniște..."

Să ne reîntoarcem la ancheta făcută de doctorul Moolenburgh, care a fost probabil inspirată de acea viziune a unui înger. Din 400 de persoane interogate, un procentaj foarte mare, adică 31 de persoane au povestit că au avut întâlniri personale cu ființe angelice, au mai fost încă 61 de persoane care au povestit despre experiențe paranormale și 7 care s-au referit la experiențe de frontieră (au fost pe punct să moară și în acele momente au văzut și au simțit lucruri care le-au impresionat în mod particular). Să vedem câteva exemple:

O tânără doamnă a fost în pericol când a adus pe lume pe copilul său. Noaptea a văzut o scară de argint care conducea către cer. Acolo sus în vârful scării a văzut un înger, care părea să o aștepte și pentru un moment a avut posibilitatea să aleagă dacă va ajunge la el sau se va întoarce la soțul și la fiul său. A ales să se întoarcă și din

acel moment a început să se simtă mult mai bine.

Destul de asemănătoare este experiența unui bărbat care în urma unui accident automobilistic era internat în spital cu răni la cap și la picioare. Și iată că vede o ușă plină de lumină și o figură angelică care i-a făcut semn. El a fost cuprins de o dorință imperioasă de a urma acea ființă, dar imediat după aceea a reflectat și s-a decis să se întoarcă pe Pământ.

"Scara celestă, poarta cerului există încă, precum exista și în timpul lui Iacob", comentează Moolenburgh. "Și este adevărat ceea ce zicea Goethe: lumea spirituală nu a dipărut, inima noastră este cea care este închisă și moartă."

Precum demonstrează ancheta despre care vorbim, există însă excepții: persoane care văd îngeri atât în stări deosebite de conștiință, ca în cazurile prezentate anterior, cât și în stări obișnuite de conștiință. De exemplu, un bărbat povestea că a fost într-o zi în biserică cu logodnica sa. Deodată, ambii văd în apropierea altarului o lumină albă, care nu-i orbea și care era de o frumusețe supranaturală. Lumina era atât de puternică încât a umbrit complet figura preotului care ținea acea slujbă.

Povestind acest episod doctorului Moolenburgh, bărbatul era pe punctul de a începe să plângă. El a subliniat de mai multe ori că și logodnica lui a văzut același lucru și ambii considerau acea experiență drept cea mai prețioasă experiență din viața lor: lumina le-a transmis o stare beatifică de pace și de binecuvântare. Mai târziu, l-au rugat pe preot să le explice fenomenul, însă el nu văzuse nimic.

Unul dintre cei mai buni prieteni ai doctorului Moolenburgh a povestit această experiență: se găsea într-o perioadă dificilă în care se temea pentru viața sa. Într-o zi era la telefon și vede intrând pe neașteptate pe fereastra închisă un înger: o figură extraordinar de luminoasă. Acest înger i-a spus câteva cuvinte de consolare, care au fost cu adevărat providențiale, apoi dispăru. "Acum înțeleg de ce îngerii sunt reprezentați cu aripi: este lumina pe care ei o emană care dă această impresie!", comentă această persoană.

O pacientă a doctorului Moolenburgh povestește un alt fapt deosebit. De mică trăia la țară și în apropierea casei sale locuiau o familie de țărani. Într-o zi, mama sa a aflat de la doctor că fiica țăranilor era pe moarte. A mers imediat la familia acelor țărani pentru a se ruga cu ei. În timp ce se rugau, au auzit pe cineva bătând cu putere la ușă. Mama bolnavei a mers să deschidă și s-a găsit în fața unui tânăr care a întrebat-o: "Doamnă ce se petrece aici?"

Aceasta i-a răspuns: "Fetița mea este pe moarte".

Atunci tânărul s-a îndreptat fără ezitare către camera fetiței, îi puse o mână pe frunte și în numele lui Iisus Hristos a alungat boala. Apoi a părăsit casa prin ușa din spate și nimeni nu l-a mai văzut. La țară, unde se cunoaște toată lumea, nimeni nu îl știa pe acel bărbat și nici nu putea da nici o relație despre el.

Imediat ce bărbatul a ieșit, fetița și-a revenit din comă și dimineața a dorit neapărat să meargă la școală. Acest fapt s-a petrecut cu 30 de ani înaintea anchetei. Fetița crescuse, devenise femeie și se simțea foarte bine.

Un alt caz tipic: o fetiță de 12 ani trăia într-o societate de persoane care practicau mult spiritismul. Ei îi era deseori teamă de ceea ce se petrece în casă și deseori se ruga să fie ajutată. Într-o zi, se plimba singură într-o pădure când dintr-o dată s-a găsit în fața unui bărbat: acesta nu venise de nicăieri, pur și simplu apăruse. Avea un aspect cu totul normal. Bărbatul s-a apropiat și-i spuse că nu trebuie să-i mai fie teamă - și din acel moment nu i-a mai fost. De asemenea, i-a mai spus că drumul său nu ar fi fost ușor, dar Domnul a fost mereu cu ea. Apoi bărbatul a dispărut precum apăruse.

Această experiență i-a lăsat în interiorul său o senzație de fericire care a durat o săptămână întreagă. Din acel moment fetița a fost capabilă să distingă dacă fenomenele la care asista erau de spiritism autentic sau nu.

O altă pacientă a povestit doctorului Moolenburgh că bunicul său fusese misionar în Africa. Într-o zi, acest pastor a făcut o călătorie într-o zonă solitară pentru a merge în căutarea unui membru al comunității sale și nu știa că doi hoți erau pregătiți să-l jefuiască. Atacul nu a

mai avut loc pentru că doi bărbați îmbrăcați în alb l-au însoțit pe pastor. Cei doi hoți au povestit acest fapt la cârciumă, iar cârciumarul povesti acestă întâmplare pastorelui, pentru a-l avertiza și pentru a-l face să fie prudent. Pastorele însă nu văzuse cele două personaje îmbrăcate în alb care-i salvaseră viața.

Încă o povestire provenită de la o țărancă olandeză care locuia într-un sat din apropierea orașului Amsterdam, pe nume Den Helder. Acest oraș avea un cartier în care se practica prostituția organizată, unde trăia un proxenet temut de toți. În acest cartier trăia un bărbat numit "sfântul Breet", care reușise să aducă anumite prostituate la viața normală—ceea ce îl deranja pe proxenet, deoarece a văzut că astfel îi scad câștigurile. Într-o seară, cineva a sunat la poarta sfântului, care s-a trezit, s-a îmbrăcat și a văzut o persoană care-i spuse: "Domnule Breet, la numărul 24 din strada Jansen este un bolnav grav care ar avea nevoie de vizita dumneavoastră."

Breet s-a îmbrăcat repede, ajunse la adresa indicată și sună. Mai întâi nu răspunse nimeni, iar apoi o voce supărată întrebă cine este. Breet îi explică pentru ce venise, iar celălalt tot mai supărat îi spuse că nu era nimeni bolnav și dorea să fie lăsat în pace. Breet s-a întors acasă perplex.

Douăzeci de ani mai târziu un bărbat a mers să-l găsească pe Breet și îi ceru o întrevedere, în cursul căreia îi spuse că el era bărbatul care fusese în acea noapte la el: "Vă uram atât de mult", îi spuse, "încât doream să vă ucid. Am gândit modul în care să vă fac să ieșiți noaptea singur și să vă arunc în canalul care trece prin fața adresei pe care v-o dădusem. Dar dumneavoastră ați venit însoțit de două persoane, una la dreapta și alta la stânga, încât nu am avut curajul să fac nimic."

Breet îi spuse că ieșise singur, dar celălalt a insistat spunând că atât el cât și complicele lui au văzut bine că era însoțit de doi oameni. Bărbatul care fusese să vorbească cu Breet era proxenetul, care între timp își schimbase viața și dorea să elimine greșelile trecutului.

O altă poveste, provenită tot din Olanda, din apropierea Amsterdamului. A fost povestită doctorului

Moolenburgh de către o pacientă, o doamnă bătrână. În timpul celui de-al doilea război mondial ea trăia într-un orășel din apropierea capitalei, iar fiul său studia la Amsterdam și se întorcea mereu acasă la sfârșitul săptămânii. În fiecare duminică ea era cea care-l însoțea la tramvaiul care-l ducea direct la Amsterdam. Într-o duminică își salută fiul, privind tramvaiul care se îndepărta apoi se întoarse pentru a merge spre casă, cuprinsă de gândul că băiatul său va mai fi o săptămână departe de ea. În acel moment două mâini puternice și sigure o apucară de sub brațe și o traseră de sub roțile unui tramvai,care chiar în momentul acela venea din direcție opusă. Salvatorul o lăsă să meargă și când ea dori să-i mulțumească, nu mai zări pe nimeni. Strada era complet goală și ea era singură... Cui să-i atribuie această salvare in extremis? Protagonista nu avea dubii și se gândea la o intervenție supranaturală.

Iată în fine o povestire care privește o salvare la scară mare, aceea a unui corp de armată finlandez. Nu a intrat în ancheta doctorului Moolenburg, însă tot el a fost cel care a scris-o. În 1939, puternica armată rusă a cotropit Finlanda, nimeni nu se îndoia că marea armată roșie va învinge mica armată finlandeză. Dar lucrurile nu s-au petrecut așa, mica armată finlandeză reușind să scape. Așa cum a scris Winston Churchill în *Memoriile* sale, acest fapt a suscitat surprindere și emoție în toată lumea. Rușii au făcut o manevră clește, dar finlandezii au fugit din cursă. Cum? Nimeni nu a înțeles acest fapt. Armata finlandeză părea să fi devenit invizibilă. Ani mai târziu un membru al acestei armate a povestit că în acele momente dramatice a văzut "ceva"—și acest ceva era un înger care a făcut, în mod evident, un miracol...

Doctorul Moolenburgh a concluzionat asupra anchetei sale, observând că dacă 31 de persoane din 400 intervievate de el au afirmat că au văzut un înger, transpunând această cifră la populația țării sale a obținut

date remarcabile: "Admițând cu prudență că doar un olandez din o sută ar fi văzut un înger (dar procentajul obținut pe eșantionul meu este cu mult mai mare!), acest lucru înseamnă că la o populație de 15 milioane de locuitori 150000 au întâlnit cel puțin unul! Este vorba deci de secretul cel mai bine păzit al secolului nostru. Este nevoie să luăm în considerare faptul că populația noastră este foarte disponibilă pentru a vorbi, până în punctul în care în timpul războiului era destul de dificil de a ține secrete anumite operații și atunci era problemă de viață sau de moarte!"

Moolenburgh consideră acest calcul ca fiind foarte probabil și arată procentajul mare de întâlniri angelice înregistrate de el este întărit de faptul că și el a avut una: "Probabil", spuse, "eu am atras mai multe persoane care au avut experiențe angelice decât un alt anchetator care nu ar fi avut aceeași motivație. De obicei în viață, pe căi misterioase ajung să se întâlnească persoane care se aseamănă!"

În orice caz, dacă înaintea anchetei Moolenburgh gândea că într-o perioadă oamenii vedeau îngerii în timp ce astăzi nu-i mai văd deloc, după anchetă concluzia lui a fost următoarea: "Îngerii sunt văzuți la fel de mult ca și în trecut, dar nu se mai vorbește deloc despre aceasta."

Să recunoaștem că după ce am citit experiențele angelice prezentate în această carte, simțim impulsul irezistibil să povestim și altora toate aceste minunate experiențe, aceasta fiind cea mai bună modalitate de a convinge oamenii că îngerii există.

Personal îmi amintesc că acum 12 ani, când am început să culeg pentru o anchetă așa-numitele "experiențe din pragul morții" (near death experience), am întâmpinat inițial câteva dificultăți: oamenilor le era teamă să vorbească de acele trăiri speciale. Se temeau că nu vor fi crezuți, că vor fi luați drept nebuni și aceasta pentru că în momentul în care au vorbit pentru prima oară despre acest lucru au citit neîncrederea din ochii ascultătorilor. Mai mult decât atât, un bărbat mi-a spus: "Eu știu că dumneavoastră mă credeți, deci vă voi povesti cu plăcere

ceea ce am văzut între viață și moarte. Până acum nimeni m-a crezut, așa că la un moment dat nu am mai vorbit despre acest subiect."

În ultimii ani atmosfera s-a transformat mult. Au fost publicate multe povestiri despre experiențele dinainte de moarte și s-au ocupat de aceasta personaje respectabile și foarte credibile: medici, psihologi, profesori universitari. Astăzi, cine povestește că a fost în comă și că a trăit lucruri extraordinare, nu se mai lovește de neîncrederea celorlalți, ci de interes și de curiozitate.

Lucrurile ar putea, cu timpul, să ia aceeași direcție și în ceea ce privește concepția oamenilor despre îngeri. De fapt, este bine să realizăm că suntem dispuși să credem în diavoli, chiar organizăm congrese pentru a discuta despre aceștia, dar de ce nu facem același efort pentru a conștientiza măcar prezența îngerului protector? Această credință nu poate decât să ne aducă lucruri bune pentru noi: a crede în el semnifică, într-o ultimă analiză, a face apel la cea mai bună parte din noi înșine; ascultând acea voce interioară constantă și mereu prezentă, care ne împinge mereu către bine, care ne solicită să mergem să ne întâlnim cu viața și cu aproapele cu încredere și cu dragoste, care ne invită să ne ridicăm privirea către înalt, ajungem de fapt să descoperim tot ce este mai frumos în noi și în ceilalți.

Dacă am ști să ne abandonăm sunetului interior al acestei voci, lucrurile ar merge infinit mai bine pentru noi, pentru cine trăiește alături de noi, pentru lumea care ne înconjoară. De ce să nu o facem?

XII

Sfântul Toma D'Aquino și îngerul păzitor. Un înger pentru Giorgia

În capitolul dedicat *Ființei de lumină* am prezentat câteva cuvinte ale doctoriței Elisabeth Kubler-Ross: "...Fiecare persoană este însoțită de la naștere până la moarte de ființe spirituale. Toată lumea are acești însoțitori, fie că credem sau nu... Pentru că iubirea divină este necondiționată și nelimitată, fiecare primește acest dar chiar de la naștere. Copiii numesc acești însoțitori "tovarăși de joacă" și sunt perfect conștienți de prezența lor. Când încep să meargă la școală, adulții îi fac să uite de acești Prieteni..."

Elisabeth Kubler-Ross își susține afirmațiile după ani și ani de observații asupra persoanelor în pragul morții, dintre care multe, primind "solia", au regăsit și au recunoscut acel Prieten și i s-au abandonat cu încredere. Deci, o experiență directă.

Încrederea în îngerul păzitor face parte din tradiție și din învățăturile religioase. Prima referire la înfățișarea îngerului păzitor o găsim în Psalmul 91: "Pentru că refugiul tău este Domnul și i-ai adresat rugămintea Celui Preaînalt, nu ți se va petrece nimic rău, nici o lovitură nu va ajunge sub acoperișul tău. El va da ordine îngerilor săi să-ți îndrume pașii. Te vor purta pe mâinile lor pentru ca picioarele tale să nu se împiedice de nici o piatră." (9-13)

Doctrina îngerului păzitor a fost confirmată și decodificată de către *Sfântul Toma D'Aquino* (1226-1274). Acest mare maestru spiritual al creștinătății și indiscutabil un maestru în teologie, autorul multor scrieri filozofice și teologice, în opera sa fundamentală *Summa Theologica* a acordat o mare atenție îngerilor și tuturor problemelor teologice conexe cu aceștia. A vorbi cu atâta acuratețe și profunzime, știind să se exprime într-un mod atât de convingător și sugestiv încât contemporanii săi l-au numit *Doctor Angelicus* (doctor în angelologie).

Sfântul Toma afirma că îngerii sunt de natură pur imaterială și spirituală, că numărul lor este incalculabil, că sunt diferiți prin înțelepciune și perfecțiune și că există chiar o ierarhie angelică formată din trei triade existând mai multe ierarhii: Heruvimi, Serafimi și Tronuri (prima triadă), Domnii, Virtuți și Stăpânii (a doua triadă), Întâietorii, Arhangheli și Îngeri (a treia triadă).

Îngerii au existat întotdeauna și au fost creați de Dumnezeu înaintea lumii materiale și a omului. Ei sunt dotați cu liber arbitru—și în virtutea acestui fapt o parte dintre ei au căzut în păcatul mândriei, orgoliului și al invidiei, devenind îngeri decăzuți, demoni incapabili să-l iubească pe Dumnezeu și pe om.

Fiecare om, fie că este creștin sau nu, spune Sfântul Toma, are un înger care nu-l abandonează niciodată, nici chiar dacă este cel mai mare păcătos. Îngerul păzitor nu împiedică omul să-și folosească libertatea, chiar dacă acesta înfăptuiește lucruri rele; cu toate acestea este în permanență alături de el iluminându-l și inspirându-i

sentimente bune. Demonii, pe de altă parte, acționează asupra omului în manieră opusă. Depășind, chiar cu ajutorul îngerului păzitor, tentațiile demonului, omul adună merite și își face bine sie însuși. Demonul devine în mod indirect colaborator al lui Dumnezeu pentru salvarea omului.

Oamenii pot vorbi îngerilor, cei care cunosc secretele inimii lor (mărturisite doar lui Dumnezeu) și care le vor ilumina nevoile, aspirațiile și dorințele lor. Aceste aspecte, sintetizate și simplificate la maximum, sunt doctrinele asupra îngerilor ale lui *Doctor Angelicus*.

Dacă ne îndreptăm gândul către îngerul păzitor, ni-l imaginăm în general alături de copii. Iată o mărturisire a unei fetițe care a avut o experiență deosebită. Fetița se numește Giorgia D., are opt ani și trăiește la Pavullo, un orășel din Apenini. Are o soră geamănă, Giulia și un frate puțin mai mare.

Giorgia este o fată frumoasă, bună și inteligentă, mereu în mișcare, foarte vioaie: unul dintre acei copii pe care dacă îi vezi îți vine să crezi că trebuie să aibă un înger păzitor foarte atent. De fapt, Giorgia fusese deja salvată în câteva ocazii într-un mod straniu și miraculoas. Odată era să sfârșească sub o mașină, dar mașina s-a blocat la un centimetru de ea; altă dată, la trei ani, a căzut pe o cărare din munți: "A ajuns în picioare după un zbor de câțiva metri și nu i s-a petrecut nimic grav"—povestește tatăl său— "parcă ar fi zburat".

La mai puțin de trei ani, Giorgia a spus că are un prieten invizibil—și de atunci acel prieten a fost mereu alături de ea.

"Ne vorbește de el în mod curent", povestește mama, "nu se contrazice niciodată. De puțin timp a făcut prima sa confesiune și i-a spus și preotului, care a putut constata că Giorgia trăiește această întâlnire într-un mod foarte fericit și senin. Nu se rușinează, nici măcar nu ascunde acest fapt. Pentru ea este un lucru natural!"

Chiar Giorgia mi-a vorbit despre prietenul său special. Iată ceea ce mi-a spus:

"De multe ori am auzit vocea prietenului meu când eram foarte mică."

"Cum este această voce?"

"O voce de om, ca și aceea a tatălui meu."

"Ce îți spune, de exemplu?"

"O dată mă certam cu un coleg de-al meu care îmi era antipatic. I-am dat un șut și el mi-a dat altul. Atunci am auzit vocea prietenului meu care îmi spunea să încetez să mă port urât."

"Auzi această voce doar când te certi?"

"Nu, chiar și când nu mă cert. O aud când merg la culcare și mă gândesc la ceea ce am făcut la școală, la lucrurile care m-au făcut să fiu agitată și nemulțumită. Și prietenul meu îmi spune să fiu liniștită, să studiez - spune că nu trebuie să-mi fie frică pentru că toate vor merge bine."

"Prietenul tău vine din inițiativa sa sau uneori îl chemi tu?"

"Uneori îl chem—închid ochii și îi îndrept către în jos și cu mâinile fac un semn (fetița nu a știut să explice acest gest). Atunci el vine imediat"

"Pe prietenul tău doar îl simți sau îl și vezi?"

"De obicei îl simt, însă de câteva ori l-am și văzut. Prima dată când m-am certat cu Giulia mi-a apărut el și mi-a spus să nu mă mai cert. Și eu am întrerupt orice dispută."

"Și cum arată prietenul tău?"

"Are o haină albastră lungă până în pământ, părul blond, ochii albaștri sau verzi. Are aripi mari și albe, deschise. În jurul capului său este o lumină și de asemenea și puțin în jurul corpului. Este puțin mai mare decât mine și este mereu vesel. Sosește pe neașteptate, apoi pleacă, iar eu continui să-i aud vocea."

"Îl vezi și-l simți chiar atunci când ești cu ceilalți?"

"Chiar și când sunt cu ceilalți. În timpul recreației, la școală, dacă nu știu ce să fac îl chem și vorbim, discutăm problemele..."

"Sora ta îl vede?"

"Nu, nu îl vede și nu-l simte. Când îi spun că prietenul meu este cu mine, ei îi este frică!"

"În ultima perioadă a mai venit?"

"Acum câteva zile mă certam cu Giulia și el a venit și mi-a spus să o las în pace."

"Cu cine ai vorbit despre acest prieten?"

"Cu tata și mama, cu Giulia, cu preotul și acum cu tine."

"De câte ori l-ai văzut complet?"

"De trei ori. Ultima dată a fost în mai, când am primit prima Împărtășanie. Eu eram așezată în biserică și el a apărut între mine și preot. Era mulțumit."

"Ți-a explicat de ce?"

"Mi-a spus că era mulțumit pentru că făceam acea împărtășanie."

XIII

Motivul îngerului în artă

Motivul îngerului în artă a dat mereu aripi fanteziei artiștilor, inspirându-i mai ales pe pictori și pe sculptori.

Ființele înaripate și mesagerii cerești se regăsesc de fapt și în arta figurativă a sumerienilor și a babilonienilor, a egiptenilor, a grecilor și a romanilor. Faimoasa *Nike* (Victoria) din Samotrace, conservată la Muzeul Louvre din Paris a fost sculptată în secolul al II-lea î.e.n. și reprezintă o extraordinară ființă înaripată care, din punct de vedere al trăsăturilor feminine, amintește de îngerii din bisericile creștine.

Ajungând în epoca noastră, vom găsi nenumărate reprezentări în pictură, în sculptură în piatră sau lemn, a motivului angelic. Temele predilecte sunt povestirile din Vechiul Testament și mai ales din Noul Testament—buna vestire, anunțul făcut păstorilor, visul lui Iosif, îngerul de pe Muntele Măslinilor, înălțarea lui Iisus, eliberarea lui Sfântul Petre din închisoare și multe altele. Pentru a nu mai vorbi de mulțimea de îngeri muzicanți, de îngeri păzitori, de corurile angelice, de îngerii care susțin candelabrele sau alte obiecte ornamentale pe care le găsim în bisericile noastre.

Dacă aș dori să fac referiri la toate acestea detaliat ar trebui să scriu o carte. Aș dori să comentez doar două cazuri—cel al lui Hieronymus Bosch și acela al lui Marc Chagall.

Marele pictor olandez *Hieronymus Bosch* (1450 - 1516) şi-a inspirat arta din motive populare, magice, oculte şi religioase, din legendele fantastice. Faimosul său tablou «*Urcarea în rai*» care reproduce şi reprezintă în modul cel mai fidel şi impresionant ceea ce văd muribunzii—am mai vorbit despre aceste lucruri în capitolul al VII-lea dedicat fiinţelor de lumină. Găsim într-un tunel obscur care conduce către o lumină orbitoare, suflete care traversează acest tunel sunt însoţite de îngerii păzitori. În timpul lui Bosch, de aşa-zisele "experienţe din pragul morţii" nu se vorbea, iar de întâlniri angelice a început să se vorbească mai ales în perioada recentă. Ce l-a inspirat pe Bosch?

Cu siguranţă o experienţă personală (despre care nu suntem informaţi) sau poate povestirile oamenilor din jurul său. Cu siguranţă că Bosch ştia. Şi în lumina cunoştinţelor noastre de astăzi, tabloul său—considerat de-a lungul timpului o utopie, o alegorie—apare cu atât mai veridic şi mai real.

Al doilea caz asupra căruia doresc să mă opresc este cel al lui *Marc Chagall*—extraordinarul artist rus născut în 1887 şi plecat dintre noi doar de puţini ani. El a trăit la Paris şi a oferit în tablourile sale un spaţiu larg elementelor metafizice, supranaturale, onirice, simbolice. Îngerii care populează atât de des cerurile sale alături de cuplurile de îndrăgostiţi şi de animale fantastice de culori bizare, nu sunt figuri produse de fantezie, ci îşi au originea într-un vis pe care l-a avut Chagall şi pe care l-a descris într-o notă autobiografică. Iată-l:

"...În acele zile, cu muncitori şi vânzători ambulanţi care se aflau alături de mine, nu-mi mai rămăsese decât să mă întind pe pat şi să reflectez asupra vieţii mele. Ce altceva aş fi putut face acolo sus? Dormind am visat o cameră pătrată goală. Într-un colţ, un pat cu mine deasupra. S-a făcut întuneric.

Dintr-o dată plafonul camerei se deschide şi o fiinţă înaripată coboară plină de splendoare şi umple camera de parfum. Aripile sale se mişcau foşnind.

«Un înger!» gândesc eu. Nu pot deschide ochii, e prea luminos, prea orbitor.

Îngerul s-a uitat în toate colţurile camerei, apoi urcă din nou şi dispăru tot prin tavan luînd cu el toată lumina şi albastrul cerului.

Şi din nou întuneric. Eu m-am trezit...".

Nu ştim dacă îngerii pictaţi sau sculptaţi de către alţi artişti au la origine—precum s-a petrecut în cele două cazuri descrise—experienţe personale. Poate că nu, poate sunt fructul unei creaţii artistice pe o temă dragă fanteziei tuturor persoanelor sensibile. Ajung cele două exemple citate, acelea ale lui Bosch şi Chagall, pentru a considera cu ochi diferiţi prezenţa motivului îngerului în artă.

O abordare aparte merită *William Blake* (1757 - 1827), născut la Londra unde şi-a petrecut toată viaţa, poet, pictor, gravor. Blake îşi ilustra personal cărţile sale de poezie, pline de un misticism de inspiraţie creştină.

Încă de mic copil Blake a avut viziuni populate de spirite şi de îngeri—a afirmat că a luat lecţii de pictură de la un înger. Apariţiile entităţilor supranaturale au fost apoi o constantă a vieţii şi a operei sale, el afirma de exemplu că îl vedea aproape în fiecare zi pe Iisus Christos, care îi dicta ceea ce el scria apoi—"Eu nu am fost decât cel care a scris", spune în poemul *Ierusalim*. "Autorii sunt de dincolo."

Blake afirma că desenele sale erau doar cópii după imaginile care îi apăreau şi care îl inspirau. A trăit mereu între două lumi, în realitatea ambelor şi a reuşit să prezinte aceste două realităţi în opera sa şi prin personalitatea sa excepţională. Cele mai sigure mijloace de cunoaştere erau pentru el intuiţia şi imaginaţia. Lumea angelică şi cea infernală îi apăreau ca realităţi perfecte, putând fi descrise şi reprezentate ca orice alt lucru al acestei lumi. Printre descrierile sale se află una deosebită pe care a tradus-o Giuseppe Ungaretti:

"Antica tradiţie care spune că lumea va fi distrusă de foc după 6000 de ani corespunde realităţii, după ceea ce am auzit în infern. Imediat ce heruvimului cu spada incandescentă îi va fi ordonat să nu mai facă de pază la

arborele vieții, imediat întreaga creație va fi consumată și va apare infinitul și sacrul, în timp ce acum nu apare decât finitul și coruptul..."

Blake a fost pictor și scriitor totodată. Dacă vom studia motivul îngerului în literatură, vom descoperi o multitudine de exemple sugestive, mai mult sau mai puțin faimoase. Să vedem acum câteva dintre acestea.

Vorbind despre îngeri în literatură, nu se poate să nu începem cu *Dante Alighieri:* în cântul 28 al Paradisului vom găsi de fapt o perfectă traducere poetică a doctrinelor lui Dionisie Areopagitul asupra ierarhiilor angelice - cu siguranță un fruct al culturii din epoca poetului, dar poate și al viziunilor și inspirațiilor personale. Ierarhiile angelice sunt ilustrate lui Dante de către Beatrice, care a fost cea care l-a ghidat pe poet în Paradis. Versurile sunt cele de la 94 la 139.

94 Și slava o auzeam din cor în cor
spre punctul fix ce-i veșnicul lor ubi,
Și-n veci le-a fi ca fost din veci al lor.
97 Și Ea văzându-mi gândurile îndoielnice
ce le aveam, mi-a spus:—"în primele rânduri
tu vezi Serafimii și Heruvimii,
100 Urmează centrul lor cu-așa iuțime
spre-a fi, cât pot, la fel cu punctul clar,
Și pot a fi, căci au vederi sublime.
103 Alt cerc de-amoruri ce mai sus apar
se cheamă Tronuri ale vieții sfinte,
căci ei treimii prime-i pun hotar.
106 Să știi c-a lor plăcere-o simt fierbinte
pe-atât pe cât mai mult ei pot să vază
În Cel ce-i punct de-odihnă-a orice minte.

109 A fi ferice deci se-ntemeiază,
cum vezi de-aici, pe actul contemplării,
căci actul de-a iubi de-abia-i urmează.
112 Măsura ăstui văz e plata cării
din bune-vreri și har cuprinsu-i crește,
Și-așa gradat sporește-n susul scării.
115 Triad-a doua care-aci-ncolțește
Și ea-ntr-o primăvară-nveșnicită
căci noaptea din Berbec n-o defrunzește.
118 De-a pururi cânt-Osana fericită
cu trei psalmodii ce răsună-n trei
rotiri ferice-n ordine-ntreit.
121 E tripla ierarhie-aici de zei-
Domnii mai sus, Virtuți a doua gloată,
Stăpâni se chiam-al treilea rang al ei.
124 Apoi a șaptea și cu-a opta roată
Întâietorii o fac și Arhanghelii, iar în prag
e joc de îngeri cea din urmă toată.
127 În sus privește-oricare-acest șirag
ci-așa lucrează-n jos, că primul Bine
le-atrage-n sus și-n jos ele-l atrag.
130 Iar Dionis, cu ardoare făr de fine
privind aceste roți, numiri le-a pus
Și-n toate le-a-mpărțit așa ca mine.
133 Grigore îns-apoi pe-alt drum s-a dus.
De-aceea-n cer când ochii și-i deschise
râse de sine însuși, cum le-a spus.
136 Și-așa de-ascuns un adevăr de-l scrise
un om mortal, să nu te miri. Socoți
că, cel ce le văzu i le vestise
139 Ca multe-asemeni taine d-ăstor roți !" -

Un comentariu minim : Dante (94) auzise îngerii cântând lui Dumnezeu (punctului fix) în jurul căruia se mișcau neîncetat, pătrunși fiind de către grația sa. Și Beatrice (aceea,97) care a intuit dorința sa de a cunoaște alcătuirea exactă a ierarhiilor angelice care au suscitat atâtea dispute între teologi și înțelepți (gândurile îndoielnice din mintea mea, 97) i-a furnizat explicațiile necesare. I-a vorbit despre Serafimi și Heruvimi, care cu rapiditatea mișcării secondau legăturile (vimi) de iubire care îi legau de Dumnezeu (100), deci i-a ilustrat a treia ierarhie cea a Tronurilor (104). Toate aceste trei ordine de inteligențe se bucură de o beatitudine care este proporțională cu gradul intensității și a profunzimii viziunii lor despre Dumnezeu (106-108). Beatitudinea celestă (110) depinde de modul în care este văzut Dumnezeu și nu de iubirea în sine.

Beatrice trece la descrierea triadei următoare (cealaltă treime, 115)—Domniile, Virtuțile și Stăpânirile, care încontinuu cântă imnuri lui Dumnezeu. Următoarele cercuri de bucurie (tripudi, 124) sunt constituite din Întâietori și Arhangheli, iar ultimul este cel al îngerilor veseli (angelici ludi, 126).

Aceste ordine celeste (127) sunt strânse la un loc și în extaz, toate atrase către punctul divin, exercitând influxul lor benefic asupra lucrurilor care sunt dedesubtul lor. Dionisie(130), sau Dionisie Areopagitul, care a cunoscut mai bine decât oricine ierarhiile celeste, le-a descris în același mod ca și Poetul.

Referirea le Papa Gregorio, care apoi a fost sanctificat, face trimitere la probleme teologice ce au existat în acea perioadă. Legat de aceasta Dante spune că pontificul, care în viața sa nu fusese de acord cu doctrinele lui Dionisie asupra ierarhiilor celeste, s-a convins de acestea imediat ce a ajuns în Paradis.

Un rol important îl au îngerii (în acest caz chiar și Arhanghelii) în *"Prolog în cer"* din Faust de Goethe, despre

care aminteam la început. În acest Prolog adevărat al dramei, Dumnezeu și Mefistofel s-au întâlnit, au discutat și au pariat pe sufletul lui Faust: Arhanghelii Rafail, Gabriel și Mihail au fost de față la dialogul lor.

Rafail

Se-ntrece-n cântec vechiul soare
Cu a sferelor acord fratern,
Iar trecerile-i necesare
Ca bolți de tunete se așternă.
Privind sorb îngerii putere,
Dar nu-ndrăznesc a iscodi,
Înalt-urzitele mistere
Au gloria din prima zi.

Gabriel

Cu zor și zel ascuns își plimbă
Pământul marile-i splendori,
Lumini de paradis preschimbă
Cu nopți adânci vărsând fiori,
Cu spuma-n fluvii larg prelinse
Izbește marea-n prundul gol,
și stânci și mare-n veci sunt prinse
De-al sferelor grăbit ocol.

Mihail

Se-ntrec furtunile-n vârtejuri
Din larg spre țărm, din țărm spre larg,
și-nchipuie-n turbate vrejuri
Efecte ce-n adânc se sparg.
Acum un brusc pârjol rămâne
Ca drum al trăsnetului, șters,
Dar solii tăi cinstesc, Stăpâne,
Al zilei tale dulce mers.

Împreună
Privind sorb îngerii putere,
Dar nu-ndrăznesc a iscodi,
și toate-naltele mistere
Au gloria lor din prima zi.

Goethe, cel mai inspirat poet german, era un om de o mare sensibilitate, iar viața sa a fost plină de evenimente extraordinare legate de lumea mistică și ocultă. Nu este posibil să excludem, meritul îngerilor din experiențele personale. În acest "Prolog în cer" cei trei Arhangheli sunt însă mai mult personificări poetice, decât mesagerii lui Dumnezeu pe care îi cunoaștem din Biblie.

Un alt mare poet german, *Rainer Maria Rilke*, a cântat îngerii în "Elegiile din Duino", mai ales în prima și în a doua, vom găsi versuri minunate dedicate acestor creaturi celeste, care pentru poet reprezintă ceea ce pentru Nietzsche este supraomul—capacitatea de a merge dincolo de noi înșiși, cea mai sublimă expresie a ființei care se dovedește capabilă să acceadă până la Dumnezeu. După părerea criticilor, concepția lui Rilke despre îngeri este cea mai importantă și mai faimoasă dintre toate cele elaborate de către poeți și scriitori - în afara textelor religioase.

"Cine sunteți?" îi întreabă poetul, îndreptându-se către îngerii care i-au apărut "enormi". Și i se răspunde astfel:

"Fericiți ai vremii dintâi, răsfățați ai Firii,
trăsături din înalt, creste din zori
ale oricărei creații, polen al înfloritei dumnezeiri,
articulații ale luminii, trecători, trepte, tronuri,
spații formate din esențe, scuturi de dragoste,
tumulturi

ale simțirii în extaz furtunos și deodată, numai
oglinzi care răspândesc din belșug propria lor
frumusețe
ca s-o creeze din nou în propriile lor fețe..."

Rilke însuși, într-o scrisoare din 1925, ar fi explicat că îngerii săi nu aveau "nimic în comun cu îngerii din cerul creștin", ci erau apropiați mai ales de cei din Islam.

Motivul îngerului se regăsește în pagina finală a faimosului roman a lui *Thomas Mann* "Moarte la Veneția", apărut în 1912.

Evenimentul este prezentat astfel—Gustav von Aschenbach, scriitor și om de cultură nordic, urma să-și petreacă vacanța la Veneția, dar în oraș bîntuia holera, fapt ținut ascuns de către autorități pentru a nu îndepărta turiștii. Aschenbach rămâne în Veneția, precum rămâne și familia tânărului Tadzio, adolescentul polonez de o extraordinară frumusețe de care scriitorul, fără a ține cont de nimic, s-a îndrăgostit. Romanul este povestea acestei revelații, în climatul decadent care a precedat izbucnirea primului război mondial.

Moartea înfrumusețează figura lui Aschenbach—ea îl surprinde pe plajă, în timp ce—ca în multe alte dăți—îl urmărea cu privirea pe Tadzio. Băiatul s-a luptat cu un tovarăș mai puternic, care îl sufocase aproape, iar când s-a eliberat de acela, s-a îndepărtat către mare. Iată, cu cuvintele înaripate ale lui Thomas Mann, scena finală, în care băiatul se transformă, sub ochii scriitorului muribund, în îngerul morții care îl conduce în spațiul infinit.

"Tadzio se opri pe malul apei, cu capul plecat. Cu vârful piciorului a trasat linii pe nisipul umed, apoi avansă într-un loc mai puțin adînc, îl traversă cu pas nesigur și, fără să-și fi udat genunchii, a ajuns la un banc de nisip. Acolo a rămas un moment, cu fața îndreptată către larg,

apoi se întoarse lent către stânga, de-a lungul fâșiei subțiri suprainălțată. Largul brat marin îl separa de uscat, ca și umorul negru de tovarășii săi și el înainta cu părul desfăcut departe, în mare, în vânt, la fel cu o apariție nesigură și distantă pe un fond de ceață fără margini. Din nou am încetat să privesc. Și dintr-o dată, ca o fracțiune dintr-o amintire, dintr-un impuls, am observat o transformare elegantă a bustului său, punându-și o mână pe șold și deasupra spada a privit către țărm. Cel care-l contempla era așezat acolo ca altă dată, când, mânat de acea solie, privirea de culoare gri a zorilor o întâlnise pentru prima dată pe a sa. Cu spatele lipit de fotoliu, capul a urmat deplasarea figurii fugare îndepărtate, acum s-a ridicat aproape răspunzînd invitației privirii, în timp ce fața avea o expresie destinsă, corelată intim, de somn profund.

Dar lui i s-a părut că palida și blânda apariție din depărtare îi surâse, îi făcuse semn și ridicând mâna de pe șold îi indică un punct îndepărtat, îl invitase la zbor către imensitățile beatifice. Și cum o făcuse de atâtea ori, se pregăti să-l urmeze..."

La o distanță scurtă de timp față de romanul pomenit anterior (1914), în *Jurnalul* lui *Franz Kafka*, la data de 25 iunie, găsim o pagină radioasă și extraordinară dedicată apariției unui înger, ceva nu foarte diferit de ceea ce am citat că a spus Marc Chagall, dar probabil că nu ne-am așteptat să găsim așa ceva chiar la Kafka, un om care a trăit în angoasă și în singurătate, care s-a simțit prizonierul camerei închiriate, care nu și-a permis speranțe aurite.

Chiar el este protagonistul acestei experiențe extraordinare. Iat-o:

"De dimineață devreme până la apus am stăbătut camera de sus în jos. Fereastra era deschisă, ziua era caldă.

Datorită privirii furioase din timpul mersului, cunoșteam acum orice detaliu al camerei. Străbătusem cu privirea toți pereții, ...măsurasem cu palma masa centrală. De mai multe ori scrâșnisem din dinți împotriva portretului defunctului soț al patroanei casei. Către seară m-am așezat la fereastră, sprijinindu-mă de pervaz. Atunci am privit într-o doară și pentru prima oară din acel loc liniștit plafonul camerei. În sfârșit... acea cameră începu să se miște. Acest lucru începu de la marginile albe ale plafonului, în jurul căruia alerga o ușoară podoabă din ipsos. Bucățele de tencuială se desprindeau și cădeau pe pământ ocazional, ici și colo, cu zgomote seci.... Apoi albul tavanului a început să se amestece cu un violet azuriu, începând de la mijlocul tavanului care rămânea alb. Mai mult decât atât emana de-a dreptul o lumină albă radioasă deasupra lampei mizere care era agățată de plafon. Valuri de culoare, sau poate o lumină, se propaga continuu către marginea care devenea întunecată. Nu mai supravegheam tencuiala care cădea din cauza presiunii unui aparat specializat care era utilizat cu multă precizie.

Și iată, în acel violet se strecurau din lateral nuanțe galbene, galben-aurii. Dar plafonul nu se colora în realitate —culorile îl făceau transparent și deasupra lui părea că obiectele se eliberaseră și că voiau să-l traverseze și deja se vedea un brat care se întindea, o sabie de argint care se ridica și cobora. Ceea ce mi-a fost foarte clar a fost faptul că se pregătea o apariție care trebuia să mă elibereze. Am sărit în picioare pentru a face toate pregătirile necesare și am împins masa către perete... De abia terminasem că plafonul s-a deschis cu adevărat. De la o mare înălțime, pe care o apreciasem greșit, coborî lent în umbră un înger îmbrăcat în haine de un violet azuriu, legat cu cordoane de aur, cu aripi mari albe strălucitoare ca mătasea, cu o sabie poziționată orizontal în mâna ridicată. Un înger deci, am gândit. Toată ziua a zburat deasupra mea, iar eu sceptic cum sunt, nici nu am știut. Acum îmi va vorbi. Am coborât privirea, dar când am ridicat-o din nou îngerul era încă acolo lângă plafonul care între timp se închisese, dar nu mai era un înger viu, ci doar o bucată de lemn pictată, așa

cum se văd pe plafoanele cârciumilor marinărești. Nimic altceva. Împunsătura spadei servise drept candelebru și trebuia să adune seul lichefiat. Lampa era ruptă (sfâșiată), pe de altă parte nici nu doream să stau în întuneric și pentru că am găsit o candelă, am montat-o pe un scaun, am fixat candela de mânerul spadei, am aprins-o și am rămas apoi așezat până târziu în noapte sub diafana strălucire a îngerului."

Franz Kafka nu a lăsat comentarii asupra acestei viziuni extraordinare a sa, astfel că va trebui să facem anumite presupuneri—este vorba oare de o "întâlnire" adevărată? Sau cerul se deschide simbolic pentru un moment pentru acest bărbat angoasat, pentru a se închide apoi, lăsînd însă ceva tangibil adică sculptura colorată, care nu era un înger viu dar îl reprezenta? Cu siguranță Kafka a trăit un moment de grație, având un "semn" care să-l consoleze și să-l ajute.

Foarte importantă mi se pare și aluzia la dubla disponibilitate care este necesară pentru ca aceste întâlniri să se petreacă—îngerul a călătorit pentru a ajunge la poet, iar în timp ce zbura îi trimitea mesaje pe care el nu a putut să le descifreze. Apoi a înțeles, a acceptat incredibilul, s-a pregătit, a pregătit totul pentru evenimentul extraordinar care s-a realizat efectiv. Semnificația este clară—doar dacă există disponibilitate și acceptare interioară se pot primi semne celeste, putem primii vizite supranaturale. Întâlnirea cu îngerul de aur și de azur, care coboară în camera gri a poetului cu aripile mari și mătăsoase, este o imagine extraordinară care pătrunde în lumea kafkiană ca un curcubeu. Pentru poetul din Praga, care mai bine decât oricare altul—și cu accente cvasiprofetice—a descris criza omului de astăzi, nu a fost doar o

alienare și o lipsă de comunicabilitate, ci și un semn celest. Singurul, din câte știm, dar suficient pentru a ilumina întreaga viață—chiar ceea ce rămâne este doar lumina palida și ușoară a unei candele.

Nici *Pier Paolo Pasolini* nu s-a sustras fascinației îngerului. Acesta ridică din când în când căpușorul dintre paginile Teoremei (1968), dintre pachetele poștașului, îngerul. Îngerul apare în opera lui Pasolini pentru a iradia veselia și seninătatea cu prezența sa și cu rezonanța sa cu lumile îndepărtate.

Îngerașul își face prima apariție în marea grădină unde Lucia și Odette, stăpânele casei, se întrețineau cu un oaspete— "Nu vorbim, sau dacă vom mai spune lucruri banale acestea să exprime alte lucruri, misterioase sau poate inexprimabile...", astfel comenta Pasolini acea întâlnire.

Și iată că pe neașteptate sosește "poștașul cu bucle, între inocent și impertinent, ca și cum ar fi fost trimis aici într-un mod miraculos dintr-un oraș îndepărtat...". Purta cu el inutila sa corespondență "pe care nimeni nu o așteaptă și pe care nimeni nu o deschide", în timp ce ochii săi surâzători "comunicau fericirea simplă și pură".

Apoi îngerașul pleacă, cântând.

O a doua intervenție mai explicită a poștașului îngeraș printre protagoniștii romanului: "Închiși din nou în tăcerea lor sălbatică și inexpresivă, apăsați de ceva cu mult mai mare decât ei", iată că sosește el.

"Sosește ca și cum nu ar fi fost nimic, cu veselia sa care provine din alte lumi, de la alte populații.".

Și cum ca prin miracol ceilalți încep să vorbească—"și poștașul buclat ajunge să știe astfel că există o problemă la care el devine părtaș".

Sunt luate anumite inițiative și "când lucrurile par să fie pe un făgaș bun și problema rezolvată într-un mod fericit, îngerașul pleacă precum a venit, uitând totul, el dispare către alte locuri, către alte popoare, către alte lumi de care este trimis".

Mesager de pace, de bucurie, de seninătate, cum este, de fapt, misiunea tradițională a îngerilor.

Găsim (dar dacă ar fi fost posibil să fi fost citați și Friedrich Holderin, Anatole France, Stefan George, Paul Valery, Georg Trakl, Alfred Doblin și alții) amplè, surprinzătoare referiri, la ierarhiile angelice și în «*Darul lui Humbold*» a lui *Saul Below*, scriitorul american de origine rusă, premiul Nobel 1976 pentru literatură. «*Darul lui Humbold*» (1975), care obține premiul Pulizer, este o vastă prezentare a societății americane moderne, în care tema îngerilor constituie o notă evidentă de contrast. Dar Bellow nu are în mod evident nici rețineri, nici tabuuri—el îl cunoaște bine pe *Rudolf Steiner*, fondatorul antropozofiei și cu siguranță este familiar cu doctrinele sale despre lumile superioare, drept pentru care se aventurează în dizertații profunde asupra Heruvimilor, Serafimilor și a altor ordine angelice citate de apostolul Pavel în scrisorile sale, teme adaptate la o conversație normală.

Cine discută despre îngeri este doctorul Scheldt, urmaș al lui Steiner și într-un anumit sens gurul lui Citrine, protagonista romanului:

"Apoi doctorul Scheldt a început să discute despre textul «Eu sunt lumina lumii». Această lumină este înțeleasă de către el ca fiind soarele însuși. Apoi mi-a explicat că îngerul lui Sfântul Ioan atinge înțelepciunea

Heruvimilor, în timp ce îngerul lui Sfântul Luca atinge linia Serafimilor. Heruvimii, Serafimii și Tronurile ocupă sferele cele mai înalte ale ierarhiei spirituale.

Nu reușesc să-l urmăresc. Îi spun—«Nu mă orientez pe acest teren, doctore Scheldt. Sunt lucruri prea avansate pentru mine, aceste teorii. Îmi face multă plăcere și mă reconfortează, să vă ascult vorbind astfel. Dar nu mă orientez. Într-una din aceste zile, când viața va fi mai liniștită voi începe să studiez cursul de propedeutică, de bună voie...»

În continuare, în cursul unei alte conversații, doctorul Scheldt, aprofundează discuția. Citrine este cea care face referiri la aceasta:

"L-am întrebat despre Spiritele Formei, Exousiai-ii, cunoscuți în antichitatea iudaică sub un alt nume. Acești plăsmuitori ai destinului ar fi trebuit, cu mult timp în urmă, să cedeze propria putere, propriile funcții, Archai-lor, Spiritele Personalității care se găsesc cu o treptă mai aproape de om în ierarhia universală. Dar un anumit număr de Exousiai dizidenți—și-au asumat un rol retrograd în istoria omenirii—au refuzat timp de secole să spună consemnele Archai-lor. Au blocat astfel dezvoltarea unei forme moderne de conștiință. De acești Exousiai refractari progresului, aparținând unei faze mai vechi a evoluției umane, depinde tribalismul și persistența mentalității țărănești. Ei sunt responsabili de ura contra Occidentului și contra noutăților, ei sunt cei care inspiră atitudini atavice. Eu mă întreb cum se explică că în 1917 în Rusia și-au pus o mască revoluționară pentru a camunfla o reacție, dacă nu ar fi fost un conflict între aceste forțe chiar și în spatele ascensiunii lui Hiltler... "

Și mai mult "Anumite ființe spirituale trebuie să evolueze ajutând oamenii, dar noi, ceilalți le abandonăm. Datoria noastră este de a colabora cu îngerii. Conduși de spiritele formei, îngerii seamănă în noi semințele viitorului. Ei ne insuflă imagini de care suntem "în mod normal" inconștienți. Dar dacă noi nu ne trezim, dacă Sufletul Spiritual nu va fi făcut să participe la opera îngerilor, ne vom îneca..."

Doctrinele la care se refera Saul Bellow aparțin, după cum am subliniat, lui Rudolf Steiner, în baza acestora, toată gândirea umană este ghidată de ierarhiile angelice, care cu un succes mai mic sau mai mare ne influențează. Fără nici un dubiu că într-un roman foarte modern care denunță alienarea societății americane, nu ne-am fi așteptat să găsim de mai multe ori citate ierarhiile angelice și menirea lor!

Primul capitol din *"Versetele Satanice"*, noul roman al scriitorului anglo-indian *Salman Rushdie*, apărut la începutul anului 1989, ajuns imediat în centrul unui scandal internațional din cauza violentei reacții a lui Khomeini și în consecință interzis în toate țările islamice din cauza unui capitol în care se vorbește de "ultima tentație a lui Mahomed " se intitulează "Îngerul Gibreel" (adică Gabriel).

Romanul începe într-un mod spectaculos în zorile unei dimineți geroase de iarnă, un Jumbo a lui Air India a explodat în timp ce zbura la 6000 de metri deasupra Canalului Mânecii. Din această explozie care a distrus oameni și lucruri, au rămas în viață doar doi oameni: faimosul autor indian Gibreel Farisha și un alt indian, Saladin Chamcha, prezentator radiofonic celebru datorită miilor de voci pe care le putea reproduce. Cei doi au zburat prin aer, Saladin fără a-și pierde echilibrul, Gibreel însă agitat și făcând mișcări necontrolate. Ambii cântau, urlau, glumeau și țipau sfidător. În final, când au traversat zona friguroasă de nori, s-au căutat în zbor și au căzut îmbrățișați pe pământ, unde în mod miraculos au ajuns vii, aterizând pe zăpada unei plaje engleze. Acest miracol a produs însă o radicală transformare în cei doi eroi ai noștri, Gibreel s-a transformat într-un tip de arhanghel modern și emana din tot corpul său o ușoară lumină aurie, în timp ce Saladin a fost cuprins de angoasa că îi creșteau coarnele, iar șoldurile sale deveniseră păroase și proeminente. În locul picioarelor, avea copite. Deveniți astfel simbolurile Binelui și Răului, Gibreel și Saladin au

continuat să trăiască în lume, fiind martorii unei serii strălucitoare de povestiri fantastice și simbolice, în care binele și răul sunt indisolubil legate între ele, precum se încrucișau continuu destinele îngerului Gibreel și a demonului Saladin.

Ajungem în fine la cinematografie, a zecea muză, care a acordat și ea atenție îngerilor. De fapt unul dintre filmele de mare succes a fost "*Cerul de deasupra Berlinului*" a regizorului german *Wimwenders* care are ca temă centrală îngerii. Filmul este povestea a doi îngeri care vin pe Pământ, au de-a face cu oamenii, iar unul dintre ei doi, din dragoste devine om și alege să nu se mai întoarcă în cer ci să trăiască în continuare condiția umană.

Puținele exemple dedicate motivului îngerului în artă, care au fost prezentate aici, dintre multe alte posibile, arată până în ce punct și cu ce intensitate figura

mesagerului celest a fost prezentă în istoria, în cultura, în fantezia tuturor perioadelor omenirii. Reprezintă un simbol de liniște și de speranță, un arhetip (pentru a folosi un termen jungian) profund înrădăcinat în psihicul uman pe cât se pare încă și astăzi, dincolo de secularizarea religiei și de forma miturilor.

XIV

Două interviuri despre îngeri

Adăugăm la acest tratat despre îngeri două interviuri care au ca obiect protectorii noștri cerești. Este vorba despre "experiențe angelice" personale. Sunt foarte recunoscătoare ambilor martori pentru disponibilitatea pe care au avut-o pentru a-i face și pe alții să participe, prin intermediul acestei cărți la ceea ce li s-a petrecut.

Primul interviu este cu d-na Giuliana din Roma, o ființă charismatică, al doilea cu părintele Eugenio Ferrarotti, din Genova.

Se înțelege prin charismă un dar particular primit din ceruri în scopul de a-i convinge pe cei necredincioși. Aceste daruri erau în mod tradițional cele ale clarviziunii, ale cunoașterii limbilor străine, ale aptitudinilor manuale, ale talentului de a comunica cu spiritele. Găsim adnotări despre acestea în faptele Apostolilor. Astăzi fenomenul pare să se repete, poate pentru că ne apropiem de mileniul al III-lea, care ar trebui să fie cel al spiritului.

Doamna Giuliana din Roma are de 20 de ani darul comunicării cu spiritele celor defuncți, care s-a manifestat la ea după moartea unicului său fiu Armado, care avea mai puțin de 20 de ani.

"După ce Armado a fost doborât de o boală necruțătoare", povestește doamna, "eu am început să aud vocea lui care îmi vorbea. Credeam că a fost doar durerea mea cea care m-a făcut să aud pe cineva care nu mai era, iar Armado pentru a mă convinge îmi spuse că-mi va trimite personalități, pentru ca astfel să înțeleg că nu era doar o halucinație a mea. Și așa a fost - au venit mari poeți italieni pentri a-mi dicta poeziile lor, au venit preoți pentru a-mi inspira scrieri teologice. Doar eu nu eram la înălțime pentru a scrie asemenea lucruri. Nu eram nici prea religioasă, nici nu aprofundasem credința mea. Acele scrieri, mai ales cele teologice care fuseseră examinate de preoți și de experți care le-au găsit ca fiind de un înalt nivel și în linie cu tradiția preoților, m-au convins că nu a fost vorba de fabulație, ci de ceva care venea din "afară".

De atunci am scris mereu; pe lângă poeți și preoți, vine fiul meu, vin defuncți care în genere sunt recunoscuți de către alții, vin îngerii păzitori, mai ales cel al lui Armado, care mi-a spus că-l cheamă Astralio și al meu, care se cheamă Clarus. Am primit scrieri care păreau a fi inspirate de către Fecioara Maria și de Iisus. Am fost mereu însoțită de preoți dar mai ales de către Părintele Roschini care nu a găsit acest fapt contrastant cu învățăturile bisericii. Asfel am mers înainte senină și cu conștiința liniștită."

"Observați ca pe ceva particular mesajele îngerilor, vă așteptați să aveți un contact cu aceștia?"

"Eu nu mă gândeam că îngerii ar putea vorbi, nu eram sigură de existența lor. Însă prin aceste mesaje pe care le-am captat am înțeles că îngerii există, pentru că lucrurile pe care le spuneau le puteau spune doar ei!"

"Cum puteți capta mesajele lor?"

"În general aud voci, dar cu îngerii lucrurile decurg diferit. «Ei» îmi inspiră anumite idei, ca și cum ar fi unde. Nu sunt cuvinte, sunt vibrații. Îngerii sunt spirite pure și în general nu vorbesc, o fac doar în ocazii speciale. De exemplu Arhanghelul Gabriel, care era îngerul păzitor al Fecioarei Maria, i-a apărut ca o persoană și i-a vorbit într-o manieră audibilă. În general este însă vorba de un contact telepatic."

"Dumneavoastră sunteți cu adevărat convinsă de existența lor?"

"A trebuit să mă conving, am avut atâtea dovezi, am fost atât de ajutată de eichiar și în lucrurile mici de fiecare zi. Ei au nevoie doar de credința noastră și de încrederea în ei."

"Cum se poate comunica cu îngerii?"

"Fiecare din noi are un înger, iar pentru a comunica cu el este necesar doar să ne gândim la el, să-l rugați, să-i vorbiți. El este mereu în contact cu noi și cu gândul nostru care-l cheamă, dacă îl gândim, el vine și răspunde. Dacă însă nu ne gândim la el și nu ne preocupăm niciodată de existența lui, contactul este mai dificil.

Îngerul are nevoie de o legătură, care o poate constitui doar gândul nostru. Odată toți credeau în îngerul păzitor, astăzi mă tem că nici chiar persoanele religioase nu mai cred. Însă toată Evanghelia este plină de povestiri cu îngeri, de la anunțarea nașterii lui Iisus până la moartea și învierea Sa."

"Ce spun îngerii în mesajele lor?"

"Îmi vorbesc de Paradis, pe care ei îl numesc «armonie», îmi explică ce se petrece după ce părăsim Pământul și cum îi putem întâlni, spun că acolo timpul nu există, că nu este nici înainte nici apoi, ci este un etern. Repetă deseori că toți au un înger, chiar și cei care par răi."

"Cum se explică faptul că unii sunt răi, chiar dăcă au alături un înger?"

"Îngerul îi dă sfaturi bune, dar noi avem lângă noi și un demon de care suntem mereu tentați. Sunt persoane mai sensibile la solicitările îngerului, iar altele mai sensibile la solicitările demonului. Depinde de multe lucruri, de temperament, de circumstanțe, de cum ne naștem. Însă noi nu-i

putem judeca pe cei răi, nici măcar pe cel mai rău dintre cei mai răi, chiar dacă ni se pare că avem acest drept. Trebuie să ne amintim mereu parabola talanților. Îngerii ne respectă întru totul libertatea, nu acționează direct asupra noastră, se limitează să ne inspire, să ne sugereze gânduri bune. Depinde de noi dacă le vom urma."

"Îngerii vorbesc de diavol?"

"Câteodată, dar nu mult, preferă să vorbească de realitatea adevărată, de cea pe care o denumesc armonia."

"În baza a ceea ce au spus îngerii, în lumea de dincolo omul rămâne ca pe Pământ?"

"Bineînțeles, își conservă propriile caracteristici fundamentale, altfel cum l-am putea recunoaște? Trebuie să-i regăsim pe dragii noștri așa cum i-am lăsat, ce paradis ar fi cel în care nu i-am putea recunoaște?"

"Există ierarhii angelice?"

"Da, așa cum le descrie Scriptura, au fost create de către Dumnezeu atunci când a creat îngerii, înaintea omului. Îngerii sunt mereu mulțumiți pentru că sunt deja în Paradis, ei deja au făcut alegerea și au obținut ca premiu permisiunea de a rămâne în Paradis. În Paradis, se spune, că nu se obosește niciodată, că nu există timp, că nu există tristețe. Se spune că nu există cuvinte adecvate pentru a descrie măreția și splendoarea Paradisului. Noi aici pe Pământ nici măcar nu reușim să înțelegem ce este eternitatea, cu siguranță nu este ceva temporal cum ni s-ar putea părea, este un mod de a exista permenent. Trebuie să avem încredere în ceea ce vom găsi când vom fi în lumea de dincolo."

"Îngerii au explicat de ce omul trebuie să trăiască o viață pe Pământ?"

"Pentru că este o probă. Cum am putea aprecia fericirea din ceruri dacă nu am cunoaște dificultățile vieții terestre? Chiar și păcatul lui Adam și Eva, care a dus la alungarea omului din Rai, a fost până la urmă spre binele nostru pentru că dacă am fi rămas mereu în paradisul terestru nu am fi avut posibilitatea de a înțelege dimensiunea celestă care ne așteaptă după moarte. Viața pe Pământ este o probă definitivă și ireversibilă."

"O probă care însă poate părea foarte nedreaptă, există atâtea diferențe între viața unei persoane și aceea a unei alteia!"

"Nu, nu este nedreaptă, îngerii mi-au spus că înainte de a veni pe lume avem pentru un moment viziunea a ceea ce va putea fi viața noastră și putem face o alegere. Suntem noi cei care alegem, nu este nedreptatea lui Dumnezeu de a face să se nască un om bolnav și unul sănătos! Noi suntem ca și celulele, pre-existăm în gândul etern al lui Dumnezeu. Când ne naștem, Dumnezeu animă această celulă, o aprinde, iar în acel moment vedem și alegem cantitatea de probe cu care trebuie să ne confruntăm. Apoi uităm complet și ne trăim viața fără a păstra nici o amintire a acelei alegeri. Celula este o parte integrală din noi, cea care nu a suferit păcatul originar pentru că a fost creată înainte de Adam și Eva. Această celulă va fi apoi cea care va constitui corpul nostru glorios, asemănător corpului nostru fizic, dar mai bun, tânăr și sănătos—ca și corpul lui Hristos și al Mariei care nu aveau un păcat originar. Alegerea autonomă a unui anumit tip de probe depinde de curajul celulei."

"Însă marile spirite, geniile, persoanele excepționale, par diferite, mai pregătite, se poate spune că au în spate experiențele lor anterioare."

"Sunt ființe ca și noi, doar că sunt mai inteligente. În Paradis fericirea este aceeași pentru toată lumea, este ca și cum ar fi fost un număr de pahare și un număr de sticle—fiecare este umplut în funcție de propria capacitate, asta este tot."

"În cealaltă dimensiune sunt posibile progresele?"

"Da, în Purgatoriu, unde nu există pedepse; dar acolo se află la o mare distanță de Dumnezeu. Purificându-ne și evoluând ajungem să avem viziunea completă a Tatălui. Însă îngerul rămâne alături de noi în Purgatoriu. Sarcina sa este de a ne ajuta să atingem o condiție mai înaltă."

"Figurile de lumină pe care anumite persoane, care au fost pe pragul morții și apoi s-au reîntors la viață, afirmă că le-au văzut alături, sunt într-adevăr îngeri?"

"Desigur. Sunt îngerii păzitori—și în unele cazuri este chiar Iisus."

"Ce spuneți de așa-zisele "salvări angelice"? Anumite persoane sunt convinse că au fost salvate de îngeri?"

"Cunosc chiar eu cazuri de acest tip. În anumite cazuri salvarea este înfăptuită de îngerul păzitor, în alte cazuri sunt tineri care au părăsit de curând Pământul. Fiul meu Armado, de exemplu, mi-a explicat că el însoțește anumite persoane, că are anumite misiuni, de exemplu, să ajute ca anumite acțiuni greșite, ca sinuciderea, să fie evitate. Este posibil de asemenea ca pentru un moment să fie văzuți, iar cine i-a văzut i-a descris întotdeauna ca fiind persoane tinere. Povestirea unui episod care mi-a fost prezentat de către părintele Roschini, preot pe care îl cunosc de mulți ani. El mi-a povestit cum, cu câțiva ani în urmă, un preot care era prieten cu el, misionar în Amazonia, s-a pierdut în pădure. În acel moment a început să se roage invocând ajutorul divin, dar dintr-o dată a auzit o voce. A înălțat capul și a văzut un băiat care i-a spus în italiană: "Părinte, dumneavoastră v-ați pierdut. Urmați această direcție..." și i-a indicat un anumit itinerariu. Preotul a rămas foarte mirat că găsise un italian în pădurea amazonică, însă a privit în direcția indicată urmărind să-și amintească bine instrucțiunile. Când întoarse din nou privirea către băiat, acesta

dispăruse. Urmă calea care i-a fost indicată și astfel s-a salvat..."

"Doamnă de ce credeți că ați avut darul acestor contacte?"

"Domnul se servește de multe căi, dar doar el știe de ce. După părerea mea nu sunt merite speciale, noi cei care avem aceste contacte suntem ca și ceilalți, poate doar "strategic" suntem mai apți pentru acest scop. Eu am acceptat aceste fapte după multe ezitări și soțul meu de asemenea. Astăzi suntem fericiți, dar numele nostru nu trebuie să fie menționat, nu este necesar, ceea ce contează este doar mesajul."

"Cum de există astăzi atâtea mesaje, atâtea persoane cu capacități paranormale?"

"Pentru că astăzi este foarte necesar acest lucru, biserica are carențe și atunci Dumnezeu se servește de toți pentru ca să crească încrederea. Apoi probabil că anumite lucruri spuse și scrise de către laici îmi face impresia că au un impact mai mare, noi de fapt nu avem pregătirea de a scrie anumite lucruri în manieră autonomă! Cred că Dumnezeu alege persoane mai puțin credincioase, care nu trăiesc mereu cu rozariul în mână, persoane de la care nimeni nu ar fi așteptat un lucru de acest fel, pentru că astfel efectul este mai mare, convinge mai mult."

"Acest dar al scrierii, contactul cu îngerii, va ajutat să depășiți durerea produsă de moartea fiului dumneavoastră?"

"Bineînțeles, după moartea lui Armado acest dar m-a ajutat mult pe mine, dar și pe soțul meu. El însă ne-a explicat că datoria sa era să rămână puțin timp pe Pământ. Astfel așteptăm cu încredere să-l regăsim în cer!"

Părintele Eugenio Ferrarotti este un preot de o mare omenie și de o mare experiență. A devenit preot de mai bine de 50 de ani și trăiește în Congregația preoților din San Filippo Neri. A fost staret la mănăstirea San Filippo din Genova. De mult timp se interesează de fenomene

paranormale din dragoste pentru aproapele său, cu scopul de a-l înțelege, de a-l consola și pe cât posibil de a-l ghida și pe aceste căi, care pot fi riscante dacă sunt abordate fără prudență și fără echilibru. Părintele Eugenio este de mulți ani exorcist autorizat de cardinalul Siri și în prezent de noul arhiepiscop de Genova monseniorul Canestri.

"Părinte Ferrarotti, existența îngerului păzitor este o învățătură oficială a Bisericii?"

"Desigur, este un element de încredere. În Scripturi sunt aproximativ 300 de citate despre îngeri, iar Iisus însuși vorbește despre acest lucru. Deci tăcerea care s-a așternut asupra acestei prezențe angelice este de fapt o diminuare a cuvântului Domnului, dorința de a-l cenzura și a le da interpretări nu prea exacte. Devoțiunea față de îngerul păzitor trebuie să urmeze după adorarea Sfintei Treimi, a lui Iisus și a Fecioarei Maria. Îngerul păzitor este un dar minunat al lui Dumnezeu. Sufletul nostru este simultan foarte mare și dar foarte fragil pentru a fi lăsat singur în această lume. Traversarea ei este atât de delicată, iar mijloacele noastre sunt foarte puțin sigure, încât bunătatea divină s-a îngrijit ca să ne conducă, de la naștere la moarte, cu un înger care să rămână mereu alături de noi, din momentul în care sufletul nostru a ieșit din mâinile creatoare ale Tatălui Ceresc până după moartea corporală. Liturghia funebră ne-o amintește, în binecuvântarea mormântului se adresează rugămintea lui Dumnezeu de a încredința ființa îngerului său păzitor! Da, există îngeri în jurul nostru, ei ne luminează, ne însoțesc, ne guvernează și ne apără în călătoria noastră de întoarcere la Tatăl Ceresc."

"Cum se poate stabili un contact cu îngerul păzitor?"

"Înainte de toate gândindu-ne la el, dacă nu o facem, el este aproape cu mâinile legate. Însă ne acordă oricum asistență și protecție și cine știe de câte ori ne-a salvat de la pericole spirituale și corporale. San Filippo Neri, de exemplu, se găsea într-o zi la Roma pe o străduță foarte strâmtă, alături era o groapă foarte adâncă cu apă murdară. La un moment dat a trecut o caleașcă cu patru

cai nărăvași, iar Sfântul ca să o evite ar fi trebuit să cadă în groapă dar a fost ridicat în sus de păr și în acest mod a fost salvat. Este un tablou aici în biserică care amintește de acest episod. Trebuie să ne gândim la îngerul nostru, să-l invocăm și să-l rugăm să ne ajute în orice situație de o dificultate specială. Eu fac acest lucru deseori, mai ales când sunt probleme complexe și încurcate, mă rog la îngerul meu să meargă la îngerii acelor persoane și să aranjeze lucrurile! Acest mod de a acționa funcționează! Aceasta nu este însă ideea mea, este o învățătură pe care am primit-o de la Papa Pius al XI-lea, care odată i-a spus Monseniorului Roncalli, viitorul Papă Ioan al XXIII-lea, că atunci când trebuia să întâlnească anumite persoane făcea apel la îngerul său păzitor, iar lucrurile se desfășurau bine. Eu sfătuiesc pe toată lumea să încerce! Trebuie să ne gândim la îngerul nostru păzitor, să-l invocăm, trebuie implicat în acțiuni, ținut ocupat, pentru că el se revelează cui îl invocă. Anumiți sfinți îl simțeau alături, sau chiar îl vedeau alături ca un tânăr frumos, chiar și fără aripi, sau îi simțeau prezența."

"Îngerii se manifestă mereu sub formă masculină?"

"De cele mai multe ori da, chiar Scriptura îi prezintă așa. Sunt milioane, miliarde de îngeri, nu există doar îngerul păzitor. Există îngerul zilei, îngerul națiunii, îngerul parohiei, îngerul comunității, îngeri care au însărcinări speciale, de exemplu de a-l ajuta pe preot să avanseze cu bine în activitatea sa. Îngerii sunt miriade și miriade și constituie o punte între noi oamenii și Dumnezeu. Sfântul Toma D'Aquino în Summa Theologica spune că în spațiul dintre oameni și Dumnezeu (el vorbește de un interspațiu) sunt îngerii care ghidează oamenii; și aspectele corporale sunt guvernate de ei—sănătatea, armonia fizică, puțin din toate."

"Cu toții trebuie să ne gândim la îngerii păzitori, dar le putem da chiar sarcini?"

"Da și trebuie să manifestăm mult respect față de prezența lor—acest lucru trebuie să-l învățăm de mici, fiind o pedagogie importantă pentru copilărie. Dacă un copil este bun, dobîndește o mare delicatețe a conștiinței

care se va transforma într-adevăr în sfântul respect față de cuvântul Lui."

"Părinte Ferrarotti, dumneavoastră aveți o experiență personală cu îngerul păzitor, doriți să ne vorbiți despre aceasta?"

"Este un lucru minunat care a venit de la sine. Eu mă ocupam de ani de zile de parapsihologie și chiar un medium venezuelean, pe care îl întâlnisem cu ani în urmă într-o mănăstire aici la Genova, mi-a spus că în 6 luni voi practica scrierea automată. La o asemenea posibilitate nu m-am gândit niciodată, însă după întâlnirea cu acel mediu am încercat dar nu am reușit. După aproximativ 6 luni am reluat și mâna a început să mi se miște cu o mare viteză, scriam cu caligrafia mea, dar puțin alterată."

"Cum are loc această scriere automată?"

"Înainte îmi fac semnul crucii, mă rog la Tatăl Ceresc și-mi induc o stare de vid mental. Când mintea se golește de gânduri personale exterioare, mâna începe să alerge. Surpriza mea a fost când în final semnătura era aceasta— "Sunt îngerul tău păzitor". Eu la înger chiar nu mă gândisem. De atunci a fost mereu așa de fiecare dată când scriu apare semnătura îngerului."

"Scrieți des?"

"Nu, scriu rar, când simt dorința de a face aceasta, sau când am nevoie de lămuriri, sau când doresc să aflu dacă m-am comportat bine în anumite situații, sau cum pot să procedez pentru a ajuta pe cineva. Mai mult decât orice acest contact este pentru mine o mare încurajare. Ca urmare am o stare de pace interioară, pe care o atribui unei grații a lui Iisus sau a îngerului..."

"Sunteți sigur că este îngerul dumneavoastră? Nu ați avut dubii?"

"Am avut multe dubii. Apoi am avut o experiență care mi le-a disipat. Cu ani în urmă am avut ocazia de a participa la o ședință a mediumului florentin Roberto Setti. Îl cunoscusem aproape întâmplător cu câtva timp înainte și știam că în transă producea materializări de obiecte, în general prețioase, care uneori erau donate celor prezenți. Materializările se produceau în mâinile sale, care în acele momente se luminau de o lumină albăstruie care permitea ca întreg procesul să fie urmărit. Plecasem la Florența cu un prieten și mă gândeam că nu voi putea să asist la ședință în mod direct, pentru că numărul de participanți la ședință era de acum complet, ci o voi urmări din altă sală. Însă Roberto când m-a văzut m-a poftit înăuntru. La jumătatea ședinței când fenomenul de materializare începuse deja, m-am auzit chemat pe nume (nimeni din sală nu știa că mă numesc Eugenio), m-am îndreptat către medium și el a lăsat să-mi cadă între mâini o mică masă cilindrică de o substanță incandescentă și luminoasă, sugerându-mi să închid mâinile și să nu le mai deschid până la sfârșitul ședinței. L-am ascultat. Din când în când trăgeam cu ochiul la ceea ce se petrece în interior și vedeam că această substanță luminescentă își schimbă culoarea iar corpul respesctiv începea să prindă formă. Înăuntrul meu mă gândeam că am fost foarte norocos, credeam că nu voi participa la ședință însă Roberto m-a chemat și în plus mi-a dat un obiect care se materializa între mâi-nile mele! Mă întrebam dacă era un crucifix sau chipul Fecioarei Maria... La sfârșitul ședinței am deschis mâinile și am văzut un îngeraș de argint smălțuit! Eu eram departe de această idee, nu mă gândisem la un înger! Aceasta a fost pentru mine o confirmare a scrierii mele automate, iar acest episod m-a făcut să înțeleg aspectul pozitiv al anumitor ședințe spiritiste, în care se prezintă doar entități de lumină."

"Îmi imaginez că de atunci devoțiunea dumneavoastră față de îngerul păzitor a crescut ..."

"Devoțiunea și gândul meu se îndreaptă constant

către îngerul păzitor şi aş dori ca toţi să creadă în acest personaj invizibil dar real. Nu am urmărit să-i cer să-l văd, dar sunt convins că este aproape de mine. Mă gândesc deseori la aceste cuvinte frumoase din Sfânta Scriptură: "Iată, eu trimit un înger în faţa ta, pentru a te îndruma pe parcursul drumului şi pentru a te conduce la locul pe care ţi l-am pregătit. Respectă-i prezenţa şi ascultă-i vocea." (Exodul 23,20)

"Dumneavoastră cum vi-l imaginaţi?"

"Mi-l imaginez înconjurat de lumină, investit cu frumuseţe divină. Da, este lumina care poate oferi o reprezentare a spiritului angelic. Deseori îngerul meu se semnează astfel—"Te învălui în lumina mea care este lumina divină..." Îngerii nu au un înveliş corporal, dar au ochi care văd, urechi care aud, mâini care ating, inimi care iubesc. Eu nu-l văd, dar el mă vede pe mine şi aceasta îmi este de ajuns. Cunoaşterea perfectă a viitorului şi a intimităţilor inimii umane este doar prerogativa lui Dumnezeu Însuşi. Dar şi îngerul cunoaşte viitorul pentru că acesta i-a fost revelat prin intuiţie imediată de către spiritul lui Dumnezeu. În rest, prin pură deducţie acută şi foarte fină, el cunoaşte secretele inimilor: «Cel mai dificil pentru noi este de a cunoaşte înţelepciunea, care doar ea cunoaşte limitele tuturor lucrurilor—Măsura!», astfel mi-a spus. Şi acest sens al măsurii îngerii îl posedă şi ne învaţă pe noi prin exemplul unei bunătăţi plină de solicitudine şi stăruinţă."

"Ce lucruri vă comunică îngerul păzitor prin intermediul scrierii?"

"În majoritate lucruri personale. Din această cauză, când am astfel de comunicări scrise prefer, să fiu singur. Sunt foarte mulţumit de această posibilitate de contact cu îngerul, dar nu exagerez, profit rar de acest dar."

"Contactul cu îngerul are loc mereu prin intermediul scrisului?"

"Nu. Când nu am timp să scriu, sau nu simt să o fac şi totuşi am nevoie de un sfat, mă concentrez şi simt în interiorul meu un răspuns care mă ghidează. Atunci mă simt mai sigur. Probabil, siguranţa pe care o am în

anumite momente în îndrumarea oamenilor care mi se adresează provine de la el, de la îngerul meu. Eu, însă, nu vreau ca să mă substituie, vreau să-mi conserv presonalitatea şi individualitatea. Îngerul nu intervine în rest în libertatea persoanei, ajută dar respectă libertatea persoanei. După cum spun Sfinţii Părinţi, îngerul păzitor are o misiune de pace, de penitenţă şi de rugăciune. De pace în sensul că eliberează şi împiedică perturbările exterioare, dar mai ales cele ale sufletului. De penitenţă, în sensul că ne face să auzim vocea conştiinţei, dar este şi un dar care vine de la îngerul păzitor. De rugăciune, pentru că el se roagă pentru noi deoarece dorinţa lui este de a ne salva. Aş dori să indic şi o altă sarcină importantă a îngerului păzitor, aceea de a-l îndepărta pe diavol. De fapt, îngerul va fi lângă noi în momentul morţii, pentru a învinge ultimele sale insinuări (ale necuratului). Şi va fi şi Arhanghelul Mihail, care are ca sarcină specifică de a asista muribunzii. În exorcizări demonul a spus deseori «Mi l-au răpit în ultimul moment!». Cine altcineva decât îngerii putea să facă acest lucru...?"

XV

Dialoguri cu îngerul

Această carte este rezumatul unei serii de evenimente care s-au defășurat în Ungaria în perioada 1943 și 1944. Nu este un jurnal, nici literatură, nici fantezie. Cititorul va trebui să o ia ipso facto. Sau să nu-i acorde importanță."

Aceste cuvinte elocvente constituie prefața cărții "*Dialoguri cu îngerul*", un text extraordinar din multe puncte de vedere, scris în original în limba maghiară, după care au apărut și ediții în diferite alte limbi.

Dialoguri cu îngerul aparține Gitta-ei Mallasz, o unguroaică, care afirmă despre ea—"Eu nu sunt autoarea Dialogurilor, eu sunt doar scribul acestor Dialoguri."

Gitta, care a murit în 1992, a reușit să prezinte, după decenii, experiența trăită alături de alți trei prieteni în Ungaria în perioada anilor teribili când Europa era în plin război, iar antisemitismul provoca milioane de morți.

Gitta era catolică, dar cei trei prieteni care au trăit alături de ea experiența extraordinară a întâlnirii cu îngerii erau evrei. Doar Gitta a supraviețuit războiului, după ce a încercat în mod curajos dar inutil să-și salveze prietenii și doar acea extraordinară noaptea păstrată în suflet ani de zile ar putea fi martora întâlnirii ei cu Maeștrii interiori.

Pentru a înțelege evenimentele, este oportun să povestim și evenimentele anterioare. Gitta scrie: "Aș dori să insist asupra caracterului cu totul normal al vieții celor

trei prieteni ai mei pe care eu i-am urmat până în ziua în care a început această inițiere. Și chiar pentru aceasta am fost aleși—pentru a demonstra cum învățătura divină poate transforma viața unor persoane banale ca și noi." Un alt element important este aspectul religios: "Din acest punct al vieții", scrie Gitta, "toți eram asemeni unor pagini nescrise". De fapt nimeni din cei patru nu era un practicant al vreunei religii și nici nu a devenit după întâlnirea cu îngerii. O întâlnire de acest gen nu împlinea speranțele sau în așteptările nimănui.

Cei trei prieteni ai Gittei sunt Hanna, soțul său Joseph și prietena comună Lili. Gitta și Hanna se cunoscuseră la 16 ani, în 1923, pe băncile școlii de artă din Budapesta. Gitta, provenind dintr-o familie rigidă de militari de carieră a fost cucerită de caracterul deschis, expansiv și afectuos al Hannei, astfel cele două fete au devenit prietene. Trei ani după aceea, la sfârșitul școlii, drumurile lor s-au despărțit—Hanna și-a continuat studiile în Monaco, Gitta s-a dedicat sportului, devenind

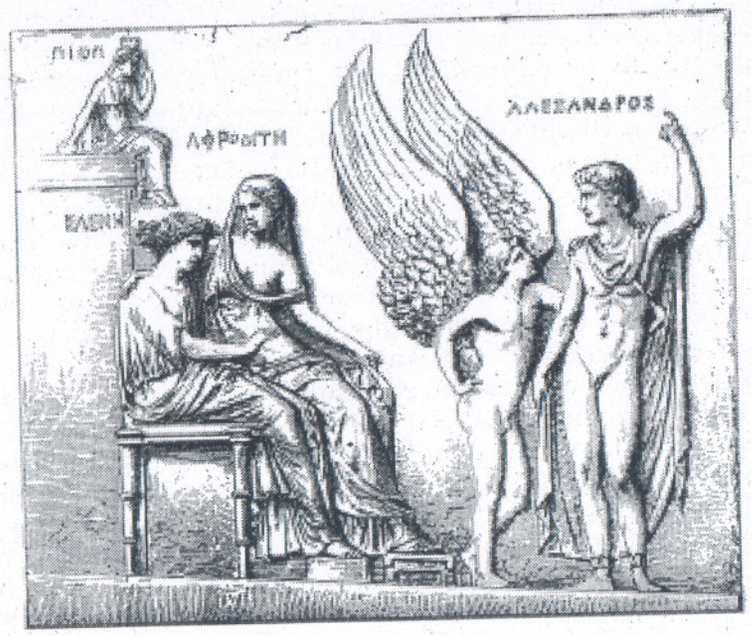

campioană la înot și trăind într-o atmosferă sportivă. Acolo a cunoscut-o pe Lili, care practica terapiile fizice și era foarte iubită de către elevii săi pentru căldura și sentimentele profunde pe care reușea să le transmită. Hanna între timp se căsătorise cu Joseph, un prieten din copilărie, un bărbăt calm, blând, care desena mobilier, ceea ce astăzi numim designer.

Obosită de activitatea sportivă, Gitta într-o zi a reluat contactul cu Hanna, cu ajutorul său a reluat desenul, s-a apropiat din nou de artă și cu timpul, împreună cu Hanna și cu soțul acesteia, au creat un atelier de grafică și decorație care avea mult succes. Sufletul micului grup era în mod evident Hanna. "Avea o capacitate extraordinară de concentrare, era în stare să judece dintr-o privire esențialul unui proiect, atât pe plan ideatic cât și pe cel al realizării. Avea capacitatea de a rezolva problemele cele mai diverse grație unui amestec minunat de bun simț, intuiție psihologică și mai presus de toate mult umor."

Se apropiau însă timpuri dificile. În 1934-1935 în Ungaria izbucnise deja antisemitismul și Gitta, singura care nu era evreică din grup, binecunoscută pentru succesele sale sportive și datorită familiei din care provenea, a reușit să obțină pentru ea și pentru prietenii săi ordine statale importante pentru publicitate, decorații de centre turistice, etc. Acest succes profesoinal nu a împiedicat-o însă să fie conștientă că se afla sub amenințarea unui abis care creștea din zi în zi. Cu timpul, conștiința că trăiau într-o societate care se îndrepta spre distrugere i-a făcut pe Hanna și pe Joseph să închirieze o căsuță la Budalipet, un sat în apropierea Budapestei, pentru a trăi o viață nouă, mai puțin vizibilă. Gitta a mers să locuiască împreună cu ei, iar de comun acord munca a fost redusă la minimul indispensabil pentru a putea trăi. Lili îi vizita în week-end. Citeau împreună marile texte religioase ale umanității (Biblia, Bhagavad-Gita, Lao-Tse), continuând să nu practice nici o religie. Se plimbau prin păduri, evitând o lume care era dominată de minciună, brutalitate și violență, căutând sensul existenței proprii

și pentru a ajunge la acesta s-a decis ca fiecare să-și scrie propriile probleme personale.

A fost testul Gittei, judecat de ea însăși ca fiind banal și superficial. Hanna a rămas deziluzionată de lucrurile pe care le scrisese prietena ei și nu i-a ascuns acest lucru, în timp ce discutau se petrecuse ceva care era cu mult dincolo de înțelegerea sa. S-a simțit invadată de o tensiune imensă, de o indignare în care nu se putea recunoaște. "Apoi, pe deplin conștientă", povestește Gitta, "are o viziune—o forță necunoscută îi smulge foaia din mână, o face bucăți, o aruncă pe podea în semn de dezprobare în fața descrierii pe care o făcusem și care era cu mult sub capacitățile mele. Hanna voia să spună ceva, dar s-a oprit cu senzația că nu este ea cea care vorbește. A avut doar timpul să mă avertizeze—«Atenție, nu sunt eu cea care vorbește!» și apoi aud aceste cuvinte—«Trebuie să te dezveți de a mai pune întrebări inutile! Atenție! Curând se va ține seama de acest lucru!»

Gitta a recunoscut vocea Hannei, dar este mai mult decât sigură că nu a fost ea cea care a vorbit—cel care a vorbit s-a servit de vocea ei ca de un instrument conștient. Gitta a avut impresia că-l cunoaște pe cel care i-a adresat aceste cuvinte severe, deci nefiind cu totul surprinsă a avut în special sentimentul că ceva natural, care trebuia să se petreacă în sfârșit se realiza. Era invadată de o lumină puternică beatifică, chiar dacă nu existau motive precise de bucurie. În același timp a realizat că scrisese lucruri nesincere și se rușina de acestea, Hanna simte că "acel care vorbește" prin intermediul ei nu mai este indignat.

El pedepsește și în același timp iartă.

Apoi—"Trebuie să te transformi radical."

Și când Gitta a întrebat ce înseamnă acest lucru, răspunsul a fost—«Puțină independență, prea multă materie. Într-un sol nepregătit nu se seamănă grâu.»

Alte sfaturi, alte avertismente și apoi «cel care a vorbit» s-a îndepărtat.

Hanna a spus în continuare: «În timpul acestei întâlniri conștiința mea era dilatată. Vedeam camera, te vedeam pe tine și tot ceea ce ieșea din mine cu o precizie

surprinzătoare. Dar în același timp eram pe deplin conștientă de vizitatorul nostru, ale cărui "emoții" erau de o natură diferită de ale noastre, chiar dacă acum pot folosi termeni aproximativi de indignare, iubire, tinerețe. Era dificil să găsesc cuvintele potrivite pentru a traduce ceea ce mi se spunea, vedeam cuvintele fomându-se în mine cu surprindere și uimire.»

Timp de 17 luni, până la deportarea celor trei prieteni evrei, întâlnirile au continuat în fiecare vineri către prânz—o lungă inițiere care i-a purificat și i-a rafinat pe cei patru prieteni, i-a făcut capabili să-și înfrunte destinul cu o anumită seninătate și cu un mare curaj. "Cel care vorbea" revelându-se a fi Maestru, era îngerul păzitor al Gittei. În acea perioadă starea de spirit a Gittei era de frică și de depresie—"Tu ești cea care ajută, iar celei care ajută nu poate să-i fie frică, îți dau o veste bună—tu ești favorita mea."

Cu aceste cuvinte îngerul o încuraja pe Gitta, anunțîndu-i misiunea sa. Și când ea a întrebat ce trebuia să facă pentru a deveni așa cum prevedea el, răspunsul a fost: "Arzi!".

Energia necesară pentru a pronunța acest cuvânt a fost atât de puternică încât Hanna era complet sfârșită,

îi clănțăneau dinții, era cuprinsă de un frig glacial și Gitta a trebuit să o acopere cu pături calde. Când și-a revenit, a spus—"A trebuit să-mi adun toate energiile pentru ca el să poată să semene în tine un bob de forță arzătoare..."

Vinerea următoare Gitta a curățat și a ornat cu flori camera de întâlnire, era atât de fericită de întâlnirea cu Maestrul său încât lacrimi de fericire îi șiroiau pe față. Maestrul le-a anunțat o temă mare și minunată, iar răspunzînd unei întrebări a Gittei i-a dezvăluit faptul că "Noi suntem numeroși" și a explicat că atunci când spune numeroși se referă la Corul Angelic. Dincolo de aceste cuvinte Gitta a descoperit o bogăție de informații într-o perfectă armonie. "Noi cântăm gloria sa."

"Pentru prima oară în viața mea am simțit că aceea fusese o adorație adevărată", s-a confesat Gitta, care a început să înțeleagă adevărata semnificație a acelui "Arde!".

Zi după zi Maestrul da sfaturi de viață; "Fii ușoară!" —și a explicat că ceea ce trebuie găsit era o fericire necunoscută până atunci, o fericire ușoară, un surâs nou "Dacă greutatea ți se pare prea mare, nu ești pe drumul tău. Dacă dimpotrivă ți se pare ușor, atunci ești pe drumul tău. Nu depinde decât de tine. Vei putea găsi un nou surâs doar trăind viața cotidiană cu o intensitate maximă." Fericirea va fi indicatorul ce trebuie urmat, acesta va fi modul în care vei înțelege că drumul pe care mergi este bun.

Apoi îngerul a continuat "Nu șovăi!".

Dar prin intermediul Hannei nu s-a manifestat doar îngerul Gittei, în curând s-au manifestat și îngerii Hannei, Lili-ei și al lui Joseph, pentru că fiecare ființă umană are jumătatea sa de lumină, ghidul său, Maestrul său.

Contactul cu îngerii nu este mereu ușor - Hanna a simțit că pentru ei este dificil să coboare în atmosfera noastră și să rămână aici. Dar cu cât omul "arde" mai mult și iubește, cu atât mai ușor îi este îngerului să coboare până la el.

Lecțiile îngerilor s-au succedat, transformându-i pe toți cei patru prieteni. "Fiecare dintre pașii voștri peste vid devine o insulă înflorită unde și alții vor putea păși.

Dar pe drum nu purtaţi nimic vechi cu voi! Vidul atrage vidul. Voi trebuie să plecaţi fără veşmite, o haină nouă, pe care nu aţi văzut-o înainte, vă aşteaptă... În munca voastră lăsaţi ceea ce este vechi, căutaţi ceea ce este nou, nu vă temeţi că veţi rămâne fără haine. Nu puteţi îmbrăca «haine noi» dacă nu vă eliberaţi de ceea ce este vechi. Este El cel care îmbracă crinii câmpului, dacă aveţi încredere vă va da şi vouă o haină nou. Începeţi munca voastră.

Ceea ce ridici în locul altora, nu te poate îngreuna. Este greu doar ceea ce nu ai reuşit să ridici.

Există doar un singur păcat: îndepărtarea de El. El vă trimite păcatul pentru ca ochii voştri să se deschidă.

Există doar un loc în care găseşti bucuria - dincolo de personalitatea noastră limitată.

Adevărata libertate este a servi. Dacă serveşti, eşti la fel ca El şi atunci eşti liber.

Soarele nu-şi poate vedea propriile raze, dar Luna le reflectă. Ştii că şi Soarele este doar o Lună şi că de fapt totul reflectă lumina Sa. El se contemplă pe El însuşi în noi...

Moartea nu este rea, răul este datoria neîmplinită.

Va veni o viaţă faţă de care viaţa actuală este ca moartă.

Răul este binele în devenire, binele care nu s-a manifestat încă.

Nu te lupta împotriva bolii—întăreşte-ţi sănătatea—nu este acelaşi lucru.

Nu te lupta cu răul. Dezvoltă binele."

Zi după zi, îngerii răspundeau la întrebările exprimate şi neexprimate, explicau din când în când ceea

ce nu fusese bine înţeles, îi invitau să-şi îndrepte gândurile către înalt. "Fiecare gând pe care tu îl îndrepţi către mine este asemeni unui fir foarte subţire. Subţire, uşor ca şi suflul, dar este şi ca o contragreutate la miile şi miile de corzi cu care pământul te trage în jos."

Dialoguri cu îngerul sunt peste 400 de pagini de însemnări pline de înţelepciune, care ne vorbesc despre: necesitatea de a evolua, de a ne purifica, de a deveni liberi şi reponsabili, de a învăţa să-i servim pe ceilalţi. Aceasta implică o pregătire graduală; despre aceasta ne vorbesc cei patru prieteni în paginile lucrării mai sus menţionate.

Situaţia externă s-a precipitat astfel încât în martie 1944 trupele germane au ocupat Ungaria.

"Voi sunteţi descendenţi ai lui Iisus," le spunea îngerul, "fiţi la posturi!"

În acea perioadă a luat amploare persecuţia şi deportarea evreilor, fiind mai mare în provincie decât în capitală. Hanna şi Joseph s-au decis să revină în capitală, iar Gitta i-a urmat. Părinţii Hannei au fost deportaţi la mijlocul lunii iunie. În ciuda situaţiei dramatice în care se aflau, cei patru prieteni au urmărit să continue şedinţele de comuniune cu îngerii.

La Budapesta, evreii erau subiectul unor persecuţii din ce în ce mai mari: casele lor erau sechestrate, iar ei erau trimişi în lagăre de concentrare sau în cel mai bun caz în ghetouri. Hanna şi Joseph s-au gândit să fugă din Ungaria, dar îngerii i-au sfătuit să nu o facă, să nu le fie frică, să continue să-i iubească şi să-i ajute pe cei din jurul lor, pentru că dincolo de moarte este viaţa eternă, este bucuria nemărginită şi Gloria Sa.

În luna iulie, Joseph la fel ca toţi bărbaţii evrei care aveau sub 40 de ani a fost deportat. Joseph şi-a acceptat soarta, dar asta nu l-a ajutat să sufere mai puţin. Hanna era atât de distrusă, încât nu a fost capabilă să-l conducă până la gară: Gitta a fost cea care l-a însoţit, deşi ştia că aceea va fi ultimul lor moment împreună. După plecarea lui Joseph, Hanna, deşi profund tulburată de recentele evenimente, a găsit totuşi ultime resurse pentru a realiza

o nouă comuniune cu îngerii. Mesajul primit este următorul: "Binecuvântare și pace. Se apropie ultimul test. Viața exterioară se precipită spre abisul nopții eterne: veți trăi fericiți în Lumină, acolo, în înalturi. Promisiunea se va îndeplini..."

Gitta era permanent preocupată de a găsi o modalitate de aș salva cele două prietene, pe Hanna și pe Lili de la deportare sau de la ghetourile în care erau trimise femeile și copiii evrei. Ocazia se ivește atunci când este solicitată să participe la un proiect: pentru a salva de ghetou un număr de persoane, un preot curajos înființează o mică fabrică de croitorie în care se făceau cămăși și uniforme pentru armată. Inițiativa a fost susținută și de câteva persoane din ministerul apărării. Gitta este invitată să conducă această mică fabrică, în care lucrătorii primesc și adăpost. Neavând nici un fel de experiență în croitorie, prima dată Gitta vrea să refuze propunerea, dar gândindu-se mai bine realizează că aceasta poate fi o posibilitate de a-și salva prietenele. Acceptă cu condiția de a putea angaja și două cunoștințe de ale ei. Deși lista cu lucrătoare era deja completată, Gitta a reușit în final să le introducă și pe Hanna și pe Lili pe liste.

Astfel, pot să continue ședințele de comunicare cu îngerii. În noua situație, comunicările devenind chiar și mai frecvente. Gitta scria: "Simțeam constant prezența sa: îngerul părea că dorește să profite de ultimele momente de liniște pentru a ne vorbi."

Erau învățături pline de profunzime, primite telepatic de Hanna și "traduse" sub formă de versuri, versuri care abordau diferite teme spirituale, hrănind sufletele celor trei prietene:

La început a fost Tăcerea,
Din sânul Tăcerii s-a născut Sunetul,
Sunetul și Iubirea.
Sunetul este Fiul Domnului.
Domnul este Tăcerea.

La sânul Tăcerii se odihnește Sunetul.
Ea a devenit corp. Ea s-a născut.
Iubirea este prima manifestare.
Corpul nu este altceva decât Iubire devenită materie.
EL este cel care acționează.
Sunetul este impulsul.
Creația este proiecția Sa, materie făcută din Iubire Divină...

Îngerul le invita pe cele trei prietene să aibă încredere în El, în iubirea Sa infinită, să fie unite, să fie pregătite... Îngerul le-a spus că "El" trebuie tradus în alte limbi prin ceea ce este în maghiară Ö, care nu este nici feminin nici masculin, ci exprimă o stare androginală, pe care am putea-o traduce prin El/Ea. Ö reprezintă masculinul și femininul, Tatăl și Mama, forța și înțelepciunea, puterea și tandrețea. Acest lucru a fost subliniat pentru a ne ajuta să transcendem ideea majorității oamenilor de Dumnezeu reprezentat ca prezență masculină.

După o perioadă de relativă acalmie evenimentele s-au precipitat: trupele sovietice s-au apropiat de granițele Ungariei, iar atacul lor era deja iminent. În decembrie fabrica, care era încă sub conducerea unor naziști unguri, a ajuns ordinul ca toate lucrătoarele să fie deportate. Gitta deși știa că aproape totul este pierdut , a făcut tot posibilul ca să salveze ceea ce se mai putea salva. A vorbit cu oficialitățile, dar ne primind nici un fel de ajutor, a sfătuit lucrătoarele să fugă noaptea în pădurea din spatele fabricii. Când militarii au ajuns la fabrică au găsit-o aproape goală; nu rămăseseră decât câteva persoane: femei în vârstă, cele care nu au avut forța să fugă sau le-a fost frică. Și două dintre ele care în mod deliberat au hotărât să nu o facă: Hanna și Lili. Au rămas ca să o protejeze pe Gitta, considerând că dacă nu va mai rămâne nici o persoană

pentru deportare ar fi fost prea evident că Gitta, după discuțiile pe care le-a avut cu oficialitățile, a fost cea care le-a sfătuit pe femei să-și salveze viața și că le-a înlesnit această fugă. Gitta ar fi fost împușcată pe loc de către SS.

Exista încă un alt motiv, adaugă Gitta—Hanna spusese de mai multe ori că din ei patru Gitta era cea care trebuia să trăiască pentru a transmite celorlalți mesajul îngerilor.

Și așa a fost. Gitta s-a salvat iar prietenii săi au murit în lagărele de concentrare, în circumstanțe teribile pe care Gitta le-a aflat doar după mult timp, de la o supraviețuitoare. A aflat că Lili chiar și în lagărul de concentrare iradia o asemenea iubire, încât mulți deportați accceptau cu bucurie să lucreze în zonele cele mai dificile, unde se găsea ea, pentru a-i fi alături, atâta pace și seninătate emana ființa ei. Cât despre Hanna, când au fost rași în cap deportații, aceasta a fost întrebată de un SS dacă era ariană, părul său blond și ochii săi albaștri l-au pus pe gânduri. Ea însă a răspuns că era evreică.

"Ea, care timp de 17 luni a transmis Adevărul, devenise incapabilă de a spune cea mai mică minciună, nici măcar pentru a-și salva viața", a comentat Gitta.

Toate femeile și copii care fugiseră de la fabrică grație curajului Gittei reușiseră să se salveze.

Au urmat pentru Gitta ani foarte dificili. Tatăl, ofițer, s-a trezit fără serviciu și fără salariu după război, alături de fratele său, director comercial la radio, care avea soție și copii. Timp de 15 ani Gitta a întreținut cu munca sa de graficiană și scenografă 7 persoane. De acești ani întunecați Gitta nu a vorbit niciodată cu plăcere, amintea doar de călătoriile cu trupa națională de balet maghiar, pentru care pregătea costumele și scena. În fine în 1960, după moartea părinților, Gitta a emigrat în Franța, purtând cu ea prețioasele caiete pe care notase întâlnirile cu îngerii.

În Franța a locuit prima dată la Paris și apoi în Dordogna, împreună cu soțul său, un fancez de naționalitate maghiară, cunoscut la Paris. În final, liniștită, Gitta a putut să pună în ordine caietele, să le aranjeze, să le facă note și corecturi, să le transforme într-o carte care a fost publicată în 1976 și a avut un mare succes, având mai multe ediții și fiind tradusă și publicată în mai multe țări.

Gitta, o persoană rezervată și modestă, a considerat că odată cu publicarea textelor sarcina sa fusese îndeplinită, motiv pentru care ea a ales să rămâna în umbră, convinsă fiind că persoana ei nu avea importanță. Cititorilor săi le-a spus că trebuie să-și aleagă dacă își însușesc mesajele îngerilor sau nu le bagă în seamă. Însă lucrurile trebuiau să decurgă altfel. În 1983 a primit o invitație pe care nu a putut să o refuze, aceea de la Institutul C.G.Jung din Zurich, care o rugă să relateze povestea ei studenților. Jung era mort de mai bine de 20 de ani (1961), dar Gitta avea pentru el o venerație autentică, citise în Ungaria operele sale, știa despre întâlnirea sa cu Filimon, maestrul interior de care se vorbește și în această carte în capitolul VIII. Înțelesese că Jung, între anumite limite, trebuie să fi trăit ceva nu prea diferit de ceea ce trăise ea alături de prietenii săi. Acceptă invitația și realiză că persoana ei era importantă pentru că înțelesese mesajul.

Astfel, Gitta a vorbit aproape 10 ani, a întâlnit oameni, a răspuns la nenumărate întrebări. Cine a cunoscut-o a spus că răspunsurile parcă veneau singure.

Și ea adeseori fiind surpinsă de ceea ce spunea. Senzația unei "prezențe" alături de ea nu a părăsit-o niciodată.

Gitta Mallsz era o femeie puternică, curajoasă, deschisă noului, îndrăgostită de viață. A rămas singură după moartea soțului său survenită în 1982 și a continuat să trăiască în Franța, în contact cu un număr mereu în creștere de persoane interesate de "întâlnirile" sale. A așteptat moartea cu seninătate pregătindu-și cu anticipație scrisorile care anunțau trecerea sa—Sunt de cealaltă parte —un anunț aproape bucuros.

Acum când ea este "de cealaltă parte", Colocviile sale își continuă drumul, oferind seninătate, libertate și curaj din ce în ce mai multor cititori.

XVI

În contact cu îngerul

Este posibil să intrăm în contact cu propriul înger păzitor? Cel care este convins de aceasta va pleca în căutarea tehnicilor, sau mai bine, a stării sufletești optime pentru a-și atinge scopul.

În lume, mai ales în Statele Unite, în Anglia și în Germania există deja cursuri și seminarii în acest scop. În Italia cel mai bun punct de referință pe care-l pot da, persoanelor interesate eventual, este contactarea doctoriței Dede Riva din Milano, deja citată în această carte în capitolul "Salvări angelice". Dede Riva este sociolog, are o pregătire psihologică corespunzătoare, a fondat la Milano Institutul de Psihodinamică în apropierea căruia se desfășoară activitatea sa și este foarte sensibilă la tema îngerilor, căreia i-a dedicat multă atenție. Ea subliniază că este important ca oamenii să urmărească să intre singuri în contact foarte profund cu propra ființă, din care poate să izbucnească vocea "protectorului", care este vocea noastră cea mai autentică. Astfel Dede, care este și expertă în meditație, a pregătit câteva reflexii

adaptate acestui scop și mi-a permis să reproduc câteva dintre ele. Iată-le:

Deschiderea față de înger

Așezați-vă în "spațiul vostru sacru" cu picioarele sprijinite bine de podea și cu ochii închiși. Simțiți prezența îngerului vostru mereu mai apropiată de voi. Imaginați-vă că aripile sale vă ating ușor.

Inspirați și expirați ușor și simțiți prezența îngerului vostru chiar alături de voi. Bucurați-vă de această intimitate și lăsați o întrebare să irumpă din voi.

Fiți atenți la inima voastră. Puneți întrebarea la care doriți să aflați răspunsul chiar în inima voastră, vizualizând cuvintele scrise.

Când simțiți cuvintele în inima voastră, deschideți ochii și scrieți întrebarea pe un caiet. Închideți din nou ochii.

Având cuvintele întrebării voastre în inima și în minte, intrați în contact cu dorința voastră profundă de a auzi vocea îngerului păzitor. Fiți atenți în inima voastră și în zona gâtului. Fiți conștienți de fiecare senzație care se produce. Îngerii pot fi chemați doar prin intermediul sentimentelor, aceasta putând fi prima formă de contact. Lăsați sentimentele libere și fiți deschiși la cuvintele care vă vin.

Scrieți tot ceea ce primiți, fie că sunt cuvinte, imagini sau senzații.

Nu uitați să mulțumiți îngerului vostru pentru mesajul său.

Recitiți tot ceea ce ați scris.

Apariția aripilor

Închideți ochii și întindeți-vă pe podea. Simțiți rădăcinile voastre care se extind în jos de la baza coloanei vertebrale până la picioare, profund în interiorul Pământului. Simțiți fibrele zonei superioare a capului urcând până la cer.

Simțiți-vă chakra-ele una câte una, de la cea de la baza coloanei vertebrale până la ultima.

Acum focalizați-vă atenția asupra coloanei vertebrale și simțiți fiecare vertebră.

Masați-vă mental spatele pe cele două părți ale coloanei, coborând până la nivelul osului sacru. Simțiți spațiile dintre vertebre.

Acum interorizați-vă simțurile și vizualizați lumini aurii ca niște globule de lumină, ca niște semințe pe cele două laturi ale coloanei voastre vertebrale, care vin din înălțimi până la baza coloanei voastre, imediat sub piele.

Plecând din vârful coloanei voastre, imaginați-vă că acele lumini aurii încep să strălucească și să se aprindă. Simțiți, vedeți un mic germene aurit, sau o fibră care iese din lumina sămânță, ca și cum ar fi fost o plantă.

Vertebră după vertebră, coborâți de-a lungul coloanei voastre, simțind că fiecare pereche de semințe aurii se deschid și fac să apară un fir subțire auriu.

Continuați să lucrați asupra coloanei voastre în sus și în jos, vizualizînd acum toate aceste fibre crescând mai lungi și mai puternice. Cresc orizontal, îndepărtându-se de coloana voastră, devenind din ce în ce mai lungi. Acum acestea sunt la fel de lungi cât spatele vostru... Și încă mai cresc.

Imaginați-vă că aceste fibre sunt fibre ale aripilor voastre și că acestea cresc până ating 70 - 80 cm în fiecare parte. Mișcați-vă aceste fibre, ridicați-le către tavan și coborâți-le către podea.

Jucați-vă cu aripile voastre. Agitați-le. Înălțați aripa stângă către plafon și coborâți aripa dreaptă către podea. Apoi faceți invers. Mișcați-le în spatele vostru. Acum aduceți-le în față, făcându-le să se atingă una cu cealaltă și îndreptându-le în jos.

Aceste fibre aurii sunt aripile voastre, antenele voastre către împărăția îngerilor. Imaginați-vă o energie aurie a iubirii din acel regat revărsîndu-se până în vârful fiecărei fibre. Simțiți aceeași energie a iubirii revărsîndu-se din vârful aripilor voastre către lume.

Meditație în grup pentru vindecarea planetei

În cerc, prindeți-vă de mâini cu palma mâinii stângi, mâna care primește energia, către în sus, iar mâna dreaptă, mână care transmite energia, cu palma în jos.

Fiți conștienți de prezența îngerului în spatele vostru.

Folosiți inima voastră ca o stație de recepție și de emisie a energiei în cerc. Când simțiți energia care vine prin mâna voastră stângă, de la persoana care este în stânga voastră, ridicați-o de-a lungul brațului și de-a lungul spatelui și faceți-o să se reverse în inimă voastră. Apoi trimiteți energia din inima voastră în partea dreaptă a spatelui, faceți-o să ajungă în brat și făceți-o să treacă din mâna voastră dreaptă în mâna stângă a persoanei de alături.

Simțiți energia care se declanșează în cerc pe durata meditației.

Inspirați profund pe nas și lăsați ca aerul expirat să iasă gură, astfel încât să se audă un sunet ușor. Acest sunet poate fi folosit pentru a armoniza respirația întregului grup, astfel încât fiecare persoană din cerc să respire în același ritm. Deveniți conștienți de îngerii păzitori ai persoanelor pe care le țineți de mână.

În timp ce energia plutește în cerc, vizualizați îngerii care stau suspendați deasupra grupului, cu aripile deschise, creând o cupolă deasupra voastră.

Continuați să lăsați energia să curgă, vizualizați o imagine a Pământului în centru cercului. Vizualizați-l suspendat în spațiu, perfect armonios, sacru și plin de viață.

Îndreptați-vă atenția către întinderile de pământ, către arbori, către vegetație. Creați imagini luxuriante, păduri verzi și plante sănătoase pe toată planeta. Vedeți solul, bogat și fertil. Emiteți din cel de-al treilea ochi al vostru (Ajna Chakra) imaginea unei păduri vii și sănătoase, a unui Pământ plin de bucurie, chiar în centru cercului. Din chakra inimii (Anahata Chakra) emiteți energia celei mai profunde iubiri a voastre. Cereți-i îngerului vostru să ghideze energia voastră în locurile care au cea mai mare nevoie de ea.

Acum îndreptați-vă atenția către apele planetei: oceane, fluvii, lacuri, izvoare. Imaginați-le curate, clare, înspumate și fără reziduuri. Din cel de-al treilea ochi (Ajna Chakra) emiteți cea mai profundă dorință a inimii voastre ca apele să fie din nou curate, pure și pline de energie.

Trimiteți-le iubirea din inima voastră. Cereți-i îngerului vostru să transmită energia iubirii voastre apelor.

Și în timp ce trimiteți această energie curativă apelor planetei, imaginați-vă balenele, delfinii, leii de mare, peștii din toate speciile acvatice înotând veseli și fericiți în apele pure. Vedeți coralii, algele, vegetația de plante marine și tot ceea ce trăiește în adîncurile apelor trăind în armonie și sănătate. Trimiteți aceste imagini celui de-al treilea ochi al vostru (Ajna Chakra), dorința ce pornește din inima voastră trimiteți-o întregului Pământ care mentalizați că se găsește în centrul cercului vostru. Construiți apoi imaginea animalelor și păsărilor ce se găsesc pe planeta noastră. Imaginați-le sănătoase și robuste. Cereți îngerilor să îndrepte energiile voastre tuturor speciilor care au nevoie; în timp ce emiteți această imagine încărcați-o cu iubire.

Acum îndreptați-vă atenția asupra ființelor umane care trăiesc pe Pământ. Vizualizați-le sănătoase, înțelepte și pline de creativitate. Construiți o imagine a bărbaților și femeilor dotați cu dragoste de înțelepciune și a copiilor iubiți, veseli și fericiți. Imaginați-vă că ființele își asumă întreaga responsabilitate a acțiunilor lor, încarcă cu iubire și fericire munca lor, respectând orice formă de viață. Mentalizați bărbații și femeile fiind capabili să comunice

afectiv, de a înţelege, de a se deschide către înalt; fiinţe umane sensibile la frumos, la sacru, la etern, care ştiu să dialogheze cu toate Ierarhiile Ange-lice. Trimiteţi această imagine prin cel de-al Treilea Ochi (Ajna Chakra) şi uniţi-o cu dorinţa profundă care se revarsă din inima voastră şi rugaţi-l pe îngerul vostru să ducă aceste energii în inima fiecărei fiinţe care trăieşte pe Pământ.

În fine, proiectaţi o rază de lumină, iubire şi recunoştinţă din chakra inimii (Anahata Chakra) direct pe imaginea voastră cu Pământul. Vedeţi Pământul că se bucură de lumină. Vizualizaţi apele curate şi înspumate, solul fertil, pădurile luxuriante, aerul clar şi cristalin şi toate speciile dezvoltându-se prosper. Cereţi îngerului vostru să vă ajute să transformaţi această imagine în realitate.

În încheiere, desfaceţi-vă mâinile şi puneţi-le la nivelul inimii cu palmele îndreptate către centrul cercului, pentru a simţi energia care a fost creată de intenţia voastră iubitoare. Adunaţi această energie în mâinile voastre şi duceţi-o în inima voastră, cuprinzînd-o cu mâinile voastre. Şi în timp ce faceţi acest lucru, simţiţi-l pe îngerul vostru cum vă înconjoară cu iubirea sa. Mulţumiţi tuturor celor care au participat la acest ritual, vouă înşivă, îngerilor şi Planetei.

Evident că se pot face şi singuri aceste frumoase meditaţii.

XVII

"Mintea bicamerală" şi capacitatea de a-i auzi pe zei

Înainte de a încheia această culegere de tradiţii şi mărturii referitoare la prezenţa îngerului, apare spontan necesitatea unei concluzii.

Precum se poate deduce din atâtea opere ale trecutului, mai ales din textele sacre şi din marile epopei ale tuturor popoarelor, într-o perioadă îndepărtată omul accepta ca pe un lucru normal realitatea fiinţelor supranaturale şi ştia să-şi aplece urechea la vocea lor, se putea spune că exista un canal deschis, un fir direct între locuitorii Pământuluui şi locuitorii sferelor superioare.

Astăzi, în afară de câteva excepţii, canalul pare închis iar firul direct rupt. Acestea sunt consecinţele profundei suferinţe interioare a omului modern, a căutării sale—deseori anemică şi plină de erori—de soluţii alternative.

Cum se explică această întrerupere a acestei comunicări? Cum de nu mai avem capacitatea de "a-i auzi pe zei"? Există un motiv pentru care suntem surzi la vocile care, în mod sigur (faptul este atestat şi de mărturiile prezentate în această carte), sunt încă gata să răsune pentru noi, orbi faţă de prezenţele care sunt permanent disponibile să fie alături de noi?

Un răspuns ar putea veni de la cele mai recente descoperiri ale psihologiei şi neurologiei. Să vedem despre ce este vorba.

În interesanta și documentata sa carte *Prăbușirea minții bicamerale și originea conștiinței*, care printre alte merite îl are și pe acela, care este mai rar, de a fi de o mare complexitate și totuși foarte clară și ușor de citit, Julian Jaynes, psiholog, docent la Universitatea din Princetown (SUA), ilustrează o teorie elaborată de el însuși, din care rezultă clarificări chiar și cu referire la protectorii celești și de aceea mi se pare nimerit pentru a fi menționată aici.

Julian Jaynes surprinde ultimele informații ale actualei noastre cunoașteri despre structura creierului uman. Este binecunoscut faptul că cele două emisfere cerebrale îndeplinesc funcții diferite, cea stângă controlează limbajul, raționalitatea, logica, viața conștientă, cea dreaptă este legată de intuiție, de imaginație, de creativitate, de emoție. Noi astăzi suntem conduși în cea mai mare măsură de jumătatea stângă a creierului și primim puține impulsuri de la jumătatea dreaptă a creierului, pe care autorul o definește pur și simplu "emisfera mută", aceasta putând fi activată doar în momentele creative și în momentele rare în care reușim să avem intuiții, flash-uri profetice sau clarviziuni, iluminări mistice, experiențe religioase.

Despre această emisferă dreaptă noi cunoaștem puțin, iar sugestiva teză a lui Jaynes este că într-o zi aceasta a fost "locuită " de zei, cărora le puteam auzi vocea. "Mintea bicamerală" cu ambele unități active și deschise, ar fi o formă arhaică—arhaică nu în sensul de primitivă,

ci în sensul de îndepărtată în timp, antică, care nu mai este de actualitate.

Pierderea capacității de a asculta zeii ar fi astăzi compensată de o mai mare capacitate de conștientizare. Toate acestea au dus la ceea ce suntem astăzi, în bine cât și în rău.

Jaynes, care este un om de o vastă cultură și care a aprofundat studiul istoriei și a literaturii clasice, găsind o lungă serie de mărturii literare și arheologice care demonstrează că omul din antichitate nu a fost în realitate condus de conștiința sa la modul în care noi o înțelegem astăzi, ci s-a lăsat ghidat de "vocile zeilor".

Să luăm ca exemplu "*Iliada*" lui Homer. Personajele din *Iliada* nu au momente în care se opresc să reflecteze asupra a ceea ce au de făcut. Nu predomină la ele mintea logică și nici nu au darul introspecției. Pentru noi, ființe dotate cu o puternică subiectivitate, este imposibil să explicăm această situație. Când Agamemnon, domn al poporului, i-a furat lui Ahile iubita, o zeiță a intervenit și l-a oprit pe Ahile ținându-l de părul său blond și l-a povățuit să nu-l oprească pe Agamemnon.

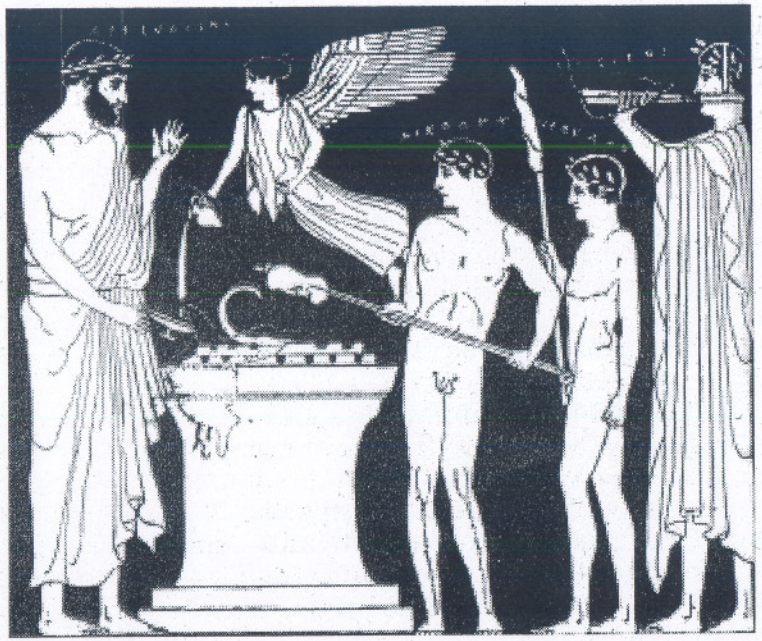

Tot o zeiță apare apoi din spuma mării și-l consolează când plângea pe plajă aproape de navele negre. Din nou o zeiță este cea care i-a șoptit Elenei să-și scoată din inimă nostalgia pentru patria sa îndepărtată, iar o alta îl învăluie pe Paris într-o ceață deasă protejându-l de Menelaus; un alt zeu îl determină pe Glauco să-și schimbe armele sale de aur cu arme de bronz. Pretutindeni zeii sunt cei care ghidează armata în bătălie, care vorbesc fiecărui războinic în momente decisive, care discută și spun lui Hector ceea ce trebuie să facă, care împrăștie războinicii. Zeii sunt cei care i-au promis lui Ahile că nu va merge la război. O altă zeiță îl sfătuiesc să meargă, iar o alta îl învăluie într-un foc aurit care urcă până la cer și strigă cu glasul său peste câmpul acoperit de troiani, suscitând în ei o panică de neccrezut. De fapt, zeii sunt pe post de conștiință. Acțiunile oamenilor nu-și găsesc începutul în motivații clare, conștiente, ci în acțiunile și în discursurile zeilor."

În Egipt, scrie Jaynes, faimosul Ka, interpretat de cercetători drept spirit, forță vitală, noroc, destin și simbolizat în hieroglife ca două brațe ridicate cu palmele deschise (totul, observă autorul, existând pe o bază folosită în hieroglife doar pentru a susține simbolurile divinității), poate fi considerat ca un fel de zeu personal, o voce-ghid pe care omul o simțea interior. Poate vocea unui mesager divin, a unui protector sau gardian.

Numeroase, după cum observa Julian, sunt exemplele similare din tradițiile civilizației antice, din Mesopotamia până în Israel, din Peru până în Mexic.

Cu dezvoltarea gândirii conștiente, dezvoltarea scrierii, nașterea filozofiei, această minte bicamerală, sursa armoniei își pierde identitatea și capacitatea de a putea asculta. Dispare lumea arhaică și se naște lumea modernă, ultima fază a unui lung proces de "trecere de la o minte auditivă la o minte vizuală". Ceea ce noi numim istorie, spune Jaynes, nu este decât "lenta retragere a mareei de voci și de prezențe divine".

Jaynes interpreta printre altele pe această bază chiar și istoria "presupusei căderi a omului". De fapt scrie—"Această idee stranie și după părerea mea falsă, a unei inocențe pierdute își găsește explicația chiar în prăbușirea minții bicamerale. Și iată cântul psalmilor asirieni, lamentarea imnurilor ebraice, mitul Edenului, căderea fundamentală și pierderea favorurilor divine, care este sursa și premiza

marilor religii ale lumii. Eu interpretez această ipotetică cădere a omului ca pe o tentativă a oamenilor puţin conştienţi de a povesti ceea ce li se petrecuse, pierderea vocilor şi a asigurărilor divine într-un haos de orientări umane şi de egoisme individuale."

Mintea, este evident, s-a dezvoltat într-o manieră mereu unilaterală (emisfera stângă), însă "bicameralitatea" nu a dispărut cu totul, precum o demonstrează întreaga noastră viaţă psihică şi flash-urile emisferei drepte—

predominanţa emisferei stângi nu reuşeşte să şteargă cu totul cealaltă jumătate a creierului.

Noi suntem de fapt pătrunşi de nostalgia celuilalt mod de gândire, iar anumite fenomene care le trăim ne fac conştienţi de aceasta—fenomene telepatice şi de clarviziune, profetism, percepţii paranormale.

Citându-l pe Shelley, care a scris că orice creaţie poetică este ca şi "un cărbune aproape stins, pe care o oarecare influenţă invizibilă, ca un vânt inconstant, îl poate aprinde conferindu-i splendoare", Jaynes afirmă că omul raţional de astăzi nu este în stare de a profetiza nici măcar cu aproximaţie viitorul.

Cu toate acestea—chiar pe baza tuturor experienţelor care apar în această carte—reţin faptul că, doar cu puţin optimism se spune că dezvoltarea emisferei stângi ar trebui compensată şi echilibrată de o renaştre a celei drepte, graţie căreia, fără a renunţa la raţiune şi fără a redeveni oameni arhaici, putem să reauzim vocea îngerilor şi a zeilor.

XVIII

În loc de concluzie, o poveste despre îngeri

A scrie o concluzie la o carte care și-a propus să relateze "povestiri" cu îngeri, mi-a creat câteva probleme. Pe ici și colo, în cursul prezentării, am făcut—aproape fără să observ—câteva comentarii și câteva observații, dar a scrie o concluzie clară și adevărată este cu totul altceva.

Unicul lucru pe care îl simt cu adevărat să-l spun este că, culegerea acestor aventuri angelice a fost pentru mine un motiv de seninătate, surpriză și bucurie—în plus m-am hotărât dintr-o dată, dar imediat am avut impresia că în lunile în care construiam cartea, materialul mi-a venit fără ca eu să-l fi căutat. Nu m-am gândit niciodată că voi aduna atât de multe informații despe acest subiect.

În timpul perioadei în care am scris această carte, orele zilei pe care reușeam să i le dedic au fost pentru mine cele mai bune și mi-a displăcut la un anumit moment să constat că terminasem. În general, mi s-a petrecut contrariul—când un text era în sfârșit gata pentru a fi dus editorului eram mulțumită. De această dată a fost ca și cum ar fi trebuit să mă despart forțat de un vechi prieten, pe care-l cunosc și-l iubesc și cu care în ultimul timp am avut legături foarte strânse. Știu că voi putea rechema acest prieten de fiecare dată când voi dori, însă a întrerupe ocupația mea directă legată de el mi-a produs un pic de melancolie... Cu alte cuvinte, această carte aș dori să

continui să o scriu încă, chiar pentru sentimentul de fericire și armonie pe care protagoniștii săi, îngerii, mi l-au comunicat—și care, sper, că voi reuși și eu să-l transmit cititorilor.

Pentru toate aceste motive nu am simțit nevoia să scriu o concluzie și propriu-zisă, prefer să las deshisă discuția și să consider această carte primul capitol al unei povestiri lungi pe care trebuie să o scriu.

De fiecare dată când un copil bun moare, coboară pe Pământ un înger al Domnului, ia în brațe copilul care tocmai a murit, își desface marile sale aripi albe și zboară în toate locurile pe care copilul le-a iubit, apoi adună un buchet de flori, pe care le duce lui Dumnezeu, astfel ca ele să înflorească mai frumos decât pe Pământ. Bunul Dumnezeu ține acele flori la inima sa, iar celui care îi este mai drag decât toți îi dă un sărut, iar acesta primește o voce minunată și poate cânta în corul fericiților.

Toate acestea au fost povestite de către un înger al Domnului în timp ce ducea în cer un copil are tocmai murise, iar copilul îl simțea ca pe un vis și zburau către casă în locurile în care copilul se jucase, apoi în delicioasele grădini pline de flori foarte frumoase.

"Pe care trebuie să le luăm pentru a le planta în cer?" l-a întrebat îngerul.

În grădină se găsea un trandafir înalt, dar un om rău îi tăiase tulpina, astfel că toate ramurile pline de flori deschise pe jumătate, erau plecate și se uscau.

"Biata plantă", spuse copilul, "ia-o pe aceea, astfel va putea să înflorească aproape de Dumnezeu".

Îngerul culese acea plantă și-i dădu o sărutare copilului, care deschise puțin ochii. Au cules acele flori magnifice, dar au luat și disprețuita himilică și sălbatica vioară a gândului.

"Acum avem flori", spuse copilul, iar îngerul aprobă. Încă nu zburau către Dumnezeu. Era noapte și era liniște, au rămas în marel oraș și au zburat într-una din străzile cele mai strâmte, unde se găsea un muc de lumânare, cenușă și gunoi. Cineva se mutase de curând și peste tot erau bucăți de farfurii, bucăți de var, cârpe și lucruri despachetate.

Dar îngerul indică în toată acea dezordine niște cioburi ale unui vas cu flori. În apropierea lor era o bucată de pământ care căzuse din vas, dar care rămăsese compactă din cauza rădăcinilor unei flori mari de câmp aproape în totalitate uscată, care nu mai valora mare lucru și de aceea fusese aruncată.

"Să o luăm cu noi!", spuse îngerul,"apoi, în timp ce zburăm îți voi povesti de ce".

Și astfel zburară iar îngerul îi povesti :

"Acolo jos, în acea stradă strâmtă, într-un demisol, trăia un biet băiat bolnav, care de mic a fost nevoit să rămână mereu în pat. Atunci când se simțea mai bine se putea plimba prin cameră cu cârje, dar nu putea face mai mult. În anumite zile de vară razele soarelui ajungeau pentru o jumătate de oră în cămăruța lui de la demisol;

atunci băiatul se așeza pentru a simți căldura soarelui deasupra lui și privea sângele roșu care se scurgea prin degetele sale subțiri pe care le ținea în fața feței sale. În acele zile se putea spune:"Astăzi micuțul s-a plimbat!".

Băiatul cunoștea verdele primăvăratec al pădurii doar pentru că fiul vecinului îi aducea primele ramuri de fag cu frunze, iar el și le punea deasupra patului și visa că se găsea sub un copac în pădure îmbăiat de razele soarelui. Într-o zi de primăvară fiul vecinului i-a adus și flori de câmp, iar printre acestea era și una care avea încă rădăcini. Băiatul a plantat floarea într-un vas și vasul l-a pus pe ferestruica de deasupra patului.

Floarea, plantată de o mână iubitoare, a crescut, a făcut noi mlădițe și a înflorit în fiecare an. Ghiveciul cu floarea a devenit paradisul minunat al băiețelului, mica sa comoară pe pământ. O uda și o îngrijea, fiind atent ca să primească chiar și ultima rază de soare care pătrundea pe ferestruica joasă. Floarea, învăluită în atâta dragoste, a crescut, băiețelul fiind convins că înflorea pentru el, că pentru el emana parfumul său, făcea noi mlădițe și că toate acestea le făcea ca să-i înveselească viața. Și când Domnul l-a chemat pe băiețel la El, el muri privind către acea floare.

De un an a fost luat de Dumnezeu și timp de un an floarea a rămas abandonată pe fereastră și s-a ofilit. Din această cauză a fost aruncată la gunoi în timpul mutării. Și este chiar acea floare, acea biată floare ofilită pe care noi o să o luăm cu noi, pentru că acea floare a adus unui om mai multă bucurie decât a adus cea mai frumoasă floare din grădină regală".

"Dar de unde știi tu toate aceste lucruri?", a întrebat copilul.

"Le știu pentru că eu însumi eram acel biet băiețel bolnav care umbla în cârje!", spuse îngerul, "și cunosc bine floarea mea!".

Copilul deschise ochii și privi cu uimire și încântare fața frumoasă și fericită a îngerului. În acel moment ajunseră în cer, unde era numai frumusețe și beatitudine.

Dumnezeu îl strânse la piept pe copilul care tocmai murise și imediat acestuia îi crescură aripi, ca și ale celuilalt înger și împreună au zburat, ținându-se de mână.

Apoi Dumnezeu strânse la piept buchetul de flori și sărută acea biată floare de câmp ofilită, care imediat

prinse voce și cântă împreună cu toți îngerii care zburau în jurul lui Dumnezeu, unii mai aproape, alții în cercuri mari în jurul lui și alții mult mai departe, în infinit, dar toți la fel de fericiți. Și cu toții cântau, mici și mari, chiar și micul copil binecuvântat și acea biată floare de câmp care se uscase și a fost aruncată pe strada strâmtă și întunecată, între rămășițele unei mutări.

Sfârșit